

လၢ မိၤစီရိၤသန့ အူ ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်

FROM
DICTATORSHIP
TO
DEMOCRACY

By

Gene Sharp

Translation //

First reading-----C.D Charles

Second reading-----Saw Lay Doh

Design-----Tee Po Poj

Computer-----Naw Irene

© Copyright by Gene Sharp, 1993. All rights reserved including translation rights. All requests should be addressed in writing to Gene Sharp, Albert Einstein Institution, 50, Church Street Cambridge, Massachusetts 02138, USA, FAX USA + 617-876-7954. They will be sympathetically considered. Reproductions of the individual articles, as by photocopying, by Burmese democrats are permitted provided the author is notified. In order to avoid duplication of work and to ensure the quality of translations, these chapters should not be translated without written permission

ဘဉ်းလးထီၣ်ဒီးဘိကစၢ်ကွဲ(နီ)ရး(ဖဲ)

သရၣ်ဒိၣ်စီကွဲ(နီ)ရး(ဖဲ) **D.Phil (Oxon)** မ့ၢ်ကူၣ်သုထီၣ်အပူၤကူၣ်သုဖဲ **Albert Einstein Institution** လၢမးဆဲးခူးဆဲးကီၢ်စီၣ်အဖျၢၣ်စီမိၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, သရၣ်ဒိၣ်စီအိၣ်ဘူးဝဲဝဲၤအလီၤခဲ မၤက့ၤတၢ်ဖဲ **Darmouth** ထံၣ်ကီၢ်သဲးဖျၢၣ်စီမိၤ ဒီးဘဉ်ထွဲစ့ၢ်ကီးဘိမ့ၢ် ဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ဝီကလုာ်ကလုာ်ဖျၢၣ်စီမိၤဖဲ **Harvard** န့ၣ်လီၤ. အဝဲကွဲးထူးထီၣ်စ့ၢ်ကီးလံာ်အါဘုၣ်ဒီးလၢ အကျိမ့ၢ်ဝဲ **The Politics of Non-violent Action** (၁၉၇၃), **Social Power and Political Freedom** (၁၉၈၀) ဒီး **Civilian-based Defence** (၁၉၉၀) သုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤန့ၢ်စ့ၢ်ကီးသရၣ်ဒိၣ်စီတၢ်လၢကဝီၤန့ၣ်လီၤ.

ပူၤပဲာ်ထံလံာ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်

လၢ (ခေတ်ပြိုင်) **New Era** အပူၤပဲာ်ထံလံာ် (ဦးတင်မောင်ဝင်း)အတၢ်ဃုကညးအဖီခိၣ် ကူၣ်သုထီၣ်သရၣ် **Dr. Gene Sharp** ကတိၣ်ကတီၤလံာ်တဘျီ အံၤအိၣ်ဃုာ်ဝဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤဆီတဖၣ် ဘဉ်းလးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ကလုာ်ကလုာ် ဒီးတၢ်မၤအကျဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲတဖၣ်ဒီးသီးတၢ်ကဒီးန့ၢ်က့ၤတၢ်ထုၣ်ဖျးလၢမိၤစီရီၤတဖၣ်အအိၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအံၤအတၢ်လၢာ်ဘျီလၢကဝီၤအဖီခိၣ် (ခေတ်ပြိုင်)ကတံးန့ၢ်မူဒါလၢတၢ်ဟ့ၣ်က့ၤ အပူၤကလံာ်ဆဲးခိၣ်ဝီသတးဒီးအဆီကတၢ်ၤ ကထူးထီၣ်အသးလၢ အဲကလံးကျိၣ်ဝဲၤကပိာ်ထီၣ်အခဲလၢပယီၤကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢ မိၤစီရိၤသန့ ဆူ ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်

FROM

**DICTATORSHIP
TO
DEMOCRACY**

By

Gene Sharp

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်

ကဘျဲးပၤ

တၢ်ကတိၤလၢညါ	၈
အဆၢဒိၣ် (၁)	၁၂
ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်မိၤစီရိၤသန့ၣ်အဂ့ၢ်ဝဲကြးဝဲ	၁၂
တၢ်ဂ့ၢ်ကိၤလၢအကတၢ်တအိၣ်	၁၃
ခိဖျါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတၢ်သဘျုအိၣ်ထီၣ်သ့ၣ်	၁၅
တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိကမီၤ, တၢ်ဃုထၢတၢ်ဖး	၁၅
မ့တမ့ၢ်ကိၢ်ချၢပုၤအုၣ်ခိၣ်တၢ်လဲၣ်	
ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်တၢ်အမ့ၢ်အတီ	၁၉

အဆၢဒိၣ် (၂)	၂၁
တၢ်တဲကျဲၤတၢ်အတၢ်လီၤပျံၤ	၂၁
တၢ်ဃုထၢဒီးတၢ်ဟံးပနီၣ်တၢ်တဲကျဲၤတၢ်	၂၂
ဘၣ်တဲကျဲၤတၢ်လၢကဟံးလီၤစုကဝဲၤအဂီၢ်ခါ	၂၂
တၢ်တဲကျဲၤလၢအအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်စိကမီၤဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ	၂၄
မိၤစီရိၤဖိလၢအသ့ၣ်လဲၣ်သးလဲၣ်	၂၅
တၢ်ဃုတၢ်မ့ၢ်အကလုာ်ဒ်လဲၣ်	၂၆
တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်မ့ၢ်လၢအဂီၢ်တဖၣ်	၂၇

အဆၢဒိၣ် (၃)	၂၉
တၢ်စိကမီၤတဖၣ်ကဟဲဝဲဖဲလဲၣ်	၂၉
တၤအုးကစၢ်အပူ	၂၉
ထံၣ်ကိၢ်သဲးသဟီၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်	၂၉
ဒံၣ်မိၣ်မြူးတံးအဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်	၃၃

ကဘျုံးပၤ

အဆၢဒိၣ် (၄)	၃၆
မိၤစိရိၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်တဖၣ်	၃၆
တၢ်ယုထံၣ်အၣ်ခွဲၤလံး (Achilles)အိၣ်န့ၣ်ခံအဂ့ၢ်	၃၆
မိၤစိရိၤတဖၣ်အတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်တဖၣ်	၃၇
ဒုးနၢၤကွဲၣ်မိၤစိရိၤအတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်	၃၉

အဆၢဒိၣ် (၅)	၄၀
တၢ်မၤကွၢ်တၢ်အသဟီၣ်	၄၀
တၢ်မၤတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒု	၄၁
တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအစုကဝဲၤဒီးတၢ်ဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ	၄၁
ဟံးယၢ်ဒံၣ်မိၣ်ခြိးအစုကဝဲၤကျၢၤကျၢၤ	၄၃
တၢ်ဖျါဖျါပျီပျီ, တၢ်နူသ့ၣ်ခဲလၢၢ်လၢအပတီၢ်ထီ	၄၄
တၢ်ဆီတလဲတၢ်စိတၢ်ကမီၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ်	၄၅
တၢ်ဆီတလဲလၢအအိၣ်ထီၣ်ဒုၣ်အတၢ်လွံၢ်ကလုာ်	၄၆
ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤဒုးအိၣ်ထီၣ်	၄၈
ဒံၣ်မိၣ်ခြိၣ်စံၣ်အစၢတဖၣ်	
တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအတၢ်မၤလၢအဘံၤဘူဆးယၤအသး	၅၀
တၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲ-ကစုဒုတၢ်ဒုးအကျဲတဖၣ်	၅၁

အဆၢဒိၣ် (၆)	၆၄
တၢ်ဟံၤလီၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်လိာ်တဖၣ်	၆၄
တၢ်တိာ်ကျဲၤလၢအခီပညီအိၣ်	၆၅
တၢ်တိာ်ကျဲၤကရီကဒး	၆၆
တၢ်ကတိၤအကါဒိၣ်လွံၢ်ဖျါၣ်လၢဒုးယၤရဲၣ်	၆၉
ကျဲၤအတၢ်တိာ်ကျဲၤအဂီၢ်	

အဆာဒိန် (၇)	၇၃
မၤတၢ်ပၢ်ဆၢအတၢ်ဒုးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ	၇၃
တၢ်ဆိကမိၣ်ပၢ်စၢၤဂံၢ်ခိၣ်ထံးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤ	၇၃
တၢ်ယုထၢကျဲၤတဖၣ်	၇၅
တၢ်ကတၢ်ကတီၤဆိလၢဒိၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ကျဲၤသနူအဂီၢ်	၇၆
တၢ်ချၢအတၢ်မၤစၢၤ	၇၇
တၢ်ကရဲၣ်ကျဲၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်ဒ်လဲၣ်	၇၈
တၢ်ကထုးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤလၢတၢ်ဒုးတခါဘၣ်တခါအဂီၢ်	၈၀
ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါအပူၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်	၈၁
ဟ့ၣ်အါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဒ်သီးအသုတမၤဃုာ်မၤသကီၢ်	၈၃
တၢ်ဒီးမိၣ်စီၣ်ပဒိၣ်	
တၢ်ဆီၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ပၢ်ဆၢက့ၤအကျဲၤတဖၣ်	၈၅
တၢ်မၤထွဲတၢ်တပယုာ်ဃီဒ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤပၢ်ဒုးယၤဂ့ၢ်ဝီ	၈၆
အကျဲၤအသိး	

အဆာဒိန် (၈)	၈၈
တၢ်သုထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သဲးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်	၈၈
ယုထံၣ်န့ၢ်တၢ်ခိၣ်ဆၢအကျဲၤ	၈၈
ဒုးန့ၢ်တၢ်အပနီၣ်လၢနတၤပုၤမိၣ်စီၣ်ပဒိၣ်	၈၉
တၢ်ဟ့ၣ်နီၣ်လီၤမုၢ်ဒါ	၉၀
ပညိၣ်ဃီၤတၢ်ဆူမိၣ်စီၣ်ပဒိၣ်အစိကမိၣ်	၉၁
တၢ်ကူၣ်တရံးကျဲၤကူၣ်သ့ၣ်အဝီဒ်ဝဲ	၉၄

အဆာဒိန် (၉)

ကဘျားပၤ

၉၅

တၢ်မၤလီၤပျီၤကွံာ်မိၤစိရိၤ

၉၅

တြျၢၣ်ကွံာ်တၢ်စိကမိၤလၢမိၤစိရိၤအစုပူၤ

၉၅

မၤအါထီၣ်တၢ်သဘျၢ

၉၅

တၢ်မၤပြုပြါကွံာ်မိၤစိရိၤသန့

၉၉

တၢ်မၤနၢၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဖိၣ်ထီၣ်မူဒါ

၁၀၀

အဆာဒိန် (၁၀)

၁၀၃

တၢ်ဆီလီၤဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤလၢဒံၢ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်က

၁၀၃

အိၣ်ထူၤအိၣ်ရၣ်အဂီၢ်

တၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢမိၤစိရိၤကစၢ်အသီတကၤကဟဲပၢၢ်ထီၣ်အဂီၢ်

၁၀၄

တၢ်တြီၤဃာ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤ

၁၀၄

တၢ်ကွဲးထုးထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီသဲးစးခိၣ်သ့ၣ်ပတြီၣ်

၁၀၅

ဒံၢ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ပဒိၣ်အတၢ်ဒိတဒၢအကျဲသန့

၁၀၅

တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢအအိၣ်ဝဲထီၣ်တဖၣ်

၁၀၈

တၢ်မၤမူဒါလၢအကဲဘျးကဲဖိုၣ်ဝဲတဖၣ်

၁၀၉

တၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲ

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတခါဘၣ်တခါအတၢ်ကွဲးနီၣ်တနီၤ

ကညီဝီၢ်သြဲလၢလံာ်တဘျုးအံၤအပူၤ

တၢ်ကတိၤလၢညါ

အါန့ၢ်အါလါအတီၢ်ပူၤ တၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးယၤအဒိၣ်ကတၢ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်မ့ၢ်လၢ လၢကဒိတဒါ ဒီးမၤလီၤမၤမိၤစိၤရီၤဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးအဝဲအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးမူထီၣ်ဂဲၤထီၣ်တ့ၢ်လံအိၤတရုၣ်တဒု, အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ တၢ်န့ၢ်ဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ဖိတဖၣ် တၢ်တဘၣ်ဆီၣ်တၢ်မၤန့ၤ ဒီးမၤလၢးဂီၤအိၤ လၢတၢ်ပတၢ်ပြးဒ်န့ၢ်အသိးသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ် န့ၢ်လီၤ. ယတၢ်န့ၢ်အံၤဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲလၢယဖးဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖိအတၢ်သ့ၣ်အကါဒိၣ်ဒ်လဲၣ် ဒ်လဲၣ်, မိၤစိၤရီၤသန့အန့ဆၢၣ်အိၣ်ဝဲဒ်လဲၣ် (စးထီၣ်လၢအရံးတိၣ်တၢ်, Aristotle တုၤ လၢပုၤကွၢ်ထံဆိကမိၣ်လီၢ်ခၢၣ်သးတၢ်ဖိၣ်ပျံၤသန့တဖၣ်) ဒီးမိၤစိၤရီၤသန့တဖၣ်(လီၤဆီ ဒၣ်တၢ် န့ၢ်စီၢ် ဒီး စတၢ်လ့ၣ် အကျဲသန့တဖၣ်)န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဘျီဘျီယမၤန့ၢ်ဘၣ်အခွဲး လၢကသ့ၣ်ညါဘၣ်ပုၤတနီၤ တၢ်တူၢ်ဘၣ်ဒိၣ်ဘၣ် ဖဲန့ၢ် စံၣ်အတၢ်ပာဆူၣ်ပာန့ၤအခါအဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးပုၤလၢအအိၣ်ဘၣ်လၢန့ၢ်စီၢ်အဒဲပုၤတနီၤ အိၣ်မ့ၢ်ဒ်ဝဲတနီၤန့ၢ်လီၤ. ဖဲနီၣ်ဝုအကီၢ်န့ၢ် ယဘၣ်သကါဒီးပုၤလၢအဂဲၤထၢၣ်ပာ်ဆါ ဖဲဆုးအတၢ်ပာ ဒီးအိၣ်မ့ၢ်ဒ်ဝဲတဖၣ်, ဒီးန့ၢ်ဟူဘၣ်စ့ၢ်ကီး ပုၤလၢအသးသမူဘၣ်လီၤမၤကွံာ်ဝဲ တဖၣ်အဂ့ၢ်စ့ၢ်ကီးန့ၢ်လီၤ. ယတဲသကိးဘၣ်တၢ်ဒီးယူဒၤဖိ လၢန့ၢ်စီၢ်ဖ့ၣ်တံာ်အိၤအခါ ယူဒၤလၢအဆုၢ်ပုၤဖျဲးတဖၣ် ဒီးပုၤလၢအမၤပုၤဖျဲးအဝဲသ့ၣ်ပုၤယူဒၤဖိတဖၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၢ် လီၤ.

ခိၣ်မ့ၢ်န့ၢ်အတၢ်ပတၢ်ပြးလၢထံကီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အဂ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်အိၤခိၣ်ဖျိ တၢ်ဖးလံာ်လဲၣ်တဖၣ်အါန့ၢ်ဒ်တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်အိၤ လၢတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါအိၤလၢပုၤကညီအ အိၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤန့ၤ ဒီးတၢ်အိၣ်တူၢ်အိၣ်ကလိၤအက့ၢ်ပနီၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ် လၢအမၤဘၣ်ဒိတၢ်သ့ၣ်အယိ မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဒိယသးဖးလီၤသးဆါဘၣ်ယၤတဒီး ကွဲဘၣ်.

ခိၣ်ဖျိယတၢ်ပးအိၣ်သကိးပုၤအိၣ်လၢမိၤစိၤရီၤအတၢ်ပထံကီၢ်ဖၣ် ဒ်အမ့ၢ်ပနါမါ, ဖိလဲၣ်, ချံၣ်လဲၣ်, တံးဘဲးဒီးကီၢ်ပယီၤဖဲပုၤကွံာ်ဆဲဆဲၣ်န့ၢ်အကတီၢ်န့ၢ်ယထံၣ်ဘၣ်တၢ်မၤ အသးတဖၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်နီၢ်နီၢ်လၢအဖျါထီၣ်ဝဲပိုၢ်ပိုၢ်စဲယဲၤန့ၢ်လီၤ. ပုၤတံးဘဲးဖိတဖၣ်

ဒုးထီၣ်ဒါတရူးခိၣ်မွူးနံးအတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၤအီၤရၢၢ်ရၢၢ်စၢၢ်စၢၢ်, အတၢ်မၤနၤပုၤဖိလဲၣ်ဖိတဖၣ်ဖဲသ့ၣ်သ့ၣ်လၢအိၣ်ကူးအတၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤဒီးက့ၣ်တံၣ်အတၢ်ဂံၢ်လိာ်ကစုဒုဘၣ်ဃးသုးကပတၢ်အဂ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လၢတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအပူၤ ယဃုသ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်အါထီၣ်ဘၣ်ယဲၣ်မိၤစီၣ်ရီၤသန့အဂ့ၢ်အကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ယတၢ်သးအိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်ဒိၣ်ပုၤပိာ်မုၢ်ပိာ်ခွါလၢအသ့ၣ်ဒုသးဒုထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၢ်အတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၤအီၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးအတၢ်ကွၢ်ဆၢၣ် မံာ်ဝဲတၢ် လီၤပျံၤလီၤပုး ဒ်အမုၢ်တၢ်သံတၢ်ပုၢ်တၢ်မၤအမၤသီသ့ၣ်တဖၣ်အါထီၣ်ဖဲယထံၣ်ဘၣ်အဝဲ သ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်ဒုသးဒု လၢယတၢ်ဟးအိၣ်သကိးအခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ယထံၣ် ဘၣ်အီၤဖဲယလဲၤဟးဆူပနၤမၤလၢနီၢ်ရံၢ်ဂၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၤအီၤ. Vilnius, လံၤသ့ၣ်နံၤယါ လၢစိဘၣ်ယဲၣ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၤနးအီၤတပယုၣ်ယီတဖၣ်,တရူးအတၢ်မၤသံက့ၢ်ဖိအကထီလၢအပာ်ဖျါတၢ်ပာ်သးထီၣ်ဒါပဒိၣ် ဖဲပုၢ်ပံာ်က့ထံၤယဲၣ်နမံၤအပျီဖးလဲၣ်ဖဲသုးဒီးကဟၣ်ထးတဖၣ်ယီၢ်တံၢ်သံအဝဲသ့ၣ်ဒီးလၢခံကတၢ် နဝတ အတၢ်ခးတံၢ်ဆိၣ်တံၢ်မုၢ်အိၣ်ယုၣ်အမၤနၤပျီအ ခါန့ၣ်လီၤ.

တဘျီဘျီယလဲၤဟးကွၢ်ပုၤလၢအသံတုၢ်တဖၣ် အလီၢ်အကျဲတဖၣ်ဒ်အမုၢ် Vilnius အကျဲၤပူၤဖျါပျီၣ်ဖးထီၣ် ဒီးတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်အလီၢ်မုၢ်ဂုၤ, Riga အဖိကရၢၢ်ဖဲပုၤဂီၢ်မုၢ်ဘၣ်တၢ်ခးသံအီၤအလီၢ်မုၢ်ဂုၤ, အံၤတလံကလံၤစိး Ferrara အတၢ်ပျီဖးလဲၣ်အပူၤ ဖဲးဆးတဖၣ်ရဲၣ်လီၤပုၤဒီးက့ၢ်ဒီးခးသံဝဲပုၤပၢၢ် ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်အလီၢ်မုၢ်ဂုၤ ဒီးကညီကီၢ်မၤနၤပျီအပူၤတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်လၢသး စၢၢ်အါဂၤသံတုၢ်ဝဲအလီၢ်မုၢ်ဂုၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တဖၣ်အံၤပာ်ဖျါထီၣ် မိၤစီၣ်ရီၤတဖၣ် အတၢ်မၤအအသီန့ၣ် အကတၢ်မုၢ်တၢ်ဟးဂီၤ လၢပုၤပာ်ဒိၣ်ဖိတဖၣ် ဘၣ်သံဒၣ်ကလီကလီဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ယလဲၤဒီဖျါထံၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအယီ တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးယၤဘၣ်ဃးတၢ်ဒီတဒၢတၢ်ပၢဆူၣ်ပၢနၤအံၤ အိၣ်ထီၣ်ဝဲသ့ဖဲသ့ၣ်တဖၣ်ကအိၣ်အိထီၣ်ဒီးတၢ်ဂဲလိာ်လၢကထီၣ်ဒါမိၤစီၣ်ရီၤသန့ မၤနၤတၢ်ကသ့ဝဲ,ဖဲကမျၢၢ်ဂီၢ်မုၢ်ကဂဲၤဆၢထၢၣ်ထီၣ်ဒါမၤလီၤပျီဂီၢ်ကွၢ်တၢ်လၢတၢ်သးတဖျၢၣ်ယီအခါန့ၣ်,ယမုၢ်လၢယဲၣ်ဒ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သံတၢ်ပုၢ်, တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအကျဲတအိၣ်ဝဲ မ့တမုၢ်စုၤဝဲအပူၤ ပကဘၣ်မၤလီၤမၢ်ကွၢ်မိၤစီၣ်ရီၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ် ယကျဲးစးဆိကမိၣ်ထီၣ်ယဲၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.

လာတင်အံ့အင်္ဂါ ယကွင်ထံဆိကမိတ်ထိုင်ကုလမိတ်စီရိုဥသနူလာ အဆိုဝဲယံလံအပူ တဂ် ပာဂ်ဆာအတဂ်ဟူးတဂ်ဂဲ င်ရှင်ကီဂ်သဲးအတဂ်ထံဆိကမိတ် ဒီးလီဥဆီဒ်တဂ် တဂ်ဂဲလီဝ် လာတအိတ်ဒီးတဂ်ဆူဒ်ခိတ်တကးသုဂ်တဖ်အဂုဂ်န့ဉ်လီဥ.

လံတဘုဂ်အံ့ ကမုဂ်တဂ်ကစိတ်ဒီး ယသုဂ်ညါစုဂ်ကီးယဲလာ တဂ်အံ့တမုဂ်တဂ်လာ တဂ်ပုဥဒဲးဘုဂ်န့ဉ်လီဥ. ဘုဂ်ဆုဂ် ဒီးလံအံ့ ကကဲထိုင်တဂ်ဟံး စုန့ဉ်ကျဲတမဲဥ လာကကဲထိုင် တဂ်မၤစၤလာတဂ်စိတ်ကမိဥဘုဂ်ဃး တဂ်ထုဂ်ဖျဲးအတဂ်ဟူးတဂ်ဂဲ ဒီးကဟ့ဉ်ဆူဂ်ထိုင်အ သယီဂ်လာတဂ်ဟူးတဂ်ဂဲတဖ်အဂီဂ်န့ဉ်လီဥ.

လာတဂ်လိတ်ဘုဂ်အဖိခိတ်, တဂ်ယုထာတီန့ဒ်တဂ် အဖိခိတ်န့ဉ်လံအံ့ ကွဂ်စိတ်ဘုဂ် ဃးပုဥအါဂဲ အတဂ်ဂုဂ်ကီလာကမၤဟးဂီဥဒီးကတြိဘုဂ်ဝဲ မိဥစီရိုဥသနူမုဂ်ဂုဥကဒိတဒါမိဥ စီရိုဥလာကအိတ်ထိုင်ကဒီးအသီမုဂ်ဂုဥအဂီဂ်န့ဉ်လီဥ. ယတဟ်ဖျါထံကီလီဥဆီဒ်တဂ်နီတ ဘုဂ်အဂုဂ် ဒီးပဲဥဖးနီဥဖးအီဥစုဂ်ကီးန့ဉ်ဘုဂ်. မုဂ်ဒ်တဂ်ပဲဥဖးထီရီဥ ဝိသိးကကဲဘျူးထံကီအါ ဘုဂ်လာအဘုဂ်ကွဂ်ဆာဂ်မဲဥမိဥစီရိုဥ အတဂ်ပာလာဘုဂ်တဂုဥတီဂ်တဘုဂ်အပူဥသုဂ်တဖ်အ ဂီဂ်န့ဉ်လီဥ. အလီဂ်အိတ်လာအဝဲသုဂ်ကကွဂ်ထံတဂ်ပဲဥဖးနီဥဖးတဖ် ဖိးသဲးစးဆဲးအါ ဒီးတဂ် ဟ့ဉ်ကုဂ်လာလံအံ့အပူ တဂ်ဆိးကါအီဥလာတဂ်သဘျူးအတဂ်ဂဲလီဝ်အဂီဂ် ကသုဝဲ ဆဲးအါ ဆဲးအါစုဂ်ကီးန့ဉ်လီဥ.

ယကဘုဂ်စံးဘျူးစံးဖိုင်ကုဥ ပုဥလာအမၤဘျူးဘုဂ်ယဥလာလံတဘုဂ်အံ့ ကကဲ ထိုင်ဝဲအဂီဂ်စုဂ်ကီးလီဥ. **Bruce Jenkins**, ပုဥလာအမၤစၤ ယဥတဂဲ အတဂ်ဟ့ဉ်လီဥအ သးလာယဂီဂ် မုဂ်တဂ်အဒိတ်အမုဂ်ဆဲးအါလဲဉ်န့ဉ် ယဆိကမိတ်ခွဲးထိုင်အီဥတလဂ်ဒ်လံဘုဂ်. အတဂ်ကွဲးဟ်ဖျါအလားအပူဥဒီး တဂ်ဟ့ဉ်ကုဂ်ဟ့ဉ်ဖးဘုဂ်ဃးဒုးယဥရဲဉ်ကျဲတဖ်, အတဂ် ကရၢကရီထိုင်ကုဥဒီးတဂ်လဲဥထိုင်လဲဥထီသုဂ်တဖ် မုဂ်တဂ်ကဲဘျူးလာယဂီဂ်ဒိတ်မးန့ဉ် လီဥ. **Stephen Coady** မၤစၤယဥလာပုဥပဲဥထံလံ (Editorial) အတဂ်ထံ, **Dr. Christopher Kruegler** ဒီး **Robert Helvey** တဖ်ပဲဥထံနီဥဖး ဒီးဟ့ဉ်ကုဂ်ယဥ လာတဂ်အါမဲဥလီဥ. **Dr. Hazel Mc Ferson** and **Dr. Patricia Parkman** သုဂ်တဖ် ဆုဂ်န့ဉ်ယဥလာကီဂ်အဥဖြဲးကဥ, လဲးတုဂ်အမဲရကဥအတဂ်ကစိတ် ဘုဂ်ဃးကမုဂ်အတဂ်

ဂဲၤလိာ်တဖၣ်တဆံးတစ့ၤဘၣ်.

လံာ်အံၤကကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်အဂီၢ် ပုၤမၤစၢၤယၤလၢတၢ်ကိးကပၤဒဲးအယီၤ ယမူယ ဒါအိၣ်ဝဲဒၣ် လၢယကဘၣ်ကွဲးတၢ်ကတိၤလၢခံကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ယတၢ်ပံာ်ဖးနီၤဖးမ့ၢ်ဝဲ “တၢ်ခိၣ်ရီၢ်မိၤစိၤရီၤသနူကစၢ်စံးတၢ်န့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်အညီ ဒီးပမ့ၢ်တဂ့ၢ်ကျဲးစးသပုၤပုၤဘၣ်န့ၣ် န့ၣ်ဝဲတသ့ဘၣ်” လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်တမံၤလၢလၢန့ၣ် အပူၤကလံၤတအိၣ်ဒီးအကတၢ်တအိၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ် အိၣ်တသ့နီၣ်တဘျီဘၣ်. လၢတၢ်ဒုးတြီၤ ဆၢမိၤစိၤရီၤသနူကစၢ်အတၢ်ဒုးအပူၤန့ၣ် သးသမ့မ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အပူၤတမံၤန့ၣ် ပသမၤ အီၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ယပံာ်ဖးနီၤဖးဒီးဆၢမ့ၢ်လၢယံလၢတၢ်ပၢၢ်ဆၢခိၣ်နၢ်တဖၣ် ကယုကျဲ မၤစ့ၤ လီၤတၢ်သံတၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.

လံာ်တဘျီအံၤ ကမၤဖျါထီၣ်တၢ်အခီပညီလၢ, ဖဲမိၤစိၤရီၤသနူလီၤပံာ်လဲန့ၣ် တၢ် ဂ့ၢ်ကီၤခဲလၢာ်ကလီၤမၤဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပၢတၢ်ပြဲးတခါ (ပဒိၣ်တဖု)အတၢ်လီၤပိုၢ် န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤအသးညီညီ ဒ်ပဆိကမိၣ်မ့ၢ်န့ၣ်အီၤအသိးဘၣ်. (မ့ၢ်တၢ်တခါလၢပဘၣ် ဂဲၤလိာ်အီၤ, မၤလီၤပိုၢ်ကွဲးတၢ်တတီၤတလီၤ, မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွဲးဒီးထံၣ်ကီၢ်သဲးအတၢ်ဘၣ် ထွဲသ့ၣ်တဖၣ် လၢထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.) ယမ့ၢ်လၢယံလၢတၢ်ကွဲးစ့ၤကိာ်ဖိ လၢတၢ်ကမၤလီၤမၤစိၤရီၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်အံၤ ကမ့ၢ်တၢ်လၢအကဲဘျူးကဲဖိုၣ် လၢပုၤလၢ အသးအိၣ်ပူၤဖျဲးထီၣ် လၢတၢ်ပၢဆူၣ်ပၢန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

Gene Sharp
လါအိးကထိဘၣ် ၆၁၅ ၁၉၉၃နံၣ်
Albert Einstein Institution
50, Church Street
Cambridge, Massachusetts
02138, USA

အဆာဒိတ်-တၢ

ကွၢ်ဆၢင်မဲာ်မိၤစိရိယာန့ၣ်အဂ့ၤဝဲကြးဝဲ

တယံာ်ဒံးဘၣ်ဖဲန့ၣ်ပူၤကွံာ်အပူၤ မိၤစိရိယာန့ၣ် လၢအဒွဲဒီးလၢအချၢ လဲၤကဆံ က ဆွဲကွံာ်ဝဲဖဲကမျၢၢ်တဖုအတၢ်ခိၣ်ရီၣ်အိၤအခါန့ၣ်လီၤ. အါစုအါဘျီပထံာ်ဘၣ်လၢမိၤစိရိယာလၢအသ့ၣ်လီၤအသးဒီး အတၢ်ဂၢၢ်တၢ်ကျၢၤခၢၣ်သန့ၣ်ထံအံၤဝဲန့ၣ်ဘၣ်ဆၢ ခိၣ်ဆၢထံ ကိၢ်ကမျၢၢ်. ထံရူၢ်ကိၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၣ်အိၤတန့ၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ.

တၢ်မၤအသးအဒိ အိၣ်ဖျါဝဲ ဖဲ ၁၉၈၀ အံးစတီနံယါ,လဲာ်တံယါ,လဲးသ့နံယါ, ဖိလဲာ်, ကျၢမန့ၣ်မုၢ်ထီၣ်ခွဲးခိၣ်စလိာ်ဘး ခံယါ, စလိာ်ဘဲနံယါ, မဒၢၢ်ကါစကါ, မၤလဲၤ, ဘိၣ်လဲာ်တံ ယါဒီး ဖဲးလဲးပထံာ်ကိၢ်တဖုအပူၤ မိၤစိရိယာန့ၣ်ကစၢ်တဖု ဘၣ်သ့ၣ်မ့ၤဖျါလီၤပိၣ်ကွံာ်ဝဲ လၢထံဖိကိၢ်ဖိကမျၢၢ်အတၢ်ခိၣ်ရီၣ်လၢအပူၤဖျါဒီး တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတဖုအပီၤန့ၣ်လီၤ. ပကထံာ်ဘၣ်ကဒီးတၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတဖု မၤန့ၣ်တၢ်စိဖျါ တၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်ဒံာ်ခိၣ်မြိုင်စံာ် ဒ်အမုၢ်ဝဲဖဲ နံပီလဲ, သ့ၣ်ဂကွ, မၤလၢဝဲၤ, ကျိာ်တံာ်, ဘၢၢ်ကုရဲယါ, ဟၢၢ်ကုရဲၣ်, Zaire, နံာ်ကွဲရဲယါ ဒီးဆိဘးယဲးအကီၢ်စံာ်, ဟီာ် ကဝီၤအါဘျီ လီၤဆိဒုာ်တၢ်အိၣ်ဖျါကြၢၢ်ကလၢာ်ဖဲ ၁၉၉၁ နံာ်လါအီကွဲဖဲတၢ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ် တၢ်စိတၢ်ကမိၤအခါသ့ၣ်တဖု မုၢ်တၢ်အုၣ်အသးလီၤ.

အါန့ၣ်အန့ၣ်,ဖဲနံာ်ပူၤကွံာ်တဖုအပူၤ, ပကထံာ်ဘၣ်ကမျၢၢ်ဂီၢ်မုၢ်အတၢ်ခိၣ်ရီၣ်ကဲ ထီၣ်အသးဖဲကိၢ်စံာ်,ကိၢ်ပယီၤဒီးတံးဘးအကီၢ်သ့ၣ်တဖုန့ၣ် ပကထံာ်ဘၣ်အိၤလီၤ. အတၢ်ဂဲၤလိာ်သ့ၣ်တဖုတကတၢ်ဂဲၤဒံးဘၣ်, တမၤလီၤပိၣ်ပူၤပၢဆူၣ် တၢ်သ့ၣ်တဖုဒံးဘၣ်, ဘၣ်ဆၢ, မုမုၢ်အတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်ဆိာ်တၢ်မၤန့ၣ်, တၢ်မၤအမၤလဲၤအ ဂ့ၢ်အပိၣ်တဖုဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ချၢအတၢ်ကရၢကရိတဖု မုၢ်တၢ်လၢအဘျီအဖီၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ အပူၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဖိတဖုအဂီၢ်ကစိဒီးန့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤ မုၢ်တၢ်ဂဲၤလိာ်အက့ၢ်အဂီၢ်တမံၤ ဖုၢ်ကိးလီၤ.

မိၤစိရိယာလၢအလီၤပိၣ်ကွံာ် ဒ်အဘၣ်တၢ်ယၢၤထီၣ်အမံၤလၢထးအသးသ့ၣ်တဖု အတၢ် ဂုၢ်ကီတနီၤ တလီၤမၢကွံာ်ဝဲ ဒံးဘၣ်. တၢ်ကီဒ်အမုၢ် တၢ်ဖီၣ်တၢ်ယာ်, ကွီၢ်မုၢ်, ဘျီၣ်ရီၣ်ခြးအတၢ်မၤကျဲလၢအတဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး ဒီးတၢ်မၤတးဂီၤန့ၣ်ဆၢခိၣ်ယၢၤသ့ၣ် တဖုအိၣ်ဒံးဒုာ်တၢ်လၢတၢ်ပၢတၢ်ပြးသ့ၣ်တဖုအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲာ်ဒ်လဲာ်ဂ့ၤ,မိၤစိရိယာသ့ၣ် တဖုန့ၣ်လီၤပိၣ်ဝဲအပီၤ တၢ်ဆိာ်တၢ်မၤန့ၣ်တမိ စုၤလီၤဝဲအဖီၣ် ကျဲအိၣ်အိးထီၣ်အသး လၢတၢ်ကဆိလီၤပာ်လီၤက့ၤ ထံရူၢ်ကိၢ်သးကျိၤကွံာ်လၢအအိၣ်ဒီးဒံးခိၣ်မြိုင်စံာ်, ပူၤဂုၢ်စိ တၢ်သဘျီဒီးတၢ်စံာ်ညီၣ်ပီတုကမျၢၢ် လၢတၢ်တီတၢ်လီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၁. ကွၢ် ကမျၢၢ်ဂီၢ်မုၢ်အတၢ်ခိၣ်ရီၣ်လၢ Robert Helvey ကဘျးပၤ-(၁၁၁)

ဒီလဲင်္ဂါဂုဏ်၊ တာမအကျဲအံင် အိင်ဝဲဒင်္ဂါလကမျာင်ဂီၢ်မုၢ် လာအဘၣ်အိင်္ဂါလက တၢ်ပာဆၣ်ပာနၤအစုဖီလၢ်န့ၣ်လီၤ. အဂၢ်ဒ်အံင် ၁၉၉၃ ယန့ၣ်အါရ်ဒ်အပူၤန့ၣ် လာပုၤ ဟီၣ်ခိၣ် ဖိ ၅၄၅၀ ကကွၢ်အကျါ ၃၁ မျးကယၤအိင်္ဂါလကတၢ်ကီၢ်. ကီၢ်သရ့ၤတဖၣ် လာတၢ်ပာပနီၣ်အိၣ်လၢ “တသဘျာဘၣ်” န့ၣ်လီၤ. အစီပညီ, အဝဲသ့ၣ်အိင်္ဂါလကတၢ်ကီၢ် ဖဲထဲၣ်ကီၢ်သးအတၢ်သဘျာ ဘၣ်တၢ်စီၤတၢ် ဒီးကမျာင်တၢ်သဘျာဘၣ်တၢ်ဖိၣ်ယံးဝဲအပူၤန့ၣ် လီၤ. ထံကီၢ် ၃၈ ဘၣ် ဒီးကီၢ်သရ့ၤ (ကီၢ်ဆါ) တၢ်လီၤကတီၤ ၁၂ တီၤ ကမျာင်တဖၣ် ဘၣ်အိင်္ဂါလက တသဘျာဘၣ် ဒီးဘၣ်တၢ်ပာအိၣ်လၢသးမိၤစီရီၤ (အဒိ-ကီၢ်ပယီၤဒီး Sudan) တၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤန့ၣ်ဒ်လိၣ်ပၤသန့အသိး (ဆိၣ်ဒ်အီၣ်အရၢဘၣ်ယါဒီးဘျာတၢ်ကီၢ်), ထံ ကီၢ်လၢအပာလီၤအသး (ဒ်ကီၢ်စံၣ်, အံၣ်ရး ဒီး ကလံၤစးခိရီယာ, ထံဂုၤကီၢ်ဂၤန့ၣ်လီၤပာ ဒ်သးတံးတံး ဒီးမုၢ်ထီၣ်တံးမိတဖၣ်.)

မုၢ်မဆါတနံၤအံင် ပုၤဂုၢ်ဝီ, မုၢ်ကျီၤဝဲၤကွၢ်ဒီး ထံၣ်ကီၢ်သးသ့ၣ်တဖၣ် လဲလိာ်အ သးချးမးလီၤ. ပုၤကွၢ်ဆဲဆဲၣ် န့ၣ်အပူၤထံကီၢ်လၢအန့ၣ်တၢ်သဘျာအါထီၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ်, တၢ်လဲ လိာ်လၢအမၤအသးချးသဒ်းအဖီခိၣ် တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိင်္ဂါလက ဒ်အါမးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကသး အသးဒီးဒုးအိင်္ဂါထီၣ်ကဒီးမိၤစီရီၤ ကွၢ်ဂီၤအသိတကလုာ်န့ၣ် တၢ်ဘၣ်ယိၣ်တပူၤဘၣ်. သးအ ကရူၢ်ဖိတဖၣ်, ပုၤတဂၤဘၣ်တဂၤ (တကရူၢ်ဘၣ်တကရူၢ်) အတၢ်သးဆၣ်တဖၣ်, ပုၤလၢ တၢ်ယုထာအိၣ်, ထံၣ်ကီၢ်သး ပုၤတံၣ်တဖၣ် ကသ့ၣ်န့ၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ကွၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တၢ်ထီၣ်ဂုၢ်န့ၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤ ကအိင်္ဂါထီၣ်ဝဲဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံးပုၤဂုၢ်ဝီ ဒီးထံၣ်ကီၢ်သးခွဲး ယၢ်ကဘၣ်တၢ်သမၤ (တၢ်ကစီၤတၢ်အိၣ်)ကဒီးန့ၣ် ပသမၤအလီၢ်တအိင်္ဂါဝဲဘၣ်.

လာဘျာတဂုၤတီၢ်တဘၣ်အပူၤ တၢ်လၢအပူၤကွၢ်တဖၣ် ကအိင်္ဂါဒီးဝဲဒ်တၢ်လၢ ပစုပူၤန့ၣ်လီၤ. မိၤစီရီၤသန့အတၢ် ဂုၢ်ကီၢ်အံၤယိၣ်ဝဲဒ်ဒ်မးလီၤ. ကမျာင်လၢထံကီၢ်အါဘၣ် တဖၣ်တူၢ်ဘၣ်, ဝီဖျိဘၣ်တၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤန့ၣ် လၢန့ၣ်ဆဲဆဲၣ်တဖၣ် ဒီးစိၤကယၤတဖၣ်ဒ် လဲၣ်န့ၣ်အိင်္ဂါဝဲလီၤ. တနီၤကမုၢ်ဝဲထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤဒီးတနီၤကပဲခိဖျိလၢကီၢ်ချာန့ၣ်လီၤ. (တၢ် မၤအသးဝဲအံၤခဲအံၤ လာပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ, ပုၤပာတၢ်တဖၣ် အသးပုၤတၢ်အိင်္ဂါထီၣ်ပာလၢ ပတဲလၢအဂုၢ်တဘၣ်တဖၣ်အိင်္ဂါထီၣ်ဝဲအယီၤလာပုၤဂုၢ်ဝီမုၢ်ဂုၤ, ထံၣ်ကီၢ်သးမုၢ်ဂုၤမုၢ်ကျီၤ ဝဲၤကွၢ်ဒီး တုၤလီၤလၢတၢ်ဘျာတၢ်အါအပူၤ တၢ်လၢအတလၢစိတဖၣ်ဒ်စိ ထံကီၢ်ပဒိၣ် ဒီးမၤလီၤစၢ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်လၢတၢ်ပာတၢ်ပြးအပူၤ သ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.) ဖဲန့ၣ်ကမျာင်ထံဖိကီၢ်ဖိ ဘၣ်တၢ်ကွၢ်ကတံၢ်အိၣ်ဒ်သိးကမၤသကိးတၢ်အဂီၢ်အယီၤ တၢ်သဘျာလီၤမၤကွၢ်ဝဲသတးဒီး တၢ်အုၣ်လီၢ်သး, တၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂုၢ်လိာ်သးကဒဲကဒဲအိင်္ဂါထီၣ်ဝဲအယီၤ ပုၤမၤတဂၤဒ်အသးဒ်ဝဲ တဂၤဒ်အသးဒ်ဝဲဒ်လၢညါအသိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢပထံၣ်ဖိကွၢ်မျါသ့မုၢ်ဒ်အံၤလီၤ. ကမျာင်တဖၣ်အဂံၢ်ကလီၤစၢ် ဒီးအတၢ် သးခူတလုၢ်လၢကမျာင်ပာၢ်ဆါတၢ် အဂီၢ်ကလီၤစၢ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အံၤ

တပ်ပျံကအိပ်လားအပူပူ တူဒုတ်လက်ကတဲနဟူအဒီပုဂံဝင်တံလသကိးဘဉ်ဃး အတၢ်သး ဆါပုလ်စီၤစီၤဒီးအတၢ်သ့ၣ်ဝံလသ့ၣ်စ့ၤ တၢ်သဘျူအဂုၢ်တဘျုးဝံဘဉ်န့ၣ်လီၤ. တူၤတၢ် မ့ၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်ဒီး အဘျူးကအိၣ်မနုၤန့ၣ်လဲၣ်? လၢအဝဲန့ၣ်အလီၢ်အိၣ်ဒုတ်ကဘဉ်ကွၢ် ဆၢၣ်မံၣ်တၢ်ဖျိၣ်လၢတၢ်ကွၢ်စိတအိၣ်ဝဲနီတမံၤ ဒီးတၢ်မ့ၢ်လၢလၢခါဆူညါအဂီၢ် တအိၣ်ဝဲ လၢၤတကလုာ်ဘဉ်န့ၣ်သ့ၣ်.

တကီၢ်ခါတၢ်အိၣ်အသး လၢစီၤစီၤလၢမ့ၢ်မၤဆါတနံၤအံၤ ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကမ့ၢ်တၢ် လၢအဖျိၣ်န့ၣ်ဒီးလၢအပူၤကွၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢအပူၤကွၢ်န့ၣ် ပုၤကအိၣ်ဝဲလၢကမၤထီၣ်တၢ်ပၢၢ် ဆၢဒီးရီၣ်ဖျိၣ်ဟံၤဖျါတၢ်ဘဉ်သးကအိၣ်ဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. သးသဟီၣ်ကဆူၣ်ထီၣ်ဝဲတစီၢ်တ လီၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. တဘျီဘျီပုၤတဂၤဘဉ်တဂၤ, မ့တမ့ၢ်ပုၤကရူၢ်အဆဲးတဖၣ် ကမၤအိၣ် ထီၣ်အတၢ်သးဒုဖိတဆဲးတက့ၢ် လၢအမၤဖျါဟူးဂဲၤန့ၣ်ဝဲဒုၣ်, တဲတၢ်အဒီဖိ, ကဟံလီၤဝဲအ တၢ်ဂုၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဝဲ မၤဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ခိၣ်ရီၢ် တၢ်တဆဲးတက့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စးထီၣ်တၢ် ဟူးတၢ်ဂဲၤအံၤ မ့မ့ၢ်န့ၣ်က တၢ်ဃုထၢလၢအဂုၤဝဲဘဉ်ဝဲဘဉ်ဆၢၣ် တၢ်မၤလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်လၢတမၤန့ၣ်ကမ့ၢ်အတၢ်သးဒု, တၢ်ဒိကန့ၣ်ဒီးမၤလီၤမၢ်ကမ့ၢ်အသး လၢအပျံၤတၢ် တန့ၣ်ဘဉ်အယိကမၤလီၤဖျိၣ်ကွၢ်မိၤစီၤဒီးသန့တညီဝဲဘဉ်. တၢ်မၤဒ်အံၤအသးအံၤအါစုအါ ဘျီဂၢ်လီၤကလီကွၢ်သ့ၣ် ဒီးကမ့ၢ်ဘဉ်တၢ်ဘဉ်ခိၣ်တၢ်အါထီၣ်အယိ အတၢ်မ့ၢ်လၢတလၢ ပုၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးမၤန့ၣ်လၢတၢ်တသ့ၣ်ဘဉ်.

ခိဖျိတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး တၢ်သဘျူအိၣ်ထီၣ်သ့ၣ်ခါ

တၢ်မၤအသးတဖၣ်အဖိခိၣ် ပကမၤဘဉ်အိၣ်ဒ်လဲၣ်? တၢ်လၢပဆိကမိၣ်လၢကကဲ ထီၣ်သ့ၣ်ဝဲဒုတဖၣ် မ့ၢ်ဒုတ်တၢ်ကလီကလီလီၤ. တၢ်ဘျူသဲးစးခိၣ်သ့ၣ်ဒီး ပုၤသ့ၣ်သဲးစးတဖၣ် အတၢ်ဂဲၤလီၢ်ဖိးသးစးမ့ၢ်ဂုၤ, စံၣ်ညီၣ်ပီတုအတၢ်စံၣ်ညီၣ်တံၢ် ဒီးကမ့ၢ်အတၢ်ထံၣ်ခဲလၢၢ် မိၤစီၤဒီးပဒိၣ်တကန့ၣ်ဃုာ်အိၣ်နီတမံၤဘဉ်. လၢတၢ်ကခိၣ်ဆၢကယိၢ်တၢ်မၤအမၤလၢဒ်ဒိအ မ့ၢ်တၢ်မၤသးအးသ့ၣ်, တၢ်မၤဆါပယုထဲဖိကီၢ်ဖိအနီၣ်ဂံၢ်လီၤမၢ်(သံ)ဒီးတၢ်မၤသဲးမၤလီၤအဂီၢ် ထဲဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် န့ၢ်ပၢၢ်သကိးဝဲလၢကျဲအဘဉ်ကတၢ် လၢကမၤကတၢ်ကွၢ်မိၤစီၤဒီးန့ၣ် မ့ၢ်ဒုတ်တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတူၢ်ဘဉ်တၢ်လၢအသးဃိထီၣ်တၢ်တဘျီ ဘျီကရၢကရီထီၣ်အသး လၢကဒုးဆၢပုၤမိၤစီၤဒီးသန့ကစၢ်တဖၣ် လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး အကုၢ်အဂီၢ်တမံၤလၢလၢဒီးကမ့ၢ်အတၢ်ဟံၤဖျိၣ်ထီၣ်သးန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့မ့ၢ်န့ၣ်က တၢ်တ မံၤလၢအသးတအိၣ်မၤဝဲဘဉ်ဆၢၣ် ဘဉ်မၤဝဲဒုန့ၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ပုၤတဖၣ်အံၤအါဘျီမၤ တၢ်ဒုဒုလၢတၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးနးနး ဒီးတၢ်တူၢ်သဲးအပူၤန့ၣ်လီၤ. အတၢ်မၤလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တဘျီဘျီမ့ၢ်တၢ်လၢအဘဉ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါသးသ့ ဂုၤဂုၤအပတီၢ်အံၤထဲအံၤထဲန့ၣ်ဘဉ် ဆၢၣ်တမၤန့ၣ်လၢတၢ်သဘျူလၢအသးလီၤဝဲတမံၤန့ၣ်နီတဘျီဘဉ်. တၢ်ပူထီၣ်လၢတၢ် စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအကုၢ်အဂီၢ် အါဘျီဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤန့ၣ်မံၣ်ကဲၤမံၣ်ဖိက

မျာ်ဂ်တဖၣ် တူၣ်ဘၣ်က့ၤတၢ်လၢတၢ်မၤစၢၤအိၣ်တအိၣ်ဒၣ်လဲၣ်န့ၣ် သ့ဝဲဒၣ်နးန့ၣ်အလီၤတက့ၢ်လီၤ.

လၢတၢ်ပၢ်လီၤသးကျၢၤကျၢၤ ဒၣ်တၢ်လၢတၢ်စုဆူၣ်မိဂ်တကးအကျဲန့ၣ် ပုၤ ဆိၣ်တၢ် မၤန့ၣ်တၢ်တဖၣ် ထီၣ်ဒီးန့ၣ်တၢ်မၤန့ၣ်လၢအပတီၢ်ကထီၣ်ထီၣ်ဝဲအဂီၢ်တစီန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်မိၤစီရ်းသန့ကစၢ်တဖၣ် ဟံၣ်ဂံၢ်ပၢ်ဘါထီၣ်အသးလၢတၢ်စုဆူၣ်မိဂ်တကး(ဂံၢ်ဘါ)လၢကဆိၣ်လီၤတံၣ်ပုၤပုထီၣ်တၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဒ်လဲၣ်ဂ့ၤန့ၣ်ဒ်မိဂ်မြိုင်အကရူၢ်ဖိတဖၣ်အံၤ ဂဲၤလီၣ်ဝဲဆူၣ်ညါ သ့ဒၣ်တၢ်လၢအယံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ အတယံၣ်ဝဲဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤသတးဒီးသးလၢအပတၢ်အာအာသီသီ အသကံၣ်ပဝးအံၤ ကပူၤဖျဲးဝဲဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကၣ်န့ၣ်တညီဝဲဒၣ်ဘၣ်. မိၤစီရ်းသန့ကစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ဒီးအတၢ်ပိးတၢ်လီၤအဒိၣ်အကျၢၤ, ကျိၣ်ပုၤသ့ၣ်တၢ်ဝဲစိၣ်တီၢ်ဆုဒ်ဒီးသးဂံၢ်ဘါလၢလၢပုၤပုၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်ဒ်မိဂ်မြိုင်အကရူၢ်ဖိတဖၣ် မ့ၢ်လၢပုၤဒီးတၢ်သးဒုထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ် (အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်ထီၣ်ဘီန့ၣ်) ပြၢလီၣ်အသးဒီးမိၤစီရ်းသန့ကစၢ်အဂီၢ်တညီဝဲဘၣ်.

ဒ်တၢ်ညီန့ၣ်မၤအသးအသး သးလၢအဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဟံးပနီၣ်အိၣ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်လၢ အတတီတဘၣ်အခါန့ၣ် ပုၤလၢအပတၢ်ဆာအိၣ်တဖၣ် ယုထၢတၢ်ဒုးစဲးပြဲးထီၣ်ဒါအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ တၢ်ဒုးစဲးပြဲးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤသပုၤကတၢ်န့ၣ်ကဲဘျူးလၢကမျာ်လၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤန့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် မ့တမ့ၢ်တၢ်လၢအဆုၢ်အဝဲသ့ၣ်ဆူဒ်မိဂ်မြိုင်စံာ်သန့အကျဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးစဲးပြဲးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအံၤတမ့ၢ်တီၢ်န့ၣ်တၢ်ဘီဘၣ်က့ၤတၢ်ဘၣ်, မၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်သံတၢ်ပုၤ တၢ်ဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးအထံဖိကီၢ်ဖိကမျာ်တစီန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်တၢ်ကူၣ်တရဲးအကျဲသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဝဲတီဝဲဂ့ၤဝဲထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်ထဲဂ့ၤကီၢ်ဂၤအတၢ်ဆိၣ်ထွဲမ့ၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လဲၣ် တၢ်ဒုးစဲးပြဲးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ အုၣ်ကီၤတၢ်န့ၣ်တၢ်ယၣ် တသ့ဝဲဘၣ်. အါစုအါဘျီန့ၣ် တၢ်ဒုးစဲးပြဲးမၤယံၣ်မၤထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. အါစုအါဘျီပဒိၣ်လၢအပတၢ်ဆူၣ်တၢ်တဖၣ် သးကွံာ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမျာ်အလီၤအိၣ်လီၤဆိးတဖၣ်အယံၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိကမျာ်တဖၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲ ဒီးအလီၤအိၣ်လီၤဆိးကဆဲးကဆွဲဝဲဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးစဲးပြဲးမ့ၢ်မၤန့ၣ်တၢ်ဒၣ်လဲၣ်အတၢ်ဂဲၤလီၣ်အံၤ ဟံစိၣ်တၢ်လၢကဟးဂီၤအကျဲဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်ဖျိပုၤထီၣ်ဒါအိၣ်လၢကျဲဒ်န့ၣ်အယံၣ် မိၤစီရ်းသန့ကစၢ်လၢအပတၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ်အာထီၣ်ဝဲဒိၣ်န့ၣ်အလီၤတစီန့ၣ်လီၤ. စဲးဒၣ်ကလီၣ်တၢ်ဒုးစဲးပြဲးအသးတဖၣ်မ့ၢ်န့ၣ်တၢ်လၢခဲကတၢ်လဲန့ၣ် ပဒိၣ်အသီတဖုလၢအပတၢ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ် မ့ၢ်လၢဘၣ်ပာဝဲလီၤမၤဒုးတၢ်ဖိၣ်ပျံၤဒီဖျိကဘၣ်မၤအါထီၣ်အသးဂံၢ်ဘါ ဒီးကမျာ်အတၢ်သဘျီကလီၤစုၤဝဲ ဖဲအဂဲၤလီၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ဒီးဖိၣ်ကျဲၤဒ်မိဂ်မြိုင်စံာ်အတၢ်ကရၢကရီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အယံၣ် ဘၣ်တဘၣ်အတၢ်မၤကျဲက့ၢ်ဂီၤတဖၣ် ကဆူၣ်န့ၢ်ဒီးမိၤစီရ်းသန့ကစၢ်လၢအပူၤကွံာ်တဖုန့ၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ.

ပုၤထီၣ်ဒါမိၤစီရိၤသနုၤတဖၣ်အံၤ ဂုၤယုထာတၢ်မၤကျဲလၢအဂၤတဖၣ်မံၤမံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤ, တၢ်ယုထာတၢ်ဖးမ့တမ့ၢ် ကီၢ်ချၢပုၤအုၣ်
ခိၣ်တၢ်လဲၣ်?

လၢတၢ်ကဆိၣ်ဖျိးထီၣ်ကွံာ်မိၤစီရိၤအတၢ်ပာတမ့ၢ်တလၢအဂီၢ် ကျဲအချုက
တၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ထီၣ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤလၢအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂုၤဂုၤလၢတၢ်မၤ
အဝဲန့ၣ်အပူၤ တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အဒိၣ်အမ့ၢ်အိၣ်ဝဲအါမးလီၤ. တၢ်အကါဒိၣ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်တဖၣ်
လၢအမ့ၢ်ကရူၢ်လၢအဂီၢ်ဆူၣ်ပုၤတၢ် လၢအထီၣ်ကွံာ်န့ၣ်တၢ်စိကမိၤတဖၣ်. ဒ်ပုၤဒိၣ်တဖၣ်အသိး
ကနီၤဟ့ၣ်တၢ်စိကမိၤဒီးသးမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်လီၤဘၣ်စးအဂီၢ်တညီၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်လဲၣ်
ကွံာ်ပုၤလီၤလဲၣ် ဒီးပုၤအကရူၢ်အလီၢ်လၢန့ၣ်ပုၤအသိတဖၣ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤဝဲတဖၣ် ကမ့ၢ်တၢ်အ
ဘၣ်ကတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်ကျဲအမ့ၢ်အတီၢ်အဖိခိၣ်န့ၣ် ပုၤတဖၣ်အံၤကြးမ့ၢ်ပုၤလၢအဖျါကပုၤဒီး
ဟံးသးပျီပျါလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ခြးတံးအကျဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂုၤဂုၤ, တၢ်လၢအက
ထီၣ်ဒါတၢ်န့ၣ် တလီၤမၤဝဲနီတဘျီဘၣ်.

တုၤတၢ်ပာတၢ်ပြးထၢၣ်ဂၢၢ်လီၤအသးန့ၣ်ထီၣ်ဝဲအခါန့ၣ် ပုၤအသိတဖၣ်အံၤဘၣ်တ
ဘၣ်ကအာကသိ, မ့တမ့ၢ်အတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤ ကဒိၣ်န့ၣ်ဒံးပုၤလၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
လီၤ. ညီန့ၣ်တၢ်ကထီၣ်အသးလၢအပိၣ်ထီၣ်အခဲန့ၣ်, ပုၤအသိတဖၣ်လၢတၢ်မ့ၢ်လၢတ့ၢ်အီၤ
အံၤကမၤတၢ်ဒ်အသးဆာမၤဝဲလၢတဘၣ်ကျဲဘၣ်ပုၤ ဒီးဒံၣ်မိၣ်ခြးစံၣ်မ့ၢ်ဂုၤ, ပုၤဂုၤဝဲစွဲး
ယာ်မ့ၢ်ဂုၤန့ၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်အံၤအယီၤ တၢ်ထီၣ်ဂုၤန့ၣ်တၢ်စိကမိၤအံၤ တမ့ၢ်ကျဲအဘၣ်လၢ
ကဘျီဘၣ်မိၤစီရိၤသနုၤအတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

ဒ်သိးတၢ်ကဆိတလဲထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးအကုၢ်အဂီၢ်အဂီၢ် လၢမိၤစီရိၤသနုၤကစၢ်တ
ဖၣ်အစိကမိၤဖီလၢန့ၣ် တၢ်ဖီၣ်တၢ်ဖး တမ့ၢ်တၢ်စုကဝဲလၢအဘျူးအါဝဲန့ၣ်ညါဘၣ်. မိၤ
စီရိၤအတၢ်ပာတနီၤ, အဒိ-သိဘံးယံးမ့ၢ်ထီၣ်ကဝဲ, ဒ်သိးကအိၣ်ဖျါဝဲဒ် ဒံၣ်မိၣ်ခြး အကုၢ်
အဂီၢ်အဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်မၤဝဲတၢ်ယုထာလၢတၢ်ဖီၣ်တၢ်ဖးအကုၢ်အဂီၢ်အကျဲကစီဒီလီၤ. ကွံာ်ဖဲ
တၢ်ဖီၣ်တၢ်ဖးအတၢ်မၤအကျဲကအိၣ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်ပုၤသမၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်ဆိၣ်သးန့ၣ်
အယီၤ ပုၤမိၤစီရိၤဖီတဖၣ် မ့ၢ်ဘၣ်တူၢ် လီၤတၢ်ယုထာတၢ်ဖီၣ်တၢ်ဖးန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်မၤထွဲဝဲက
စီဒီဘၣ်ဆၣ်ကမျၢၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ယုထာထီၣ်အီၤတဖၣ် မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ဂီၤဖီလၢအဘၣ်ဟူးဝး
လၢပျဲၤတဖၣ်မိၤအီၤန့ၣ်လီၤ. စံးဒၣ်ကလိၣ်, ကမျၢၢ်ခါၣ်စးတဖၣ် မ့ၢ်မၤန့ၣ်လၢတၢ်ဖးဒၣ်လဲၣ်
အကတၢ်တူၢ်ဘၣ်တၢ်မၤပျဲၤမ့ၢ်ဂုၤ, တၢ်ဖီၣ်အီၤဒီးတုၤလၢတၢ်မၤသံမၤစီးအီၤဒၣ်လဲၣ်
န့ၣ်အဒိအိၣ်ဖျါလၢကီၢ်ပယီၤအပူၤမၤန့ၣ်တၢ်ဖးဖဲ ၁၉၉၀ နံၣ်ဒီး နံၣ်ကွဲၣ်ယၢၢ်ဖဲ ၁၉၉၃
နံၣ်တဖၣ်တုၤခဲအံၤ ပုၤမိၤစီရိၤတဖၣ် တကန့ၣ်ယုၣ်အတၢ်ဖးအစၢန့ၣ်ဘၣ်. ပုၤမိၤစီရိၤ
ဖီတဖၣ် ကပျဲတၢ်ဖီၣ်တၢ်ဖးအစၢတုၤလီၤကွံာ်အီၤ လၢအလီၢ်ပစိၣ်န့ၣ် တမၤဝဲနီတဘျီဘၣ်.

ခဲအံကမ္ဘာလူအတိုင်းဘာ ပုဗ္ဗိယစီရီးအတိုင်းမလှဆုံးမလမ်းတဖန်ပုဂ္ဂလ၊ ပုဗ္ဗိယလူအတိုင်းပုဗ္ဗိယဆုကိုချာမုဂ္ဂလ မပုဗ္ဗိယထိုင်းထိုင်းအသး လမ်းစီရီးအတိုင်းဆိန်တံအဖိလ်နဂ်ဝဲကသုလီယနဂ် တနင်ဝဲနိတဘျီဘာ။ အဝဲသုဉ်မုဂ်လဂ်ထဲတမံလ လာပုဗ္ဗိယဘာတံဆိန်တံမလနာဂ်တဖန်အံလ ထူဉ်ဖျိုးထိုင်းကသုဒဂ်ထဲလာပုဗ္ဗိယ (ကိရိချာ) အတိုင်းတိစာမလစာမိနနဂ်လီယ။ အဂ္ဂိဒ်အံလအဝဲသုဉ်နဂ်ဝဲဒဂ်လာဘိမုဂ်ဂိမုဂ် အတိုင်းမလစာမုဂ်တံလအလာပုဗ္ဗိယဒီးဂံဘါ လာကဆိန်ဖျိုးကွံဉ်ပုဗ္ဗိယစီရီးအသုဉ်တဖန်ဒဂ်တံနဂ်လီယ။

ပုဗ္ဗိယလူအတိုင်းမလနာဂ်အံလတဖန် ထံဉ်ဝဲဒဂ်လာအတိုင်းဟူးတံဂဲဒဂ်ဝဲတဖန်တမုဂ်တံလအဘဉ်ဒိတံသုနဂ်,တဘျီဘျီ,မုဂ်ကစီဒိနဂ်လီယ။ အဂ္ဂိဒ်အံလပုဗ္ဗိယလူအဘဉ်တံမလနာဂ်အံလတဖန်အံလ အတိုင်းနဂ်လီယအသး လာကဟူးကဂဲဝဲတဆိန်မုဂ်လာကကွံဉ်ဆာဉ်မဲဉ်ပုဗ္ဗိယစီရီးအဂီၢ် တထံဉ်ဝဲကျဲလာအမလထူဉ်ဖျိုးထိုင်းအသးအဂီၢ်အယံနဂ်လီယ။ လာတံအံလအယံ ပုဗ္ဗိယအိအဂါပုဗ္ဗိယအတိုင်းမုဂ်လဂ် လာတံတိစာမလစာမိနနဂ်တံလအမလထူဉ်ဖျိုးအံလသုနဂ် ပဂုဗ္ဗိယပဂ်အံလကစီဒိနဂ်လီယ။ တံတိစာမလစာမိနနဂ်အဂါပုဗ္ဗိယစံးတံနဂ်မုဂ်ဝဲ, ကမ္ဘာလူအတိုင်းထံဉ်ဆိမိဉ်, ဘိမုဂ်စာဖျိဉ်ကရဂါ, ထံကိလီယဆိဒဂ်တံတဘျီဘာဉ်မုဂ်တမုဂ်, ဘိမုဂ်ဂိမုဂ် အမုဂ်ကမ္ဘာလူကွံဉ် ဒီးထံဉ်ကိလီယသး အတိုင်းစံဉ်ညီဉ်ဟံလီယသုဉ်တဖန်နဂ်လီယ။

တံမုဂ်လဂ်မုဉ်သုဉ်တဖန်အံလမလသးဒ်သီးအမလမုဂ်ပသးသုဝဲ, ဘဉ်ဆဉ်ဒိဖျိတံသနုဉ်ပသးထဲလာတံချာအုဉ်ကုဉ်နိဉ်ကုဉ်တံအယံ ကဲထီဉ်တံကိဖးဒိဉ်သုဝဲဒဂ်နဂ်လီယ။ တံဟံဂံဟံဘါဒ်နဂ်အသီးတဖန် မုဂ်တံလအကမုဂ်ဒိဉ်မးလီယ။ ညီနုဉ်တံမလအသး လာကိရိချာပုဗ္ဗိယအုဉ်ကုဉ်နိဉ်ကုဉ်တံအံလတဖန် တဟံနိတဘျီဘာ။ အဝဲသုဉ်မုဂ်ဟဲတမိ မုဂ်ဒဂ်တံဂိဉ်စုဂိဉ်နိဉ်လာပုဗ္ဗိယ အထဲအကီၢ်ပုဗ္ဗိယအယံ ပကနဂ်နုဉ်အံလလာပုဗ္ဗိယပုဗ္ဗိယတသုဘာဉ်။

ဒိဖျိတံသနုဉ်ပသးလာကိရိချာအတိုင်းနဂ်လီယဂိဉ်စုဂိဉ်နိဉ်လာအမလဟးဂီၢ်တံတဖန်ပုဗ္ဗိယလူအတိုင်းဆိကမိဉ်ကွံဉ်အံလထဲထဲဆးဆးနဂ်လီယ။

❖ အါစုအါဘျီထံဂုဗ္ဗိယကိရိဂဲတဖန်နဂ် ဝဲသးစုဉ်ဝဲအမဲဉ်ညါ,တိစာမလစာမိနနဂ်လဲဉ်ပုဗ္ဗိယစီရီးအတိုင်း ဒ်သီးအဝဲသုဉ်အမုဂ်ကမ္ဘာလူကွံဉ် ကလဲထီဉ်ဆုညါအဂီၢ်တမုဂ်လာအထံဉ်ကိလီယသးအဘျိုးအဖျိဉ်အဂီၢ်နဂ်လီယ။

❖ တဘျီဘျီနဂ်ထံဂုဗ္ဗိယကိရိဂဲသုဉ်တဖန် လာကဘဉ်အုဉ်ကီၢ်တံလလာပုဗ္ဗိယဘဉ်တံဆိန်တံမလနာဂ်အံလတဖန်အတိုင်းသဘျီအလီၢ်နဂ်,ဒ်သီးကနုဉ်ဘဉ်တံဘျီလူအနီၢ်ကစာဒဂ်ဝဲအဂီၢ်နဂ်, ဆါလီယအိဉ်ဒဂ်လဲဉ် ပုဗ္ဗိယဘဉ်တံဆိန်တံမလနာဂ်သုဉ်တဖန်တမိလီယ။

❖ ထံပုလဲကီၤကတနီၤနီၤ ပာ်ထီဒါအသးလာပုၤမိၤစီၤရီၤဖိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ် လာအမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်, ထံပုၤကီၤသးအတၢ်ဘၣ်ဘျုး, မ့တမ့ၢ် အသးမ့ၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ဒိၣ်စိအ ကီၢ်မိၤန့ၣ်လီၤ.

❖ ဖဲပုၤပာ်ဆာထီဒါမိၤစီၤရီၤန့ၣ်ကစၢ်တဖၣ်အဂံၢ်ဆူၣ်ထီၣ်ကဒါလာအတၢ်ဟူးဂဲၤ အခါန့ၣ်တၢ်ချာထံကီၢ်တဖၣ်အံၤ စးထီၣ်မၤဘၣ်ထွဲအသး ဒီးဘီမုၢ်ဂီၢ်မုၢ်ထံကီၢ်တဖၣ်အတၢ် ဆီၣ်သနးထီဒါပုၤပာ်ဆူၣ်တၢ်တဖုန့ၣ်လီၤ.

လာထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ဟံးန့ၣ်သကိးထံကီၢ်အတၢ်စိကမိၤတလဲၤအသးဘၣ်လိာ်ဖိး ဒုအဖီခိၣ် မိၤစီၤရီၤန့ၣ်ကစၢ်တဖၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒိအံၤ ထံကီၢ်ကမ့ၢ်တဖၣ် အဂံၢ်ဘါစၢ်လာကကြိမိၤစီၤရီၤအတၢ်အိၣ်ထီၣ်အံၤ, တဘျီယီ, မ့ၢ်လာတၢ်ထူးတၢ်တီၤဒီး တၢ်စိကမိၤအိၣ်ဖိၣ်အသးလာ ပုၤအစ့ၤတဒုၣ်အအိၣ်န့ၣ်အါဝဲအယီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤမိၤစီၤရီၤဖိၤတ ဖၣ်အံၤတၢ်ချာအတၢ်ဆီၣ်သနးအံၤ ကအိၣ်ဒၣ်ဝဲထံလဲၣ်ထံလဲၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်လဲၤဒၣ်တၢ် ဆူညါရၢ်ရၢ်သ့ဝဲန့ၣ် သန့ၤထီၣ်ဒၣ်အသး လာအထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤကစၢ်တဖၣ် အတၢ်အိၣ်သး အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘီမုၢ်ဂီၢ်မုၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ ပုၤပာ်ဆာတၢ်လာအဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်တ ဖုအခါန့ၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဆီၣ်သနးလာမိၤစီၤရီၤအဖီခိၣ် မ့ၢ်တၢ်လာအကဲဘျုးဝဲကစီဒီန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤအလီၢ်ခံ, စံးဒၣ်ကလိာ် အဒိ,ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်ဂီၢ်မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဒုၣ်ရုဒုၣ်မၤ, တၢ် ဟ့ၣ်မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်, တၢ်ဒိၣ်တံၣ်မိၢ်သီအတၢ်ရလိာ်ဘၣ်ထွဲ, တၢ်ထူးထီၣ်ကွၢ် အံၤလာဘီမုၢ်ဂီၢ်မုၢ်အတၢ်ကရၢကရီ, ဘီမုၢ်စာဖိၣ်ကရၢတၢ်မၤစၢၤအဒိၣ်အမုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ် ဆၣ်မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လာတၢ်အဒွဲပူၤတခီ တၢ်ပာ်ဆာလာအဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်မ့ၢ်တအိၣ်နီတခါဘၣ် န့ၣ် တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မၤအသးတသ့ဝဲစ့ၢ်ကီးဘၣ်.

ကွန်ဆာဗေးရှင်းတၢ်အမုၢ်အတီ

တၢ်မၤကတၢ်ကုၤတၢ်မုၢ်တၢ်တီမုၢ်တၢ်ကီတမံၤလီၤ. ပုၤတဖုလာအဘၣ်သး မၤလီၤပုၤကွၢ်မိၤစီၤရီၤတုၤလီၤတီၤလီၤ လာအတလၢာ်တၢ်ပုၤတၢ်ကလဲၤသးသမ့ဒီးတၢ် ဘၣ်ဒါအါအါအဂီၢ်န့ၣ် အဝဲကမၤဘၣ်တၢ်လွဲၢ်မံၤအံၤတကီၢ်ခါလီၤ.

❖ ပုၤတဖုအံၤ ကဘၣ်မၤဆူၣ်ထီၣ်ပုၤဘၣ်တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤန့ၣ်တဖၣ် အဂံၢ်အဘါ လာအအိၣ်ဒီးအတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပာ်သးဒၣ်ဝဲ, တၢ်သးဓူတလုၣ်ဒၣ်ဝဲဒီးတၢ်ပာ်ဆာအတၢ်သ့စံၣ် နီၤသ့ၣ်တဖၣ်.

❖ ပုၤတဖုအံၤကဘဉ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ် ပုၤဂ့ၢ်ဝီသဘျူအကရူၢ်တဖုၣ် အဂံၢ်အဘါဒီး ပုၤလၢအဘဉ်တၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤန့ၤတဖုၣ် အတၢ်ကရၢကရီၣ်ဘၢ၊

❖ ပုၤတဖုအံၤကဘဉ်မၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢဂံၢ်ဘါလၢတၢ်အဖွဲပုၤဒီး

❖ ပုၤတဖုအံၤကဘဉ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ကူၣ်တရံးအတၢ်တီၢ်လၢကမၤလိၣ်ထီၣ်ဖး ထီၣ်တၢ်သဘျူသ့သ့ဘဉ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂဲၤလိၣ်လၢတၢ်ထူၣ်ဖျဲးအဂီၢ်အံၤတုၤလီၤဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကဘဉ် အိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤသးဒၣ်ဝဲ ဒီးမၤဆူၣ်ထီၣ်ပုၤဂဲၤလိၣ်တၢ်အကရူၢ်လၢထံလီၢ်ကီၢ်ပုၤဒၣ်ဝဲ သ့ၣ်တဖုၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢပုၤအဲၣ်ရဲဖိအတၢ်ဂဲၤထၢၣ်ပြုထီၣ်ထီၣ် ဒါတၢ်ဖဲ ၁၈၉၉-၈၀ အ နံၣ်န့ၣ် Charles Stewart Parnell ကိးသဏ္ဍိထီၣ်ဝဲဒၣ်-

“တၢ်သန့ၤပသးလၢထံကီၢ်ပဒိၣ်မ့ၢ်တၢ်ကလီၢ်ကလီၤလီၤ. သုကဘဉ်သ န့ၤဒၣ်သုသးလၢသုတၢ်ဟံလီၤသးအဖီခိၣ်, မၤစၢၤလီၤက့ၤန့ၤဒၣ်န့ၤလၢတၢ်ဂဲၤ ထၢၣ်သကိးယုယု-ပုၤဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်လၢသုကျဲန့ၣ်, မၤဆူၣ်ထီၣ်အံၤဂၢၤပိၣ်ထီၣ်န့ၣ် သးဒၣ်န့ၣ်,ကရၢကရီၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်, အန့ၣ်သတးဒီး နကမၤန့ၤတၢ်ဖဲတၢ်အဆၢက တီၢ်ဘဉ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤ လၢနကဆီလီၤဟံလီၤတၢ်သံကွၢ်အဂီၢ်န့ၣ်, မံၤသုတယံၣ်ဝဲဖဲ အဆၢကတီၢ်ကဘဉ်ဝဲအခါအသိးန့ၣ်တဂ့ၤ. သးဂံၢ်ဘါလၢအန့ၣ်န့ၣ်လီၤအသးဒၣ် ဝဲတဖု,လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအံၤတၢ်ကူၣ်တရံးကျဲခိၣ်သ့ၣ်, အိၣ်ဒီးတၢ်ဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ် တၢ်သိၣ်ဒီးလၢပုၤဝဲလၢတၢ်မၤအိၣ်ဒီးသးဒု,အိၣ်ဒီးဂံၢ်ဘါတၢ်နီၢ်အယီၤ မံၤစီရီၤသ န့ၤကစၢ်ဖိတဖုၣ်အံၤ အသးသဟီၣ်ကလီၤစၢ်ကွၢ်ဝဲပိၣ်ပိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်, တၢ်ဂ့ၢ် လၢထးတဖုၣ်ကဘဉ်လၢပုၤဝဲဒၣ်သပုၤကတၢ်န့ၣ်လီၤ.”

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ပိၣ်လၢထးတဖုၣ် လုကဝီၤဝဲဒၣ်ကျဲလၢတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်ထူၣ် ဖျဲးလၢပုၤစီရီၤဖိတဖုၣ်အအိၣ်ဘဉ်ဆဉ် တၢ်အမိၢ်လံၤမိၢ်ပုၤအံၤသန့ၤထီၣ်ဒၣ်အသးလၢ ကမ့ၢ်အတၢ်ထံးဂံၢ်ထံးဘါ, တၢ်လၢလၢကမၤထူၣ်ဖျဲးလီၤ အသးဒၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်လၢအမၤန့ၤတၢ်- တၢ်ဂဲၤလိၣ်လၢတအိၣ်ဒီး တၢ်ဖုဆူၣ်ခိၣ်တကးလၢကမၤဝဲမၤတၢ်ထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်-ခဲလၢၢ်အံၤအိၣ်ဖျဲထီၣ် ဝဲကသ့ဒၣ်ဖဲကမ့ၢ်အကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ဟူးဂဲၤ,ဘဉ်ဆဉ်တၢ်ယုထၢတစီမ့ၢ်တလဲၤထီၣ်လဲၤ ထီၣ်နီတစဲးဘဉ်န့ၣ်, ပကဘဉ်သမံသမိးက့ၤတၢ်ယုထၢလုၤတုၤလုၤတီၤဒ်တၢ်အဆၢဒိၣ်လၢ လၢတဖုၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်အဆိကတၢ်ပကြးကွၢ်ထံတၢ်တဲကျဲတၢ်ယု တၢ်ဖိးသ့ၣ်တဖုၣ်အဂ့ၢ်အပီၢ်ဒ်အမ့ၢ် ကျဲတဘီလၢအမၤကတၢ်ကွၢ်ပုၤစီရီၤဖိအသိး အယီၤန့ၣ်လီၤ.

အဆာဒိတ်-ခံ

တၢ်တဲကျဲၤတၢ်အတၢ်လီၤပျံၤ

ဖဲပုၤကလၢၣ်တနီၤဘၣ်သဂၢ်ဒီးတၢ်တဲကျဲၤတၢ်ဒီးပုၤမိၤစီရိၤဖိအခါ တုၤမ့ၢ်အထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အဒိတ်အမ့ၢ်လဲၣ်န့ၣ် အါဒၣ်တက့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဂုၤလီၤဝဲဆူခဲဒီးအိၣ်ယံၣ်ကလၢၣ်က့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်ကွၢ်ဆိမိၣ်တၢ်လဲၣ်အိၣ်လၢအဆာဒိတ်တၢ်အသိး မ့မ့ၢ်ပုၤတနီၤ, ခီဖျိအထံၣ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်မ့ၢ်လၢလၢဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်တအိၣ်ဝဲဘၣ်အခါန့ၣ် ကတရံးကဒါအသးဆူတၢ်မၤယုလိာ်ဖိးလိာ်ဒီးတၢ်တဲကျဲၤတဖၣ် ဒ်သိးကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ထုၣ်ဖျိးဒ်သိးကမၤကတၢ်ဂီၢ်ကွၢ်ဘၣ်တၢ်မၤအမၤသီသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ကွၢ်လၢအချာတခီ ဖျါလၢတၢ်ယုထၢတၢ်သ့ဝဲဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်ထံတၢ်သ့ဝဲဒၣ်ကစီဒီးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂဲၤလိာ်တမံၤလၢလၢ ဒီးပုၤမိၤစီရိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢအမ့ၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. ဘၣ်မနုၤအယိပကဘၣ်ယုထၢကျဲၤအဝဲန့ၣ်လဲၣ်? ပုၤကိးဂၤဒဲးကဟံးန့ၢ်မ့ၢ်ဒါလၢကလဲၤကတီၢ်သကိးတၢ်အဂီၢ် ဒ်သိးကတဲကျဲၤတၢ်ဒီးမၤကတၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ဒီးပုၤမိၤစီရိၤဖိန့ၣ်တသ့ဘၣ်ဧါ. ဒ်သိးတၢ်ကမၤစ့ၤလီၤပုၤလဲၤကတီၢ်တၢ်အဂီၢ် ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးအပုၤတဖၣ် ပတဲထီၣ်ပုၤကူပုၤကညီအခွဲးအယာ် ဆူမိၤစီရိၤသန့ကစၢ်အအိၣ်လၢကသ့ၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အဂီၢ်တသ့ဘၣ်ဧါ. ဒ်သိးပုၤ မိၤစီရိၤတဖၣ်ကမၤစ့ၤလီၤအတၢ်ပၤဆူၣ်တစဲး ဘၣ်တစဲးဒီးလၢခံကတၢ်ကဟ့ၣ်ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အလၢအပုၤအဂီၢ်ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ်မ့ၢ်ပတဲထီၣ်ဝဲ ဆူမိၤစီရိၤအအိၣ် ဒ်တၢ်ဒိစံာ်ပုၤကူပကညီခွဲးယာ်အသိးန့ၣ် တသ့ဘၣ်ဧါ.

တဘျီဘျီတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်အမ့ၢ်အတီ တအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢပုၤတခီပၤခဲလၢာ်မိၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တဘၣ်ပုၤဒံၣ် မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ် တန့ၢ်ပၢ်မိၤစီရိၤသန့ကစၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးအိၣ်လၢအဂ့ၢ်ဘၣ်ဆၣ်မၤကီၢ်မၤခဲတၢ်သ့ဝဲအဂ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်. မ့တမ့ၢ် ဘၣ်ဒီးပုၤတနီၤကဆိကမိၣ်ဝဲလၢပုၤမိၤစီရိၤတဖၣ် မ့ၢ်ထံၣ်ဘၣ်ထံကီၢ်အတၢ်အိၣ်သးအကီၢ်အခဲန့ၣ် ဒီးကသးကစီၤကွၢ်အသးအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမိၤစီရိၤသန့ကစၢ်တဖၣ်တၢ်ကဟ့ၣ်အိၣ်လၢကမၤန့ၢ်တၢ်အဂီၢ်လၢတၢ်ကဘျီဘၣ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ် ဖဲပုၤတနီၤမၤန့ၢ်လဲဝဲတၢ်မၤန့ၢ်အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်ဆူညါတပတီၢ် အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ဒိတ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်န့ၣ် တမ့ၢ် တၢ်လၢအကါဒိတ်ဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် တၢ်ကတီၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲဒၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးဖိလၢအပူထီၣ်တၢ်တဖၣ်သးအိၣ်မၤဘၣ်လိာ်က့ၤ တၢ်သဘံဘၣ်လၢတၢ်တဲကျဲၤအကျဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤတၢ်ကယုထၢအိၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ဒုးသုးဒုးသံၣ်အကျဲတမ့ၢ်ဘၣ်ဧါ.?

တၢ်ယုထာဒီးတၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်တဲကျဲၤတၢ်

တၢ်တဲကျဲၤတၢ်န့ၣ် မ့ၢ်စုကဝဲၤအဂ့ၤတခါလၢတၢ်ကမၤဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးက့ၤတၢ်သ
ဘၣ်ဘျုးတဖၣ်အယီၤတကြး လၢ တၢ်ကွၢ်ကဟ်ကွၢ်အီၤန့ၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်အိၣ်သးတနီၤနီၤအ
ပူၤတၢ်ကဘၣ်ယုထာဝဲဒၣ် ပုၤလၢအကမၤမၤယုမၤဖိးတၢ်တဖုလၢကလဲၤကျဲၤဆိတၢ်ကတီၤ
တၢ်ပီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပကထံၣ်ဘၣ်တၢ်အဒိအဂ့ၤကတၢ် ဖဲပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်တၢ်ထီၣ်ဝဲ
လၢကမၤန့ၣ်အထီၣ်အဘူးအလဲအဂီၢ်အခါန့ၣ် လၢတၢ်ကတဲကျဲၤတၢ်ဒီးတၢ်မၤအကစၢ်အဂီၢ်
ပုၤမၤယုမၤဖိးတၢ်တဖုဘၣ်တၢ်ယု ထာထီၣ်အီၤဒ်သးတၢ်ကဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်သဘၣ်ဘျုးလၢပုၤမၤတၢ်ဖိကရၢဖိးသဲစးဒီးတၢ်မၤကစၢ်အဘၣ် စၢၤန့ၣ်လီၤဆိဒီးတၢ်
သဘၣ်ဘျုးဘၣ်ယုပုၤမၤဖိစီရီၤလၢအပၢဆူၣ်တၢ်ဒီးကမျၢၢ် လၢအလိာ်ဘၣ်တၢ်ထုၣ်ဖျိးန့ၣ်
လီၤ.

ဖဲတၢ်ဟ်လီၤဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဘျုးၤ လၢအဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတၢ်ဘျုးတၢ်ဘါ အတၢ်သိၣ်
တၢ်သီတဖၣ်.တၢ်ဘၣ်ဒိဟီၣ်ခိၣ်ဖိအတၢ်သဘျုးမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရီၢ်အ တၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်
အခါန့ၣ်တၢ်တဲကျဲၤတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သးမဲလၢကဘၣ်ဘၣ်က့ၤတၢ်အဂီၢ် တညီဘၣ်. လၢတၢ်ဂ့ၢ်
တနီၤနီၤအဖီခိၣ်တၢ်မၤယုမၤဖိးတၢ်အလီၢ်တအိၣ်ဝဲဘၣ်. အိၣ်ဒၣ်ထဲတၢ်ကသးကွၢ်တၢ်
စိတၢ်ကစီၤတမံၤလၢအတဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်တဲကျဲၤန့ၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်သးကွၢ်တၢ်စိကမိၤအဂီၢ်တၢ်ဂဲၤလိာ်ကဘၣ်
အိၣ်ဝဲတမံၤလၢအတဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်တဲကျဲၤန့ၣ်ဘၣ်.အဝဲအံၤ တမ့ၢ်လၢတၢ်တဘၣ်သ့တၢ်
တဲကျဲၤန့ၣ်ဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤဖဲမိၤစီရီၤသန့အဂီၢ်ဆူၣ်ဝဲအခါန့ၣ် တၢ်တဲကျဲၤတၢ်အသပီၣ်တ
အိၣ်ဝဲလၢကမၤတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်တဲကျဲၤတၢ်အံၤ တမ့ၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်ယုထာအီၤလၢတၢ်လိာ်ကိးပုၤဒီးန့ၣ်ဘၣ်.
အဂ့ၢ်ဒ်အံၤပုၤမိၤစီရီၤလၢအန့ၣ်န့ၣ်လီၤအသးလၢအဂီၢ်အဘၣ်ဒီးအတၢ်အိၣ်ဂံၢ်ဆိးကျဲၤအ
ဖီခိၣ်တဖၣ် ဟ်ကဲတၢ်တဲကျဲၤတသ့ဘၣ်. လၢတၢ်အိၣ်အသးဒ်န့ၣ်အပူၤ ပုၤမိၤစီရီၤဖိတဖၣ်
တဟ်ကဲဒ်ခိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အပူၤလၢအထီၣ်ဒါအီၤတဖၣ် အတၢ်တဲကျဲၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်
ဘၣ်. ဖဲန့ၣ်အခါ ပုၤဒ်ခိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ဖိလၢအဂဲၤလိာ်တၢ်လၢတၢ်တဲကျဲၤအဂီၢ်တဖၣ် လီၤမၢ်
ကွၢ်ဝဲလၢတၢ်တဆိကမိၣ်အပူၤသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်တဲကျဲၤတၢ်လၢကဟ်လီၤစုကဝဲၤအဂီၢ်န့ၣ်စါ

ပုၤတဂၤဘၣ်တဂၤ.(မ့)ပုၤအကရူၢ်တဖၣ် လၢအထီၣ်ဒါပုၤမိၤစီရီၤဖိဝဲၤ ယုထာ
တၢ်တဲကျဲၤတၢ်တဖၣ် အါစုအါဘျီအိၣ်ဒီးသးလၢအဂ့ၤအဝါလီၤ. လီၤဆိဒ်တၢ်စုကဝဲၤ
ပုၤပၢ်ဆာတၢ်တဖုဒုးပုၤမိၤစီရီၤဖိလၢအါန့ၣ်အါလါဒီးတမၤန့ၤတၢ်တဖၣ်ဆာအိၣ်ဘၣ်က့ၤ

ဝဲမ့ၢ်မ့ၢ်ခုၣ်န့ၣ်လီၤ. ညီၣ်နီၣ်တၢ်မၤအသးလၢတၢ်ဆၢတဲကျဲၤတၢ်အံၤ အိၣ်ထီၣ်ဝဲပံၤပုၤမိၤ
စိၣ်ရဲၤအသးဂံၢ်ဘၢတၢ်လီၤစၢ်ဝဲနီၣ်တၢ်န့ၣ် ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြိးဖိတဖၣ် အိၣ်ထဲအတူၢ်ဘၣ်တၢ်မၤအၢ
မၤသီဒီးတၢ်သံတၢ်ပုၤတုၤလၢအတူၢ်ဝဲတကဲအခါန့ၣ်လီၤ. တုၤတၢ်အိၣ်အသးဒံၣ်န့ၣ်တစုတၢ်
သးဆူၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြိးဖိတဖၣ်သးအိၣ်မၤကတၢ်ကွၢ်တၢ်စုဆူၣ်ဒိၣ်တကးခဲ
လၢန့ၣ်လီၤ.

ပုၤမိၤစိၣ်ရဲၤဖိတဖၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အခွဲး လၢဒံၣ်မိၣ်ခြိးတံးပုၤထီၣ်ဒါတၢ်ဖိကတဲကျဲၤ
တၢ်ဒီးအိၣ်လၢတၢ်ယုတၢ်မ့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ် ထီၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တခါလၢအသံၣ်သ့မိၣ်ကျၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤ
မိၤစိၣ်ရဲၤတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်သးအိၣ်ပတုၣ်ကွၢ်အတၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤန့ၢ်ထီၣ်ဒါအပုၤထီၣ်ဖိကီၢ်ဖိနီၣ်နီၣ်
န့ၣ်မၤဝဲဒၣ်အတၢ်သ့ကစီဒီးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပာ်ကဲဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်ဒီးပုၤကူပုၤ
ကညီအလၢကပီၤသၢပျဲၤန့ၣ် လၢတၢ်ဂုၤလိာ်တဲအါတဲစုၤတအိၣ်အပုၤ စးထီၣ်မၤတၢ်
ပတုၣ်တၢ်စုဆူၣ်ဒိၣ်တကး တသ့ဝဲဘၣ်န့ၣ်အဂုၤတအိၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်သးဘျုးဒၣ်တၢ်အ
ဖိခိၣ်န့ၣ် ပတုၣ်ကွၢ်အသးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ တၢ်မၤဆါပယုထဲဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်ဒီးမ့ၢ်သး
အိၣ်ဟ့ၣ်ထံၣ်ဂီၢ်သးအတၢ်မၤဆူကမျၢၢ်န့ၣ် အကစၢ်ဒၣ်ဝဲသးကွၢ်အသးလၢပဒိၣ်လၢအ
ပတၢ်အလီၤဝဲၤ ယုကညးက့ၤထဲဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်န့ၣ်မၤဝဲဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

တဘျီဘျီန့ၣ်တၢ်မၤအသးသ့ဝဲဒံအံၤလီၤ. ပုၤမိၤစိၣ်ရဲၤဖိအဂံၢ်မ့ၢ်ဆူၣ်သန့က့,
ပုၤလၢအပၢၢ်ဆၢတၢ်တဖၣ်တခီ အသးမ့ၢ်ယိထီၣ်ဆူၣ်ဆူၣ်န့ၣ်ပုၤမိၤစိၣ်ရဲၤဖိ ဒ်ပဒိၣ်တစုအသး
ကကိးထီၣ်တၢ်တဲကျဲၤတၢ်ယုတၢ်မ့ၢ်ဒီး ပုၤထီၣ်ဒါတၢ်ဖိတဖၣ် ဒီးကဟံၤဖျါဝဲတၢ်သးအိၣ်
တၢ်ယုတၢ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လၢအတၢ်ကူၣ်တရံးကျဲခိၣ်သ့ၣ်တခီ အဲၣ်ဒီးဒၣ်ဝဲလၢပုၤပၢၢ်
ဆၢတၢ်တဖၣ် ကဟံၤလီၤအစုကဝဲၤအယိ မ့ၢ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဒိၣ်မး, အဂုၤဒံအံၤဖဲတၢ်
တဲကျဲၤကတီၤတၢ်အဒးပုၤန့ၣ်တၢ်ကူၣ်အာကူၣ်သိကအိၣ်စုသ့ၣ်ဝဲတမံၤန့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်လီၤ.

ပမ့ၢ်ဘၣ်တဲလၢအဂၤတမံၤန့ၣ်,ဖဲပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်တခီအဂံၢ်အဘါမ့ၢ်ဆူၣ်
ဝဲလီၤဆိၣ်တၢ်ဒီးပုၤမိၤစိၣ်ရဲၤဖိတဖၣ်တခီတၢ်မ့ၢ်မၤပျဲၤအိၣ်တမံၤမံၤအခါန့ၣ်. ပုၤမိၤစိၣ်ရဲၤ
ဖိတဖၣ်ကယုန့ၣ်ကျဲလၢကတဲကျဲၤတၢ်ဒ်သီးအသးသမုကပုၤပျဲးဝဲဒီးအစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်တၢ်
ထူးတၢ်တီၤတကဆဲကဆွဲဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မိဖျါကျဲလၢထးတဘၣ်မ့ၢ်ဂုၤဒီးကျဲဝဲအံၤမ့ၢ်ဂုၤ
ပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ် တဘၣ်ပျဲပုၤမိၤစိၣ်ရဲၤအတၢ်ကူၣ်ကလၢထီၣ်ပဲၤထီၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်.
ဒ်သီးပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်အသ့တလီၤဘၣ်လၢပုၤမိၤစိၣ်ရဲၤဖိတဖၣ် အတၢ်ကူၣ်တရံးအ
ပျဲၤသကွီၤအပူၤတဂုၤအဂီၢ် ပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးသဒ့ၣ်အဂုၤက
တၢ်လီၤ.ဒ်ထံၣ်ဂီၢ်သီးအတၢ်မၤကူၤအဖိခိၣ်န့ၣ် ပုၤမိၤစိၣ်ရဲၤဖိတဖၣ်တူၢ်လိာ်ဝဲတၢ်တဲကျဲၤ
တၢ်ဘၣ်ဆၣ် ဂုၢ်ကျဲးစးဒၣ်ဝဲထဲပုၤ ပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ် ကဟံၤလီၤအစုကဝဲၤဒ်သီးကမၤန့ၢ်ဝဲ
ထံၣ်ကီၢ်အတၢ်ယုတၢ်မ့ၢ်ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်အဝဲဒၣ်အသးတခီပျဲအမၤအမၤသီမၤတၢ်စုဆူၣ်ဒိၣ်
တကးဒၣ်တၢ်ဒီးတပတုၣ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်. ဖဲတၢ်မၤအသးဒံန့ၣ်န့ၣ် ပဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢတၢ်တဲကျဲၤ

အံ့၇မုၢ်ဒၣ်အလီအဘျဉ်တခါအယံ တၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂ့ၢ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲသတးဒီး တၢ်တဲကျဲၤအံၤ ကကတၢ်ကွံၣ်ဝဲဒၣ် ဖဲပုၤမိၤစီရီၤဖိတ ဖၣ်ကယုတၢ်ပုၤဖျဲးအကျဲၤလၢအအိၣ်ထဲတဘီၤ လၢကလဲၤဝဲဆူကဘီၤယုၤဖျိဒီးယုၢ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်မိၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဲကျဲၤလၢအအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်စိကမိၤဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်တီ

တၢ်တဲဖျါန့ၢ်ပၢၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်တဲကျဲၤအဂ့ၢ်အဝဲအံၤမုၢ်ဖျါလၢအကီၢ်ဝဲဒိၣ်မးန့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ်လၢအကွဲးဖျါအသး လၢအဟဲဒီဖျါလၢတၢ်ဆိကမိၣ်မ့တဖၣ် ဂ့ၤလၢတၢ်မၤလီၤကဆူၣ်အီၤတဆးတက့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်တဲကျဲၤတၢ်အခါန့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဆိ ကမိၣ်တၢ်ဖျါဆုဆုန့ၣ်လီၤ.

ထဲခဲဒီယၢ်ဒီဆူၣ်နီၤတဲတၢ်လာဇာရီၤနီၣ်ခိၣ် လၢကကျဲၤဘၣ်လိာ်က့ၤတၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ် လၢအပၢၢ်ထီၣ်ဝဲလၢပုၤခဲဒီအဘၢၣ်စၢၤမိၤန့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်တဲကျဲၤတၢ်အစီပညီၣ်နီၣ်နီၣ်, အလၢအပုၤဒံးဘၣ်. တၢ်ဂ့ၢ်လၢကြးတၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်အီၤအိၣ်ဝဲခဲမံၤလီၤ. တၢတမံၤန့ၣ်မုၢ်ဝဲ, လၢတၢ်တဲကျဲၤတၢ်အပုၤန့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်သဘၣ်ဘျဉ်အဂ့ၢ်ဝဲစံၣ်ညီၣ်ဟံၤလီၤတၢ်သးလီၤပလိာ်ဒိန့ၣ်ဒီးဝဲပဲန့ၣ်ဘၣ်. ခဲမံၤတမံၤတၢ်သးလီၤပလိာ်လၢအဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်တဲတၢ်လီၤဝဲတဖၣ်အံၤ အစိးခဲဟဲဝဲလၢပုၤတဒီဒီးတဒီအဂံၢ်ဘါစိကမိၤအစီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

အလီၤအိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကကွၢ်ဆိကမိၣ် တၢ်သံကွၢ်အကီၢ်အခဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ စ့ၢ်ကီးလီၤ. စံးဒၣ်ကလိာ်, တၢ်သ့ၣ်ဆၢမး ကတီၢ်မုၢ်န့ၣ်လၢခဲကတၢ်အန့ၣ် တုၤဝဲအခါလၢပုၤခဲဒီယၢ်ဒီအကျါအဝဲတကပၤ မုၢ်တဟ့ၣ်ထီၣ်အတၢ်သးလီၤပလိာ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်ကွၢ်စိတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်မၤကုၤအီၤဒိလဲၣ်? တၢ်သံကွၢ်ခဲဖျါၣ်တဖျါၣ်မုၢ်ဝဲ တၢ်သးလီၤပလိာ်အိၣ်ဝဲလၢခဲဒီယၢ်ဒီဝဲပဲ, ဘၣ်ဆၢအဝဲတကပၤမုၢ်မၤဟးဂီၤတၢ်အၢၣ်လီၤဒီးဖီၣ်ထီၣ်စုကဝဲပဲဂံၢ်ဘါဒီးမၤတၢ်လၢအတၢ်ကွၢ်စိဒိဝဲတဒီကမၤကုၤဝဲတက့ၢ်သ့ၣ်ဒိလဲၣ်? ဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဟံၤဂၢ်တၢ်အဘၣ်ဒီးတၢ်အကမၣ်တအိၣ်ဝဲ လၢတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ဒံးဝဲအခါန့ၣ် တၢ်တဲကျဲၤအံၤတတုၤလီၤထီၣ်ဘးဝဲလၢတၢ်ဟံၤဂၢ်ဟံၤကျါၤနီၣ်တမံၤဒံးဘၣ်. ဖဲတၢ်ကဘၣ်စံးကတီၢ်တၢ်ပိၣ်တၢ်အဖၢမုၢ်န့ၣ်တၢ်တဲကျဲၤအစၢတဖၣ်အံၤ ဟဲဒီဖျါဝဲအါတက့ၢ်လၢပုၤလၢအဂံၢ်ဆူၣ်တဖုအတၢ်စံၣ်ညီၣ်မိၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤဒံးခိၣ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ်အတၢ်ဃုအဆးကတၢ်ဖိတဖၣ်ဒၣ်လဲၣ် တၢ်တသမၢအီၤဘၣ်န့ၣ်အုၣ်ကီၤဝဲသ့ကစီဒီခါ? ပုၤမိၤစီရီၤဖိတဖၣ်စ့ၢ်ကီးကအိၣ်ဆၢထၢၣ်ဝဲဒီးမၤစုၤလီၤဒံးခိၣ်ခြံးသ့ၣ်တဖၣ်ဒိလဲၣ်ပမုၢ်ဘၣ်တဲလၢအဂၤတမံၤန့ၣ် ဒိတၢ်သးလီၤပလိာ်မုၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်ခဲဒီယၢ်ဒီအစၢကဘၣ်တၢ်ထီၣ်အီၤတံၢ်အီၤလၢတဒီဒီးတဒီ အဂံၢ်ဘါစိကမိၤတုၤတၢ်ကန့ၢ်ဆးအါဆးအါဝဲဒီး ကထီၣ်ကဒွးဝဲလၢကမၤကတၢ်ကွံၣ်တၢ်ဂဲၤလိာ်တဖၣ်ဒိလဲၣ်ဒိလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်သိးတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်သးလီၤပလိၣ်အဂီၢ်အံၤပုၤခဲခိအံၤတခါဒီးတခါကတူၢ်ဆါ
အသးဆဲးအါဆဲးအါအဂ့ၢ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. တၢ်တဲကျဲၤလၢအကဲထီၣ်
လိၣ်ထီၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ထီၣ်ယုထီၣ်ဖိး (တၢ်ကယုလိၣ်ဖိးလိၣ်) လၢအဟံၤဖျါတၢ်
မၤအသးဒ်တခါဒီးတခါဆိကမိၣ်ဝဲန့ၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်တခါ လၢတၢ်တဲကျဲၤကယံၣ်တၢ်အစၢအဂီၢ်
(ကကတၢ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤအဂီၢ်) တခါဒီးတခါအိၣ်ဝဲ ဒီးတၢ်မၤန့ၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တူၢ်ဆါသးန့ၣ်
လီၤ.

ဖဲအဘၣ်ဃးဒီးပုၤမိၤစိရီၤတလၢစီသ့ၣ်တဖၣ် အဂ့ၢ်န့ၣ်ပုၤလၢအသးလီၤဒ်ခိမိၣ်
မြိၣ်စ့ၣ်တဖၣ်တူၢ်ဆါအသးတၢ်ယုတူၢ်နးလၢတၢ်မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်? ပုၤသးလီၤဒ်ခိမိၣ်မြိၣ်
စ့ၣ်ဖိတဖၣ်ကဒီးန့ၣ်တၢ်ကွၢ်စိမနုၤတဖၣ် လၢပုၤမိၤစိရီၤဖိအအိၣ်န့ၣ်လဲၣ်? ပုၤဒ်ခိမိၣ်မြိၣ်
ဖိတဖၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤကယံၣ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံၣ်ကိၢ်တၢ်ကျၢ
သဲးစးခိၣ်သ့ၣ် အတၢ်ဆီလီၤအသးကွၢ်ဂီၤဆူပုၤမိၤစိရီၤတဖၣ်န့ၣ်ခါ? မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်သၢပျၢၤဒ်
မိၣ်မြိၣ်စ့ၣ်စံးတၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒ်ဝဲဖဲလဲၣ်?

တၢ်မ့ၢ်စံးဝဲလၢတၢ်တဲကျဲၤတၢ်လဲၤအသးဂ့ၤဝဲဒ်လဲၣ်, အလီၤအိၣ်ဝဲလၢပုၤဘၣ်
သံကွၢ်-တၢ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်မနုၤတက လုၣ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲလဲၣ်? တၢ်အိၣ်မူကမ့ၢ်ဒ်ထီၣ်, မ့တမ့ၢ်
ကနးန့ၣ်အလီၤဒီးဒ်ခိမိၣ်မြိၣ်ကဂဲလိၣ်ဒ်ဒ်တၢ်တခါန့ၣ်လဲၣ်?

မိၤစိရီၤဖိလၢအသ့ၣ်လဲၣ်သးလဲၣ်

မိၤစိရီၤတဖုဒီးတဖု အတၢ်ဟံၤသ့ၣ်ဟံၤသးလီၤဆီလိၣ်အသးဘၣ်ဃးဒီးအတၢ်ဟံ
လီၤအတၢ်ပညိၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်စိကမိၤ, လီၤလၢ, တၢ်ထူးတၢ်တီၤ, တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤတၢ်
ကရၢကရိဒီးအဂ့ၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢပဘၣ်သ့ၣ်နီၣ်တမံၤ မ့ၢ်ဝဲ-အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်
တဖီၣ်ကျၢၤအတၢ်အိၣ်ဂၢၢ်အိၣ်ကျၢၤဘၣ်န့ၣ်တၢ်လၢထးသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးအီၤတသ့ဘၣ်
အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်တဲကျဲၤတၢ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ဂ့ၢ်ကျိးစးဖိၣ်ကျၢၤဒ် အ
ဖိတၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်တဲကျဲၤအတၢ်ဟံၤဂၢၢ်ဟံၤကျၢၤအပူၤ ဒ်သိးပုၤမိၤစိရီၤဖိတဖၣ် ကမၤန့ၣ်ပုၤ
လၢအထီၣ်ဒါအီၤတဖုအတၢ်ဟ့ၣ် လီၤအသးလၢအစုပူၤအဂီၢ်န့ၣ် အဝဲကအၢၣ်လီၤန့ၣ်အီၤတၢ်
တမံၤမံၤဘၣ်ဆၣ် လၢကမၤပးဂီၤအတၢ်အၢၣ်လီၤလၢတၢ်ဟံၤဂၢၢ်ဟံၤကျၢၤအီၤအဂီၢ် အမဲာ်
ကဲၤဝဲန့ၣ်တကြးလၢပုၤသးပုၤနီၣ်အီၤနီၣ်တဂၤဘၣ်.

ပုၤသးလီၤဒ်ခိမိၣ်မြိၣ်စ့ၣ်ဖိတဖၣ် ဒီဖျါအအိၣ်ဒ်ဝဲလၢတၢ်ကပျံပုၤအီၤလၢတၢ်ဆိၣ်
တံၢ်မၤန့ၣ်အီၤအဂီၢ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဆိတုၢ်အတၢ်ပၢၢ်ဆၢပျၢၤကထံၣ်ဘၣ်တၢ်သးပးဂီၤ

သပွန်ကတော်နှင့်လီၤ. အတော်ပာ်ဆာဂ်ဘါလကီၤဂီၤပူၤ, ကီၤချာ လာအသုပယာ်တံၢ်တၢ်မုၢ် တအိၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ် မုတမုၢ်မုၢ်လီၤစၢ်ဝဲန့ၣ် ပုၤမိၤစီရိၤဖိတဖၣ် ကဆိၣ်တံၢ်မၤန့ၣ်, မၤအာမၤ သီတၢ်ဒိၣ်န့ၣ်အါန့ၣ်အလီၤတက့ၢ်န့ၣ် ပသမာအီၤအလီၤတအိၣ်ဝဲဘၣ်. တၢ်ပာ်ဆာလအ က်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်တဖုမုၢ်လီၤပူၤဝဲန့ၣ် မၤသးဒိၣ်ဘါလအထီၣ်ဒါပုၤမိၤစီရိၤတဖုအတၢ်မၤတ ရီၤတပၤလီၤမၤကွံၣ်, လီၤပံၤကွံၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပဒိၣ်လၢအပတၢ်အာအာသီသီတ ဖုအံၤကပညိၣ်အမိၣ် ဆူပုၤလၢအအိၣ်ဒီးမၤဝဲတကၤဂၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ‘အဂုၢ်ဒိအံၤ, ပဒိၣ်အအာအသီတဖုအံၤ အိၣ်ဒီးအဂ်ၢ်ဘါစိကမီၤလၢကဆိၣ်တံၢ်ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးဝဲတ ဖုန့ၣ်လီၤ.’ Krishnalal Shridharani ခြိးန့ၣ်လၢဂရုရံၣ်ဒါရနံၣ် ကွဲးဝဲဒၣ်.

တၢ်ပာ်ဆာ, တမုၢ်တၢ်တဲကျဲၤဘၣ်အံၤ, မုၢ်တၢ်အကါဒိၣ် ဖဲတၢ်ဘၣ်ဂံၣ်ဂုၢ်အခါ ဖဲတၢ်ဂုၢ်မိၣ်သ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်လီၤအီၤဒိၣ်အမုၢ် တၢ်ကျဲၤလီၤပာ်လီၤတုၢ်လံၤအီၤလၢာ်လၢာ်ဆု ဆု လံန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤန့ၣ်တဘၣ်သန့ၤအသးလၢတၢ်တဲကျဲၤမိၤန့ၣ်ဘၣ်. မုမုၢ်တစိကဘၣ်စူး ကါကယံၢ်ကျဲလၢတၢ်ပာ်ဆာအတၢ်မၤ လၢအမၤဝဲသုတဖၣ်တစိန့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမုၢ်ပတၢ် တၤသပွန်ကတၢ်တမံၤ ဒိကဘၣ်တၢ်တဲန့ၢ်ပာ်အီၤ လၢခံတပတီၢ်လၢထံၣ်ဂီၢ်သိး အ တၢ်ဒိၣ်ရီၣ်မုတမုၢ် ကစုတၢ်ဒူးမုၢ်တၢ်အဂ်ၢ်ဆူၣ်ကတၢ် လၢပမၤန့ၣ်အီၤသ့ဝဲ လၢပုၤလၢအ ဝဲၤလီၤတၢ် လၢတၢ်တုၢ်ဖျးအဂီၢ် ခဲလၢာ်လီၤ.

တၢ်ဃူတၢ်မုၢ်အကလုာ်ဒ်လဲၣ်?

ဖဲပုၤမိၤစီရိၤဖိဒီးဒံၣ်မိၣ်ခြိးတဖၣ်မၤတၢ်ကတိၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဃူတၢ်မုၢ်အဂီၢ် န့ၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်လၢအကဆီမုၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ဝဲဒိၣ်မး. မုၢ်လၢတၢ်ဘၣ်ယိၣ်အလီၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲ အါမးအယီၤန့ၣ်လီၤ. အဂုၢ်ဒိအံၤ ပုၤလၢအကတိၤတၢ်ဃူ တၢ်မုၢ်ကိးဂၤဒဲးန့ၣ် တမုၢ်ပုၤသးလီ တၢ်ဃူတၢ်မုၢ်နီၢ်နီၢ် ဒီးတၢ်သဘျုးဒီးတၢ်တီတၢ်လီၤန့ၣ်ဘၣ်. ပုၤမိၤစီရိၤတဖုလၢအလုာ်သ့ၣ် ခါပတၢ်တၢ်မၤသအူးသဂီၢ်, မၤတရီၤတပၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အံၤ မုၢ်တၢ်ဃူတၢ် မုၢ်နီၢ်နီၢ်တသ့နီၣ်တ ဘျီဘၣ်. ဟူးတလၢဂီၢ်ကိးထီၣ်တၢ်ကတိၤတၢ်ဃူတၢ်မုၢ်အဘျီတဖၣ်အ ဘျီ, အတၢ်ကူၣ်မုၢ်ဒိသိးပုၤကအးလီၤပုၤသး ဒိအဝဲအံၣ် ဒီးဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. မိၤစီရိၤအ တၢ်ဃူတၢ်မုၢ်စဲးတၢ်န့ၣ် တမုၢ်တၢ်လၢအကမုၢ်ဝဲအါန့ၣ်တၢ်အမုၢ်လၢပာ်မုၢ်တၢ်သ့ၣ် မိၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အဂၤအိၣ်ဒီးဝဲလီၤ. ပုၤလၢအကိးထီၣ်တၢ်တဲကျဲၤအကစၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ် တဘျီဘျီမၤသဘၣ်ဘၣ် တၢ်တဲကျဲၤအတၢ်ပညိၣ်တဖၣ် ဒီးတၢ်တဲကျဲၤအရဲၣ်အကျဲၤဒၣ်လံာ် လီၤ. ဆူညါတမံၤန့ၣ်, ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြိးထံးဖိလၢအတဲကျဲၤတၢ် ဒီးထံဂုၤကီၢ်ဂၤအပုၤစံၣ်နီၤ လၢတၢ်တဲကျဲၤဂုၢ်ဝီတဖၣ် တူၢ်လီၤဝဲတၢ်တဲကျဲၤတဖၣ် လၢအဟ့ၣ်ပုၤမိၤစီရိၤဖိတဖၣ် လၢထံလီၤကီၢ်ပူၤဒီးဘိမုၢ်ဂီၢ်မုၢ်အတၢ်ဖိးသးစး လၢပုၤမိၤစီရိၤဖိတဖၣ်ဂုၢ်လီၤတုၢ်ဝဲမုၢ်

လၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်တၢ်ထံကီၢ်အတၢ်စိကမိၤ, တၢ်မၤတရီၤတပၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်မၤအာမၤသီသအးသပူၤတဖၣ်အယိၤန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤပုၤမိၤစိရီၤဖိ တဖၣ်အံၤမ့ၢ်တမၤန့ၣ်တၢ်ဖိးသဲးစးနီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ် ကပၤတၢ်ဂၢၢ်ကျဲးတသ့ဝဲဘၣ်. ဒ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်တၢ်ယုတၢ်မ့ၢ်အပတီၢ်အဖိခိၣ် ပုၤမိၤစိရီၤဖိသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ပၤလၢအဖိးသဲးစးတသ့ဝဲဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်မုၢ်လၢအဂီၢ်တဖၣ်

ဒ်တၢ်ပာ်ဖျါတၢ်လဲလၢညါအသီး, ပုၤပူထီၣ်တၢ်ဖိအခိၣ်အနၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်မၤန့ၢ်အိၣ်လၢကတဲာ်ကျဲးတၢ်အဂီၢ်မုၢ်လၢ အတၢ်ဂဲၤလီၢ်ဒ်ဒ်ခိၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အကျဲးတဖၣ်အိၣ်တသ့ဝဲဘၣ်အယိၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤတၢ်ထံၣ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးဂံၢ်ဘါစိကမိၤတအိၣ်တမံၤအံၤဆိတလဲအသးသ့ဝဲကစီၣ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤမိၤစိရီၤသန့ တမ့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်စံၣ်အိၣ်ကျဲးသ့ဝဲန့ၣ်ဘၣ်. ပုၤအိၣ်လၢမိၤစိရီၤတၢ်ပၤအစုဖိလၢတဖၣ် ကဘၣ်သးဆဲးဝဲအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ပုၤမိၤစိရီၤဖိတဖၣ် ကဘၣ်ဒ်ခိၣ်စိဝဲဒ်လီၤစိးစံးတၢ်န့ၣ် တမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးဘၣ်. ပုၤက့ၣ်သ့က့ၣ်ဘၣ် Aristotle ၣ်ဝဲဒ်, 'ပုၤတဖၣ်အပတီၢ်ဒီးပဒိၣ်လၢအပၤဆူၣ်ပၤန့ၢ်တၢ်တဖၣ်အတၢ်ပၤန့ၣ် မ့ၢ်န့ၢ်တၢ်ပၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဘျၢသဲးစးခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.' ပမ့ၢ်ကွၢ်ဆိခိၣ်ဝဲဒ်ဒီးပထံၣ်လၢပဒိၣ်လၢအပၤဆူၣ်ပၤန့ၢ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ် တအုၣ်ကီၤအိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်တၢ်ထံကီၢ်အတၢ်စိကမိၤ, တၢ်မၤတရီၤတပၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်မၤအာမၤသီသအးသပူၤတဖၣ်အယိၤန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤပုၤမိၤစိရီၤဖိတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တမၤန့ၢ်တၢ်ဖိးသဲးစးနီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ် ကပၤတၢ်ဂၢၢ်ကျဲးတသ့ဝဲဘၣ်. ဒ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်တၢ်ယုတၢ်မ့ၢ်အပတီၢ်အဖိခိၣ် ပုၤမိၤစိရီၤဖိသ့ၣ်တဖၣ် တအိၣ်ဒီးတၢ်ပၤလၢအဖိးသဲးစးဘၣ်. အတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်နးထီၣ်ဝဲ ဒီးအတၢ်စိကမိၤကဆဲကဆွဲသ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးတၢ်အံၤ အဂ့ၢ်တၢ်ကပာ်ဖျါလၢပုၤဆးဒးဖဲအဆၢဒ်လွံၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စံၣ်စိၤတဲာ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ဖဲတယံၣ်ဒဲးဘၣ်အဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဃးမိၤစိရီၤတၢ်ပၤလၢအတယံၣ်ဝဲဆဲးန့ၣ်ဒ်လဲၣ်တဖၣ် လီၤပူၤကွၢ်ဝဲဒ်လၢအတၢ်အုၣ်ကီၤတအိၣ်နီၣ်တမံၤအဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိၣ်မ့ၢ်နးအမိၤစိရီၤအါပုၤအတၢ်ပာ်ဂီၤ အိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဖဲဝဲၣ်ခဲး-ဝဲၣ်ခဲး အနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဖိလဲ (Poland), ဖဲ ဝဲၣ်ခဲးန့ၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ထီၣ်ကွၢ်မနံၣ်ဒီးခွဲးခိၣ်စလီၢ်ဘဲး Guatemala အယံၣ်ထံၣ်စုၤန့ၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲဝဲၣ်ခဲးန့ၣ်န့ၣ် EL Salvador ဒီး Gwatemala ထံကီၢ်တဖၣ်ဒုးထီၣ်ခါအမိၤစိရီၤ လၢအမၤအတၢ်တဖၣ်လၢခဲန့ၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်အိၣ်ရၣ်အဂျါစိၤပၤ (Shah) ပၤတၢ်ထံၣ်စုၤလၢဝဲၤဘၣ်ယုၤပူၤဖျါကွၢ်အသးဆူၣ်ကျဲးန့ၣ်လီၤ. ဖဲဝဲၣ်ခဲးန့ၣ်န့ၣ်ဖဲးလဲၣ်ကီၢ်ခိၣ်မး မိးစိဒ်ခိၣ်စိဒ်ခိၣ်ကမိၤဝဲစုၤလၢဝဲၤမ့ၢ်လၢဖဲးလဲၣ်ထံၣ်လီၢ်ကီၢ်ပုၤ အတၢ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ထီၣ်ခါ တၢ်လၢအမ့ၢ်ဝဲတီဝဲအဂံၢ်ဆူၣ်ထီၣ်သတးဒီးအမဲရကၤတကန့ၣ်ယုၣ်မၢ်မိးစိလၢဘၣ်. လၢကီၢ်ဆိဘဲးယဲး (ခဲအံၤရၤဂျၢၣ်) အကီၢ်ခိၣ်

ယံးလ်စုန်ပာတဂ်အခါဒဂ်လဲာ် စိန်မျှင်နံးပုဂ်တံဂ်ဂဲၤထာ်ဂ်ထီဒါအီၤဖဲ ၁၉၉၁ ဘဉ်ဆဉ်တယံာ် အါသီဘဉ်ဒီး ယံးလ်စုန်ဖိဉ်ဂါဂ်က့ၤတဂ်န့ၢ်ဝဲန့ၢ်လီၤ. ဖိာ်ထီဉ်တဂ်အံၤ အခဲရၢရှဉ်အကီၢ်စံဉ် တဖဉ်တဂ်ထီဉ်ဝဲတဘုဉ်ဝဲၤတဘုဉ်ဘဉ်ဆဉ်ဒီးလၢစုၤသီ,စုၤန့ၢ်ဒီးစုၤလၢအဆၢကတီၢ်တဖဉ်အပူၤ တဂ်သဘျူအိဉ်ထီဉ်ဝဲဒဉ် လၢကီၢ်စံဉ်သ့ဉ်တဖဉ်အပူၤန့ၢ်လီၤ.

တဂ်တူၢ်စိဉ်ပာ်သးလၢပျၢၤမ့ၢ်ဝဲ တဂ်စုဆူဉ်စိဉ်တကးဟဲစိဉ်တဂ်အစၢဆိဆိဒီးတဂ် ကစုဒုအတဂ်ဂဲၤလီာ် (တဂ်ဂဲၤလီာ်လၢတအိဉ်ဒီးတဂ်စုဆူဉ်စိဉ်တကး) မ့ၢ်တဂ်လၢအယံာ်အ ထာစံးတဂ်န့ၢ် ဆၢကတီၢ်မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ ပတူၢ်လီာ်အီၤတသ့လၢၤဘဉ်. တဂ်ဂဲၤလီာ် ကစုဒုအံၤ မ့ၢ်မ့ၢ်တဂ်လၢအယံာ်ဝဲဘဉ်ဆဉ် လၢတဂ်ဒုးဆၢမီၤစီရိၤအဂီၢ်တဘျီဘျီတဂ်ဂဲၤ လီာ်ကစုဒုအံၤ ဒုးအိဉ်ထီဉ်တဂ်အစၢလၢအဆိအချ့ သ့ဝဲကစီဒီးန့ၢ်လီၤ. တဂ်တဲကျဲၤတဂ်စံး တဂ်န့ၢ် တမ့ၢ်တဂ်လၢအဆိတဂ်ဒုးလၢအဒုးလီၤပိာ်ကွဲာ်တဂ်မ့ၢ်ဂုၤတဂ်ပာ်လီၤစုကဝဲၤ လၢတအိဉ်ဒီးပၢၤဘီမ့ၢ်ဂုၤန့ၢ်ဘဉ်. တဂ်အဒိဘဉ်တဂ်ပာ်ပျူတဂ်လဲဝဲလၢအဆၢဒိဉ်တၢအပူၤ ကွဲာ်လၢအတဲန့ၢ်ပၢၤပုၤလၢအသးလီၤတဂ်မ့ၢ်တဂ်ပၢၤ ဒီးတဂ်သဘျူတဖဉ် ကဃုထာဝဲဒ် လဲာ်အဂုၢ်, အဒိ, ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးအတၢ်စိဉ်ရီၢ်န့ၢ်လီၤ.

အဆာဒိုင်-သါ

တၢ်စိတၢ်ကမိၤသ့ၣ်တဖၣ်ကဟဲဝဲလဲၣ်

တၢ်မၤန့ၣ်တၢ်သဘျုမ့ၢ်မ့ၢ်ခုၣ်ခုၣ်စံးတၢ်န့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်မၤလၢအညီၣ်ဘၣ်. လိာ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဘၣ်, တၢ်ကရၢကရီၤမ့ၢ်မ့ၢ်နီၣ်နီၣ်ဒီးတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်လီၤ. လၢတၢ်ခဲလၢာ်အဖီခိၣ်, တၢ်စိကမိၤအသဟီၣ်လိာ်ဝဲဒိၣ်မးလီၤ. ပုၤဒိၣ်မိၣ်ခြိးဖိတဖၣ် ကဆီၣ်လီၤပီၣ်ပုၤမိၤစိရီၤဖိ ဒီးသ့ၣ်ထီၣ်ထံၣ်ရှၢကီၢ်သးတၢ်သဘျုအဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တသ့အတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါဒဲၣ်ဝဲ တုၤလီၤတီၤလီၤဘၣ်န့ၣ် ကဲထီၣ်ဝဲတသ့နီတဘျီဘၣ်.

ဘၣ်ဆၣ်,တၢ်အံၤကဲထီၣ်ဝဲသ့လၢကျဲၣ်လဲၣ်? လၢတၢ်ကမၤလီၤပီၣ်ပုၤကွၢ်မိၤစိရီၤဂံၢ်ဘါလၢအလၢပုၤဒီးသးမ့ၢ်သံၣ်ဘိ, ပၤလၢကီၢ်ဂံၢ်ဘါတဘးဘးအံၤအဂီၢ် ပုၤဒိၣ်မိၣ်ခြိးဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကသ့ဂံၢ်ဘါသဟီၣ်ခိၣ်လဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်? တၢ်စံးဆၢသ့ၣ်တဖၣ်အါစုအါဘျီသန့ၤထီၣ်ဒဲၣ်အသး လၢတၢ်တကန့ၣ်ဃုာ်တၢ် ဒီးတၢ်တသ့ဝဲကဲထံၣ်ရှၢကီၢ်သးဂံၢ်ဘါသဟီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဃုမၤလီၤအီၤ ခိဖျါတၢ်ဆိကမိၣ်ထံထံဆးဆးန့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်မၤလၢအကီၢ်ထံန့ၣ်ညါဘၣ်. ဂံၢ်ခိၣ်ထံးအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီတနီၤမ့ၢ်ဒဲၣ်တၢ်ပတီၢ်မ့ၢ်ဖိဒဲၣ်လဲၣ်လီၤ.

တၢ်အုးကစၢ်အပူ

လၢစိကမၤ (၁၄) အပူ ပုၤတရူးဖိအမဲၤ Liu-Ji ကွဲးတၢ်တံမုၢ်နီတဂၤ, ကွဲးဝဲ “တၢ်တကန့ၣ်ဃုာ်ထံၣ်ရှၢကီၢ်သးစိကမိၤသဟီၣ်အဂ့ၢ်” န့ၣ်လီၤ.

ဝဲမိၤအိၣ်ယၢအစိၤ, ကီၢ်စံာ်အကီၢ်စံာ်ခွၢ်အပူ, ပုၤသးပုၤအိၣ်ဝဲတဂၤလၢအလုာ်အိၣ်အသးသမုလၢအဘျီတၢ်အုးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤခွၢ်ဖိတဖၣ်ကိးအီၤလၢ “တၢ် အုးကစၢ်” န့ၣ်လီၤ. ကိးမုၢ်ဂီၤဒဲးန့ၣ် ပုၤသးပုၤအံၤကိးဖျိအတၢ်အုးသ့ၣ်တဖၣ်လၢအကရၢဂံၢ်ပုၤ ဒီးန့ၣ်လီၤဝဲတၢ်အုးဖါတၢ်အိၣ်ကတၢ်တဂ့ၤလၢကဆၢတၢ်အုးအဖုအဂီၢ်အံၤ ဆူကစၢ်ကျါ ဒ်သိးကလဲၤဃုဒဲးန့ၣ်အီၤသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်အိၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်မၤန့ၣ်ဝဲဆဲၣ်ပူတဂ့ၤကဘျီဟ့ၣ်ဝဲဆူသးပုၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢတမၤလၢပုၤတၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်အံၤကဘျီတၢ်ဖျါအီၤဆါဆါကလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အုးသ့ၣ်တဖၣ် တူၢ်ဘၣ်တၢ်ဖးန့ၣ်ညါဘၣ်ဆၣ်ကဒုးကဒုးဝဲတသ့နီတစုဘၣ်. မ့ၢ်အိၣ်ဝဲတန့ၣ်န့ၣ်တၢ်အုးဖါပျိဖိတဂ့ၤသံကွၢ်အဂီၢ်မိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်စံးဝဲ, “တၢ် ခဲကျါဒီးသ့ၣ်ထံးဝဲဘိ, သ့ၣ်ပုၤတဖၣ်အံၤ ပုၤကညီသးပုၤတဂၤအံၤသ့ၣ်လီၤဝဲဧါ?” အဂီၢ်မိၣ်စံး ဘၣ် အီၤ. “တမ့ၢ်ဘၣ်, တၢ်

သုတ်တဖၣ်အံၤ မဲထီၣ်ဒၣ် အတၢ်ဒ်န့ဆၢၣ်အသီးဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.” တၢ်အုးဖါဖိအံၤ သံကွၢ်ကဒီးဝဲ, “ပုၤကညီသးပုၤမုၢ်တဟ့ၣ်ပုၤအခွဲးဘၣ်ဆၢၣ် ပဒီးအိၣ်ဒၣ်ပတၢ်ဒၣ် ပဝဲ တသ့ဘၣ်ဧါ?” တၢ်အုးအဂၤအတၢ်စံးဆၢမုၢ်ဝဲ, “သ့ဝဲသ့ဘၣ်” န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ဝဲၤအလီၢ်ခဲတၢ်အုးဖါဖိသံကွၢ်ကဒီးဝဲ “မုၢ်ဒ်န့ၣ်ဒီး, ဘၣ်မန့ၤအယီၤပဘၣ် သန့ၤထီၣ်ပသးလာပုၤကညီဖုၣ်အံၤ, ဘၣ်မန့ၤအယီၤ ပဘၣ်မၤအဝဲဒၣ်အတၢ်မၤ န့ၣ်လဲၣ်?”

တၢ်ရူးဒီးဘၣ်လာတၢ်အုးဖါဖိအတၢ်တဲကတၢ်န့ၣ် တၢ်အုးခဲလၢအမံၣ် ကပီၤထီၣ်ဒီးအသးပၢၢ်ထီၣ်သကိးဝဲခဲလၢန့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်ယီၤန့ၣ်တၢ်အုးသုတ်တဖၣ် အိၣ်ခိးကွၢ်ဝဲတုၤပုၤကညီဖုၣ်မဲဘၣ်အသး အခါတၢ်အုးသုတ်တဖၣ်ဖိယၢ်ကွၢ်မၤလီၤပုၤကွၢ်ကရၢၢ်အခူၣ်လာတၢ်ကရၢၢ်ယၢ် အီၤန့ၣ်ဝဲၤမၤဟးဂီၤတၢ်ခဲလၢဒ်ဒီဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲၤအလီၢ်ခဲအဝဲသ့ၣ်ဒီးထီၣ်ကွၢ် သ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢစိဖုၣ်ကလုၤလာသ့ၣ်ပုၤပုၤဒီးတဟဲက့ၤကဒါဝဲနီတဘျီလာဘၣ်. ပုၤသးပုၤအံၤ ဟးယုအိၣ်က့ၤသ့ၣ်သ့ၣ်တကဲလၢတစုလီၤဒီးသံကွၢ်ဝဲဒၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကွဲးပုၤ Yu li zi စံးဝဲဒၣ်, “ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိတနီၤ ပုၤပုၤကညီသကိးကိး ဒီးအိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်အတယံတလၢလၢတၢ်တီတၢ်လီၤတအိၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တလီၤကဒီးတၢ်အုးကစၢ်တဂၤအံၤဘၣ်ဧါ” အခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒၣ်လၢက ပံာ်ကျါန့ၣ်တသ့ၣ်ညါလီၤကုၤအသးဘၣ်. တုၤမုၢ်အပုၤလၢအပာဝဲတဖၣ်အသးထု ပၢၢ်ကပီၤထီၣ်တစုအတၢ်ကွၢ်တရဲးသ့ၣ်တဖၣ် သ့အိၣ်က့ၤဝဲတသ့လၢမးလဲၣ်?”

ထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၢ်သးသဟီၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်

တၢ်ဘျၢလၢတၢ်အံၤအဂီၢ်ညီဝဲကစိဒီးလီၤ. ပုၤစီၤစိရီးဖိသ့ၣ်တဖၣ် လိၣ်ဘၣ်စုၢ် ကိးပုၤလၢအပာဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ် မၤစၢၤအီၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်တမုၢ်တၢ်လၢကမၤ န့ၢ်ဝဲထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၢ်သးသဟီၣ် လၢကဟံကိၤဒီးဟံးယာ်ဝဲသ့န့ၣ်ဘၣ်. ထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၢ်သးအသဟီၣ် ခိၣ်သ့ၣ်လၢအလိၣ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်မုၢ်-

❖ တၢ်န့ၢ်ပၢမၤတၢ်, ကမျၢၢ်န့ၣ်ဝဲလၢပဒိၣ်န့ၣ်ကဘၣ်မုၢ်ပုၤလၢအဖိးသဲးဒီးက မျၢၢ်တမိကဘၣ်ဒိကန့ၣ်ဝဲ.

❖ ဂံၢ်ခိၣ်ထံးပုၤကညီဂံၢ်ဘၣ်၊ ပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ်ဒီး အတၢ်လၢအအိၣ်ဝဲဒ်အ မ့ၢ်ပုၤလၢအဒိကန့ၣ်တၢ်၊ မ့တမ့ၢ်ပုၤလၢအသ့ကဲတၢ်မၤစၢၤလၢပုၤတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်၊

❖ ကိၢ်စိဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်၊ လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်လၢကမၤဖျါအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤခီ ဖျါတၢ်ဖံးသကိးမၤသကိး ဒီးပုၤအကရူၢ်တဖၣ်လီၤဆီဒ်တၢ်၊

❖ တၢ်မၤလၢပုၤန့ၣ်ပၢၢ်အိၣ်တသ့၊ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်မၤလၢပုၤဒိၣ်မၤဝဲလၢအတၢ်ထံၣ် ဆိမိၣ်၊ အတၢ်က့ၣ်မၤဒ်သိးထံဖိကိၢ်ဖိကမ့ၢ်ကသ့ဒိကန့ၣ်ဒီးမၤစၢၤအိၣ်အဂီၢ်တဖၣ်၊ ဂံၢ်ခိၣ် ထံးတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်တဖၣ်-ဒ်အမ့ၢ်ဝဲထံဖိကိၢ်ဖိကမ့ၢ်လီၢ်ခိၣ်ခိၣ်၊ ကျိၣ်စု၊ န့ဆၢၣ်ထူးတီၤအိၣ် ယၢၤ၊ ဝဲစိၣ်တီဆူၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ ဒီးမ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ် အတၢ်လဲၤတရံးသးတဖၣ်ပုၤပၢတၢ် တဖၣ်ဖိၣ်ဂၢၢ်ပၢဆူၢ်အိၣ်န့ၣ်ဝဲအပတီၢ်ထဲလဲၣ်ဒီး

❖ တၢ်ပၢလီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီမ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်တဖၣ်၊ တၢ်မၤဖျါမၤပုၤ ဒီးပုၤလၢအလုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်တၢ်ဘျါတဖၣ်ဒီးပုၤလၢတလူၤပိၣ်ထွဲတၢ်ဖံးသကိးမၤသ ကိးတၢ်ဒ်အမ့ၢ်စုလီၤပုၤအတၢ်မၤလၢပုၤတၢ်တဖၣ်ပၢလီၤဝဲလၢကသ့ၣ်ထီၣ်အတၢ်မၤ ကျဲသန့တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ

တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤခဲလၢၢ် ထံကိၢ်ပဒိၣ်လၢအပၢတၢ်တဖၣ် မၤန့ၣ်ဝဲသ့ခိဖျါထံဖိ ကိၢ်ဖိကမ့ၢ်အတၢ်ဒိကန့ၣ်၊ တၢ်မၤသဲကိးတၢ်ပုၤဒီးပုၤအတၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ် မၤပုၤမၤသဲကိးန့ၣ်လီၤ အဝဲအံၤတမ့ၢ်တၢ်လၢပုၤဒိၣ်တဖုအုၣ်ကီၤဝဲန့ၣ်န့ၣ်ဘၣ်

တၢ်မၤသဲကိးတၢ်၊ တၢ်ဒိကန့ၣ်ဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲအလၢအပုၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤအါ ထီၣ်တၢ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်လၢအလီၢ်အိၣ်တဖၣ် လၢတၢ်အသဟီၣ်ဒီး တၢ်လၢအပိၣ်ထီၣ်အ ခဲမ့ၢ်ဝဲပဒိၣ်တဖုအစိကမိၤ ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ပဒိၣ်တဖု လၢကသ့မၤတၢ်ထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်အ ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ

ပမ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ကဒီးလၢအဝဲတကပၤန့ၣ်၊ တၢ်အကရၢကရိမ့တမ့ၢ်ပုၤမံၤဒိၣ်သ့ၣ်ဒိၣ် တဖၣ် မ့ၢ်ဆီတုၢ်အတၢ်မၤသဲကိးတၢ်ဒီးပုၤပၢဆူၣ်တၢ်မ့တမ့ၢ်မိၤစိရိၤသန့ကစၢ်တဖၣ်န့ၣ် ပုၤပၢတၢ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်ကစၢ်လီၤဝဲဒီး အတၢ်န့ၣ်ဘၣ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးဂံၢ်ဘၣ်သဟီၣ်(စိကမိၤ)လၢ ပုၤမၤတၢ်တဖၣ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်န့ၣ် ကတဲၣ်ကွဲၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ

ညီနောင်တိုင်းအသားလာပုလဲပျက်တိုင်း၊ ပုလဲစီရီးယားတို့ အသားစွဲကတုလဲဒ် တိုင်းလာအတိုင်းဆီမိတ်လာကမလဲဝဲတဖန် လာအကဲထီတိုင်းလာအမလဲပျဲမလဲပုလဲတဖန် နှုတ်လီလဲ။ လာတိုင်းနှုတ်အပီ ကယိပုလဲလာအတိကနုတ်အီလဲ၊ ပုလဲလာအပူထီဒ်ဒုချာအီလဲဒီးပုလဲ လာအတမလဲသကီးတိုင်းအီလဲတဖန်နှုတ် မလဲပျဲမလဲပုလဲဒ်နှုတ်လီလဲ။ တိုင်းဆီတိုင်းမလဲနာလဲ။ တိုင်းမလဲတရီတပါတိုင်းသျှတ်တဖန် ထီဘိတမုဂ်တိုင်းအစာလာကပဲစိတ်တိုင်းဖဲသကီးမလဲသကီး တိုင်းဒီးတိုင်းဟုတ်လီလဲသး လာပဒ်တဖုလာအမလဲတိုင်းနှုတ်အ သီးတဖန်အဂီၢ်နှုတ်ဘဉ်။

လာတိုင်းဆီတိုင်းမလဲနာလဲဒ်လဲဒ်နှုတ် တိုင်းစိကမီလဲသဟီတိုင်း လာတိုင်းလိတ်ဘဉ်အီလဲတဖန် ဘဉ်တိုင်းမလဲထီတိုင်းကွတ်အီလဲ လာဆာကတိုင်းအယံအထီဒီးအစာကမုဂ်ဝဲတိုင်းလီလဲတိုင်းလီလဲ ဆဲးကလီလဲမလဲဝဲဒီးတိုင်းသဘဉ်ဘဉ် ကအိတ်ထီတိုင်းဝဲလာမီလဲစီရီးယားနုကစာတဖန်အကျါနှုတ်သု ဝဲလီလဲ။ ဒီးတိုင်းလာကပီထီတိုင်းအခဲမုဂ်ဒ်(Political Starvation)မီလဲစီရီးယားဒီးအစိကမီလဲ ကလီလဲစာဝဲဒ်နှုတ်လီလဲ။

မီလဲစီရီးယားပာစိကမီလဲအံလဲ ကလီလဲပံာ်ကွတ်ဝဲကယီယီ မုတမုဂ်ချုဒီးအကတၢ် နှုတ်လီလဲပံာ်ကွတ်ဝဲဒ်နှုတ်လီလဲ။ တိုင်းသဘျုဒီးတိုင်းပာဆုတ်မလဲနာလဲအိတ်ဒီး ပဒ်တဖုဒ်လဲဒ်ဒ် လဲဒ်နှုတ်သန့လဲထီတိုင်းအသားလာထံဖိကီၢ်ဖိတဖန် အသားဆုတ်လာကတြီဆာတိုင်းပာဆုတ်အီလဲ၊ တိုင်းမာဂုၢ်အီလဲတဖန် ဆဲးအါဆဲးအါအဖီမိတ်နှုတ်လီလဲ။

ဒ်ထံဂုၢ်ကီၢ်သဲးပီညါသရုတ် (Karl. W. Deutsch) စဲးဝဲ ၁၉၅၃အသိး, “တပုတ် တံာ်သ နှုမီလဲစီရီးယားဒ်တဖန်ဒ်လဲဒ် သန့လဲထီဒ်ဒ်အသားလာကမျာၢ်လာအဝဲသုတ်ပာဝဲအပီ တိုင်းအံလဲ မုဂ်တိုင်းလာအလဲလဲဒ်ဒါအသား ဒီးကမျာၢ်အတၢ်ထံာ်အါတက့ၢ်နှုတ်လီလဲ။”

“အဂုၢ်ဒ်အံလဲ “တပုတ်တံာ်သန့အစိကမီလဲနှုတ် ဆုတ်ဒ်ထဲတဘျီတစီာ်အ ယိတမုဂ်တၢ်လာအဂုၢ်အဘါဆုတ်ထီဘိနှုတ်ဘဉ်။ လာတၢ်အံလဲအပီ တပုတ်တံာ်သန့အ စိကမီလဲအံလဲ တၢ်မုဂ်သုအီလဲထီဒ်ဖိကီၢ်ဖိ ကမျာၢ်ထီဘိတဘီယုတ်ယီမးဒီးကအိတ်ဝဲ ဒ်လီလဲစီရီးယားနှုတ်လီလဲ။ တပုတ်တံာ်သန့အံလဲ ကပာတၢ်လီလဲစီရီးယားအဂီၢ်နှုတ် ကဘဉ်သုဒ် တၢ်စိတၢ်ကမီလဲ လာအထံဖိကီၢ်ဖိကမျာၢ်အဖီမိတ် အါန့ၢ်ဒ်ပဒ်အဂုၢ်အဂဲလဲအပီ အဂုၢ်အဘါမုဂ်တၢ်လာအသန့လဲထီဒ်ဒ်အသား လာထံကီၢ်ကမျာၢ်အဖီမိတ်, ဒီးအါန့ၢ် ၢ အန့ၢ်, လာအတၢ်လိတ်ဘဉ်အဖီမိတ်နှုတ် အဝဲလိတ်ဘဉ်ထံဖိကီၢ်ဖိတၢ်ဆီတိုင်းထွဲအ မုဂ်အတီ(တမုဂ်လာတၢ်ဆီတိုင်းမလဲနာလဲအပီစီလဲဘဉ်)အဖီမိတ်နှုတ်လီလဲ။”

စီကယ ၁၉ တပ်သို့ထူသရုပ်ဖိုးသဲစး John Austin တံဖျါဝဲဒၣ်ဘၣ်ဃး ပုၤမိၤ
စိရီၤဖိဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ် ကမျၢၢ်အသ့ၣ်ဆုၣ်သးကိၤတဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲတဲဝဲဒၣ်လၢ
တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်အပူၤဒီးစံးဝဲဒၣ်လၢထံဖိကိာ်ဖိကမျၢၢ်မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးမၤလီၤပုၤပဒိၣ်တဖုဒီးအတၢ်ဆိၣ်
တၢ်မၤနၤတၢ်န့ၣ်,ပဒိၣ်တဖုၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒီးန့ၣ်ကိာ်ချၢထံဂ့ၢ်ကိာ်ဂၤအတၢ်မၤစၢၤဒၣ်လဲာ်, ပဒိၣ်
လၢပုၤသးဟ့ၣ်အိၤတဖုအံၤ အဂံၢ်အဘါအိၣ်ထၢၣ်ဂၢၢ်တသ့လၢၤဘၣ်. ကမျၢၢ်လၢအစီၣ်ရီၢ်
တၢ်တဖုတၢ်ဆိၣ်ကဒါအိၣ်ဆူခဲတန့ၢ်မ့ၢ်ကိးလၢၤဘၣ်.⁹

မ့ၢ် Niccolo Machiavelli တစီစံးဝဲ “ပဒိၣ်တဖုလၢအဟံကမျၢၢ်လၢအဒုၣ်အဒါန့ၣ်
အိၣ်ကအိၣ်ခိၣ်းတသ့ဘၣ်. အဝဲဒံးမၤအၢအကမျၢၢ်,အတၢ်ပၢဒံးစၢ်လီၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.”⁹

ဒ်တၢ်ကွဲးသၢထံၣ်လၢထးအံၤအသိး ပုၤနီၤဂုဖိတဖၣ်မၤတုၢ်လဲဝဲဒ်အတၢ်ရိၣ်ဖိၣ်ဟံ
ဖျါတၢ်ဘၣ်အသးထီဒါန့ၢ်စံၢ်အတၢ်ပၢန့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲာ်တဘျီအံၤအဆၢဒိၣ်တၢ်အသိး ပုၤ
ဖိလဲဖိ, ပုၤကွၢ်မနဲၣ်ဖိ, ပုၤခွဲးစံးဒီး ပုၤအါကလုာ်ပၢၢ်ဆၢထီဒါန့ၣ် မျူးနံးဒီး မိၤစိရီၤအပိၤလၢ
ခံကတၢ်ခိၣ်မျူးနံးသန့ဟးဂီၤကွံာ်ဝဲလၢကိာ်ယုၤရပၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်အ
လီၤတိာ်လီၤဆီနီတမံၤဘၣ်. တချူးခရံၣ်အနံၣ် (B.C) ၄၉၄ အဆၢကတီၢ်န့ၣ် ပုၤဖျါဘံယၢၢ်
(Plebeians) တဖၣ်ထုးဖးကွံာ်အသးလၢတၢ်မၤသကိး တၢ်ဒီးရီမ့ၢ်အပဒိၣ်(ကစၢ်)တဖၣ်
န့ၣ်လီၤ.⁹ လၢတၢ်အံၤအပိၤ ပထံၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ဂဲၤလိာ် ကစုဒုအံၤ မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤ
ကျဲတဘိလၢပုၤအါကလုာ်လၢအရူၣ်, အၤဖြၤကၤ, အမဲရကၤ, အိစံးဩလံရူၣ်ဒီးပဆံးဖံး
အမးသမံးအပူၤကိးသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးလၢကိာ်ယုၤရပၤဒၣ်လဲာ်မၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ဖးဒိၣ်အိၣ်ဝဲသဘာ်ဘၣ်ဃးပဒိၣ်တဖုအစိကမိၤလၢတၢ်ကဟံးယာ်ဖိၣ်ကျၢၤ
မ့ၢ်ဂ့ၢ်,တဟံးယာ်ဖိၣ်ကျၢၤမ့ၢ်ဂ့ၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ ၁-ကမျၢၢ်အတၢ်သးလီၤဘၣ်ထွဲဒီးပဒိၣ်အစိက
မိၤ.(၂)တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါဘၣ်ထွဲဒီးထံဖိကိာ်ဖိ အတၢ်ကရၢကရီလၢအသဘျီဒီးတၢ်ကရၢကရီ
လၢအဟံဖိၣ်ထီၣ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤ ဒီး(၃)ကမျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်လၢၣ်ဂံၢ်ဘါလၢကဟံ
ဂၢၢ်ဟံကျၢၤ အတၢ်ယုၤယီၤလီၤပလိာ် ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒံၣ်မိၣ်ခြံးတံးအဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

ဒံၣ်မိၣ်ခြံးထံးအက့ၢ်ပနီၣ်တမံၤမ့ၢ်ဝဲကမျၢၢ်အတၢ်သဘျီ လၢအအိၣ်ဖျါဒၣ်တၢ်ဒ်အ
မ့ၢ်ကမျၢၢ်သဘျီကရၢဒီးတၢ်ကရၢကရီတဖၣ်, ဟံယုာ်ဒၣ်ဒီးပုၤအဒုၣ်, တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘါအတၢ်
က ရၢက ရီ, ဆဲးလၢအတၢ်ကရၢကရီ, တၢ်လိာ်ကွဲးအတၢ်ကရၢကရီ, မ့ၢ်ကီၤဝဲၤကွဲးအ
တၢ်ကရၢကရီ, ပနံၣ်ကၤကရၢမိၢ်ပုၢ်,ကွဲးအကရၢ,ထံရူၢ်ကိာ်သးပၣ်တံၣ်, ဒုသဝီ, လီၢ်ကဝီၤ
ဘူးလိာ်အသးအတၢ်ကရၢကရီ,တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအကရၢ, ပုၤဂ့ၢ်ဖိခွဲးယာ်အတၢ်ကရၢက

၃. ကွၢ် John Austin ကဘျးပၤ-(၁၁၂)
၄. ကွၢ် Machiavelli ကဘျးပၤ-(၁၁၂)
၅. ကွၢ် Gene Sharp ဘၣ်ဃး Plebeians ကဘျးပၤ-(၁၁၂)

စံၣ်အတၢ်ပၤတၢ်ဆူၤလၢကဝီၤလၢအအိၣ်တၢ်ဒီးဝဲတဖၣ် မ့တမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရီၤလၢတၢ်ပၤ
 ဒၣ်အိၣ်တနီၤတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အဒိန့ၣ်, ဖဲ ၁၉၅၆-၅၇ န့ၣ်န့ၣ် (လၢအိၣ်မုၢ်နးနးတၢ်ပၤအ
 ကတီၢ်အပူၤ) ပုၤဟ့ၣ်က့ၣ်ပၤဂံၢ်ဆၢတၢ်ဖိ တဖၣ်ကရၢကရီၤထီၣ်ဝဲဒ်ခိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ကီၣ်ကး,
 တကးဒီးဘၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ကီၢ်စံၣ်စၢ်ဖိၣ်သန့လၢစ့ၤန့ၣ်အဆၢကတီၢ်လၢအအိၣ်ဒီး
 တၢ်ပၤတၢ်ပြးအက့ၢ်အဂီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲ၁၉၈၀န့ၣ်တဖၣ်အပူၤပုၤခိၣ်ရဲၤအပူၤ မၤတၢ်ဖိအက
 ရၢသ့ၣ်ထီၣ်ဝဲရဲၣ်ဖိၣ်ဃုဖိး အတၢ်ကရၢကရီၤ (Solidarity)လၢအဖီၣ်ပျံၤပနံၣ်ကၤကရၢလၢ
 ခိၣ်မုၢ်နးနး ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်တဖၣ်ဒၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကရၢကရီၤသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်လဲၤ
 ထီၣ်လဲၤထီၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်အကၢဒိၣ် လၢထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ဘၣ်ဘျးအဂီၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်န့ၣ်သက့ဒိန့ၣ်န့ၣ်,တၢ်ကူၣ်တရံးအကျဲတဖၣ် ကမၤလီၤပီၢ်မ့တမ့ၢ်မၤစၢ်လီၤမိၤ
 စိရီၤန့ၣ်တညီကံၣ်ဆိးဝဲဘၣ်,တစံးစ့ၢ်ကိးဝဲလၢတၢ်မၤအကျဲတဖၣ်ပုၤဖျးဝဲဒီးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်
 ထး,တၢ်သံတၢ်ပုၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်ဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒိအံၤ,ပုၤလၢအကမိၤစိရီၤအပျီၢ်တဖၣ် ဒုးကဒါက့ၤ
 ပုၤပၤဂံၢ်ဆၢတၢ်ကမျၢၢ်တဖၣ်ဒိသိး ကမၤလဲၤကိးတၢ်ဒီးအိၣ် ဒီးကဒိကန့ၣ်အိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢထးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မိၣ်စံးဝဲဒၣ်အသးလၢတၢ်မၤလီၤမ့ၢ်ပြုၤမိၤစိရီၤန့ၣ်
 မ့ၢ်တၢ်လၢအကထီၣ်သးသ့ဝဲဒၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. မိၤစိရီၤသန့န့ၣ်အိၣ်ဒီးအက့ၢ်ပနီၣ်လီၤဆီဒၣ်
 တၢ်တနီၤလၢထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ် အတၢ်မၤလၢအဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤ
 တဖၣ်မၤဟးဂီၤအိၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကလဲၤသကိးဆူညါတတီၤလၢတၢ်ကွၢ်ထံကွၢ်
 ဆးတၢ်အက့ၢ်ပနီၣ်တဖၣ်လၢပုၤဆးဒးန့ၣ်တက့ၢ်မိၢ်.

အဆာဒိုင်-လွန်

မီးစိရီးယားအိုင်ဒီးတင်ဂံစာဘါစာတဖန်

အါစုအါဘျီပူထပ်ဝဲလၢ မီးစိရီးယားန့ၣ် တၢ်မၤဟးဂီၤအိၤတန့ၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤ
ဆါအသးထံး, သးဂံၢ်ဘါ, ဃီၣ်, တၢ်ဒုးယၢ်ကယၢ်အလီၤ, ဒီးတၢ်မၤသံတၢ်အလီၤတဖန်
ဘၣ်တၢ်ပၤဆၢဒၣ်အိၤလၢပူၤတစီၤဖိန့ၣ်လီၤ. ထံကီၢ်အကျိၣ်စ့, န့ဆၢၣ်ထူးတီၤအိၣ်ယၢၤ
ဒီးတၢ်ထူးထီၣ်ပနံၣ်ဂံၢ်ဘါတဖန် ဘၣ်တၢ်သ့ကမၣ်အိၤ လၢပူၤမီးစိရီးယားဖိတဖန် ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢ
အကဲဘျးဒၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဆၢန့ၢ်အဂီၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မ့ၢ်ထီၣ်သကြီၤအိၤန့ၣ်, ဒံၣ်မိၣ်ခြံးတံးဂံၢ်ဘါ မ့ၢ်တၢ်လၢအစၢ်ဝဲဒိၣ်ဒိၣ်ကလံၣ်,
တတုၤလီၤတီၤလီၤဒီး အစိကမီၤတအိၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထီၣ်ဆိမိၣ် လၢပူၤထီၣ်တၢ်
ဖိတဖန် မ့ၢ်တၢ်လၢအစိကမီၤတအိၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအကမၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒိလံၣ်ဂုၤဂုၤတၢ်
အံၤတမ့ၢ်တၢ်ဂုၢ်အလၢအပုၤဒီးခါညါဒီးဘၣ်.

တၢ်ဃုထံၣ် Achilles အခိၣ်န့ၣ်ခံအဂ့ၢ်

ပုၤဟးလုၢ်ဖိအတၢ်တဲယဲၤ လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအိၤအါအိၣ်ဝဲတယုၢ်လၢအ
ဘၣ်ဃးတၢ်လၢပူၤမၤဒီးအိၤတသ့ (တၢ်လၢအခၢၣ်)အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. သးခိၣ်ဖးဒိၣ်
အခွဲလံးစံး Achilles မ့ၢ်ပူၤတဂၤလၢပူၤခးအိၤတဆါ, ဘီစီၤနးစီၤကျိၣ်အိၤဆဲးအိၤ
တန့ၣ်ဝဲဘၣ်. ဖဲအအိၣ်ပျီၣ်ထီၣ်သီအခါအမိၢ်စ့ၣ်လီၤအိၤလၢထံကျိၣ်လၢအပုၤအပုၤ
တဘီ, လၢတၢ်ကိးဝဲစတံးစံး(Sith) အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ဝဲလၢပူၤလၢအဘၣ်တၢ်
ဘျးန့ၣ်အိၤလၢထံအံၤန့ၣ်တၢ်အါ ဘၣ်အိၤတန့ၣ်န့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်
တၢ်ဂီၢ်ကိးအိၣ်ကဒီးဝဲတမံၤဒီးလီၤ. တၢ်စံးဝဲဒၣ်, ဖဲအမိၢ်ဘျးန့ၣ်အိၤလၢထံကျိၣ်န့ၣ်
မ့ၢ်လၢအမိၢ်ဖိၣ်ယၢ်အခိၣ်န့ၣ်ခံဖိတဖန်အယီတဘၣ်စီၣ်ဝဲဂုၤဂုၤဘၣ်. အမိၢ်ပုၤဒီးဂၤ
ဘၣ်စီၣ်န့ၣ်ကုအခိၣ်န့ၣ်ခံဖိတဖန်တဘၣ်စီၣ်ကစီၣ်ဘၣ်. တုၤမ့ၢ်အခွဲလံးစံးဒိၣ်
ထီၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးအ မံၤပုၤသ့ၣ်ပျိၣ်လၢအခုၣ်အဒါကျိၣ်အိၤ, ဆဲးအိၤ, ခးအိၤတန့ၣ်ဝဲနီတ
ဘျီဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီတၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဝဲဖဲဝဲ (Troy) န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးအံၤဘၣ်
တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအိၤလၢပူၤရဲၣ်မ့ၢ်ဖိလၢအသ့ၣ်ညါဝဲအခွဲလံးစံးအခိၣ်န့ၣ်ခံမ့ၢ်အလီၤဖဲ
တၢ်ကျိၣ်အိၤဆဲးအိၤ န့ၣ်ဝဲသ့အဂ့ၢ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဒုးတဘျီအံၤ ပုၤရဲၣ်မ့ၢ်
သးဖိလၢအမ့ၢ်ခွဲလံးစံးအခုၣ်အဒါတဂၤအံၤ ပုၤညီၣ်ဝဲအပျိၣ်လီၤလီၤအခွဲလံးစံးအ
ခိၣ်န့ၣ်ခံသတးဒီးပုၤဂံၢ်ဆူၣ်တဂၤအံၤ လီၤဝဲလၢတၢ်ဒုးအံၤသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

လာတၢ်အံၤအယံၤ တၢ်ကတိၤၤလံးစံအိၣ်န့ၣ်ခံဟ့ၣ်ထီၣ်သၢလီၤဝဲတုၤခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤပၤဖျါဝဲလာတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်အိၣ်ဝဲအလီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်အလီၤအံၤတၢ်ဒိတဒၢအီၤတအိၣ်ဝဲနီၣ်တမံၤဘၣ်.

တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တိၤတမံၤပၤဒီးမီးစိရိၤသန့ကစၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်မၤန့ၢ်မၤပၤအံၤသ့ဝဲဒၣ်ဖဲတၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်အိၣ်ဝဲအလီၤန့ၣ်တၢ်မၤဘၣ်ဒီး, မၤဒၢတၢ်န့ၢ်ညီၤ, ချးဒီးတၢ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စ့ၤစ့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

မီးစိရိၤတဖၣ်အတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်တဖၣ်

ပုၤမီးစိရိၤတဖၣ် အတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်အကျါ တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢာ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်န့ၣ်လီၤ.

- (၁) တၢ်ကမၤအသးလၢထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်, ပုၤအကရူၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်အကရၢကရိတဖၣ်အတၢ်ဖဲသကိးမၤသကိး န့ၣ်မီးစိရိၤကစၢ်လိာ်ဘၣ်အီၤအယံၤ, အတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်ကဖိာ်ပံး, မ့တမ့ၢ်ထူးကွံာ်အီၤသ့ဝဲ,
- (၂) တၢ်ပၤတၢ်ပြးအသန့ လၢအပူၤကွံာ်အတၢ်လီၤတူၢ်လီၤကၢာ်အဖိခိၣ် ကဲထီၣ်တၢ်လၢအပိာ်ထွဲပဒိၣ်(မီးစိရိၤ)လၢအဖိာ်ထီၣ်တၢ်မၤအခံအယံၤ ဒ်သိးတၢ်ကဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါအဂီၢ်မီးစိရိၤပဒိၣ်အံၤကဘျီၣ်ဘျီၣ်ဘၣ်ကျဲသန့ ဒ်အသးဒၣ်ဝဲန့ၣ်တညီဘၣ်,
- (၃) တၢ်မၤအတၢ်လဲၤတရးသးလၢ အပူၤကွံာ်တဖၣ် သံထီၣ်အသးအယံၤ ဒ်သိးတၢ်အသိကဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်လီၤ ဘၣ်စးအီၤလာတၢ်အိၣ်အသးအသိအဂီၢ်န့ၣ်ကီဝဲဒိၣ်မး,
- (၄) ပုၤကညီဒီးတၢ်ဖိတၢ်လဲၤလၢပုၤလိာ်ဘၣ်အီၤ လၢတၢ်မၤလၢအအိၣ်ဖျါတုၢ်လံတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်တမၤန့ၢ်အီၤ ညီညီဘၣ်,
- (၅) လၢပုၤမီးစိရိၤတဖၣ်ကဟံလီၤတၢ်စံၣ်ညီၣ်တံာ်အဂီၢ်န့ၣ် ပုၤဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါတဖၣ်တဟံဖျါထီၣ်တၢ်လၢလၢပုၤပုၤ မ့တမ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးခီဖျါတၢ်ပျံၤဘၣ်ခိၣ်န့ၣ်လၢထးတဆီဘၣ်တဆီ,
- (၆) တၢ်ထံၣ်ဆိမိၣ်တဖၣ်ကလီၤကယးကွံာ်ဝဲ, တၢ်စံးပာ်ဒီးတၢ်လုၢ်တၢ်လၢအ

ပန်နီတဖန် ကကဲထီဉ်တၢ်မၤ ဂၢ်မၤကျၢၤ (ပုၤတပၢ်ကဲအီၤ),

- (၈) တၢ်ထံဉ်ဆိမိဉ်လၢခၢခါဆၢကတီၢ်အပူၤ အသဟီဉ်မ့ၢ်ဆူဉ်ဝဲဒီးလုၢ်ဘၢကွံဉ်တၢ် ထံဉ်အမ့ၢ်အတီၤသၢပျၢၤ ပုၤမ့ၢ်သ့ဉ်ညါပၢ်ကဲဒၣ်ထဲအီၤ ဒီးတၢ်တကန့ၢ်ယုၣ် တၢ်အိဉ်အသးနီၣ်နီၣ်ဒီးတၢ်အလိဉ်တဖၣ်လၢၤဘၣ်.
- (၉) တၢ်အိဉ်လၢအိဉ်ပုၤဆဲးလီၤစ့ၤလီၤဝဲ ဒီးတၢ်ပြၢလိာ်သး လၢတၢ်ဒိဉ်စိဒိဉ်က မိၤအယိသနူတဖၣ် အသဟီဉ်ကလီၤဘျါဝဲဒၣ် လၢတၢ်ရဲဉ်လီၤကျဲၤလီၤအပူၤ.
- (၉) တဂၤဘၣ်တဂၤအတၢ်ပြၢလိာ်သး.တၢ်တဘၣ်လိာ်ဖိးဒု တၢ်ထီဒုဉ်ထီဒါလိာ် သးဒီးထံလိာ်ကီၢ်ပူၤ အတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် အတၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ပုၣ်သ့ဉ်တဖၣ် အယိမိၤစိရိၤအတၢ်မၤလၢအလဲၤတရံးအသးတဖၣ် ကဘၣ်ဒိဝဲဒီးကဆဲက ဆွဲဝဲဒၣ်.
- (၁၀) တၢ်ကူဉ်ဘၣ်ကူဉ်သ့အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ဒီးပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ် ခီဖျိတၢ် ဖိဉ်ဃး.တၢ်သိဉ်ဃီဉ်သီဃီဉ်ဒီးတၢ်ဆိဉ် တၢ်မၤနၢၤအယိ တၢ်ဂၢ်တၢ်ကျၢၤ တအိဉ်လၢအဂီၢ်.
- (၁၁) လၢတၢ်ပၢဆူဉ်ယံာ်အယိ ကမျၢၢ်တဖၣ်အတၢ်သးကညီၤ (ပဒိဉ်)တအိဉ်, တၢ် နၢ်န့ၢ်(ပဒိဉ်)တအိဉ်ဒီးတုၤဒၣ်လဲာ် ကထီဒုဉ်ထီဒါကုၤပဒိဉ်.
- (၁၂) တၢ်ဘူဉ်တၢ်ဘါ.လိာ်ကဝီၤ.ပုၤအပတီၢ်, တၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးကလုာ်တ ဖၣ်ကလီၤဆဲးလီၤစ့ၤဝဲ.
- (၁၃) တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်စိတၢ်ကမိၤဆူပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ မိၤစိရိၤတၢ်ပၢအပူၤ တၢ်ဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါတအိဉ်အံၤယံာ်ထီဉ်ဒီးကနးထီဉ်ဝဲ, လိာ်လၢလၢပုၤတဂၤ ဒီးတဂၤတဂၢ်တကျၢၤ, ပုၤတနီၤကထီဉ်တနီၤ ကလီၤကွံဉ်ဒီးတနီၤက ဘၣ်တၢ်ဆိတလဲကွံဉ်အီၤ.
- (၁၄) သးဒီးပၢၤကီၢ်အကရူၢ်တဖၣ် ကဂဲၤလိာ်လၢအတၢ်ပညိဉ်အဂီၢ် ကမၤတၢ်ထီ ဒါမိၤစိရိၤအတၢ်ဘၣ်သး ဒီးတုၤ တၢ်ဂုၤန့ၢ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤကအိဉ်ထီဉ်ဝဲ.
- (၁၅) မိၤစိရိၤမ့ၢ်ပုၤ အသီအယိ လိဉ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ဆၢကတီၢ် လၢကဆိလီၤအ

သးဂုၤထီၣ်အဂီၢ်,

- (၁၆) ခီဖျိပုၤမိၤစီရိၤဖိတဖၣ်အံၤ စံၣ်ညီၣ်တံၢ်တၢ်ထံအအိၣ်လၢဖုၤဂၤအယံၤ တၢ်ကမူၤကမၢ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်စံၣ်ညီၣ်,တၢ်ဟံၤလီၤသနူတဖၣ်ဒီးတၢ်မၤတဖၣ်အပူၤဒီး
- (၁၇) ပဒိၣ်အံၤမုၢ်ကျဲးစးဟးဆူး တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ယးဒီးအတၢ်စိကမိၤဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်တံၢ်န့ၣ်ဒ်ယံၤထီၣ်ဒီးအစိကမိၤ အသဟီၣ်ကလီၤပအံၤကွံၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒုးနၢၤကွံၣ်မိၤစီရိၤအတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်

ဒ်အသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲမိၤစီရိၤ အတၢ်ဂံၢ်စၢ်တဖၣ်အသိး, ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြးဖိတဖၣ်ကယုထံၣ်န့ၣ်ဘၣ်အခူးလးစံအိၣ်န့ၣ်ခံ (တၢ်ဂံၢ်စၢ်အလီၢ်)တဖၣ်ဝဲၤ တဘျီယီၤကန့ၣ်လီၤထီၣ်ဒါအတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ကမၤလီၤပြုလီၤပြုပုၤမိၤစီရိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤမိၤစီရိၤတဖၣ်အံၤ မုၢ်အိၣ်ဖျါဝဲလၢအဂီၢ်ဆူၣ်ဘၢဆူၣ်ဘၣ်ဆၣ်, လၢအဒွဲပုၤတမိအိၣ်ပဲၤဒီးတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်တဖၣ်, တၢ်တလၢတပဲၤ, တၢ်ပြုၤလိာ်သးတဂၤဒီးတဂၤ, တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အတၢ်တလၢတပဲၤ, ဝဲၤကျိၤဝဲၤကွံၣ်တဖၣ် အတၢ်တအိၣ်လၢအိၣ်ပဲၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢဆၢကတီၢ်ယံၤထီၣ်ဝဲအပူၤန့ၣ် တၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အစိကမိၤသး သဟီၣ်ကလီၤစၢ်ဝဲ, တၢ်အိၣ်အသးတဖၣ် ကလဲလိာ်အသးဒီး, တၢ်ပၢ်ဆၢအိၣ်န့ၣ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပဒိၣ်အံၤ တၢ်လၢအဟံၤလီၤဝဲလၢကမၤဝဲၤန့ၣ် မၤဝဲတဝဲၤတတံၢ်နီတဘျီဘၣ်. တၢ်မၤအသးအဒိအိၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲဟးတလၢၣ်အကစၢ်ဒၣ်ဝဲဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်မၤဝဲၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးခီဖျိအတၢ်ခိၣ်တၢ်န့ၣ်လၢအဝဲအဖီလတ်တဖၣ်န့ၣ် ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲဒၣ်လၢ မၤဝဲတကဲဘၣ်အယံၤ တၢ်မၤတဝဲၤတကဲန့ၢ်အိၣ်ဘၣ်. ဒ်ပကကွံၣ်ထံတ့ၢ်လဲဝဲအသိးန့ၣ် မိၤစီရိၤအပုၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ် လီၤမုၢ်လီၤဖးရွဲသဒဲးမးန့ၣ်လီၤ.

အခီပညိၣ်န့ၣ်မိၤစီရိၤတဖၣ်ကဘၣ်ဟးဂီၤဝဲ လၢတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဒီးတၢ်သံတၢ်ပုၤလီၤန့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်. တၢ်မၤဝဲဒါတၢ်တမံၤလၢလၢအပူၤန့ၣ် တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဒီးတၢ်တုၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်စံးတၢ်န့ၣ် တပူၤဖျဲးဝဲစ့ၢ်ကိးဘၣ်. တမံၤန့ၣ်, တၢ်မၤတမံၤဂုၤတမံၤဂုၤန့ၣ် ကဘၣ်ယံၤဝဲဒ်အကြးယံၤဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအယံၤ, တၢ်မၤတမံၤဂုၤတမံၤဂုၤ တအိၣ်ကီၤဝဲလၢကကထံၣ်လိာ်ထီၣ်ဝဲရွဲရွဲနီတခါဘၣ်. တမံၤဂုၤတမံၤဂုၤ, တၢ်ဂဲၤလိာ်လၢအယုထံၣ်မိၤစီရိၤအတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘၢစၢ်ဒီးဒုးဝဲတၢ်န့ၣ်ကမၤနၢၤတၢ်လီၤတံၢ်ဒိၣ်န့ၢ်ဒီးတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢအဒုးမိၤစီရိၤလၢအတၢ်လၢတၢ်ပဲၤအိၣ်ဝဲတဖုန့ၣ်တက့ၢ်လီၤ. တၢ်သံကွၢ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်, တၢ်ကမၤဟးမၤဝဲထီၣ်တၢ်ဂဲၤလိာ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဆာဒိဉ်-ယံ တံမၤကွၢ်တံအသဟီဉ်

ဖဲအဆာဒိဉ်တၢ်န့ဉ်ပကဟံသ့ဟံသးဘဉ်ဃး သးအတၢ်ပၢ်ဆၢထီဒါပုၤမိၤစိရိၤ တဖဉ်ဖဲအဂံၢ်အဘါစၢ်အခါအါန့ၢ် အဂံၢ်ဆူဉ်အခါအဂုၢ်န့ဉ်လီၤ. ဒီဖျါတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအယုၤပုၤ ခံဉ်မိဉ်ခြိးဖိတဖဉ်ဘဉ်စိာ်ဝုၤဝီၤ, သးထီဉ်သးလီၤအကျိၤချ့ပုၤသ့န့ဉ်လီၤ. တံမၤအဝဲအံၤ မ့ၢ်ဒုဉ်လၢအထိးနါတအိဉ်ဝဲဘဉ်န့ဉ်လီၤ. အဂုၢ်ဒ်အံၤ ပုၤမိၤစိရိၤစ့ၢ်ကိးလၢအတၢ်လီၢ်တၢ် ကျဲဒုဉ်ဝဲအပူၤန့ဉ် မ့ၢ်ပုၤလၢအစဲဉ်နီၤဟံစၢၤလဲဝဲ လၢတၢ်ကိးမံၤဒဲးအပူၤလဲန့ဉ်လီၤ. လၢ န့ဉ်အမဲဉ်ညါအဝဲသ့ဉ်အိဉ်ဒီး တၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤလၢကမၤန့ၢ်ကိၢ်ချၢ အတၢ်တံစၢၤမၤစၢၤစ့ၢ် ကိးန့ဉ်လီၤ. မ့မ့ၢ်လၢအဆာဒိဉ်ခဲအပူၤတဒီ တၢ်ဟံဖျါတုၢ်လံဘဉ်ဃး တၢ်ဂဲၤလိာ်လၢတၢ်ဝဲ ကျဲၤတၢ်လၢစီၤနီၤခိဉ်အဂုၢ်န့ဉ်လီၤ.

လၢဒံဉ်မိဉ်ခြိးထံးအတၢ်ပၢ်ဆၢကအိဉ်ထီဉ် ဒီးတၢ်ခွဲးဂုၤယာ်ဘဉ်အဂီၢ်ဒီးကသ့ဉ် ညါဘဉ်မိၤစိရိၤအတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်တဖဉ်အဂီၢ်န့ဉ်ကယုထံဉ်န့ၢ်ဝဲကျဲဒ်လဲဉ်? လၢအဆာဒိဉ် သၢအပူၤ စံးကတိၤဝဲကျဲက့ဉ်သ့မတၤတဘိ လၢကမၤတၢ်ဒ်သိးတၢ်သိဉ်ထူဘဉ်ဃးထံဉ် ကိၢ်သးအသဟီဉ်ကအိဉ်ဖျါထီဉ်ဝဲအဂီၢ်န့ဉ်ဒ်လဲဉ်န့ဉ်လီၤ.

ထံဉ်ကိၢ်သးအတၢ်ခိဉ်ရီၢ်အကုၢ်ပနီဉ်တဖဉ်မ့ၢ်ဒ်လံာ်အသိးန့ဉ်လီၤ.

- ❖ ဘဉ်ဃးတၢ်ကဲထီဉ်အသးလၢစီၤစိရိၤ အတၢ်ဒုးလၢအယုထာဝဲန့ဉ်ထံဉ်ကိၢ်သးအ တၢ်ခိဉ်ရီၢ်အံၤ တတူၢ်လိာ်ဝဲဘဉ်, လၢစီၤစိရိၤကဒုးဆၢအီၤအဂီၢ်ကိဝဲ.
- ❖ မၤနးထီဉ်မိၤစိရိၤအတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်ဝဲမၤဘဉ်ဒ်အစိကမိၤအဂံၢ်ခိဉ်သ့ဉ်တဖဉ်.
- ❖ အတၢ်ပူၤတၢ်ဂဲၤဖျါလီၤပြီလီၤပြုဘဉ်ဆဉ်လၢအတၢ်ကွၢ်စိတမိၤကၤဖိဉ်လိာ်အသးန့ၢ်ဝဲ.
- ❖ မၤကမဉ်မိၤစိရိၤအတၢ်ဆိကမိဉ်လၢကစံဉ်ညီဉ်တဲာ်တၢ်အဂီၢ်.
- ❖ တၢ်ကမၤကတၢ်ပုၤစုၤဂၤအတၢ်မၤအမၤသီအဂီၢ်အဝဲသ့သ့ထံဉ်ကိၢ်ဖိကဗျၢၢ်တုၤ လီၤတီၤလီၤ, ဒီးလၢတၢ်ဂဲၤလိာ်အဂီၢ်သ့သ့တၢ်ကရၢကရိတဖဉ်ဒီး
- ❖ လၢတၢ်ကရၤလီၤဟ့ဉ်တၢ်စိကမိၤအဂီၢ်လၢတၢ်ကရၢကရိအပူၤအဂီၢ်ကဲထီဉ်ဝဲတၢ်မၤ

စၢၤၤသ့သ့ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ခြံးတံးဒီးဖိၣ်ဂၢၢ်တၢ်ကရၢကရီၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒု

ဒ်သးအတၢ်ပူၤတၢ်ဂဲၤ မၤတၢ်အလီၢ်လဲၣ်ဝဲအသး ထံၣ်ကိာ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်မၤလၢပုၤတၢ်မုၢ်လၢအကလုာ်ကလုာ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. မၤန့ၢ်အဒုၣ်အဒါအသးလၢကပူၤဂဲၤအကလုာ်ကလုာ်အဂီၢ်, မၤအိၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်ဘၣ်ဂံၣ်ဂုၢ်အစၢလၢတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်အဂီၢ် ဒီးမၤလီၤပြီၤလီၤပြီၤကွၢ်အဒုၣ်အဒါအတၢ်ပၤတၢ်ပြးန့ၣ်လီၤ. တမံၤၤဂ့ၤတမံၤၤဂ့ၤ, ထံၣ်ကိာ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤက့ၤစးထီၣ်အသးလၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးသ့ဝဲစ့ၢ်ကိးလီၤ. ကျဲကျဲတရံးခံမံၤလိာ်ထီၣ်ဂဲၤတၢ်ဂဲၤလိာ်ဘၣ်ဆၣ်,မၤ ဝဲတဂၤတမံၤတဒ်သးလိာ်အသးဘၣ်. တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအတၢ်ဘၣ်ဂံၣ်ဂုၢ်အက့ၤမုၢ်တၢ်လၢပုၤသ့ၣ်ညါအိၣ်ဂ့ၤကတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စုကဝဲၤမုၢ်တၢ်လၢအမၤပျံၤမၤဖုးတၢ်, မၤဆါတၢ်, မၤသံတၢ်ဒီးမၤဟးဂီၤတၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုမုၢ် တၢ်လၢအဒိၣ်အလဲၣ် ဒီးတၢ်မၤက့ၤအိၣ်ဝဲအါကလုာ်လၢအအါန့ၢ်ဒံးတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးန့ၣ်လီၤ. အတၢ်စုကဝဲၤမုၢ်တၢ်က့ၣ်သ့လၢအဘၣ်ဃးသးဂ့ၢ်ပီၤညါ. ပုၤဂ့ၢ်ဝဲဒီးမုၢ်က့ၤဝဲၤကွၢ်ဂ့ၢ်ဝဲ လၢအဘၣ်တၢ်စုးကါအိၣ်လၢပုၤဂီၢ်မုၢ်ကမ့ၢ်ထံဖိကိာ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. စုကဝဲၤတဖၣ်အံၤအမံၤမုၢ်ဝဲ တၢ်ဟံၣ်ဖျါဘၣ်သး-တၢ်ပြုထီၣ်,တၢ်ယုၣ်ဒုၣ်ချၢ,တၢ်ဒုၣ်ရ့, တၢ်တဘၢရၢၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံကိာ်ပဒိၣ်အစိကမိၤန့ၣ်မူသ့ဒၣ် လၢကမ့ၢ်အတၢ်ဆိၣ်ထွဲ,တၢ်မၤသကိး, တၢ်ဒိကန့ၣ်ဒီးကမ့ၢ်အတၢ်ကရၢကရီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကမၤန့ၢ်တၢ်စိကမိၤအဂီၢ် ထံၣ်ကိာ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်တဒ်သးဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအတၢ်ဒုးန့ၢ်ဘၣ်.

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအစုကဝဲၤဒီး အတၢ်ဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ

လၢထံၣ်ကိာ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အပူၤတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢညီၣ်န့ၢ်တၢ်မၤကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဝဲခံမံၤလၢအမုၢ်တၢ်မၤတၢ်ထီၣ်ကမ့ၢ်ဒီးကမ့ၢ်အတၢ်ရီၢ်ဖိၣ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်နီၢ်တခီန့ၣ် တၢ်မၤအက့ၤအိၣ်ဖျါထီၣ်အါကလုာ် လၢအဟ့ၣ်တၢ်အခွဲးလၢတၢ်ကကွၢ်ထံဆိကမိၣ်ကျဲကျဲတရံးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအတၢ်မၤအကလုာ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ခံကယၤလၢအဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဘျူးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအက့ၤတဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်နီၤဖးရဲၣ်ကျဲၤလီၤအိၣ်လၢအကျိၤအကွၢ် မိၢ်ပုၤသၢကျိၤလၢ အမုၢ်ဝဲ- တၢ်ထီၣ်ဒါတၢ်ဒီးက့ၤ န့ၢ်လွဲန့ၢ်တၢ်, တၢ်မၤလီၤပြီၤလီၤပြီၤတၢ်,ဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤမၤတံၢ်တံၢ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထီၣ်ဒါတၢ်ကစုဒုဒီးတၢ်က့ၤန့ၢ်လွဲန့ၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်လၢအဟံၣ်ဖျါတၢ်ပနီၣ်ဒ်တၢ်ရီၢ်ဖိၣ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးလၢအဟံၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဟးလၢက့ၤခိၣ်. တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤသးဒီးတၢ်ထုကဖၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. (အိၣ်ဝဲ ၅၄ကလုာ်).

တၢ်မၤလီၤမုၢ်လီၤဖးတၢ်အကျဲနီၤလီၤကဒီးအသးသာကလုာ် (က) တၢ်မၤလီၤဖးပုၤဂ့ၢ်ဝီ (၁၆ ကလုာ်),

(ခ)တၢ်မၤလီၤဖးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်မၤပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ဒုၣ်ရဲဒီး ပုၤ (၂၆ ကလုာ်)ဒီး တၢ်တၢ်ထီၣ်တၢ်လီၤ (၂၃ ကလုာ်, ဒီး (ဂ)တၢ်မၤလီၤမုၢ်လီၤဖးထံၣ်ကီၢ်သး(၃၈ ကလုာ်) န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအတၢ်မၤတံာ်တၢ်န့ၣ်, ဒ်သးပီၤညါဂ့ၢ်ဝီ, ဒ်နီၣ်ဒ်ခိာ်ထွဲ, ဒ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲ,ဒ်မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်မုတမုၢ်ထံၣ်ကီၢ်သးအကျဲဒ်အမုၢ် တၢ်ဒုၣ်တၢ်အိၣ်,တၢ်အိၣ်ပတုၣ်တၢ်မၤလၢတၢ်ကစုဒုဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ပဒိၣ်ထီၣ်ဆ့ၣ် (၄၁ ကလုာ်) န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢခံကတၢ် အကရူၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလံာ်တဘျီအံၤ အပူၤတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအကျဲ ၁၉၈ ကလုာ်ဘၣ်တၢ်ဖၢ်ဖျါထီၣ်အီၤ ဒ်အတၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲလၢခံတဖၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.

လာတၢ်တၢ်စၢ်လီၤဂံၢ်ဘါတအိၣ်ဒီးလာတၢ်ကူၣ်သုအပူၤ တၢ်မုၢ်သုကျဲကျဲတဖၣ် လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ ဒီးသုထံဖိကီၢ်ဖိ ကမျၢၢ်လၢတၢ်သိၣ်လိာ်အီၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ် ဒီးယုထာကျဲ ၁၉၈ ဘီအကျါတဘီဘီန့ၣ်ပဒိၣ်လၢအတဖိးသဲးစးတဖုအံၤကဘၣ်သဂၢၢ်တၢ်ကီၢ်ဖးန့ၣ်ပယမၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. အဝဲအံၤမုၢ်ကျိၤလၢတၢ်ကဘၣ်မၤပုၤဂ့ၢ်ဝီစီရိယာသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လီၤဆီဒီးသုးဂ့ၢ်ဝီအတၢ်မၤအကျိၤအကူၣ်န့ၣ်တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအကျဲတဖၣ်တၢ်ထီၣ်အီၤတံာ်အီၤဒ်တၢ်အိၣ်အသးအသးသုဝဲဒၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ,ဘၣ်ဃးစီၤစီရိယာအဂ့ၢ်အပီၢ်အံၤ မုၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးဂံၢ်ခိာ်ထံး ထံၣ်ကီၢ်သးအပီၢ် တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုဒ်ထံၣ်ကီၢ်သးအကူၣ်အဂီၤအံၤတပုၤဖျး ဒီးပုၤအါဂၤအတၢ်သံကွၢ်ဒီး တၢ်ဖဲထံနီၤဖးန့ၣ်ဘၣ်. ကအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်စီရိယာအတၢ်ကဲပဒိၣ်ကဖိးသဲးဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤမုၢ်လီၤဖးတၢ်န့ၣ်ကြးလၢအဘၣ်တၢ်သုအီၤဒီးကျဲသနူ လီၤလီၤဆီ ဆီစုၢ်ကီးလီၤ. ကဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢဆၢကတီၢ်ယံာ်ယံာ် ဒီးတၢ်သုးတၢ်ဆၢကတီၢ် ဘျီဘျီဘျီဘျီဘျီ, ဒီးတဘျီဘျီတၢ်ကမၤအသးလၢကမျၢၢ်တဖၣ် တုၢ်ဝဲတကဲလၢဘၣ်ဒီး တၢ်ရီဖိၣ်ဖဲတၢ်ဘၣ်သးဒီးတၢ်ပြုထီၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါထီၣ်သုဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

လာအဝဲတကပၤတခီန့ၣ်, စီၤစီရိယာမုၢ်ကဆဲးကဆဲး လၢမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဆီၣ်သန့, မုတမုၢ်, တၢ်ပူထီၣ်ထီၣ်အီၤ လၢမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်မုၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ် မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်မၤဃး ဒ်အမုၢ်တၢ်ဒုၣ်ရဲသကီးမုတမုၢ် တၢ်ပြုထီၣ်ထီၣ်အီၤတဖၣ် မုၢ်ကျိၤလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. စီၤစီရိယာတၢ်ဂဲၤလိာ်ဆး ဘၣ်ထွဲဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တဖၣ် ကဘၣ်ကွၢ်ဆၢခဲမဲာ်တၢ်ပြုထီၣ်ဖးဒ်ထီၣ်အီၤ, တၢ်မၤဆးလီၤစုၢ်လီၤအီၤတဖၣ် ဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤအီၤတဖၣ်ကထုးကွၢ်အသး(ကဂုၤကုၤဆူခဲ)န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပြုထီၣ်အကလုာ်ကလုာ်လၢတၢ်ကသုအီၤတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ယုထာအီၤဒ်အဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ထုးထီၣ်ပနံာ်မုၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်တီ

ဆၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဆၢဟ့ၣ်ပနံၣ်ဃီၤဃၤမ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်တုၤဘိတၢ်လၢစးဖိကဟ့ၣ်အပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ တဖၣ်တြးဘၣ်တၢ်မၤအိၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကစုဒုအတၢ်မၤအကျဲတနီၤ လိာ်ဘၣ်ဝဲလၢပုၤကမၤအိၤလီၤဆိဝဲ ဒီးတၢ်မၤအကျဲပ တီၢ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ-တၢ်နီၤလီၤလံာ်က့ဖိတဖၣ်, တၢ်စံကျဲးရၤလီၤသ့သ့တၢ်တဖၣ်, တၢ်ဒုၣ်တၢ်အိၣ်ရီၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သး မ့တမ့ၢ်ရီၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ် သးလၢကျဲပုၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအကျဲတဖၣ်အံၤကီဝဲအယီၤ မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်နးနးကျဲၤကျဲၤန့ၣ်တၢ်မၤအိၤတသ့ညီညီဘၣ်.

တၢ်ကစုဒုအတၢ်မၤအကျဲတနီၤ လိာ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်ကမၤအိၤဒ်တၢ်မၤပတီၢ်မ့ၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ. အဒိ-လၢကရီၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးအလီၤန့ၣ် ကွဲးဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်သးမံတအိၣ်တဖၣ်ဝဲ ဒီးလၢတၢ်မၤအပူၤန့ၣ် မၤဒၣ်တၢ်ကယီၤကယီၤ ဒ်ပုၤလၢအသးစဲတအိၣ်အပူၤ မ့ၢ်ဂ့ၤ, မၤကမ့ၢ်တၢ်ခဲအံၤခဲအံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လီၤဆါသးဒီး ပတံထီၣ်တၢ်ဆိးကုအခွဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတံထီၣ်ခွဲးယၢ်လၢကမၤတၢ်လၢတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအတၢ်မၤ တမံမံၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟံးဃာ်ဒံၣ်မိၣ်ခြိးအစုကဝဲၤကျၢၤကျၢၤ

လၢထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၣ်အပူၤတၢ်ကစုဒုအတၢ်မၤမ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအတၢ်ဟူးဂဲၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ကမၤဝဲတခါတမံၤတခါတမံၤဘၣ်ဆၣ် တဘျီဘျီကဲထီၣ်တၢ်လၢပုၤမိၤဖိန့ၣ်ဘၣ်တၢ်အခွဲးအယၢ်လၢကသ့တၢ်စိကမိၤမ့တမ့ၢ်တၢ်အဂံၢ်အဘါ (စုကဝဲၤ)သ့ဝဲအယီၤ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတနီၤကဲထီၣ်တၢ်လၢအမၤလီၤစုၤတၢ်ဘျူးန့ၣ်အိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ကစုဒုအတၢ်မၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤန့ၣ်တၢ်သ့လၢကျဲတဘိဘိအယီၤ ပုၤပၤတၢ်တဖၣ်မ့ၢ်သ့တၢ်အဂံၢ်အဘါ ဒီးတၢ်ဂၢ်သ့ၣ်ဂၢ် စီၤဒၣ်လဲၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤဒၣ်အိၤ ဖဲအလီၤအိၣ်ဝဲအခါန့ၣ်လီၤ.

စီၤဖျါတၢ်ဟံးဃာ်တၢ်ကစုဒုအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အတၢ်သိၣ်တၢ်သီထီၣ်ဒါပုၤပၤတၢ် (ပုၤလၢဘးစိတကပၤ)န့ၣ် ကဲထီၣ်တၢ်ဘျူးလၢတၢ်ကစုဒု အတၢ်ဆိတလဲသဟံၣ်လွံၣ်ထံၣ် (ကဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအိၤဖဲကဘျိးပၤစုညါ)န့ၣ်လီၤ. ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်လဲၤတရံးအတၢ်မၤကျဲအပူၤတၢ်ကစုဒုအတၢ်မၤမ့ၢ်တၢ်လၢအကျိၤခိၣ်ဝဲဒိၣ်မးလီၤ. လၢတၢ်မၤအဝဲအံၤအပူၤပုၤပၤဆူၣ်တၢ်အတၢ်မၤတရီၤတပါအအာအသီ ထီၣ်ဒါပုၤကစုဒုဖိတဖၣ်အတၢ်ဟူးဂဲၤန့ၣ်ဘိးကဒါကွဲၣ်ပုၤပၤဆူၣ်တၢ်တဖၣ် ဒ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သး အကျိၤအကွဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤလၢတၢ်ကစုဒုအတၢ်မၤအယီၤ တၢ်ထံၣ်လၢအတလီၤပလိာ်တဖၣ် ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပုၤပၤဆူၣ်တၢ်အပူၤဝဲၤလၢပုၤပၤဆူၣ်တၢ်အကျိၤ ပုၤလၢအသးစိတလဲဒီးသးအိၣ်မၤစၢၤပုၤလၢ

အထိဒါတၢ်လာတၢ်ကစုဒုတဖၣ် အါထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်အယီၣ် ပုၤပၤဆူၣ်တၢ်တဖၣ်အလီၣ်အလၤအစီအကမိၤတဖၣ် ဆီတလဲၣ်ကွၢ်အသးသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤ, တၢ်ကစုဒုအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤထီၣ်ဒါပုၤမိၤစီရီၤဖိန့ၣ် တဘျီဘျီကဘၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်အီၤလာတၢ်တသ့တဘၣ်အဖီခိၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. တၢ်သးအန့ၣ်ဒီးတၢ်သူၣ်ဟူသးဟ့မၤကဲၤထီၣ်တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး အတၢ်မၤသ့ဝဲလီၤ. ပုၤအကရူၣ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲတနီၤလာအသးစ့ၤတကဲ ဒီးပၤယၢ်တၢ်ကစုဒုအတၢ်မၤတကဲလာၤန့ၣ်ကအိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢကျဲၣ်အံၤန့ၣ်, လၢတၢ်ခိၣ်ရီၢ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ကြားမၤအီၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်သ့န့ၣ်, အလီၣ်အိၣ်ဝဲလၢပုၤလၢအကမၤတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတဖၣ် ကဘၣ်ထုးဖးအသးဒီးအသကိးလၢအမၤတၢ်ကစုဒုအပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤတၢ်ကမၤအီၤ ဒိပုၤအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒွးကနီၤဖးလီၤအသးအဖီခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢတၢ်ဟံပနီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်မ့ၢ် ဂ့ၤဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပိုၢ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဒ်န့ၣ်သၢပျၢၤ ကကဲထီၣ်ဘၣ်ဖုးတၢ်မၤဟးဂီၤထံၣ်ရူၢ်ကီးသးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အကျဲၣ်လၢတမၤန့ၣ်န့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထံၣ်ရူၢ်ကီးသးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤလၢကျဲၣ်အံၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးတၢ်သံတၢ်ပုၤဒီး တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဘၣ်ဆၣ် တထံးဒီး တၢ်ဒုးသးဒုးသံၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် တၢ်စံၣ်စီၤတစီၤအတၢ်မၤနီၣ်အိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်မၤသ့ဝဲတဖၣ်အံၤ တဆီတုၢ်တၢ်ဂၢ်သ့ၣ်ဂၢ်စီၤဒီးတၢ်မၤအမၤသီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ကစုဒုအတၢ်ဟူးဂဲၤလိၣ်ဘၣ်ဒီးကြားကွၢ်ဆီမိၣ်တၢ်ပျံၤပုၤပၤတၢ်အတၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤန့ၣ်လၢကအိၣ်ထီၣ် ထီၣ်ဒါအီၤ ကဒီးအဂ့ၢ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပျံၤမ့ၢ်စ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်လၢလာတၢ်ကဆီၣ်လီၤပုၤပၤဆူၣ်တၢ်မိၤစီရီၤအစိကမိၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပျံၤပျံၤပျံၤပျံၤ, တၢ်ခူသူၣ်ခဲလၢၣ်လၢအပတီၢ်ထီ

တၢ်ခူသူၣ်, တၢ်လီၤန့ၢ်ပျံၣ်ဝုၤဒီးဟီၣ်လၢ်အတၢ်ကူၣ်တရံးတဖၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲလၢတၢ်ကစုဒုအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂီၢ်တဆးတစ့ၤဘၣ်. လၢတၢ်ကသးယံၤပၤဟီၣ်ကိၤဒီးပုၤတၢ်မံၣ်ချဲတဖၣ်ယံၤဒီးတၢ်မၤလီၤမၤဒီး တၢ်တိၣ်ကွဲၤဒီး တၢ်ဟံလီၤသးအဂ့ၢ်အကျိၤအဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကီဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အတၢ်အိၣ်ပျံၤတစီ တၢ်ခူသူၣ်န့ၣ်ဟံလၢတၢ်ပျံၤတကးဘၣ်, မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်ပျံၤလၢအမၤလီၤကတြၢၣ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢအသးသဟီၣ်ဒီးမၤစ့ၣ်လီၤ (မ့တမ့ၢ်တြၢၣ်ယၢ်) ပုၤလၢကန့ၣ်လီၤမၤတၢ်လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂီၢ်လီၤ. လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အပူၤတၢ်ကစုဒုဒီး တၢ်ခူသူၣ်မၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆီမိၣ်ကမၢ်, တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီၢ်ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ကမူၤကမၢ်ပုၤလၢအဘၣ်တၢ်ဆီမိၣ်အီၤ

လၢအမ့ၢ်ဒုၣ်ဒါအတၢ်မံၤချဲၣ်အံၤဒ်န့ၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤကအိၣ်ဖျါကစုၣ်အဂီၢ်တၢ်မ့ၢ်ဒုၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဘၣ်ဒိတၢ်အကၢ်အစီၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ဖျါဖျါဖျါတခီမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤအိၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ်ဟူးဂဲၤအသၢ်ဟီၣ်တခီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအစီၤပညီၤလဲၤန့ၢ်ဒဲးတၢ်လၢပဟ့ၣ်ကူၣ်တ့ၢ်လဲၤအီၤ ဒီးတၢ်မ့ၢ်လၢစ့ၢ်ကီၢ်ဝဲလၢတၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအံၤ လိာ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီၢ်တၢ်မ့ၢ်ဒုၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးလံာ်လဲၤ,တၢ်ထူးထီၣ်ရၤလီၤလံာ်လဲၤ, တၢ်သ့ကွဲးရၤလီၤတၢ်ကလုာ်ဒီးပုၢ်ဆါအတၢ်ထံၣ်လိာ်တၢ်ပီၣ်သကိးတဖၣ် လိာ်ဘၣ်တၢ်မ့ၢ်ဒုၣ်အဒိၣ်အအါန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်ကိးခါအပူၤ တၢ်ဟံးဃာ်တၢ်ဟံးသးလၢအပတီၢ်ထီၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲဒိၣ်မးလၢတၢ်ဟူးတၢ် ဂဲၤကစုၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သးဒုဒီးတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်ဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢတၢ်ဟူးဂဲၤကစုၣ်အဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်လိာ်ဘၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အကါဒိၣ်တမံၤ လၢပကဘၣ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်အီၤန့ၣ် မ့ၢ်ပုၤကညီၤအနီၣ်ဂံၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဘၣ်ဒိတၢ်ဆီတလဲလီၤဒီးဒိၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤအနီၣ်ဂံၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်အံၤ ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဖဲတၢ်ဖီၣ်ဃာ် တၢ်ဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆီတလဲတၢ်စိတၢ်ကမီၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ်

လၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤထံၣ်ရၢၢ်ကိာ်သးအတၢ်ခီၣ်ရီၤန့ၣ်ပုၤလၢအဆီလီၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကြူးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဝဲဒုၣ် လၢတၢ်မၤအကျဲဘၣ်ဃးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤမ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်ထီၣ်ဒါဒုၣ်ဒါအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ဆီတလဲဒုၣ်အသးထီၣ်ဘိအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စိတၢ်ကမီၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲလၢဘၣ်ဃးဒီးပုၤတကၤမီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤအါကၤမ့ၢ်ဂ့ၤ သန့ၤထီၣ်အသးလၢတၢ်ဆီတလဲလၢအချမ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်ဆီတလဲလၢအကဲထီၣ်သးထီၣ်ဘိမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. (အဝဲအံၤအိၣ်ထီၣ်အသးသ့ဝဲပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်,တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤန့ၤအီၤအခါဒုၣ်လဲာ် အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဖီၣ်ဃာ်တၢ်ဟူးဂဲၤကစုၣ်လၢအတပတုၣ်ဝဲနီၣ်တစုအဃိန့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်ဖီၣ်ကျၢၤအတၢ်ဟူးဂဲၤကစုၣ်အံၤတပယုၣ်ဃီ, ထီၣ်ဒါတၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤန့ၤအီၤအဖီခိၣ် တၢ်စိကမီၤအံၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲသ့န့ၣ်လီၤ.

ပုၤထီၣ်ဒါလိာ်သးတကပၤဒီးတကပၤ အတၢ်စိတၢ်ကမီၤလီၤဆီလိာ်သးလၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုၣ်အစီခိၣ်အံၤ တလၢကွဲၣ်ဆူၣ်န့ၢ်ဒဲးစိကမီၤအတၢ်လီၤဆီလၢအအိၣ်ထီၣ်အသးလၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး အတၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်န့ၣ်တက့ၢ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမံၤညါ တၢ်စိကမီၤအတၢ်လီၤဆီလိာ်သးအံၤ အိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲချသဒဲး ဒီးတၢ်သးတလီၤပလိာ်တဖၣ် အါထီၣ်ဝဲဒိထံၣ်ရၢၢ်ကိာ်သးအတၢ်ဘၣ်ထွဲအသးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်လီၤဆီလိာ်သးဒိအံၤအဃိ ပုၤပၢၢ်ဆၢ

တၢ်ဖိအတၢ်မၤတဖၣ် တခါဒီးတခါကစဲဘူးလိာ်အသးလီၤဆီၣ်ဒုၣ်တၢ် ဖဲတၢ်ကံထီၣ်သးဆၢ ကတိၢ်ဒီးတၢ်လိာ်အိၣ်အသးအသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအံၤ အစၢလၢအတုၤလီၤတီၤလီၤတ ဝီမ့ၢ်ဝဲ တၢ်မၤဆူၣ်ထီၣ်ဂံၢ်ဘၢ မ့တမ့ၢ် မၤစၢ်လီၤဂံၢ်ဘၢလၢတခီဒီးတခီ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဆူညါတမံၤန့ၣ်, ပုၤဂဲၤလိာ်တၢ်ကစုဒုသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လၢအတၢ်မၤဒၣ်ဝဲန့ၣ်, အ တၢ်လုၢ်ဘၢစိကမီၤကအိၣ်ထီၣ်ဒါ(အသဟီၣ်ကဆူၣ်ထီၣ်) ဖဲအဒုၣ်အဒါ(ပုၤလၢအဝဲတခီ)အ ဂံၢ်အဘါဆူၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ စၢ်လီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ အါဒိၣ်န့ၢ်ဒီးတၢ်သဘံၣ်ဘုၣ် လၢအအိၣ်ထီၣ်အသးလၢ သးအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်လီၤ. အဒိ, ပုၤဂဲၤလိာ်တၢ်ကစုဒုတဖု လၢအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအီၤဃး ဃးလၢအသ့ၣ်ဒုသးဒုသ့ၣ်တဖၣ် ကမၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်တန့ၢ်န့ၢ်လိာ်သး, တၢ်တမ့ၢ်တလၤလၢ သးမ့ၢ်အပူၤ ဖဲပုၤမၤဆူၣ်တၢ်တဖု အတၢ်မၤတအးသပူၤထီၣ်ဒါအီၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲအခါန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ထီၣ်ဒါတၢ်လၢသ့ၣ်ဒုသးဒုအဖီစိၣ် ကီၢ်ချၢအတၢ်ဒုၣ်ဒွဲၣ်ဟံၣ်ရၢၢ်ပုၤစီၤစီၤဖိက ဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. အဂၤတမံၤန့ၣ်, ဝီဖျိအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအဂဲၤလိာ်ထီၣ်ဒါစီၤစီၤဖိက တဖၣ်အယီၤပုၤလၢအဆီၣ်ထွဲပုၤမၤဆူၣ်တၢ်တဖၣ် အဂံၢ်ကစၢ်လီၤဝဲဒီးကအိၣ်က့ၤဒၣ်အတၢ် မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကန့ၣ်လီၤဝဲဆူပုၤဂဲၤလိာ်ထီၣ်ဒါတၢ် တဖုအအိၣ်တကပၤ, အါန့ၢ်အန့ၣ်, လၢသး မ့ၢ်အ ပူၤဒၣ်လိာ်တၢ်ထီၣ်ဒါထီၣ်ဒါ, တၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒုၣ်သ့ ဖဲတၢ်အိၣ်အသးအံၤလၢဒုးထီၣ်ဝဲအ ခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆီလဲလၢအအိၣ်ထီၣ်ဒုၣ်အတၢ်လွံၣ်ကလုၢ်

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆီတလဲလၢကျဲလွံၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ. ကျဲအခိၣ်ထံးတ ဘိန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကံထီၣ်အသးလၢပုၤသ့ၣ်ညါအီၤတသ့ကံၣ်ဆိး ဝီဖျိလၢအမ့ၢ်တၢ်လၢ အဆးအယီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲပုၤလၢအတုၢ်ဘၣ်တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤန့ၤ အီၤတဖၣ် ဂဲၤလိာ်တၢ်လၢတၢ် ကစုဒုအပူၤန့ၣ်ပုၤလၢအဝဲတခီ(ဒုၣ်ဒါ)အသးလဲလိာ်ထီၣ်အသးဖဲ အထံၣ်ဘၣ်ပုၤဂဲၤလိာ်တၢ် ကစုဒုတဖၣ်အတၢ်တုၢ်ဘၣ်ဒိၣ်ဘၣ်အခါ, မ့တမ့ၢ်ကထံၣ်ထီၣ်ဝဲဒုၣ်လၢပုၤဂဲၤလိာ်တၢ်ကစု ဒုတဖၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအတီဝဲ ဒီးအဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်တုၢ်လိာ်ပုၤဂဲၤလိာ်ကစုဒုတၢ်ဖိတ ဖၣ်အတၢ်ကွၢ်စိတဖၣ်န့ၣ်သ့ဝဲဒုၣ်လီၤ. တၢ်ဆီတလဲဒုၣ်တၢ်အံၤပုၤကိးလၢတၢ်သးလဲလိာ်အ တၢ်ဆီလဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်လဲလိာ်ဒိအံၤတကလုၢ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ် တနီၤစီၤအိၣ်ဖျါထီၣ် ဝဲအယီၤ လၢတၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ် တၢ်လဲလိာ်ဒိအံၤ တကလုၢ် တၢ်တသ့ၣ်ညါဘၣ် အီၤဘၣ်.

ဒိသးပုၤဘးစိတကပၤ (ပုၤအိၣ်ဒီးတၢ်စိကမီၤ)အမၤတၢ် ဖဲအသးသ့တညီတဂ့ၤအ ဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုမၤ တၢ်ပုၤတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢအကဆီတလဲတၢ်အိၣ်အသးန့ၣ် ဒီးတၢ် လဲလိာ်တၢ်တမံၤအံၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲအဖီစိၣ် တၢ်လဲလိာ်အဂၤသးမံၤ ဝီၣ်ထီၣ်ဝဲအံၤလၢအမ့ၢ်ဝဲ-

တၢ်လူၤမၤတၢ်ပုၤသး၊ တၢ်မၤန့ၣ်ဆီၣ်ခဲကစုၣ် ဒီးတၢ်မၤလီၤမုၢ်ပျီၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအဝဲသ့ၣ်အကျါတ မံၤမံၤ သန့ၤထီၣ်အသး လၢပုၤဒ်မိၣ်ခြိးဖိတဖၣ်သတး ဒီးတၢ်အစိကမိၤ ဘၣ်တၢ်သးကွံာ်အိၤနီၤလီၤအိၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပိုၢ်တဖၣ်မ့တမ့ၢ်တိၣ်န့ၣ်တၢ်ပတီၢ်မုၢ်ဘၣ်, ပုၤထီၣ်ဒါတၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ယု မုၢ်တကဲထီၣ်တၢ်မၤပျီၤမုၢ်ဖုးတၢ်ဒီးဂံၢ်ဘါတဖၣ် အတၢ်ပြုၤလိာ်သးမုၢ်တဆဲးလဲစိကမိၤအတၢ် ဘၣ်ထွဲဘၣ်န့ၣ်တၢ်သဘံဘၣ်လၢအကဲထီၣ်အသးတကီၢ်ခါအံၤ ကဘၣ်တၢ်မၤကတၢ်ကွံာ် အိၤလၢတၢ်သးလီၤပလိာ်, မ့တမ့ၢ်, တၢ်မၤလီၤကဆုၣ်ကွံာ်တၢ်တဒ်သီးလိာ်သးတဖၣ် မ့တမ့ၢ်,တၢ်ယုလိာ်ဖိးလိာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လဲလိာ်အဝဲအံၤ ပတီးလၢတၢ်မၤယုလိာ်ဖိးလိာ် တၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢကျိၣ်အံၤတၢ်ဘၣ်က့ၤ တၢ်ပြုၤထီၣ်ထီၣ်ဒါတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တစုၤဝဲဘၣ်. အဒိ,မုၢ်ဝဲပုၤခံဖုလၢအတုၤထီၣ်ဝဲ ဆူအတၢ်ကွၢ်ဖိ,ဘၣ်ဆၣ်တဒိဒိမး တမၤန့ၣ်ဒီးတၢ် လၢအသးလီၤဝဲတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်. ပဒိၣ်အံၤကသ့ၣ်ညါဝဲလၢအကဘၣ်မၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤ တၢ်ဒ်သီးတၢ်ကကဲဘျးဝဲအဂီၢ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိမုၢ်မၤလီၤမၤကွံာ်တၢ်ဖုၣ်ဆၢတဖၣ်, ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အဝီအဘၣ်, မ့တမ့ၢ်မၤဘျးမၤဝါထီၣ်အတၢ်ပၤလၢကဖျါဂ့ၤလၢထံဂ့ၤကီၢ် ဂၤအဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မုၢ်တၢ်မၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အသိ,ဒ်သီး တၢ်မၤယုလိာ်ဖိးလိာ် လၢအဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်အိၤအံၤ မုၢ်တၢ်လၢအမၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤ တၢ်လဲစါန့ၣ် တၢ်ယုထၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် မုၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤ လိာ်လၢကမၤကတၢ်ကွံာ်မိၤစိရီၤပဒိၣ်န့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်တဖၣ်အံၤအကျါနီၤတခါဘၣ်.

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုၣ် မုၢ်တၢ်လၢအသဟီၣ် ဆူၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်လၢတၢ်သးလဲလိာ် ဒီးတၢ်မၤ ယုလိာ်ဖိးလိာ်တဖၣ်ဟံၣ်ဖျါဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်လီၤ.

တၢ်ခိၣ်ရီၢ်န့ၣ်လဲလိာ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီဒီးထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်အိၣ်သး, လီၤဆီဒၣ်တၢ်, တၢ်ဖိ ကမိၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ်, မုၢ်တၢ်လၢအစိာ်ကွံာ်ပုၤမိၤစိရီၤပဒိၣ်အဂီၢ်ဘါ လၢအပၤမုၢ်ကျိၤ ဝဲၤကွံာ်, ပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်မၤ လၢအဘၣ်သးဒီးပဒိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်သးတဖၣ်အံၤတၢ်န့ၣ် န့ၣ်အိၤတအိၣ်လၢဘဲဘၣ်, အိၣ်ထဲကဘၣ်ဒိကန့ၣ်ပုၤမိၤစိရီၤအတၢ်ကလုၢ်လၢကဆီၣ် တံၢ်ပုၤလၢအပၤဆၢတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤန့ၣ်တစုၤပုၤတၢ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်အံၤ အိၣ်န့ၣ်သက့ လၢအလီၢ်အလၤအဖိခိၣ်ဘၣ်ဆၣ် အထူးအစိလၢကပၤတၢ်အဂီၢ်လီၤဘျါကွံာ် ဝဲဒၣ်လဲ. အဝဲအံၤပတီးလၢတၢ်မၤန့ၣ်ဆီၣ်ခဲကစုၣ် (Non-violent Coercion) န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်အိၣ်အသးတနီၤလၢအလီၤဆီၣ်န့ၣ်တၢ်ဂၤတဖၣ်န့ၣ်, တၢ်အိၣ်အသးလၢအ
 ခုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤန့ၣ်ဆီၣ်ခံကစုဒုဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢအညါကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အပ
 တီၢ်ဝဲန့ၣ်ပုၤမိၤစီၤရီၤဖိအံၤ အတၢ်တီၣ်ခိၣ်ရီၣ်မဲအသဟီၣ် လီၤမၤကွံာ်ဝဲ ဒီးအစိကမိၤဂံၢ်
 ဘါစ့ၢ်ကီးလီၤတကူၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤပၤဂၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဆီ အတၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲလိာ်သး,
 တၢ်မၤသကိးဒီးအတၢ်ခိၣ်ရီၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ဘၣ်လီၤဘၣ်စးဝဲတုၤဒၣ်လဲာ် ပုၤလၢအ
 ထီၣ်ခါလိာ်သးဒီးအီၤတဖု(မိၤစီၤရီၤ)လိာ်ဘၣ်အတၢ်ဟံးဃာ်ကျၢၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မိၤစီ
 ရီၤအပုၤပၤတၢ်ကဒဲကဒဲဒၣ်လဲာ် တတူၢ်လိာ်ကုၤကဒဲကဒဲ အတၢ်တီၣ်ခိၣ်ရီၣ်မဲလိာ်သးလၢ
 ဘၣ်. အပုၤသးဖိဒီးဂၤလီၤကီၢ်တဖၣ်ဒၣ်လဲာ် ပူထီၣ်ကုၤအီၤဒၣ်လဲာ် ဒီးပုၤလၢအဆီၣ်ထွဲအီၤ
 တဖၣ်ဒၣ်လဲာ်တကန့ၣ်ဃုာ်ကုၤအခိၣ်အန့ၣ် အတၢ်တီၣ်ခိၣ်ရီၣ်မဲဒီးစံးဝဲလၢပုၤပၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်
 န့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တအိၣ်ဒီးအီၤ လၢကပၤတၢ်အဂီၢ်အဂ့ၢ် ဒၣ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ. လၢကျဲၣ်အံၤအ
 ဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဆီၣ်ထွဲ ဒီးတၢ်ဒိကန့ၣ်အီၤတအိၣ်ဝဲလၢဘၣ်. မၤသးဒ်န့ၣ် ဒီးတၢ်လဲလိာ်
 လွံၢ်မံၤတမံၤလၢအမ့ၢ် ပုၤမိၤစီၤရီၤဖိအတၢ်လီၤပိုၢ် လၢထီၣ်ပုၤထီၣ်ဝဲတုၤဒၣ်လဲာ် ဖဲကဟ်
 လီၤအစုကဝဲဒၣ်လဲာ် အသးသဟီၣ်တအိၣ်ဝဲလၢဘၣ်. အတၢ်ပၤတၢ်ပြးကလီၤလၢအူၤလီၤ
 ပလုၤကွံာ်ဒၣ်ဒ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်အလီၢ်
 အိၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးအီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဆီလဲလွံၢ်ကလုာ်အကျါ တၢ်မ့ၢ်ဃု
 ထာအီၤတမံၤမံၤန့ၣ် ကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤတမံၤမံၤလၢအဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါတၢ်လၢဒုးယၤ
 ရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ကျဲၣ်တရံးအကျဲ ဒီးကကဲဘျုးဝဲလၢတၢ်မၤအတၢ်လဲၤတရံး
 အသးအဂီၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကဃုထာထီၣ်တၢ်ဆီတလဲအဂီၢ်န့ၣ် သန့ၤထီၣ်အသး
 လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအကရူၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်ကရၢကရီၢ်အကရူၢ်တဖၣ် အတၢ်ဟံၣ်သးလၢက
 ဖိးမံဒီးတၢ်ကွၢ်စိတဖၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

**ထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၣ်အတၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်ခံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံာ်အ
 စၢတဖၣ်**

ပမ့ၢ်ကွၢ်ထံပဲာ်ဖးတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒု ဒီးတၢ်ဂဲၤလိာ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးန့ၣ် ပကထံာ်
 ဘၣ်လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒု မၤဖျါထီၣ်ခံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံာ်အက့ၢ်အဂီၤ လၢထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးအကျဲၤ
 အကွံာ်ပုၤ အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အကွၢ်အဂီၤတဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်. အဝဲန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤနၤတၢ်
ဒီဖျါလၢသးအတၢ်တီၣ်ခိၣ်ရိၣ်မဲအယိန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဒ်သိးအံၤတဖၣ် တဟဲစိၣ်ကမျါၢ်အ
တၢ်ဆီၣ်ထွဲယံာ်ယံာ်ထာထာလၢပုၤမိၤစီၤရီၤ ကတီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်. မ့မ့ၢ်တၢ်ဂဲၤ
လိာ်ကစုဒုအခိၣ်နၢ်တဖၣ် အထူးအစီအိၣ်ဝဲလၢကမျါၢ်တဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ထဲတမံၤမိၤန့ၣ်
ပုၤလၢတၢ်ဃုထုအိၣ်တဖၣ် မ့ၢ်စံၣ်လီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤလၢတၢ်ဃုထုအိၣ်အသိတဖၣ် တၢ်ဒၢန့ၣ်
အိၣ်လၢယိာ်ပုၤ(မ့)စံၣ်ညီၣ်အိၣ်တသ့ဝဲဘၣ်.

လၢပုၤဂဲၤလိာ်တၢ်ကစုဒုအတၢ်စံၣ်တဲၤဘၣ်ဃးအတၢ်ဂဲၤလိာ်န့ၣ် ကဲထီၣ်တၢ်ဘျး
လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစု ဒုလၢအဟ့ၣ်
ကမျါၢ်တဖၣ်အကျဲဒ်သိးကသ့ဒီသဒၢတၢ်လၢအတၢ်ထွဲၣ်ဖျးအဂီၢ် မ့တမ့ၢ်ဒ်သိးအသုတကဲ
ထီၣ်ပုၤမိၤစီၤရီၤဖိတဖၣ်တဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢလၢတဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအကြးအိၣ်ဝဲ
ဒီးပုၤဂဲၤလိာ်တၢ်ကစုဒုတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

❖ တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအတၢ်လဲၤဒီဖျါကဲထီၣ်တၢ်ဘျးလၢကမျါၢ်တဖၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်
သးဇုတလ့ၢ်လၢကကွၢ်ဆၢၣ်မံာ်ပုၤ မိၤစီၤရီၤအတၢ်မၤပျံၤမၤဖုးဘၣ်ဃးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး.

❖ တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုဒုးအိၣ်ထီၣ်ကျဲဘၣ်ဃးတၢ်တမၤသကိးဒီးကသ့ခိၣ်ရီၢ်တၢ်
လၢကမျါၢ်ကသ့တူၢ်ပုၤမိၤစီၤရီၤ အတၢ်မၤတတီၤလိၤလၢအတဖိးမံဒီးဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်.

❖ တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအံၤတၢ်သ့အိၣ်လၢတၢ်ကမၤတၢ်လၢဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အတၢ်သ
ဘျးအဂီၢ်ဒ်အမ့ၢ် တၢ်သဘျးလၢတၢ်ကတီၤ, တၢ်သဘျးလၢတၢ်ကရၢကရီထီၣ်တၢ်အဂီၢ်ဒီး
တၢ်သဘျး လၢတၢ်ရီဖျိၣ်ထီၣ်သးအဂီၢ် ဖဲတၢ်ဆီၣ်တၢ်မၤနၤအမ့အခါ.

❖ ဒ်အဘၣ်တၢ်တဖျါလၢညါအသိးန့ၣ်, တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုမၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဂၢၢ်
ဆိးကျၢၤ, တၢ်မူထီၣ်ဂဲၤထီၣ်အသိး ဒီးဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ကရူၢ်လၢအဂဲၤလိာ်တၢ်သဘျးတဖၣ်အ
ဂံၢ်အဘၢ်ဒီးတၢ်ကရၢကရီတဖၣ်အဂံၢ်အဘၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအကါ
ဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, မ့ၢ်တၢ်လၢအဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် အသဟီၣ်ဒီးက
မျါၢ်အသးသဟီၣ် ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအပၤဃာ်တၢ် ဒ်သိးမိၤစီၤရီၤအသုတအိၣ်ထီၣ်ကဒီးအဂီၢ်.

❖ တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒု မၤအိၣ်ထီၣ်ကျဲၤ ဒ်သီးကမျၢၢ်ကသုစီၤဃာ်ဂံၢ်ဘါသဟီၣ်ထီၣ် ဒါသုးပဒိၣ်ဒီးအပၤၤကီၢ်တဖၣ် အတၢ်ပၤဆူၣ်ဆီၣ်တံၢ်မၤနၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလိာ်မံၤ.

❖ တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒု ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကူၣ်တၢ်ဖးအကျဲၤ ဒ်သီးကမျၢၢ်ဒီးပုၤဂဲၤလိာ်တၢ်သဘျူအတၢ်ကရၢကရီၢ်တဖၣ်ကသးစဲလၢအဒံၣ်မိၣ်မြဲၣ်စံၣ်သနူအပူၤဂၢၢ်ဂၢၢ်ကျၢၤကျၢၤတကးဘၣ်န့ၣ် ကဲထီၣ်ပုၤလၢအမၤပျဲၤမၤဖုးပဒိၣ်လၢအပၤဆူၣ် တၢ်တဖုသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအတၢ်မၤလၢအဘၣ်ဘုဆးဃၤအသး

ဒ်တၢ်တၢ်ပီၣ်တုၢ်လံၣ်အသီး,တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒု မ့ၢ်ကမျၢၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအကျဲမ့ၢ်ကျဲဘိဘံၣ်အါမး, ဟံဃုာ်ဝဲ ဒီးတၢ်မၤကျဲအါကလုာ်, အိၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်လၢကဘၣ်ဆီတလဲအသးသ့ဒီးအသူးအသုၣ်လီၤလီၤဆီဆီ ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်သီးဒီးအတၢ်မၤကတုၤလီၤတီၤလီၤလၢပုၤမီၤစီၤရီၤအဖီမိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်ထံၣ်ကီၢ်သီးအ တၢ်ခီၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအပူၤတၢ်ကဘၣ်ကတဲာ်ကတီၤတၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအန့ၣ်လီၤဂဲၤလိာ်တၢ်လၢပုၤအါဂၤမုၢ်လၢအီၤတဖၣ်န့ၣ် အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ တၢ်လိာ်ဒီးအီၤမုၢ်မနုၤမနုၤန့ၣ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်ဝဲဒၣ်ဂုၤဂုၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအလိာ်တဖၣ်ကဘၣ်အိၣ်ပာ်စၢၤအသးလီၤ. တၢ်မၤအကျဲကူၣ်တရံးတဖၣ် အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကကွၢ်ထံသမံသမိးက့ၤအီၤဒ်သီးတၢ်ဂဲၤလိာ်တဖၣ် တၢ်သ့အီၤကတုၤလီၤတီၤလီၤဒ်လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအပီၣ်ခဲအံၤ ပကဘၣ်ကွၢ်ဃုမၤန့ၢ်တၢ်လၢပလိာ်ဘၣ်အီၤလၢ တၢ်ကူၣ်တရံးအကျဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဆာဒိုင်-ယံ တာဂ်ပိာ်ထွဲ ကစုဒုတၢ်ဒုးအကျဲတဖၣ်

တာ်ဟံ်ဖျါတာ်ဘၣ်သးလၢတာ်ကစုဒု အပူၤဒီးတာ်မိၤန့ၢ်ကွဲၤန့ၢ်ပှၤ
ဆူပအိၣ်အကျဲတဖၣ်

တာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတာ်အိၣ်ဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤ

- ၁. တၢ်ကတိၤလီၤတာ်ဆူကမျၢၢ်
- ၂. လံာ်လံာ်ဘၣ်ဃးတာ်တြီၤမ့တမ့ၢ်တာ်ဆိၣ်ထွဲ
- ၃. တၢ်ကရၢကရီၤအလံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ
- ၄. လံာ်လံာ်လၢကမျၢၢ်ထံဖိကိာ်ဖိဆဲးစုပနီၣ်လီၤအမံၤ
- ၅. လံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဘၣ်ဃးတာ်ဟံးဂ့ၢ်စီ (မ့)တာ်လိာ်ဘၢလိာ်ကိာ်
- ၆. ပှၤဂီၢ်မုၢ်အလံာ်ပတံထီၣ် (မ့)ဃုကညးတာ်

တာ်ဆဲးကျၢလၢအဟူၤသါလီၤသက့ၤကမျၢၢ်လဲၣ်လဲၣ်ဃဲးဃဲး

- ၇. ထါဆဲးတိာ်, တၢ်ဂီၤလီၤနံၤ, ဒီးတာ်ပနီၣ်တဖၣ်
- ၈. လံာ်နီၣ်တယၢ်, လံာ်သလၣ်ဒီးလံာ်ကွဲးလီၤသးလၢကမျၢၢ်အကျိၤတဖၣ်
- ၉. လံာ်ကဘျဲးတဖၣ်, လံာ်ခီဆှၢဒီးလံာ်ဖိတဖၣ်
- ၁၀. တၢ်ပရၢပစၢ်ဒီးကွၢ်န့ၢ်တဖၣ်
- ၁၁. ကလုာ်ဘျုးဂီၤ, ကွဲၤလုလီၤဒီးကွဲၤဟူဖျါတဖၣ်
- ၁၂. လံာ်လၢတာ်ကတိၤဖျါအိၣ်လၢမူဖးဖိဒီးဟီၣ်ခိၣ်မံာ်ဖဲးခိၣ်လၢတာ်ဘိးဘၣ်ရၤ
လီၤအဂီၢ်တဖၣ်

ကရူာ်တၢ်ကရၢကရီုခၢၣ်စးတဖၣ်

- ၁၃. တၢ်ပျဲလီၤခၢၣ်စး
- ၁၄. တၢ်ဟ့ၣ်လာအမၤလီၤနံၤတၢ်
- ၁၅. တၢ်ဂံၤလိာ်စံၣ်တံၤ(ရံၢ်န့ၢ်)တၢ်ဖးလာပုၤဒိကရူာ်
- ၁၆. တၢ်တြီၤဃာ်တၢ်ပြုထီၣ်
- ၁၇. တၢ်ဃုထာတၢ်ဖးလီၤနံၤဘၣ်ဖၣ်လဲတဖၣ်

တၢ်မၤဖျါဂဲၤဖျါတၢ်အဒိလၢကမ့ၢ်အကျါ

- ၁၈. ယူၣ်ဖျါထီၣ်နီၣ်တယၢ်တဖၣ်မုတမ့ၢ်တၢ်မၤဖျါတၢ်အလွဲၣ်တဖၣ်
- ၁၉. တၢ်မၤဖျါထီၣ်တၢ်ပနီၣ်လၢတၢ်ကူတၢ်ကၤအလီၤ
- ၂၀. တၢ်ထုကဖၣ်ဒီးတၢ်ဘူၣ်ထီၣ်ဘါထီၣ်
- ၂၁. တၢ်စိာ်ဝုၤစိာ်ဝီၤတၢ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပနီၣ်
- ၂၂. တၢ်ဘုၣ်လီၤတၢ်ဘီၤဒီးဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သး
- ၂၃. တၢ်မၤဟးဂီၤကွဲၣ်နီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်
- ၂၄. တၢ်ခွဲၣ်ကဝီၤဖျါထီၣ်မ့ၢ်အူၣ်တၢ်ပနီၣ်တမံၤ
- ၂၅. တၢ်ရၤလီၤဒုးန့ၣ်တၢ်ဂီၤတၢ်ဖီၣ်တဖၣ်
- ၂၆. တၢ်ခဲၣ်ဖျါကသံၣ်အလွဲၣ်လၢတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးအဂီၢ်
- ၂၇. တၢ်ဘိးဘၣ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ပနီၣ်ဒီးမံၤအသီတဖၣ်
- ၂၈. တၢ်မၤသီၣ်တၢ်အကလုာ်လၢအအိၣ်ဒီးအပနီၣ်တဖၣ်
- ၂၉. တၢ်ဟံးန့ၢ်ကဒါကျၢတၢ်အပနီၣ်တဖၣ်
- ၃၀. တၢ်နဲၣ်စုနဲၣ်ခိၣ်အရၢၢ်အစၢ်တဖၣ်

တၢ်မၤတံာ်တၢ်ပုၤတဂၤဘၣ်တဂၤ

- ၃၁. တၢ်မၤပျဲပဒိၣ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ

- ၃၂. တင်မလေးအင်္ဂါပဒိတ်အပူဘက်မှဘက်ဒါ
- ၃၃. တင်လဲ၇ရတံ၇ရသကိး
- ၃၄. တင်အိန်စိန်မဲန်စိန်နါ

တင်ဂဲ၇ဒီပူဒီးမ၇တင်ဒုသးဝံဉ်

- ၃၅. တင်ဂဲ၇ပူလီ၇နံ၇မ၇လီ၇နံ၇လီ၇အတင်
- ၃၆. တင်ဂဲ၇ပူဒီးဒုသ့ဉ်ဝံဉ်သးဆာတင်
- ၃၇. တင်သ့ဉ်ဝံဉ်သးဆာတင်

ပူ၇ဒီဖုဒီဂီ၇အတင်လဲ၇ဝဲ၇လဲ၇ဝီ၇

- ၄၈. ပူ၇ဂီ၇မု၇ပိ၇ထီ၇ကျဲ
- ၄၉. ပူ၇ဂီ၇မု၇ဟးတရဲးကျဲ
- ၄၀. ပူ၇ဘါတင်ပိ၇ဂီ၇မု၇ဟးတရဲးကျဲ
- ၄၁. တင်လဲ၇ဘူဉ်ထူဘါယွ၇
- ၄၂. တင်ဟးတရဲးကျဲမု၇တဖဉ်ဒီးသီလ့ဉ်တဖဉ်

တင်ဟ့ဉ်ယူးယီဉ်လ၇ကပီ၇ဆူပူ၇လ၇အသံတွံတဖဉ်

- ၄၃. တင်ဟံ၇ဖျါထံ၇ရူ၇ကီ၇သးအတင်ဘဉ်မိဉ်ဘဉ်မး
- ၄၄. တင်ဆူလီ၇ပူ၇သံဒိအမု၇တင်မ၇လီ၇နံးလီ၇ကျဲ၇တင်
- ၄၅. တင်သံအဘူဉ်လ၇အအိဉ်ဒီးတင်နဲဉ်ဖျါထံဒါတင်ဘဉ်သး
- ၄၆. တင်ဟ့ဉ်တင်ယူးယီဉ်ဖဲတင်သ့ဉ်မိဉ်

တၢ်ရိဖိုင်ထီၣ်သးဖဲကမျၢၣ်ထံၣ်သ့အလီၤ

- ၄၇. ရိဖိုင်ထီၣ်သးလာတၢ်ထီၣ်ဒါမ့တမ့ၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲအဂီၢ်
- ၄၈. တၢ်အိၣ်ဖိုင်လာတၢ်ကထီၣ်ဒါတၢ်အဂီၢ်
- ၄၉. တၢ်ပိုင်လဲပိုင်ပျီၢ်ဒီးအိၣ်ဖိုင်ထီၣ်ဒါတၢ်ဘၣ်သး
- ၅၀. တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤလီ တၢ်နၢ်ပၢၢ်

တၢ်ဂုၤခံဒီးတၢ်ညိကွၢ်တၢ်

- ၅၁. တၢ်ပာ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးခိဖျါတၢ်ပးထီၣ်
- ၅၂. တၢ်အိၣ်ဘျၢၣ်အိၣ်ဃိကလၢ
- ၅၃. တၢ်ဟ့ၣ်ကဒါက့ၤတၢ်လီၤတၢ်လၢအတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်
- ၅၄. တၢ်အိၣ်ဃာ်ခူၣ်ချၢသး

တၢ်မၤအကျဲဘၣ်ဃးတၢ်တကန့ၣ်ဃုာ် ပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတဖၣ်
ဒီးတၢ်တြုၤကွၢ်ပုၤလၢတၢ်တလိၣ်ဘၣ်အီၤတဖၣ်

- ၅၅. ပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတၢ်ဃာ်ခူၣ်ချၢသး
- ၅၆. လီၤကဝီၤလီၤဖျါပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတၢ်ဃာ်ခူၣ်ချၢသး
- ၅၇. ပုၤမၤပးဂီၤတၢ်ဖိတဖၣ်တၢ်ကွၢ်ဒၣ်အီၤဃိကလၢတမၤအီၤနီၣ်တမံၤ
- ၅၈. တၢ်ဒိၣ်တံာ်တၢ်ဆဲးကျၢ
- ၅၉. တၢ်ဃာ်ခူၣ်ချၢသးဒီးတၢ်ဘျၢၣ်တၢ်ဘါဂ့ၢ်ဝီ

တၢ်မၤအကျဲဘၣ်ဃးတၢ်ဃာ်ခူၣ်ချၢသးဒီးဒုသဝီဂ့ၢ်ဝီ, တၢ်ဘျၢၣ်တၢ်ဘါဂ့ၢ်ဝီ,
စံၣ်ညိၣ်ပီတ့ၤ, ထူသန့ဒီးကယဲၣ်ပုၤအတၢ်ကရၢကရိဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတဖၣ်

၆၀. တၢ်ဆိတ့ၢ်ကွၢ်တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲအမူးဒီးကယဲၣ်တၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညိအမူးလၢဒုသဝီပုၤ

- ၆၁. တပ်မတော်အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များအဖွဲ့ဝင်များ
- ၆၂. ကွဲပြားစွာအဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ
- ၆၃. တပ်မတော်အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များအဖွဲ့ဝင်များ
- ၆၄. တပ်မတော်အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များအဖွဲ့ဝင်များ

တပ်မတော်အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များအဖွဲ့ဝင်များ

- ၆၅. အိမ်ထောင်ရေးအဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ
- ၆၆. တပ်မတော်အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များအဖွဲ့ဝင်များ
- ၆၇. ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များအဖွဲ့ဝင်များ
- ၆၈. အိမ်ထောင်ရေးအဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ
- ၆၉. လိင်မရွေးအဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ
- ၇၀. ဟံသာဝတီအဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ

တပ်မတော်အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များအဖွဲ့ဝင်များ

- ၁. မှီခိုအားကိုးအဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ
- တပ်မတော်အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ

- ၇၁. ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ
- ၇၂. တပ်မတော်အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များအဖွဲ့ဝင်များ
- ၇၃. တပ်မတော်အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ
- ၇၄. တပ်မတော်အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ
- ၇၅. တပ်မတော်အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ
- ၇၆. တပ်မတော်အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ
- ၇၇. တပ်မတော်အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ

တၢ်လာပုၤမၤတၢ်ဖိဒီးပုၤထူးထီၣ်ပနံၣ်တဖၣ်မၤဝဲ

- ၇၈. ပုၤမၤတၢ်ဖိအတၢ်ယၢၣ်ဒူချၢအသး
- ၇၉. ပုၤထူးထီၣ်ပနံၣ်တဖၣ်အတၢ်ယၢၣ်ဒူချၢအသး

တလိၣ် (Middle Man) တဖၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

၈၀. ပုၤဆၢဟ့ၣ်ပနံၣ်ဒီးဝံစိၣ်တီဆၢပုၤမၤတၢ်ဖိအတၢ်ယၢၣ်ဒူချၢသး

ပနံၣ်ကၤကစၢ်ဒီးပၢဆၢတၢ်မၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

- ၈၁. ပုၤကၤတၢ်ဖိအတၢ်ယၢၣ်ဒူချၢ
- ၈၂. တၢ်ဂုၤလိာ်တၢ်ဒီးလဲဒီးတၢ်ဆါတၢ်ပုၤတၢ်ဖိတၢ်လဲၤ
- ၈၃. သီးတၢ်ယၢၣ်ကျးပဲတြီ
- ၈၄. တမၤစၢၤဘၣ်ထွဲစးဖိကဟ့ၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ(တၢ်သမၢဟ့ၣ်)
- ၈၅. ပုၤပနံၣ်ကၤတၢ်ဖိအတၢ်ယၢၣ်ဒူချၢသးအကလုာ်ကလုာ်

ကျိၣ်စ့ကစၢ် ပုၤလၢဆီၣ်ထွဲတၢ်မၤလၢ

ကျိၣ်စ့တဖၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

- ၈၆. ထူးထီၣ်ကွံာ်စ့အိၣ်လၢစုတးပုၤတဖၣ်
- ၈၇. တၢ်ပုၤတၢ်ကလံၤ, ဒုၣ်ကမၢ်,

တၢ်ဆၢပုၤလၢဆၢကလံၤတဖၣ်တၢ်တဟ့ၣ်အီၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး

၈၈. တၢ်တလိာ်တူၣ်ကွံာ်ကမၢ်မုၢ်ဂုၤ, တဟ့ၣ်စ့အထိးနါဒီးအိၣ်ဒုၣ်အတၢ်

- ၈၉. ပတုန်ကွံင်စုဆီင်ထွဲမၤၤဒီးတဟုန်ဒုးလိန်စုဘန်
- ၉၀. ဂုၤလိာ်တၢ်ဟုန်က့ၤခိသွဲ
- ၉၁. တၢ်တတုၤလိာ်ပဒိန်အစုတဖၣ်

ပဒိန်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

- ၉၂. ဆိတုၢ်ထံလိာ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ကူလဲၣ်မၤကၤ
- ၉၃. ကွဲးန့ၢ်ပုၤကၤတၢ်ဖိတဖၣ်အမံၤလၢမံၤဟးဂီၤစရီပူၤ
- ၉၄. ဘီၣ်မုၢ်ဂီၢ်မုၢ်ပုၤဆါပနံၣ်တဖၣ်ပတုန်ကွံင်အတၢ်ဆါဟုန်ပနံၣ်
- ၉၅. ဘီၣ်မုၢ်ဂီၢ်မုၢ်ပုၤပုၤပနံၣ်တဖၣ်ပတုန်ကွံင်အတၢ်ဆါတၢ်ပုၤပနံၣ်
- ၉၆. ဘီၣ်မုၢ်ဂီၢ်မုၢ်ပတုန်ကွံင်ပနံၣ်ကၤတၢ်မၤ

၂. တၢ်ဃုာ်ဒုၣ်ချၢ

တၢ်ဃုာ်ဒုၣ်ချၢပနီၣ်တဖၣ်

- ၉၇. ဩဃာ် ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဃုာ်ဒုၣ်ချၢ
- ၉၈. ဟံၣ်ဖျါဃုာ်ဒုၣ်ချၢဟးထီၣ်တၢ်မၤတကီၢ်ခါ

ပုၤသုၣ်ဖျးတၢ်ဖိအတၢ်ဃုာ်ဒုၣ်ချၢ

- ၉၉. ပုၤသုၣ်တၢ်ဖိ, ဒုဖိသဗီဖိအတၢ်ဃုာ်ဒုၣ်ချၢ
- ၁၀၀. ပုၤထူစံာ်မၤဝဲၤအတၢ်ဃုာ်ဒုၣ်ချၢ

ပုၤအဖုကရၢလီၤအိတ်ၤယုၤဒူချၢ

- ၁၀၁. ပုၤမၤတၢ်ဖိစဲၣ်နီၤတဖၣ်အတၢ်ယုၤဒူချၢ
- ၁၀၂. ပုၤယိၣ်ဖိအတၢ်ယုၤဒူချၢ
- ၁၀၃. ပုၤစုသုဖိတဖၣ်အတၢ်ယုၤဒူချၢ
- ၁၀၄. ပုၤသုလံာ်လဲၣ်တဖၣ်အတၢ်ယုၤဒူချၢ

ပတီၢ်မုၢ်စဲးဖိကဟ့ၣ်တၢ်မၤလီၤအိတ်ၤယုၤဒူချၢ

- ၁၀၅. တၢ်မၤကစၢ်အတၢ်ယုၤဒူချၢ
- ၁၀၆. စဲးဖိကဟ့ၣ်အတၢ်ယုၤဒူချၢ
- ၁၀၇. တၢ်ယုၤဒူချၢလၢအဆိၣ်ထွဲပုၤဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သး

တၢ်ယုၤဒူချၢလၢအဆိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လီၤတၢ်အဆၢ

- ၁၀၈. တၢ်ယုၤဒူချၢလၢအဘၣ်တၢ်မၤအိၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး, အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
- ၁၀၉. တၢ်ယုၤဒူချၢလၢအကမၤထဲဒၣ်အမၤတံာ်တၢ်မိၤ
- ၁၁၀. တၢ်ယုၤဒူချၢလၢအမၤယံာ်မၤနီၣ်တၢ်တမံၤမံၤ
- ၁၁၁. န့ၣ်လီၤဆူတၢ်မၤလီၤထဲဒၣ်ကန့ၢ်ဘၣ်ခွဲးယၢ်န့ၢ်ပကတိၤတၢ်အဂီၢ်မိၤ
- ၁၁၂. ဟံၣ်ဖျါဝဲလၢအဆိးကုဆါဘီဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤတၢ်မၤ
- ၁၁၃. ပတံာ်ထီၣ်လံာ်လၢကဟးထီၣ်တၢ်မၤ
- ၁၁၄. ယုၤဒူချၢသးအိၣ်ဟံၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လီၤအဆၢကတီၢ်, လီၢ်ကျဲ
- ၁၁၅. ယုၤဒူချၢအသးဒ်အသးအိၣ်ဒီးဝဲအသိး

စဲးဖိကဟ့ၣ်တၢ်မၤအိတ်ၤယုၤဒူချၢလီၤအိတ်ၤယုၤဒူချၢတဖၣ်

- ၁၁၆. တၢ်ယုၤဒူချၢသးလၢအဆိၣ်ဒီးပၤဘီ (မြင်းချက်)
- ၁၁၇. ထံကီၢ်ဒီးဘုၣ်တၢ်ယုၤဒူချၢဖးဒိၣ်

တၢ်ဃာ်ဒုၣ်ချၢသးတဘျီဃီအိၣ်ဒီးတၢ်ကးတံၢ်မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်

- ၁၁၈. တၢ်ဆိတုၢ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ
- ၁၁၉. တၢ်ကးတံၢ်မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဝဲၤတြိ

တၢ်မၤအကျဲဘၣ်ဃးတၢ်တကန့ၣ်ဃုာ်ထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သး တၢ်သမာကွၢ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤ

- ၁၂၀. အိၣ်ဒုၣ်တၢ်ဒ်ပုၤတသ့ၣ်တီသးရၤဒီး (ပဒိၣ်), ထးထီၣ်ကွၢ်အမံၤလၢတၢ်သ့ၣ်တီ
သးရၤလိာ်သး.
- ၁၂၁. တတုၢ်လိာ်ကမျၢၢ်အတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဘၣ်.
- ၁၂၂. လံာ်လံာ်တဖှ် (မ့) တၢ်ဟးစံၣ်တဲၤလီၤကမျၢၢ်ဒ်အမုၢ်တၢ်အုၣ်သးဆိၣ်ထွဲစၢၤပုၤ
ထီၣ်ဒါတၢ်အတၢ်ကရၢကရိတဖှ်.

ကမျၢၢ်အိၣ်ဒုၣ်အတၢ်လၢအတမၤစၢၤပဒိၣ်အဂီၢ်

- ၁၂၃. ဃာ်ဒုၣ်ချၢသးဒီးပုၤရဲၣ်ကျဲထးထီၣ်သဲးစးကရၢ.
- ၁၂၄. ဃာ်ဒုၣ်ချၢသးဒီးတၢ်ဃုထာတၢ်ဖးတဖှ်.
- ၁၂၅. ဃာ်ဒုၣ်ချၢသးဒီးပဒိၣ်အလီၢ်အလၤဒီးတၢ်မၤမူဒါ.
- ၁၂၆. ဃာ်ဒုၣ်ချၢသးဒီးပဒိၣ်အဝဲၤကျိၤဝဲၤဒုဒီးအတၢ်ကရၢကရိတဖှ်.
- ၁၂၇. ဟးထီၣ်ကွၢ်လၢပဒိၣ်အကူၣ်သ့ဆဲးလၢဝဲၤကျိၤဝဲၤကျိၤဝဲၤဒီးတၢ်ကရၢကရိတဖှ်.
- ၁၂၈. ဃာ်ဒုၣ်ချၢအသးဒီးတၢ်ကရၢကရိလၢပဒိၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအီၤတဖှ်.
- ၁၂၉. တဟ့ၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဆူဝဲၤလီၢ်,ဝဲၤဒၢးလၢအဖိးသဲးစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီပံးပံး
တဖှ်ဘၣ်.
- ၁၃၀. မၤဟးဂီၤလီၤမၢ်ကွၢ်နီၢ်ကစၢ်လီၢ်လၤအတၢ်ပနီၣ်တဖှ်ဒီးအလီၢ်အကျဲတဖှ်.
- ၁၃၁. ဓိၣ်နၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤမူဒါန့ၣ် သမာဝဲ(တတုၢ်လိာ်ပးကဲဝဲဘၣ်)

၁၃၂. ဝဲၤကၠျီၤဝဲၤကွာ်တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်တၢ်မ့ၢ်မၤအမၤဟးဂီၤဝဲၤန့ၣ်ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲ.

ကမျၢၢ်အတၢ်တဒိကနၣ်တၢ်ကလုာ်

- ၁၃၃. မၤတၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်တပၣ်သးတပၣ်, မၤတၢ်ဃာဃာ, ကဒုဒု
- ၁၃၄. ပျဲပၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢအကွၢ်တၢ်မၤတအိၣ်အခါအိၣ်ဒၣ်အတၢ်တမၤတၢ်ဘၣ်.
- ၁၃၅. ပၣ်ဃုာ်ဟံၣ်ဂီၢ်လၢပုၤအါဂၤလၢအထီၣ်ဒါတၢ်ကလုာ်အကျါ.
- ၁၃၆. ဟံၣ်မၤအသးဒ်အတအံၣ်ဒီးဒိကနၣ်တၢ်.
- ၁၃၇. လၢပုၤရီၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်သးအခါ ပဒိၣ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါမ့ၢ်မၤအထူးဖးအသးန့ၣ် တကနၣ်ဝဲဒီးအိၣ်ဒၣ်အတၢ်.
- ၁၃၈. မၤတၢ်ဃုာ်ဒုၣ်ချၢသးစီဖျါအဆုၣ်နီၤအိၣ်လၢတၢ်ရီၣ်ဖျိၣ်သးအပုၤ.
- ၁၃၉. ပုၤမ့ၢ်မၤအီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤဂံၢ်ဘါန့ၣ်တမၤဝဲ, တၢ်မ့ၢ်မၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဟးထီၣ်ကွာ်န့ၣ်တကနၣ်ဃုာ်ဝဲဘၣ်.
- ၁၄၀. အိၣ်မူသ့ၣ်, ဃုာ်ကွာ်, လဲကွာ်အမံၤဒီးလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိး, (မ့)တဟ့ၣ်အမံၤဒီးလီၢ်ကျဲလၢအဘၣ်ဘၣ်.
- ၁၄၁. တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအဖိးသဲးန့ၣ်ထီၣ်ဒါဝဲ.

ပဒိၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

- ၁၄၂. တတူၢ်လိာ်ပဒိၣ်အတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတနီၤ.
- ၁၄၃. တၢ်ကလုာ်လၢထးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ပရၢအတၢ်ကွဲးမ့ၢ်ဂ့ၤမၤတံာ်တံာ်ဝဲ.
- ၁၄၄. ပဒိၣ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်တြီၣ်ဝဲ, မၤဝဲဒ်သိးအသုတဝဲၤချၢအဂီၢ်.
- ၁၄၅. တၢ်ပၤတၢ်ပြးအတၢ်မၤအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ် တန့ၣ်လီၤမၤစၢၤဝဲဘၣ်.
- ၁၄၆. တၢ်မၤမူဒါခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်ဟံၣ်မၤအသးဒ်အတနၢ်ပၢၢ်တၢ်မၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ပုၤမၤတၢ်ဖိမ့ၢ်တမၤတၢ်န့ၣ်တဟံၣ်ထံၣ်အသးဘၣ်.
- ၁၄၇. တၢ်ပူထီၣ်တၢ်.

ထံလိင်ကိပ်ပူ၇ပဒိဋ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲ၇

- ၁၄၈. ပဒုဋ်ကွံာ်အသးလၢတၢ်တၢ်မ၇ပူ၇ခိဋ်ပူ၇ကစၢ်ဒီးမ၇ယံာ်တၢ်
- ၁၄၉. ပတုာ်ကွံာ်ကယဲာ်တၢ်မ၇မ၇ဆူပဒိဋ်အဝဲ၇ဒုဝဲ၇ဆူဋ်တဖၣ်

ဘီမုာ်ဂီၢ်မုာ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲ၇တဖၣ်

- ၁၅၀. ဆီလဲကွံာ်မိဋ်သီမိဋ်လၢဒီးခၢာ်စးမုဒါလိာ်ကျဲ
- ၁၅၁. မိဋ်သီမိဋ်လၢအတၢ်ကယၢကယဲာ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲ၇တဖၣ်ပတုာ်ကွံာ်,မုတမုာ်သးနံ၇သးနံ၇သးသီကွံာ်ဝဲ
- ၁၅၂. ဆီတုာ်တၢ်ဟံကဲသ့ဉ်ညါမိဋ်သီမိဋ်လဲ
- ၁၅၃. ဒိဋ်တဲာ်ကွံာ်မိဋ်သီအတၢ်ဆဲးကျၢ
- ၁၅၄. ဟးထီဉ်ကွံာ်လၢဘီမုာ်ဂီၢ်မုာ်အတၢ်ကရၢကရီ
- ၁၅၅. တၢ်န့ၣ်လီ၇ဆူဘီမုာ်ဂီၢ်မုာ်အခွဲးအယာ်န့ၣ်ဂ့ၢ်လီာ်ဝဲ
- ၁၅၆. ထးထီဉ်ကွံာ်အသးလၢဘီမုာ်ဂီၢ်မုာ်အတၢ်ကရၢကရီဘဉ်ထွဲ

တၢ်န့ၣ်လီ၇ကိာ်စုကိာ်ခိဋ်မ၇ပၢာ်အကျဲလၢအပူ၇ဖျဲးဒီး
တၢ်စုဆူဋ်ခိဋ်တကး

တၢ်န့ၣ်လီ၇ကိာ်စုကိာ်ခိဋ်ခိဖျါတၢ်မ၇ဘဉ်ဒိသးသဟီဉ်

- ၁၅၇. ဆၢထၢာ်အိဉ်လၢတၢ်ကိာ်ကျါ,လၢမုခိဉ်စု၇,လၢတၢ်ဂိာ်ပစီ၇ထံကျါဒီးဟံဖျါတၢ်ဘဉ်သး
- ၁၅၈. အိဉ်ခိးသး(ဒုဉ်သးဆီမိဋ်)
 - (က)ကီ၇သ့ဉ်ကီ၇သးလၢတၢ်လူ၇ထွဲသးအတၢ်မ၇ခဲလၢာ်
 - (ခ)ဒုဉ်တၢ်အိဉ်ဟံဖျါတၢ်ဘဉ်သး
 - (ဂ)အိဉ်ခိးသးဒီးကီ၇သ့ဉ်ကီ၇သးလၢတၢ်တီတၢ်လီ၇အပူ၇

- ၁၅၉. တၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်ခိၣ်ခဲတၢ်
- ၁၆၀. တၢ်မၤတံာ်တံာ်တၢ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတအိၣ်

တၢ်န့ၣ်လီၤကိၣ်စုဂိၣ်ခိၣ်မၤတၢ်လၢနီၣ်ခိၣ်ခိၣ်ခိ

- ၁၆၁. တၢ်အိၣ်ဆူၣ်နီၤယုၣ်ဒူၣ်ချၢ
- ၁၆၂. တၢ်ဆၢထၢၣ်ယုၣ်ဒူၣ်ချၢ
- ၁၆၃. တဖိုၣ်န့ၣ်လီၤဒီးသိလုၣ်ဒီးလုၣ်ဖိၤလီၤဖိၤ
- ၁၆၄. ဆွဲန့ၣ်လီၤသးဆူပုၤအိၣ်ဆိးလိာ်အပူၤ
- ၁၆၅. ပုၤဒီးဖုတဖိုၣ်န့ၣ်လီၤဆူပုၤဂီၢ်မုၢ်အကျါ
- ၁၆၆. န့ၣ်လီၤကမ့ၢ်ကျါဘါထုကဖၣ်တၢ်
- ၁၆၇. န့ၣ်လီၤမၤဖုးမၤဖျိၣ်တၢ်လၢအကလုာ်အသိၣ်ဖးဒိၣ်
- ၁၆၈. န့ၣ်လီၤမၤပျံၤမၤဖုးတၢ်ဒီးကဘီယုၤ
- ၁၆၉. န့ၣ်လီၤဂုၢ်ဆူၣ်ဖျိဆူၣ်တၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးဘၣ်
- ၁၇၀. တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတဟ်ဘၣ်, ထဲန့ၣ်လီၤယါဖုးတၢ်
- ၁၇၁. ဩတၢ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတအိၣ်
- ၁၇၂. န့ၣ်လီၤဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်လၢအပူၤဖျိးဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး

တၢ်န့ၣ်လီၤကိၣ်စုဂိၣ်ခိၣ်လၢပုၤဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲ

- ၁၇၃. ဆိလီၤပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ရုလိာ်ဘၣ်ထွဲလၢကုာ်ဂီၤအသိ
- ၁၇၄. ထံ, မုၢ်အုၣ်အမုၢ်ကမ့ၢ်အတၢ်သူစွဲန့ၣ်သူဝီလၢဖျိးကွံာ်ကလီလီ
- ၁၇၅. တဖိုၣ်န့ၣ်လီၤမၤကတၢ်, မၤတံာ်တံာ်ဘီကျိၣ်တၢ်
- ၁၇၆. န့ၣ်လီၤဟးစံာ်တဲၤနီၤစီၤတၢ်
- ၁၇၈. သူၣ်ထီၣ်ကရၢထီၣ်ဒါတၢ်
- ၁၇၉. မၤအိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒါဆဲးကျၢတၢ်မၤ

တၢ်န့ၢ်လီၤမၤတံၢ်တၢ်ဘၣ်ထွဲမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်

- ၁၈၀. ထီၣ်ဒါတၢ်ယၢ်ဒုၣ်ချၢ (Converse Strike)
- ၁၈၁. လၢတၢ်မၤလီၤပူၤဆုၣ်နီၤမၤတၢ်ယၢ်ဒုၣ်ချၢ
- ၁၈၂. ဟံးန့ၢ်ဆုၣ်ကွၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ကတံၢ်ပူၤဖျိးဒီးတၢ်စုဆုၣ်ခိၣ်တကး
- ၁၈၃. အိးထီၣ်ကွၢ်တၢ်လၢပဒိၣ်ကးတၢ်ဝဲတဖၣ်ပူၤဖျိးဒီးတၢ်စုဆုၣ်ခိၣ်တကး
- ၁၈၄. ကယံၣ်ထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးအတၢ်မၤတဖၣ် မၤဝဲလၢတၢ်လီၤတၢ်ပျီၢ်
- ၁၈၅. ပူၤဆိပံၣ်ဖျိၣ်ယၢ်ပနံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ
- ၁၈၆. စိုၤတၢ်ယၢ်ဝဲတၢ်လၢပုၤဂ့ၤဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်
- ၁၈၇. ညိကွၢ်တၢ်ကွၢ်တၢ်
- ၁၈၈. အလီၢ်မုၢ်အိၣ်န့ၢ်လီၤဒုးန့ၢ်ပျီၢ်ဆုၣ်တၢ်လၢတၢ်စုဆုၣ်ခိၣ်တကးတအိၣ်
- ၁၈၉. မၤထီၣ်ဝဲဖျါကဝီၤလၢအကဒါတကပၤ
- ၁၉၀. မၤထီၣ်ဝဲဝဲစိၣ်တီၢ်ဆုၢ်လၢအကဒါတကပၤ
- ၁၉၁. မၤထီၣ်ဝဲမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်လၢအကဒါတကပၤ

ထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ဂိၣ်စုဂိၣ်ခိၣ်

- ၁၉၂. ဒ်သိးပဒိၣ်အတၢ်ပတၢ်ပြးတၢ်မၤကအါမၤတဖျးတနၢၤအဂီၢ်မၤတံၢ်တံၢ်ဝဲ
- ၁၉၃. မၤဖျါထီၣ်ဝဲန့ၢ်ဘျၢသ့ၣ်တၢ်မၤအဂံၢ်အဂဲၤအပုၢ်ဆုၢ်တဖၣ်
- ၁၉၄. ဒီးဖိၣ်န့ၢ်လီၤအသးဆုၣ်ယိၣ်ပူၤ
- ၁၉၅. ထီၣ်ဒါဝဲသးအတီၢ်အလီၤတဖၣ်
- ၁၉၆. တၢ်မၤလၢအလီၤဘၣ်အီၤတဖၣ်တမၤဝဲအမဲၣ်ညါဟးမၤတၢ်ဖဲအသးဒၣ်ဝဲ
- ၁၉၇. သ့ၣ်ထီၣ်ပဒိၣ်ထီၣ်ဆုၣ်, ဟံးထီၣ်စီၤပၤထီၣ်ဆုၣ်.

အဆာဒိဉ်-ယု

တၢ်ဟ်လီၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်လိဉ်တဖဉ်

ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိဉ်ရီၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢကျဲၤအါဘိၣ် ထီၣ်ဒါပုၤမိၤစီရီၤဖိက ဘဉ်တၢ်စးထီၣ်အိၣ်စဲၤယဲးန့ၣ်လီၤ. လၢခါပုၤကွဲၣ်န့ၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးသးအံၤ တအိဉ်နီၣ် တဘျီဘျီန့ၣ် ပစံးသုလီၤ. တၢ်လၢအဘဉ်ဒိဆါ လီၤဆီဒုဉ်တၢ်သုဉ်တဖဉ် မ့ၢ်တၢ်လၢအဆီဉ် တခုထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသုဉ်တဖဉ် လဲၣ်လဲၣ်ယဲးယဲးဘဉ်ဆဉ်အါစုအါဘျီအိဉ်ဝဲဒီးတၢ်မၤတ ရီၢ်တပါတဖဉ်, တၢ်ဖိဉ်ပုၤ, မ့တမ့ၢ် မၤသံပုၤ မံၤဒိဉ်သုဉ်ဒိဉ်သုဉ်တဖဉ်, တၢ်ကလုာ်လၢအ ဖိဉ်ယဲးတၢ်တဖဉ်,တၢ်အိဉ်တၢ်အိၣ်လီၤတူၢ်လီၤကၢ်, တၢ်တပးကဲတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအတၢ်စုာ် တၢ်န့ၣ်သုဉ်တဖဉ်, တၢ်တပးကဲနံၤဒိဉ်နံၤထီၣ်လၢအဘဉ်တၢ်ဟ်ပနီၣ်အိၣ်သုဉ်တဖဉ်, တဘျီ ဘျီပုၤမိၤစီရီၤတဖဉ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ တနီၣ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိအတၢ်သးကဲၤထီၣ်တပျီဉ် အယိအဝဲသုဉ်အတၢ်သးထီၣ်ကပျီၤထီၣ်ကွဲၣ်ဝဲဒ်တၢ်တၢ်ထီၣ်လၢတနီၣ်ကတၢ်က့ၤဝဲတသု ဘဉ်န့ၣ်အိဉ်ဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဖိခိဉ်န့ၣ် ပုၤတဂၤ ဂၤ,မ့တမ့ၢ်, ပုၤကရူၢ်တ ခါခါအသးအိဉ်ထီၣ်လၢကဆီဉ်ထွဲမၤစၢၤ ပုၤလၢအသးကဲၤထီၣ်သုဉ်တဖဉ်န့ၣ်အိဉ်ဝဲစ့ၢ်ကိး လီၤ. ခီဖျိတၢ်သးဘဉ်ဒိတဖဉ်အယိ ပုၤလၢအသုဉ်ညါတၢ်ပးကဲပနီၣ်အိၣ်တဖဉ်, ဒ်အဝဲသုဉ် လဲၣ်ခီဖျိဘဉ်ဝဲအသး, န့ၣ်လီၤမၤသကိး ယုာ်တၢ် ဒီးပုၤလၢအထီၣ်ဒါပုၤမိၤစီရီၤန့ၣ် အိဉ်ဝဲစ့ၢ် ကိးန့ၣ်လီၤ. တဘျီဘျီပုၤထီၣ်ဒါတၢ်ဖိတဖဉ် အတၢ်ယုတၢ်ကိးတၢ်မၤစၢၤန့ၣ် ဘဉ်တၢ်စးဆၢ အိၣ်ဒီးသးကမၤန့ၣ်တၢ်ဆီဉ်ထွဲ လၢအဒိဉ်အမ့ၢ် လၢအတမ့ၢ်လၢတုာ်ဝဲဒ်ဒုဉ်လဲာ်သုဉ်တဖဉ်န့ၣ် အိဉ်ဝဲလီၤ.

ဖဲတၢ်လၢအကဲထီၣ်ဒုဉ်အသးအံၤ အိဉ်ဒီးတၢ်လၢအကဲဘျုးအဖၢမ့ၢ်န့ၣ် အါဘျီတၢ် လၢအမၤပးဂီၤတၢ်အိဉ်ထီၣ်အသး သုဝဲစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤဒ်ဒ်မိဉ်ခြံးဖိတဖဉ် တမၤတၢ်တရီၢ်တ ပါအတၢ်မၤလၢကဆီဉ်ဆၢပုၤမိၤစီရီၤဖိတဖဉ်အယိ တူၢ်ဘဉ်တၢ်နးနးကလဲာ်တုၤဒုဉ်လဲာ် ဘဉ်ဟးဂီၤ, ဘဉ်လီၢ်ပုၤဝဲန့ၣ် အိဉ်ခဲအံၤခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. အါဘျီပုၤလၢဒ်ဒ်မိဉ်ခြံးဖိတဖဉ် တအိဉ်ဒီးတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအယိ ဘဉ်ကွၢ်ဆဉ်မဲာ်တၢ်လၢကဘဉ်စံၣ်ညီာ်တံာ်ဝဲလၢအကီၢ်အခဲ န့ၣ်အိဉ်ထီၣ်ဝဲဒုဉ်သတးဒီး တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲဖးဒိဉ် အိဉ်ထီၣ်ဝဲလၢအကီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမိၤစီရီၤမ့ၢ် မၤလီၤစၢ်အတၢ်ထီၣ်ဒုးအခါဒုဉ်လဲာ်, ပုၤဒ်ဒ်မိဉ်ခြံးဖိတဖဉ်မ့ၢ်လၢအတၢ်တံာ်ကျဲၤတအိဉ်နီၣ် တမံၤဒီးကဘဉ်ပၢဆၢတၢ်ဖဲတၢ်ဘျီစၢၤအခုခါဒ်လဲာ်ဒ်လဲာ် မၤဝဲတသုအယိ အတၢ်ကရၢ ကရီၤဘဉ်ပျဲတၢ်အခွဲးလၢမိၤစီရီၤအသိတဖုကအိဉ်ထီၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢအခီပညီအိၣ်

မ့ၢ်ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးတံးဖိတဖၣ် အတၢ်တီၢ်ကျဲၤ လၢအဂ့ၤတအိၣ်ပၣ်ဝဲအပီၤ ခါဆူညါ လၢအကဟံၣ်အပူၤန့ၣ် ပုၤပူၤထီၣ်အီၤအသီတဖု ကအိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အီၤဒၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ် ပသမာ အလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဒ်လဲၣ်ဂ့ၤန့ၣ် လၢတၢ်ကထုးလီၤပီၣ်ပုၤ မိၤစီၤရဲၣ်ဖိလၢတကီၢ် ခါအဆၢကတီၢ်ခဲအံၤအဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်ယုထၢထီၣ်ကျဲ လၢကမၤတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤဖဲ ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်အိၣ်သးအဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဝဲ ဒီးလၢတၢ်ကမၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အဆိကတၢ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အခါဖဲ အံၤတၢ်ဆိကမိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး လၢအသ န့ၤထီၣ်အသး လၢတၢ်ခိတၢ်သ့ဘၣ်ကျဲဘၣ်ကပူၤ လၢအဘၣ်လိာ်အသးဒီးထံဖိကီၢ်ဖိအတၢ် အိၣ်သးလိာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်မးဒီး တၢ်ကယုထၢန့ၣ်ဘၣ်ကျဲလၢ ကမၤတၢ်တုၤလီၤတီၤ လီၤ ဒ်တၢ်အိၣ်သးဂုၢ်ခးအသိး လၢတၢ်သဘျူကန့ၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤတဂၤလၢအသးအိၣ် လၢကမၤဝဲၤတၢ်တမံၤမဲၤန့ၣ် ကဘၣ်ပၣ်လီၤတၢ်တီၢ်ကျဲၤ သုသုဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်ကွၢ် စီအကါဒိၣ်အသိး, မ့တမ့ၢ်, ဒ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါစၢ် အါဝဲအ သိး,တၢ်ကဘၣ်ပၣ်လီၤတၢ်တီၢ်ကျဲၤဒီးဂ့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်တီၢ်ကျဲၤအကျဲခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢ အမၤအိၣ်ထီၣ်တၤလၢၣ် ကံၢ်စီလၢတၢ်လိာ်ဘၣ်အီၤလၢကမၤတၢ်တုၤ လီၤတီၤလီၤအဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. အဝဲအံၤတီၢ်ဝဲလၢဒံၣ်မိၣ်ခြံးတံးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂီၢ် လၢကဟံၣ်ပနီၣ်ဂံၢ်ဘါတၤလၢၣ်ဒီး သုပလီၢ်ဆိအသး လၢပုၤမၤစၢၤတၢ်လၢကကဲတၢ်မၤပးဂီၤတဖၣ်အဂီၢ် ဒီးလၢတၢ်ခဲလၢၣ် အဖိခိၣ်အဂံၢ်ဘါကဆူၣ်ဝဲလၢကထုးလီၤပီၣ်ပုၤမိၤစီၤရဲၣ်ဖိတဖၣ် ဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. လၢအတ ကပၤတခီစုၢ်ကီး, ပုၤမိၤစီၤရဲၣ်ဖိတဖၣ် ညီန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်အကံၢ်အစီအါအါဂီၢ်ဂီၢ်, တၢ်က ရၢက ရီလၢအဂံၢ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် လၢကမၤတရီၤတပၢ်တဖၣ်စုၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအံၤန့ၣ် “ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်အတၢ်တီၢ်ကျဲၤ” မ့ၢ်တၢ်ထီၣ်ဒုးပၣ်လီၤကျဲၤအ ကျဲၤအကွၢ်လၢတၢ်ကဟူးဂဲၤ မၤတၢ်ဒ်သိးကဆုၢ်တၢ် အိၣ်သးခဲအံၤအပတီၢ်ဆူခါဆူညါတၢ် ကွၢ်စီအတၢ်အိၣ်သးအပတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်တၢ်လၢအဂၤတမံၤန့ၣ် “ မ့ၢ်တၢ်အိၣ်သးလၢ ပုၤမိၤစီၤရဲၣ်အစုဖိလၢဆူဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်သန့အပူၤ ” န့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးတၢ်ကွၢ်စီကလၢထီၣ် ပုၤထီၣ်ဝဲအဂီၢ်, တၢ်တီၢ်ကျဲၤအပူၤကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအကွၢ်အဂီၢ် လၢကဆိတ လဲအသးတဆိဘၣ်တဆိဒီးတၢ်ကရၢကရီအတၢ်မၤလၢအမၤဆူထီၣ်ကမ့ၢ်လၢအဘၣ် တၢ်ဆိၣ်တၢ်အီၤတဖၣ် အဂံၢ်အဘါပီၣ်ပုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်ပၣ်သ့ၣ်ပၣ်သးတမံၤဒ် အံၤလီၤ. တၢ်ကွၢ်စီအံၤ တမ့ၢ်ထံလၢကမၤလီၤပီၣ်ပုၤမိၤစီၤရဲၣ်ဖိန့ၣ်ဘၣ်. မ့မ့ၢ်တခီ မ့ၢ်တၢ်ပၣ်လီၤတၢ်မၤကျဲၤအကွၢ်အဂီၢ် လၢဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် လၢအအိၣ်ဒၣ် ထံတၢ်ကွၢ်စီ လၢကမၤလီၤပီၣ်ပုၤမိၤစီၤရဲၣ်ဖိန့ၣ် အကျဲတမ့ၢ်လီၤဘီလီၤ မ့ၢ်ဒီးမ့ၢ်မၤန့ၤတၢ်ဒၣ်လဲၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မိၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ် လၢပုၤပၤတၢ်အအာအသိသီ အသီ တဖုကအိၣ်ထီၣ်ကဒီးဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တိၢ်ကျဲၤကရီၤကဒး

ပုၤဟူးဂဲၤလၢတၢ်သဘူအဂီၢ်လၢပထံၣ်ဘၣ်အိၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢတနီၤတအိၣ်ဒီးကံၢ်စိ လၢပဲၤလၢကတူၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိ လၢကမၤန့ၢ်တၢ်သဘူအဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်. ထဲတနီၤဖိၤအိၣ်ဒီး ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်လၢအဟံၣ်လီၤဝဲလၢတၢ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆးမ့ၣ်မ့ၣ်နီၣ်နီၣ်အပူၤ တချူးလၢအစးထီၣ်မၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဒိသိးအံၤတၢ်တထံၣ်ဘၣ်အိၤအါအါဘၣ်.

ပုၤလၢအတၢ်ထံၣ်စိအိၣ်လၢကမၤန့ၢ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကိသးအတၢ်ထူၣ်ဖျဲးလၢအပူၤက လုၣ်အဂီၢ်တဖၣ်ဘၣ်မနုၤယိတကတံၢ် ကတီၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် လၢကမၤန့ၢ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်? တၢ်ဘျၣ်တၢ်တီၢ်တဂ့ၢ်တမံၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ် ပုၤကမျၢၢ်အိၣ်လၢတၢ် ဆီၣ်တံၢ်မၤန့ၢ်အဖိလၢတဖၣ်အံၤတနၢ်ပၢၢ်န့ၢ်ဘျးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်တဟ့ၣ်အိၤတၢ်သိၣ်လိမၤဒီးအယိမ့ၢ်ဂ့ၢ်အတၢ်ထံၣ်ဆိမိၣ်အပူၤ တၢ်ကွၢ်တရံးအကျဲတအိၣ်ထီၣ်ဝဲနီတဘျီဘၣ်. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မၤအကိအခဲစ့ၢ်ကိလီၤ. ပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ် အခိၣ်အန့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်လၢအဘၣ်တူၢ်ပုၤမိၤစိရီၤအတၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤန့ၢ်တပယုၣ်ယိအယိမ့ၢ်ဂ့ၢ်, အတၢ်မၤသတူၢ်ကလၢတဖၣ်အိၣ်လၢအခိၣ်လီၤအယိ အဝဲသ့ၣ်ကမၤအါထီၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ကွၢ်တရံးအဂီၢ်တချူးဝဲဘၣ်.

လၢကဆိကမိၣ်ဒုးယၤရဲၤကျဲၤအလီၢ်န့ၣ် ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤညီၣ်န့ၢ်ထီၣ်ဒါဒၣ်ဝဲတၢ်လၢပုၤမိၤစိရီၤဖိတဖၣ်မၤဖိၣ်တၢ်ဝဲတဖၣ်ဖိန့ၣ်လီၤ.တုၤန့ၢ်တစု ပုၤပူထီၣ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲပုၤမိၤစိရီၤအတၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤန့ၢ်အိၤအယိ အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ကျဲးစးဂၤအတၢ်သဘူလီၢ်ကဝီၤဖဲအအိၣ်တၢ်ဒီးအိၤတဖၣ်, မ့တမ့ၢ်ဆိကျဲၤထီၣ်ဝဲအမံၤညါ တၢ်လၢအမၤသ့အဂ့ၤကတၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒၣ်ကမၤကယိလီၤဝဲ ပုၤမိၤစိရီၤဖိတဖၣ် အခိၣ်ခါလၢအသဖိထီၣ်တၢ်တဖၣ် ဒီးတြိဆၢမၤတံၢ်တံၢ်အတၢ်မၤကျဲတဆးတက့ၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤ, မ့တမ့ၢ်, ပုၤ အကရူၢ်တနီၤနီၤန့ၣ် တထံၣ်တၢ်လၢအယံၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်ထူၣ်ဖျဲးအတၢ် တိၢ်ကျဲၤလၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၤန့ၣ်ဘၣ်. လၢအဝဲန့ၣ်အလီၢ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တူၢ်ခိၣ်ဟံသးဒၣ်ဝဲကစုဒုလၢအမ့ၢ်ဒုးတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်, ကျဲၤမုဆူၣ်န့ၣ်ကတုၤ လၢအဖိတၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. တနီၤစးဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်အုၣ်အသးလၢအတၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်တဖၣ်ဒၣ်ဝဲအဖိခိၣ် ဖဲအဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲတဖၣ်န့ၣ်ကမၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ်ကသ့ဝဲတဘျီန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအမၤတၢ်လၢတၢ်သးစွဲကတုၤတိတိလီၤလီၤတဖၣ် လီၤပတြၢၤကစီဒီး, ဘၣ်ဆၣ်ကမၤကတၢ်ပုၤမိၤစိရီၤဒီးမၤန့ၢ်အတၢ်သဘူတအိၣ်နီတဘျီဘၣ်.

ပုၤထီၣ်ခါမိၤစိရီၤတဖၣ် ဆိမိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤလီၤဖိလၢမ့ၢ်ထီၣ်ဒါတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ် လၢတၢ်စုကဝဲန့ၣ်ကမၤန့ၢ်တၢ်သဘူ သပုၢ်ကတၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်, ဒိတၢ်ကွဲးနီၣ်တဖၣ် ဟံဖျါဝဲအသိး တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်လၢစုကဝဲၤအကျဲန့ၣ် တအိၣ်နီတဘျီဘၣ်. လၢတၢ်စုကဝဲၤတၢ်

ဒုးအယံၤ, လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်သဘျူအလီၤန့ၣ်ကဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မံာ်တၢ်မၤန့ၣ်မၤယၢၣ်, တၢ်ဘၣ်မိၣ်ဘၣ်မးအဒိၣ်အမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်တခီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမိၤစိၣ်ရဲၤတခီၣ်အါတက့ၢ် မ့ၢ်ပုၤလၢအဂီၤကၢ်ထီၣ်အသးလၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးလၢလၢပုၤပုၤ ဒီးတမ့ၢ်ပုၤလၢကဟ့ၣ်တၢ်သးကညီၤလၢပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံးဖိအဂီၢ်နီၣ်တစုန့ၣ်ဘၣ်.

ပုၤလၢအဂဲၤလိာ်တၢ်အိၣ်ဝဲတနီၤလၢအသန့ၣ်ဒၣ်အသးလၢကဘၣ်မၤတၢ်လၢအထံၣ်ဝဲအဂ့ၤမၤဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဒ်အံၤတဖၣ် တမ့ၢ်ထဲအဘၣ်ဒိအိၤ တဖုတကရူၢ်စီၤဘၣ်. မ့ၢ်တကထီၣ်တၢ်မၤစၢၤ လၢဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤလၢကမၤန့ၣ် တၢ်သဘျူအဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအသ့ၣ်လီၤအသး လၢတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဖျါဆုံလၢအအိၣ်ဝဲဒီး ပုၤတနီၤနီၤန့ၣ်တအိၣ်အါအါစ့ၢ်ကိးဘၣ်. တၢ်လၢပလိၣ်ဘၣ်နီၣ်နီၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအသ့ၣ်လီၤအသးလၢတၢ်ထီၣ်ပာ်ဒွးပာ်တၢ်မ့ၢ်မ့ၢ်နီၣ်နီၣ် လၢကခါထီၣ်အခိၣ်ဆူညါအဂီၢ်လၢကလဲၤဘျီန့ၣ်ပုၤမိၤစိၣ်ရဲၤဖိန့ၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပာ်ဖးနီၤဖးတၢ်က့ၣ်တရံးအကျဲၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပုၤပာ်ဆၢတၢ်အခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် တသ့ၣ်ညါကွၢ်ဖျါခိၣ်ခါဆူညါတခါကြားဝဲမန့ၣ်မန့ၣ်ဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ လၢတၢ်မၤန့ၣ်အဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်တဆိမိၣ်ဒွးကွၢ်ဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲး လၢကဘၣ်ခါထီၣ်အခိၣ်ကါဒ်လဲၣ်တကလုာ်အယံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးလၢအဒုးကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ဆိမိၣ်လၢအဆုံန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲ, ဘၣ်ဆၢၣ်.တၢ်ကဘၣ်ဆိးကါအိၤ ဒ်သးဒံၣ်မိၣ်ခြံးတံးဂံၢ်ဘါတဖၣ် ကန့ၢ်ပာ်ဆိဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်တသ့ၣ်ညါကမ့ၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအထီၣ်ဒါမိၤစိၣ်ရဲၤအဂီၢ်ဒီးကဘၣ်စးထီၣ်တၢ်မၤအခါဖဲလဲၣ်ဖဲလဲၣ်အပူၤ, ပုၤတနီၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်- “တၢ်ကိးမံၤဒီးန့ၣ်မၤအိၣ်တပယုာ်ယီအဆၢသ့တလီၤတူၣ်တဂ့ၤ”. တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဒ်သးအံၤ ကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢကျဲၣ်တဘိဘိသ့ကစီၤ, ဘၣ်ဆၢၣ်. လီၤဆီဒၣ်တၢ်ဖဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အဂံၢ်အဘါစၢ်အခါန့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢ ကဲထီၣ်တၢ်ဘျူးန့ၣ်ဘၣ်. ပမ့ၢ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်ကဒီးဆူညါန့ၣ် ပကျဲကတၢ်ဝဲလီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤတၢ်မၤဒ်န့ၣ်အသး တကလုာ်တဟ့ၣ်ပလီၤပုၤလၢပကဘၣ်စးထီၣ်တၢ်ဖဲလဲၣ်, ပကဘၣ်မၤတၢ်အကါဒိၣ်မန့ၣ်လဲၣ်, ဒီးတၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ဂံၢ်ဘါလၢအဘၣ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်လီၤဆီအိၣ်တဖၣ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

ပုၤတဂၤဂၤ, မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤတနီၤနီၤ ထံၣ်စိတၢ်လိာ်လၢတၢ်တိာ်ကျဲၤအပူၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်ဘၣ်ဆၢၣ်ဆိမိၣ်ဒၣ်ဝဲထဲတၢ်ဆၢကတီၢ်အဖုၣ်အဂီၢ်စီၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်လၢဆၢကတီၢ်အယံၣ်အထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်တိာ်ကျဲၤမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ဒ်လဲၣ်တခီၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲတက့ၣ်သ့ၣ်ဘၣ်. ဒ်တၢ်က့ၣ်တရံးအတၢ်မၤကျဲၤကွၢ်အသးန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲဒီးဝံးဖးနီၤဖးဝဲတထီၣ်ဘးဘၣ်.

လာကျွန်သီးအံ့န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိတ်ဝဲဒီးပဲာ်ဖးနီၤဖးဝဲ တထီၣ်ဘးဘၣ်. လာကျွန်သီးအံ့န့ၣ်ပုၤကထံၣ်ဆိကမိတ်ဆဲးအီၤန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ အတၢ်မၤဝဲန့ၣ် ကဖျါထီၣ်ဝဲဒိတၢ်ပူထီၣ်ဖိတခါ ဒီးတထီၣ်ဘးဒ်မိတ်မြူးတံး အတၢ်ပၢၢ်ဆၢပတီၢ်န့ၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်မၤလၢအကတီၢ်ဖျၢၣ်ကိတ်ဖိအဂီၢ် မၤလၢာ်သ့ၣ်လၢာ်သးဝဲအယီၤ တုၤမ့ၢ်ကဘၣ်မၤဝဲလၢအဆၢကတီၢ်အယံာ်ဒ်သီးကတုၤဝဲ လၢအတၢ်ကွၢ်စိဖိတၢ်အဂီၢ်တခီ ခိၣ်န့ၢ်ပုၤတီၢ်ခိၣ်ရီၣ်မဲတၢ်တဖၣ်အံၤမၤကုၤဝဲတထီၣ်ဘးလၢဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲတမံၤမ့ၢ်ဝဲ- ပုၤဒ်မိတ်မြူးခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်အံၤ ဖဲတကီၢ်ခါတၢ်ဂ့ၢ်ပၢၢ်ထီၣ်အဖိခိၣ် အဝဲသ့ၣ်အသးစဲဒိၣ်ဝဲ ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ တဖၣ်ဘၣ်ဆၣ်, လၢကမၤလီၤပိုၢ်ပုၤမိၤစိရီၤအဂီၢ်တခီ ကဟံလီၤဝဲတၢ်တီၢ်ကျဲၤ လၢပုၤန့ၢ်ပၢၢ်အီၤ သ့တအိၣ်ဝဲဘၣ်. လၢအဝဲသ့ၣ်အသးကိၢ်ပူၤန့ၣ် အတၢ်န့ၣ်တအိၣ် လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ဘါဒ်ဝဲ မၤလီၤပိုၢ်မိၤစိရီၤသန့ကသ့ဝဲန့ၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဒ်ဝဲလၢ တၢ်ဟံလီၤကျဲၤထီၣ်အတၢ်တီၢ်ကျဲၤအံၤမ့ၢ်ဒ်တၢ်ဆိကမိတ်မ့ၢ်တၢ် ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကလီၤကလီၤတကဲဘျူးကဲဖျိဝဲဘၣ်တခီန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ထုၣ်ဖျူးအဂီၢ်ပုၤဂဲၤလိာ်ထီၣ်ခါ မိၤစိရီၤအာသီတဖၣ် ထီၣ်ဘိကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဝဲသးဂံၢ်ဘါဒီးပၤလၢကီၢ်ဂံၢ်ဘါလၢအဆူၣ်တဖၣ် ဒီးဆိကမိတ်ဒ်ဝဲထဲပုၤမိၤစိရီၤတဖၣ်ဒ်အဆိမိတ်ဝဲအသီးမၤလၢပုၤဝဲန့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ, မ့ၢ်လၢအတၢ်မ့ၢ်လၢကွၢ်စိနီၢ်နီၢ်တအိၣ်ဝဲအယီၤ လၢအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်ပုၤမိၤစိရီၤအပူၤဒ်လဲာ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒ်ဒ်သီး ကအိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ပုၤအယီၤအတီၢ်ဒီးတၢ်ကဟံကဲဝဲလၢစိၤပိုၢ်အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တအၢ်လီၤဝဲ မ့ၢ်တတုၢ်လိာ်ဝဲန့ၣ်ကတၢ်မၤတခီ ဟံဖျါထီၣ်အီၤ လၢတၢ်မ့ၢ်လၢတအိၣ်လၢအဂီၢ် လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး, လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ် ကျဲၤထီၣ်အတၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢတၢ်က့ၣ်တရဲးအဂီၢ်န့ၣ်တဟံကဲဝဲန့ၣ်ဘၣ်.

မ့ၢ်လၢတၢ်ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤ အတၢ်တီၢ်ကျဲၤတအိၣ်ဘၣ်အယီၤ တၢ်အစၢလၢအပိာ်ထီၣ်အခံတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ ဂံၢ်ဘါလၢာ်ကွံာ်ဝဲကလီၤကလီၤ. တၢ်ပှူးတၢ်ဂဲၤတတုၤလီၤတီၤလီၤ, တၢ်အဂီၢ် အဘါ (စုကဝဲၤ) လၢာ်ဂီၤကွံာ် လၢတၢ်မၤအဆဲးဆဲးဖိအဖိခိၣ်, တၢ်အခွဲးအယာ်တဖၣ်တၢ်တသ့အီၤဒီးသးသမုလၢအယုၤထီၣ်ကွံာ်ကဲတၢ်ကလီၤကလီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤဒ်မိတ်မြူးဖိတဖၣ်မ့ၢ် တဟံလီၤကျဲၤက့ၣ်တရဲးအတၢ်တီၢ်ကျဲၤဘၣ်န့ၣ် အတၢ်ကွၢ်စိလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်တသ့နီတဘျီဘၣ်. တၢ်တီၢ်ကျဲၤမ့ၢ်တထီၣ်ဘးဒီးတၢ်ပှူးတၢ်ဂဲၤမ့ၢ်စၢ်ဝဲတခီ တၢ်ပၢၢ်ဆၢအဝဲန့ၣ်အဂီၢ်သဟီၣ်ဆူၣ်တသ့ဝဲဘၣ်, မ့ၢ်မ့ၢ်တခီ ပုၤမိၤစိရီၤဖိအဂီၢ်ဘါစိကမိၤကဆူၣ်ထီၣ်ဒီးအတၢ်ပၢၢ်ကဂၢ်ထီၣ်ဃးထီၣ်တခီန့ၣ်လီၤ. နးန့ၢ်အန့ၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢတၢ်က့ၣ်တရဲးအဂီၢ် မ့ၢ်အိၣ်ဒ်လဲာ် တၢ်မၤပုၤထီၣ်အီၤမ့ၢ်တအိၣ်ဝဲတခီ ပုၤမိၤစိရီၤဖိတဖၣ် အဂီၢ်ဆူၣ်ထီၣ်ဂ့ၢ်ထီၣ်န့ၢ်အလီၢ် ဒီးအသးထီထီၣ် ဒီးယံာ်ဝဲအန့ၣ်လၢအဆဲးတဖၣ်ဒ်လဲာ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤအကါဒိၣ်လွံၣ်ဘိၣ်လၢဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်တိၣ်ကျဲၤအဂီၢ်

ဒ်သိးကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤ ပုၤလၢပကဆိကမိၣ်တၢ်တိၣ်ကျဲၤလၢဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤ သုသုဘၣ်ဘၣ်အဂီၢ် တၢ်ကတိၤလၢလၢ်လွံၣ်ဘိၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

❖ ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤဒိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တူၢ်ဒိၣ်ဟံသးတခါ လၢအကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤဒ် သိးပုၤတကရူၢ်ကမၤလၢကိးတၢ်အဂီၢ် ဒီးဒုးန့ၣ်အိၤလၢအဝဲသ့ၣ်ကသုစူးကါဂံၢ်ဘါဒ်အကြား ဝဲဘၣ်ဝဲ ဒီးလၢအမၤန့ၣ်ဝဲကသုဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်, ဒ်သိးကအိၣ်ဝဲ ဒီးတၢ်ကွၢ်စိတဖၣ်ဖဲတၢ်သ ဘၣ်ဘုၣ်အခအခါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. (ဂံၢ်ဘါစံးတၢ်မ့ၢ်ဝဲ-မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်, ပုၤကညီ, သကဲာ်ပဝဲ, ထံရူၢ်ကိာ်သး ဒီးတၢ်ကရၢကရီ) ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤဒိၣ်သ့ၣ်စံၣ်ညီၣ်တံာ်န့ၣ်ပုၤ ဒ်သိးပကသု ယုထၢကျဲကူၣ်တရံးလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲ(သုးဂုၢ်ဝီဒုး ယၢကျဲမ့တမ့ၢ်တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုလၢ တၢ်ကစူးကါအိၤဖဲတၢ်သဘၣ်ဘုၣ်အခါ ဒီဖျိတၢ်ကွၢ်ထံဆိမိၣ်လၢကရူၢ်အတၢ်ကွၢ်စိတဖၣ် အဖိဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဆိလီၤဟံလီၤဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤဒိၣ်သ့ၣ်အခါန့ၣ် တၢ်ပၢ်ဆၢအခိၣ်အနီၤ သ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်စိၤကွၢ်ဒီးတိၣ်ကျဲၤဟံဝဲလၢကသ့ၣ်န့ၣ်(ကဟံးန့ၢ်စူးကါ)တၢ်ဆိၣ်သနံးဒီး တၢ်အသဟီၣ်ဖဲလဲၣ်တဖၣ် လၢပုၤလၢဘးခိတကပၤအဖိဒိၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကူၣ်တရံး မ့ၢ်နီၢ်အပူၤန့ၣ် ဟံယုာ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒီးတၢ်ကစံၣ်ညီၣ်တံာ်တၢ်ဘျၢ, တၢ်ဆၢကတိၤလၢအဂ့ၢ်ဝဲဘၣ် ဝဲလၢတၢ်မၤကစးထီၣ်အသး ဒီးကပိာ်ထီၣ်အခဲဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

❖ ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤဒိၣ်သ့ၣ်ဆိလီၤဟံလီၤတၢ်မၤအတကူၣ် ဘၣ်ဃးတၢ်ယုထၢဒုး ယၢရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်လၢတၢ်ဂဲၤလိာ် အတၢ်မၤကဟူးကဂဲၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤဒိၣ် သ့ၣ်စံၣ်ညီၣ်တံာ်စ့ၢ်ကိးတၢ်မၤဖးဒိၣ်အတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤလီၤဆိဒုၣ် တၢ်လၢကရူၢ်တနီၤအဂီၢ် ဒီးလၢတၢ်ကရၢလီၤဂံၢ်ဘါတဖၣ် လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်အခဲဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

❖ ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤမ့ၢ်တၢ်တူၢ်ဒိၣ်ဟံသးဘၣ်ဃးတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်ကွၢ်စိတဖၣ်လီၤ လီၤဆိဆိဖဲတၢ်သဘၣ်ဘုၣ်အဆၢကတိၤ, ဒီဖျိတၢ်ပူးတၢ်ဂဲၤအကျဲ ဒ်အအိၣ်လၢဒုးယၢရဲၣ် ကျဲၤဒိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ယုထၢဟံအိၤအပူၤအသိးန့ၣ်လီၤ. ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤအခါဖဲလဲၣ်ဒီးမၤ န့ၢ်တၢ်အစၢ(တၢ်အထိးန့ၢ်)တဖၣ် ဒ်လဲၣ်ဖဲတၢ်ဂဲၤလိာ်အကတၢ်အဆၢကတိၤတဖၣ်န့ၣ် အဂီၢ်လီၤ.^၁

❖ ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤအပူၤန့ၣ် အိၣ်ယုာ်ဝဲဒီးတၢ်ကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ကျဲကူၣ်တရံးအ တၢ်အိၣ်သးလၢအမ့ၢ် တၢ်လၢအဘျူးအိၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤအ တၢ်အိၣ်သးမ့ၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်ပုၤလၢဘးခိတကပၤ (ဒုၣ်ဒါ) ကထံစိဝဲလၢတၢ်သဘၣ်ဘုၣ်လၢ အတအိၣ်သ့ၣ်အံၤ ကဟံစိာ်န့ၢ်အိၤတၢ်ယုာ်အယိ သတးဒီးအသဟီၣ်လၢအဂဲၤလိာ် တၢ်ပျီပျီန့ၣ်ကလီၤစၢ်ဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁. ကွၢ် Robert Helvey, ကဘျးပၤ-(၁၁၃)

မှတစ်ဆင့်နှုတ်ဘက်ဒီး ဒူးယာရဲရဲကျဲလောအဂုၤထီၣ်ဝဲန့ၣ် ကဟံၤဖျါထီၣ်ပုၤတၢၤတၢၤတဖၣ်အ တၢၤမၤနၢၤ လၢတၢၤဂဲၤလိာ်အပူၤန့ၣ် လီၤ. ဖဲတၢၤမၤနၢၤတၢၤအမုၢ်န့ၣ်န့ၣ်. တၢၤကသုကွဲၤလၢ တၢၤမၤနၢၤအဂီၢ်န့ၣ် ဒူးယာရဲရဲကျဲလောမုၢ်တၢၤတမံၤလၢ အပၣ်ယုၣ်ပၣ်ဂီၢ်ဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲပကွၢ်တၢၤဂဲၤလိာ်အကျဲဒီးဘိန့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်လၢတၢၤတိာ်ကျဲၤဒူးယာရဲရဲကျဲၤ အ ကျဲအံၤ မုၢ်တၢၤဆိကမိၣ်ဆိကမးအခိၣ်ထံး လၢတၢၤကမၤဂုၤထီၣ်တၢၤဟူးတၢၤဂဲၤအကျဲၤအ ကွၢ်ဒီးမုၢ်တၢၤလၢအဒုတဖၣ် ကကၢၤဖိၣ်က့ၤတၢၤလၢအအိၣ်လီၤဖးအသး တဖၣ်ဒ်သီးကတဲ ဘျူးအါထီၣ်လၢကဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢၤကွၢ်စိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢၤအံၤဘၣ်ထွဲစ့ၢ်ကီးဒီးတၢၤ ဆီလီၤဟံၤလီၤပုၤလၢအဟူးဂဲၤဝဲအကရူၢ်တဖၣ် လၢတၢၤဒူးဒူးကျဲၤလၢအဆဲးတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢၤတိာ်ကျဲၤလၢဒူးယာရဲရဲကျဲၤအဂီၢ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢၤဆိမိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဘၣ်ဃးတၢၤလိာ်လၢတၢၤမၤနၢၤအဂီၢ်တဖၣ် ဒ်အဘၣ်တၢၤယုထၢအီၤလၢ တၢၤဟူးတၢၤဂဲၤအ ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢၤကူၣ်တရဲးလီၤဆီလိာ်ဘၣ်တၢၤလီၤလီၤဆီဆီန့ၣ်လီၤ. တၢၤလၢအလိာ်တဖၣ် တၢၤမၤပုၤအီၤမုၢ်ဝဲၤ ဒီးသ့ဝဲလဲဘၣ်ဆၣ်, လၢတၢၤမၤနၢၤတၢၤအဂီၢ်တစီ တမုၢ်တၢၤလၢတၢၤပုၤ ဒ်ဘၣ်. တၢၤကဘၣ်ဟံၤဖိၣ်အါထီၣ်ဝဲအီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

ဖဲတၢၤယုဒူးယာရဲရဲကျဲၤတဖၣ်အမံၤအသ့ၣ်(အတၢၢ်ပနီၣ်)န့ၣ် ပုၤဒ်မိၣ်ခြံးဖိတဖၣ် ကဘၣ်တဖျါထီၣ်အတၢၢ်ပညိာ်အစီပညိာ်ဖျါဖျါဆ့ဆ့ဒီးစံၣ် ညိာ်ဟံၤလီၤတၢၤဂဲၤလိာ်အတၢၢ်တုၤ လီၤ တီၤလီၤလၢတၢၤကမၤန့ၣ်အီၤအဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢၤဟံၤလီၤ တၢၤအစီပညိာ်ဒီးတၢၤဟံၤ ဖးနီၤဖးဝဲအံၤ ပျဲဒူးယာရဲရဲကျဲၤဟံၤဖျါထီၣ်တၢၤလၢပုၤကလိာ်ဘၣ်ဆိအီၤတဖၣ်ဒ်သီး တၢၤပ ညိာ်တမံၤဘၣ်တမံၤကလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢၤအံၤလိာ်ဘၣ်ဝဲလၢ တၢၤကူၣ်တ ရဲးအတၢၢ်တိာ်ကျဲၤန့ၣ် တၢၤကဟံၤဖျါအစီပညိာ် ဖျါဖျါဆ့ဆ့န့ၣ်လီၤ.

ကျဲကူၣ်သ့ဒီးတၢၤမၤအကျဲတဖၣ် ဘၣ်တၢၤသုအီၤလၢကမၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ်ဒူးယာ ရဲရဲကျဲၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကျဲကူၣ်သ့မုၢ် တၢၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢၤ သုသုသူးအဂီၢ်ဘၢသုသုဘၣ် ဘၣ်လၢတၢၤကဲဘျူးအဂုၤကတၢၢ်လၢတၢၤအိၣ်သးလၢအဘၣ်တၢၤဟံၤ ပနီၣ်အီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကျဲကူၣ်သ့အံၤ မုၢ်တၢၤမၤလၢအဘၣ်တၢၤဟံၤပနီၣ်အီၤ လၢတၢၤကမၤန့ၣ်တၢၤပညိာ်အဂီၢ်လီၤ. ကျဲကူၣ်သ့တဖၣ်ဘၣ်တၢၤပာဆုၢ်အီၤ လၢတၢၤဒူးအကုၢ်အဂီၤလၢအဆိတလဲအသးအဖီမိၣ် တၢၤထံၣ်ဆိမိၣ်အိၣ်အသးဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ် ဒ်သီးတၢၤ ကသုသုကျဲ ဒ်တၢၤမၤန့ၣ်အီၤသ့တဖၣ် လၢက မၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ် ဒူးယာရဲရဲကျဲၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်သီးတၢၤဒူးအံၤ ကမၤဘၣ်ဒိတၢၤတုၤလီၤ တီၢ်လီၤအဂုၤကတၢၢ်အဂီၢ် ကျဲကူၣ်သ့ဒီးတၢၤမၤကျဲတဖၣ် ကြးတၢၤယုထၢအီၤသ့အီၤတပ ယုာ်ယီဒ်သီး ဒူးယာရဲရဲကျဲၤအတၢၢ်ကွၢ်စိကလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကျဲကူၣ်သ့အစၢ လၢတၢၤမၤဆူၣ်ထီၣ်ဒူးယာရဲရဲကျဲၤအတၢၢ်ကွၢ်စိဘၣ်န့ၣ်မုၢ် တၢၤမၤလၢကဲၢ်ဘၢကလိကလီ န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤ

ဒ်ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤဘၣ်စိုၣ်ယၢအသးလၢဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်အသိး ဒုးယၢကျဲၤ ကျဲၣ်တရံးအိၣ်ဝဲလၢဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒုးယၢကျဲၤကျဲၣ်တရံးတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢ အဘၣ်ယးဒုၣ်ဒီးတၢ်ဒုးတၢ်ယၢဘၣ်ဆၣ်,မ့ၢ်ဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤတခီအိၣ် ဝဲဒီးတၢ်ကျဲၣ်တၢ်ဖး အကျဲၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒုးယၢကျဲၤကျဲၣ်တရံးလီၤဆီဆီတခါခါန့ၣ် ဘၣ်တၢ်န့ၣ်ပၢၢ်အီၤ လၢအမ့ၢ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၢအကျဲၤဝဲလၢအတၢ်မၤလၢဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါအဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. ဒုးယၢအကျဲၤကျဲၣ်တရံးန့ၣ်တၢ်စူးကျဲၤအီၤလၢ တၢ်ဒုးတဘျီဒီးတဘျီဒ်အတၢ်အိၣ်အ သးဘၣ်ထွဲ(ဟီၣ်ကဝီၤတၢ်အိၣ်သး,တၢ်ဆီလီၤသးအတၢ်အိၣ်သး)အသိးသန့ၤထီၣ်အသး လၢပုၤအနီၣ်ဂံၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ကွၢ်စိတမံၤမံၤအဖီခိၣ် တၢ်မၤအီၤလၢဆၢကတီၢ်ဖျၢၣ်ကိၢ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ် ကျဲၤကျဲၣ်တရံးဒီးဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤ အတၢ်ကွၢ်စိတဖၣ် အိၣ်ဖျါဝဲလၢတၢ်မၤအတၢ်ကွၢ်စိလၢအဒိၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ဆဲးဝဲအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်သိးဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်ကွၢ်စိအသ့တလဲၤကဒီးကဒါအဂီၢ် ဒုးယၢကျဲၤကျဲၣ်တရံး အတၢ်မၤဘၣ်တၢ်ယုထၢအီၤဒ်အဂ့ၤဝဲအသိးလီၤ. ဝဲပုၤထီၣ်ဒါတၢ်ဖိပဲထီၣ်ဒုးတၢ်အခါဒ်သိး တၢ်သုတကဆံကဆွဲတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ် ဒုးယၢကျဲၤကျဲၣ်တရံးမ့ၢ်စုကဝဲၤတခါလၢပုၤရဲၣ်ကျဲၤ ဒုးယၢကျဲၤကျဲၣ်တရံးတၢ်တကၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိတၢ်မၤလၢကျဲၤကျဲၣ်ဂီၤမ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်သ မံၤမိးတၢ်အိၣ်သးမ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်ကဘၣ်ယုထၢမၤအီၤသ့သ့ဘၣ်ဘၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်က တၢ်န့ၣ်လီၤ. မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးပုၤလၢတၢ်ယုထၢအီၤလၢကဖိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤကျဲၤကျဲၣ်ဂီၤတဖၣ် ကြးတၢ်သိၣ်လိန့ၣ်ယုၤအီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.

ကျဲၤဒ်တဖၣ်သန့ၤထီၣ်အသးလၢတၢ်စုကဝဲၤဒီးပုၤဂဲၤအတၢ်မၤကျဲၤအဖီခိၣ်ဒိၣ်မး လီၤ. လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုတၢ် မၤအကျဲၤကျဲၣ်တရံးတဖၣ်အကျဲၤ တၢ်မၤကျဲၤကျဲၣ်တရံးဒီး ကျဲၤဒ်အိၣ်ဖျါထီၣ်လၢအဆၢဒိၣ်ယံၢ်အပူၤ (တၢ်ယၢၣ်ဒုၣ်ချၢ, တၢ်တဘၢရၢၢ်)တဖၣ်ဘၣ် ထွဲအဆၢကတၢ်န့ၣ်လီၤ. (ကွၢ်အဆၢဒိၣ်ယံၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲ).

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကစုဒုအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ကတုၤလီၤတီၤလီၤဒီးလၢပုၤဝဲဝဲဂ့ၤဂ့ၤဂီၢ် ကျဲၤဒ်,တၢ်မၤကျဲၤကျဲၣ်တရံး,ဒုး ယၢရဲၣ်ကျဲၤ ဒီးဒုးယၢရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ တၢ်ဟံလီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်လူၤဝဲၣ်မၤထွဲအီၤဂ့ၤ ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တၢ်ပိၣ်သကိးလၢတၢ်မၤလိတခါအံၤအပူၤ လိာ်ဘၣ်ပုၤတကၤအတၢ်ထီၣ် ထံတံၢ်ဆးအတၢ်လုၢ်လၢအအိၣ်ဒီး အီၤဒီးစူးကျဲၤဝဲန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်လၢမိၤစိရဲၤသန့အပတီၢ် ဒီးတုၤယီၤဆူတၢ်သဘျီအတၢ်လၢတၢ်ပုၤအပတီၢ်န့ၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤကဘၣ်ဟံလီၤအ သးလီၤတၢ်လီၤဆဲးမးလီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအဆီလီၤအသးဒုခဲဒိၣ်ယီၤန့ၣ် ကဟံစိာ်

တၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်.တၢ်ကီတၢ်ခဲသပုၣ်ကတၢၢ်န့ၣ်သ့ၣ်ညါဟံၣ်စၢၤတက့ၢ်. မ့မ့ၢ်တၢ်မၤလၢအဆီလီၤဟံၣ်လီၤအသးအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ် သုဂုၤဂုၤတၢ်ဘၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲ ဒီးတၢ်မၤအဂျီၤအကွၢ်ဖိးမံဒီးတၢ်ဘျၢသဲးစးန့ၣ် ကဆုၢအပုၤဂီၢ်မုၢ်ဆုတၢ်သဘျုဒီးဒံမိတ်ခြံစံင်အဖီတၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဆာဒ်-နွံ

မၤတၢ်ပၢ်ဆၢအတၢ်ဒုးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ

ဒ်သိးတၢ်မၤန့ၤအကျဲကအိးထီၣ်အသးအဂီၢ် ဒိၣ်န့ၢ်လၢအထီၣ်ဒါပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်သးကျဲၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအကျဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ပုၤလၢအသးလီၤဘုး ဒီးဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲတဖၣ်အဂီၢ်အဘါန့ၢ်လီၤ. ကဘၣ်မၤစၢ်လီၤမိၤစီၤရီၤပဒိၣ်တဖၣ် အဂီၢ်အဘါဒီးမၤဂၢ်မၤကျဲၤဆူၣ်ထီၣ်ဒ်ဒါမိၣ်ခြံၣ်စံၣ် စ့ၢ်ကိးန့ၢ်လီၤ. ကဘၣ်သမံသမိးကွၢ်ထံက့ၤဝဲ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၢ်လီၤ. အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢကသုသမံသမိးဝဲကျဲၤဖဲလဲၣ်တဘီ ကတုၤလီၤတီၤလီၤဂ့ၤဝဲအဂီၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်သုသမံသမိးဝဲဒ်န့ၢ်မးဒီးကမၤန့ၢ်ဘၣ်ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါ လၢတၢ်ထွၣ်ဖျိုးအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. ဒုးယၤအတၢ်ကူၣ်တရံး ဒီးဒုးယၤအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါစံးတၢ်န့ၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲလီၢ်သးဘၣ်ဆၢလီၤဆီလီၢ်အသးလၢတၢ်မၤနီၢ်နီၢ်အပူၤန့ၢ်လီၤ. ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါဘၣ်တၢ်မၤအီၤဝဲၤမးဒီး ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤဘၣ်တၢ်မၤအီၤန့ၢ်လီၤ. တၢ်ကဒုးတၢ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်လၢတၢ်ဒုးတခါဒီးတခါအဂီၢ် တၢ်ကသုပၣ်လီၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. လၢဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤဒိၣ်သ့ၣ်ဒါခါညါ အတၢ်ကွၢ်ဖိကအိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၢ် တၢ်ဒုးတခါဘၣ်တခါကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒ်ဒီးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါန့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဆိကမိၣ်ပၣ်စၢၤဂံၢ်ခိၣ်ထံးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤ

ဖဲတၢ်မၤထီၣ်ဒါတၢ်အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအပူၤ တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢအကအိၣ်ထီၣ်အကလုာ်ကလုာ်ဒီးတၢ်လၢပကဘၣ်မၤအီၤအကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်အဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်ပလီၢ်သးအလီၢ်အိၣ်ဝဲဒ်ဒ်အါမးလီၤ.

ခဲအံၤဗ်ပကွၢ်သကိးတၢ်လၢပကဘၣ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်ဝဲဒ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်တက့ၢ်. ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤဒိၣ်အပတီၢ်ဒီးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါအပတီၢ်အပူၤ ပကဘၣ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်အစီပညီၤအလီၢ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ဖဲတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဒုးတၢ်ယၤ အခါန့ၢ်ပုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဆိပၣ်ဝဲတၢ်မၤအသးဒီးခါညါ အတၢ်အိၣ်အသးန့ၢ်လီၤ. တၢ်ကထီၣ်အသးဖဲလဲၣ်? ဒ်စံၣ်စီၤအတၢ်ကွဲးအသးအဖီခိၣ် တၢ်ကမၤအသးဖဲလဲၣ်? လၢပၢ်ပြးတခါတၢ်ကအိၣ်အသးဒ်လဲၣ်? သုးဂ့ၢ်ဝီတကပၤကအိၣ်အသးဒ် လဲၣ်? ဆဲးလၤတကပၤကအိၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်? ပုၤဂ့ၢ်ဝီအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်ကမၤအသး ဒ်လဲၣ်ဒ် လဲၣ်န့ၢ်လီၤ. လၢထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးတခါ တၢ်ထံၣ်ကအိၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်? သးသဟီၣ်ကအိၣ်အသးဒ်လဲၣ်? မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဘီမ့ၢ်တဘၣ်

ဒီးတဘျာ်ကအိဉ်အသးဒ်လဲဉ်သ့ဉ်တဖဉ် တၢ်ကြးန့ၢ်ပၢ်ဟ်စၢၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤန့ၢ်လီၤ. တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆးစံဉ်စီၤအကျိၤအကွၢ်ဘၣ်ထွဲ ဒီးတၢ်သဘၣ်ဘျာ်တဖဉ်အဖီခိဉ်ကကတံာ်ကတီၤဒုးယၤအကျိၤအကွၢ်ကသ့ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ.

အလီၢ်အိဉ်ဝဲလာ ဒံဉ်မိဉ်ခြွန်စံဉ်အခိဉ်အနၢ် ဒီးပုၤရဲဉ်ကျဲၤဒုးယၤဂ့ၢ်ဝိတဖဉ်ကသ့ထီဉ်ကွၢ်ဒွးကွၢ်တၢ်အကါဒိဉ် လၢဒုးယၤဂ့ၢ်ဝိ ဒုးယၤအတၢ်ကွၢ်စိဘျးဘျးဘျးဘျးန့ၢ်လီၤ. ကဘၣ်သမံသမိးထီဉ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ဝဲ လၢဒုးယၤအတၢ်ကွၢ်စိ အဖီခိဉ်တၢ်ဒုးအံၤအဘျးအဖိဉ်ကအိဉ်ဝဲထဲလဲဉ်ထဲလဲဉ်, ကအိဉ်ဝဲကစီဒီစါ သ့ဉ်တဖဉ်န့ၢ်လီၤ. အဘျးမ့ၢ်တထီဉ်ဘးတစီဘၣ်မနုၤအယီၤအဘျးတအိဉ်ဝဲန့ၢ်ကဘၣ်သမံသမိးဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်အကါဒိဉ်ဝဲလာ တၢ်ကစံဉ်ညီဉ်တံာ်တၢ်ဒုးတဘျးအံၤ အတၢ်ကွၢ်စိမုဉ်နီၢ်နီၢ်န့ၢ်လီၤ. ထဲတၢ်ကဒုးထီဒါ, မ့တမ့ၢ် မၤလီၤပုၤဂ့ၢ်ကွၢ် မိၤစီရီၤစီၤန့ၢ် တမ့ၢ်တၢ်ဝဲ, တမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပုၤဒံးဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၢ် တၢ်တံၤဖျါတုၢ်အီၤဝဲလဲ, တၢ်ဒုးအတၢ်ကွၢ်စိတစီမ့ၢ်ဝဲ ဒ်သီးတၢ်ကဒုးန့ၢ်တၢ်ဝဲလဲသ့ဉ်ထီဉ်ဒံဉ်မိဉ်ခြွန်စံဉ်အပဒိဉ် ဒီးဒုးအိဉ်ထီဉ်ပုၤကညီအတၢ်အိဉ်မူအထီတမ့ၢ်ဘၣ်စါ ပမ့ၢ်သ့ဉ်ညါ တၢ်အံၤထဲထဲဆးဆးမး ဒီးပမၤဒုးယၤရဲဉ်ကျဲၤလဲၤလဲၤပဲဉ်ပဲဉ် ကသ့ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ. ဒ်န့ၢ်အသိး ဒုးယၤရဲဉ်ကျဲၤဖးဒိဉ် လၢတၢ်ဒုးတခါဘၣ်တခါအဂီၢ်တၢ်ကသ့သးကျဲၤအီၤန့ၢ်လီၤ.

ပုၤလၢအရဲဉ်ကျဲၤတၢ်ဒုး လၢကထီဒါကွၢ်တၢ်အစိအကမီၤတဖဉ်န့ၢ်ကြးသ့ဉ်ညါ ယုထီဉ်တၢ်စံးဆၢလၢတၢ်သံကွၢ် လၢလၢာ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤအဂီၢ်စုၢ်ကီးန့ၢ်လီၤ. အဒိ-ဖဲပဒုးတၢ်လၢတၢ်သဘျးအဂီၢ်အခါ တၢ်ကီတၢ်ခဲ, တၢ်ဆျာ်တၢ်မဲမနုၤ တဖဉ်ပကဘၣ်ကွၢ်ဆၢဉ်မိဉ်အီၤန့ၢ်လဲဉ်

- ❖ ပကမၤတၢ်မနုၤမးဒီးပကန့ၢ်တၢ်သဘျးန့ၢ်လဲဉ်
- ❖ လၢပကမၤန့ၢ်တၢ်သဘျးအဂီၢ်ပကဘၣ်မဲမနုၤတဖဉ်လဲဉ်
- ❖ မိၤစီရီၤပဒိဉ်အဂီၢ်ဘါဆျာ်ဝဲဖဲလဲဉ်တကပၤန့ၢ်လဲဉ်
- ❖ မိၤစီရီၤပဒိဉ်အဂီၢ်စၢ်ဘါစၢ်ဖဲလဲဉ်တကပၤလဲဉ်
- ❖ မိၤစီရီၤအတၢ်စိကမီၤအဂီၢ်ခိဉ်သ့ဉ်ကစၢ်လီၤဝဲအဂီၢ်ပကဘၣ်ဒုးအီၤအပတီၢ်တုၤထဲလဲဉ်
- ❖ ဒံဉ်မိဉ်ခြွန်စံဉ်အဂီၢ်ဘါကရူၢ်ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်အဂီၢ်ဘါကရူၢ်မ့ၢ်မနုၤတဖဉ်လဲဉ်
- ❖ လၢဒံဉ်မိဉ်ခြွန်စံဉ်တကပၤတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်မ့ၢ်မနုၤတဖဉ်လဲဉ်
- ❖ အဂီၢ်အဘါကဆျာ်ထီဉ်အဂီၢ်ပကဘၣ်မၤဒ်လဲဉ် တကီၢ်ခါအံၤတၢ်သဘၣ်ဘျာ်အပူၤမ့ၢ်တန့ၢ်လီၤမၤတၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်ဆၢညုၤမိၤစီရီၤတကပၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဆူပုၤဂဲၤလီၢ်ဒံဉ်မိဉ်ခြွန်စံဉ်ဖိတကပၤမ့ၢ်ဂ့ၤ မ့ၢ်တန့ၢ်လီၤမၤစၢၤဝဲဒံးဘၣ်ဆၢဉ်ခါလၢကဟဲအပူၤပုၤတံာ်လၢအအိဉ်လၢတၢ်ဘၣ်စၢၤတဖဉ် အတၢ်ဟ်သ့ဉ်ဟ်သး

မုၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်? မုၤမၤစၢၤဝဲတံၤ ကမၤစၢၤဝဲလၢကျဲၣ်လဲၣ်?

တၢ်ဃုထၢကျဲၣ်တဖၣ်

အခိၣ်ထံးအပတီၢ်န့ၣ်ပုၤလၢအရဲၣ်ကျဲၣ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤတဖၣ် လၢတၢ်ဒုးလၢကဟံးဆိအဂီၢ် ကဘၣ်သ့ဝဲဒုးယၤအတၢ်ကူၣ်တရံးမနုၤတဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်ဃုထၢဟံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢဒုးယၤအကျဲၣ်အါဘိအကျါ ဒုးယၤအကျဲၣ်လဲၣ်တခါကကဲဘျးဝဲဒၣ်ဒ်လဲၣ်. ပမုၤသ့ဒုးယၤအကျဲၣ်တဘီၣ်န့ၣ်အတၢ်ဟံးပနီၣ်အိၣ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ကဘၣ်သ့ထီၣ်ကွၢ်စီၤကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, ပကသ့ဒုးယၤအတၢ်ကူၣ်တရံးလီၢ်လံၤတဖၣ်န့ၣ်ခါ? စဲၣ်ဒုးယၤအကျဲၣ်ခါ? ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်ခါ? မ့တမ့ၢ်, ကျဲၣ်အဂၤမနုၤအိၣ်ဝဲဒံးလဲၣ်? သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ဃုထၢဒုးယၤအတၢ်ကူၣ်တရံးအခါပုၤဒုးတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကြးဆိကမိၣ်ဟံးစၢၤဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

❖ ဒုးယၤအတၢ်ကူၣ်တရံးလၢအဘၣ်တၢ်ဃုထၢအိၣ်အံၤအဂီၢ်ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ဖိတဖၣ်အပူၤဂံၢ်ဘါအိၣ်လၢအိၣ်ပဲၤဝဲဒံၣ်န့ၣ်အသးကစီဒီခါ?

❖ ကဗျၢၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤန့ၤအိၣ်တဖၣ် အဂံၢ်အဘါန့ၣ် တၢ်သ့အိၣ်ကသ့ကန့ၢ်ကစီဒီခါ?

❖ မိၤစိရီၤပဒိၣ်အတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်အိၣ်ဝဲအလီၢ်န့ၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤကန့ၢ်ကစီဒီခါ? မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီး ကကဲထီၣ်ကဒါလၢတၢ်န့ၣ်လီၤဒုးမိၤစိရီၤပဒိၣ်အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်အလီၢ်တခါန့ၣ်ခါ?

❖ လၢတၢ်ဃုထၢဒုးယၤအတၢ်ကူၣ်တရံးကျဲၣ်န့ၣ် မုၤအကကဲထီၣ်တၢ်လၢပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ဖိတဖၣ်ကသ့ဟံးဂံၢ်ဟံးဘါလီၤက့ၤအသးအဂီၢ်ကစီဒီခါ? မ့တမ့ၢ်တခါ, ကကဲထီၣ်ကဒါတၢ်ဟံးဂံၢ်ဟံးဘါဂံၢ်ဘါကရူၢ် လၢတၢ်ဘၣ်စၢၤန့ၣ်ခါ? မ့တမ့ၢ်ကကဲထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဟံးဂံၢ်ဟံးဘါကီၢ်ဂျၢၢ်ဘါတခါခါတခါန့ၣ်ခါ? ဖဲန့ၣ်ဃုထၢတၢ်ဒုးသးဒုးသံၣ်အကျဲၣ်အကပူၤန့ၣ်ပုၤဒုးတၢ်ဖိကဘၣ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢာ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

❖ တၢ်ဒုးသးဒုးသံၣ်အကျဲၣ်လၢန့ၣ်ဃုထၢအဂီၢ်န့ၣ်ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ဖိတဖၣ်အဂံၢ်အဘါကအိၣ်လၢအိၣ်ပဲၤကစီဒီခါ?

❖ ပုၤလၢအဘၣ်တၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤန့ၤအိၣ်တဖၣ်န့ၣ် နထးထီၣ်သ့အိၣ်ကသ့ကစီဒီခါ? မိၤစိရီၤပဒိၣ်အဂံၢ်ဘါစၢ်ဝဲအလီၢ်န့ၣ်န့ၣ်ဒုးအိၣ်ကတုၤလီၤတီၤလီၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ကစီဒီခါ? မ့တမ့ၢ်, ကကဲထီၣ်ဘၣ်ဖုးလၢန့ၣ်ဒုး နဲမိၤစိရီၤအတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်အလီၢ်တခါန့ၣ်ခါ?

❖ ဒုးယၤအကျဲၣ်လၢန့ၣ်ဃုထၢအိၣ်န့ၣ် ကမၤကဲထီၣ်တၢ်လၢန့ၣ်ပုၤဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ဖိတဖၣ်ကသ့န့ၣ်လီၤအသးဒံၣ်ကစီဒီန့ၣ်ခါ? မ့တမ့ၢ်, အလီၢ်အိၣ်လၢန့ၣ်ကဘၣ်သ့န့ၣ်လၢ

ပုလတၢ်ဘၢဂ်စၢၤဖိတဖုအဂံၢ်အဘါခါ? မ့တမ့ၢ်နလိာ်ဘၢဂ်လၢနကဘၢသ့တၢ် ချၢဂံၢ်ဘါတခါခါခါ?

❖ လၢနသုဒုးယၤကျဲဒ်န့ၢ်အယီၤ တၢ်လၢနဒုးတုၢ်န့ၢ်ပုလမီၤစီရီၤဖိအပူၤ တၢ်လဲၤတုၢ်အသးဒ်လဲၣ်? လၢတၢ်ဒုးအဝဲအံၤအပူၤဒီဖျါနသုဒုးယၤကျဲဝဲန့ၢ်အဖီခိၣ် တၢ်ဘၢဂ်ဒိဘၢဂ်ထံးကအါထီၣ်ဝဲခါ, မ့တမ့ၢ်ကစုၤလီၤဝဲတခီလဲၣ်?

❖ စံးဒၣ်ကလိာ်နမၤလီၤပုၤကွဲၣ်မိၤစီရီၤလဲၣ်,ဘၢဆၣ်,လၢတၢ်ဒုးကျဲအဝဲန့ၢ်အယီၤပဒိၣ်အသီကကဲထီၣ်ဝဲတဖုန့ၢ်ခါ?

ဖဲနဆိကမိၣ်ဒုးယၤအကျဲတဖုၣ်အခါ တၢ်မၤလၢအကဒုးဆံးလီၤပုၤလီၤတၢ်ကဲဘျူးတဖုၣ်န့ၢ် တဂ့ၤလၢနဆိကမိၣ်အီၤဘၢဂ်.

ဖဲနထီၣ်သ့တြီၤဒီးဒုးယၤအကျဲတဖုၣ်အခါ ထံၣ်ကီၢ်သံးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အကျဲဂ့ၤဒိၣ်န့ၢ်တၢ်ဂ့ၤတၢ်ကဲအဂ့ၢ်န့ၢ် ဘၢဂ်တၢ်ပာ်ဖျါတုၢ်လဲၣ်အီၤလၢအဆၢဒိၣ်လၢညါတဖုၣ်အပူၤ လဲၣ်တမ့ၢ်ဘၢဂ်ခါ? ပုၤလၢအထုးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတဖုၣ်န့ၢ် ဂ့ၤသမံသမိးကွၢ် ထံတၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်လၢအမၤတုၢ်လဲၣ်အသးအတၢ်အိၣ်သးဂ့ၤဂ့ၤဘၢဂ်ဘၢဂ်န့ၢ်လီၤ. လၢနန့ၢ်အမဲၣ်ညါ နမ့ၢ်ဒုးတၢ်လၢအအိၣ်ဒီးထံၣ်ကီၢ်သံးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်န့ၢ် အလီၤအိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကကွၢ်ထံဆိကမိၣ်မ့ၢ်တၢ်ကဲဘျူးအိၣ်တအိၣ်ဒီးစံၣ်ညီၣ်တၢ်တၢ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ကတဲာ်ကတီၤလဲၣ်လၢဒံၣ်မိၣ်မြိုင်စံဉ်အကျဲသန့အဂီၢ်

လၢတၢ်သုထံၣ်ကီၢ်သံး အတၢ်ခိၣ်ရီၢ်ဒီဖျါ ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်န့ၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤလီၤပုၤကွဲၣ်မိၤစီရီၤအမဲၣ်ညါ မ့ၢ်တၢ်လၢအသ့ၣ်ထီၣ်ဒံၣ်မိၣ်မြိုင်စံဉ်အသန့ ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအတြီၤပာ်မိၤစီရီၤလၢအကပဲာ်အိၣ်ထီၣ်အသီအဂီၢ်စုၢ်ကီးန့ၢ်လီၤ.

ဒ်သံးနကတုၤပီၤဆူနတၢ်ကွၢ်စိသမံၤလိာ်အဂီၢ် ကျဲကပူၤလၢအဘၢဂ်တၢ်ယုတၢ်အီၤန့ၢ် ကဘၢဂ်မ့ၢ်တၢ်လၢအသ့ၣ်လဲၣ်တၢ်နီၤလီၤတၢ်စိတၢ်ကမိၤအကျဲအဂီၢ်လၢအကါဒိၣ်တဖုၣ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲမိၤစီရီၤပုၤတၢ်အခါန့ၢ် ကမျၢၢ်တဖုၣ်အစိ ကမိၤတအိၣ်ဝဲဘၢဂ်, တၢ်ကရၢကရိတဖုၣ်စုၢ်ကီးအစိကမိၤတအိၣ်နီၤတမံၤဘၢဂ်. ထဲဒၣ်ပဒိၣ်လၢအပၢတၢ်တဖုအိၣ်ဝဲဒီးဂံၢ်ဘါစိကမိၤလၢလၢပုၤပုၤမိၤန့ၢ်လီၤ.

တၢ်ကဘၢဂ်ကတဲာ်ကတီၤပာ်စၢၤဝဲ ဒ်သံးဂံၢ်ဘါဖုၣ်ထံၣ်ဖုၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်စိကမိၤတစိတၢ်စိၤအသ့တအိၣ်ဝဲတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ကတဲာ်ကတီၤပာ်ဝဲမ့ၢ်တန့ၢ်ဘၢဂ်န့ၢ် ပဒိၣ်အသီတဖုအံၤ ကကဲထီၣ်ဒၣ်ပုၤလၢအလီၤကဲဒီးမိၤစီရီၤပုၤဒိၣ်လီၢ်လဲၣ်ကဒီးန့ၢ် ပသမၢအီၤ

အလိင်တအိန်ဘုန်. တန်ဆီတလဲဟံးန့ဉ် တန်စိကမိလ်ပုလတဖုဒီးတဖုအစုပုလ လာအ
လိင်ကဒီးန့ဉ်စိအတဂ်ကုန်လိင်တန်စိကမိလ်န့ဉ် တဂ်တုဉ်လိင်အိလ်တသ့ဝဲဘဉ်.

ဒ်အဘဉ်တဂ်ပဉ်ဖျါတုဂ်လဲဝဲလာအဆာဒိဉ်(၅)အပုလအသိး လာတဂ်မလဲထံဂျိကီဂ်
သဲးအတဂ်ခိဉ်ရီဂ်အကျဲအပုလန့ဉ် တဂ်ကရကရီထီဉ်ထံဖိကီဂ်ဖိကမျာဂ်ဒီးဒုးလိပုဂ်မိလ်
စိရီပုဒိဉ်န့ဉ် မုဂ်တဂ်နီပဖးဟ့ဉ်လိလ်တဂ်စိကမိလ် လာကျဲအမုဂ်အတိက တာဂ်န့ဉ်လိလ်. လာတဂ်
အံလအဂီဂ် ကျဲအဂုလအဂုအိဉ်ဒံးဝဲစုဂ်ကီးန့ဉ်လိလ်. စီဖျါတဂ်သိဉ်လိကမျာဂ်ဒ်သိး ကဟူးဂဲလထီဒါ
တဂ် လာတဂ်ကစုဒုအကျဲကုဂ်ဂီလအယံ မိလ်စိရီပုဒိဉ်မုဂ်ဆိဉ်တဂ်မလ်န့ဉ်ထံဖိကီဂ်ဖိဘဉ်ဆဉ်.
လာကမလ်ပျဲမလ်ဖုဝဲတခိတသ့လာဘဉ်. ကပျဲကမျာဂ်ဆူးလိလ်အခိဉ် တုဂ်မုသ့တဂ်တသ့ဝဲစုဂ်
ကီးလာဘဉ်. ကမျာဂ်ကသ့ဒိဉ်ဒဉ်အသးလာကျဲတဘိဘိ ဒ်အမလဲသ့အသိးန့ဉ်လိလ်. တ
ဘျီဘျီန့ဉ်မလဲဝဲကသ့တုလဒဉ်လဲဉ် လာပုဒိဉ်မလ်ဖျါအစိကမိလ်တသ့ဝဲအပတီဂ်ဒဉ်လဲဉ်လိလ်.
လာတဂ်အံလအမဲဉ်ညါ. စီဖျါ နကရကရီထီဉ်ကမျာဂ်ဒ်သိးကမလဲထံဂျိကီဂ်သဲးတဂ်ခိဉ်ရီဂ်အယံ
ကဲထီဉ်တဂ်အခွဲးအယာ်လာတဂ်ကရကရီအသဘျတဖဉ် ကမလ်အိဉ်ထီဉ်အဂံဂ်အဘါအ
ဂီဂ်ကသ့ဝဲဒဉ်န့ဉ်လိလ်.

ဖဲန့ဉ်ကမျာဂ်သ့ဉ်တဖဉ် ကသ့အတဂ်စိကမိလ်ဖိလာအအိဉ်ဒီးအိလ်တုလလိလ်တီလိလ်
အဂီဂ်တသးပုလနီဉ်ဝဲလာဘဉ်. မုဂ်လာကမျာဂ်သ့ဉ်တဖဉ် သ့ထီဉ်ဘဉ်ထီဉ်ဝဲဂုလဂုလဲအယံပုလ
လာကကဲထီဉ်ပုလမိလ်စိရီပုဖိတဖဉ် ကဆိဉ်တဂ်မလ်န့ဉ်အိလ်ညီညီတန့ဉ်ဝဲလာဘဉ်. မုဂ်လာ
ပသ့စိလ်စိကမိလ်ဂံဂ်ဘါထဲသိးသိးန့ဉ်ဝဲလဲအယံ ပသ့ဉ်ထီဉ်ဒ်မိဉ်မြဉ်စံဉ်အဂါဂ်ကျါလထူယိဉ်
ကသ့ဝဲအဂီဂ်ကျဲအိးဟိထီဉ်အသးလဲန့ဉ်လိလ်.

တဂ်ချာအတဂ်မလ်စါ

ဖဲတဂ်ကတံကတီလထီဉ်တဂ်ဟူးတဂ်ဂဲလအခါ, လာတဂ်ဒုးလိပုဂ်မိလ်စိရီပုဒိဉ်အဂီဂ်
န့ဉ်အလိဂ်အိဉ်ဝဲ လာတဂ်ကဆိကမိဉ်ထီဉ်ဒုးကီဂ်ချာကီဂ်ပုလ ဂံဂ်ဘါအတဂ်ဆိဉ်သနဲးတက
ပလအတဂ်အိဉ်သးစုဂ်ကီးန့ဉ်လိလ်. ဖဲတဂ်ဆိကမိဉ်ထီဉ်ဒုးတဂ်အံလအခါ တဂ်ခိဉ်ရီဂ်တဂ်စိတဂ်က
မိလ်အတဂ်ဟူးတဂ်ဂဲလကဘဉ်အိဉ်ထီဉ်ဆိလာကီဂ်ဒွဲအပုလ အဂုဂ်တဂ်တဲဖျါတုဂ်အိလ်လာအဆာ
ဒိဉ်လာအပုလကွံဉ်တဖဉ် အပုလဝဲလဲန့ဉ်လိလ်. တဂ်မုဂ်ဒီးန့ဉ် ကီဂ်ချာအတဂ်ဆိဉ်ထွဲလဲဒဉ်လဲဉ်
သ့ဉ်ညါလာအဟဲစီဖျါဒဉ်လာကီဂ်ဒွဲအတဂ်ဂဲလလိဟူးဂဲလဲအယံန့ဉ်တကုဂ်.

မိလ်စိရီပုဒိဉ်အတဂ်မလ်တရီတပါဟီဉ်ခိဉ်ဖိခွဲးယာ်, အတဂ်မလ်ဘဉ်ဒိပုလအါဂါအ
သူးအသ့ဉ်လာကပီလဒီးတဂ်ဖိဉ်ပံးတဂ် ဘျဉ်တဂ်ဘါသ့ဉ်တဖဉ်တဂ်မုဂ်အိဉ်ဖျါထီဉ်ဒ်သိးဟီဉ်
ခိဉ်အဘိအမုဂ်တဖဉ် ကဒုဉ်ဒွဲဉ်မိလ်စိရီပုဒိဉ်အဂီဂ်န့ဉ်တဂ်သူးကျဲမလ်ဝဲသ့ဉ်တဂ်န့ဉ်လိလ်.
ထံဂုလကီဂ်ဂါအပုဒိဉ်တဖဉ်, ဘိမုဂ်သကီးဘိမုဂ်အတဂ်ကရကရီတဖဉ် ကမလ်တဂ်ကးတဂ်ထံ

ရှက်ကိပ်သုံးဂွံ ဝီဒီးမုဂ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဂွံဝီအဂီၢ်န့ၣ်တၢ်ကျဲးစးမၤဝဲၤသ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကး တၢ်မုဂ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်မၤ, တၢ်တြိတၢ်ဆါစုကဝဲၤ, တၢ်ဆိတုၢ်မိၣ်သီမိၣ်လါအတၢ်ဆဲးကျါ မ့တမုၢ်မၤပုၣ်လီၤမိၣ်သီအပတီၢ် မ့တမုၢ်ထူးကွၢ်တၢ်ပၢ်ကဲသ့ၣ်ညါဒ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ် ဒူးအိၣ်ထီၣ်သ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. မ့တမုၢ်တၢ်တြိမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ, တၢ်တြိ တၢ်ဘျါလီၤစုမိၣ်ပုၢ်တၢ်မၤမ့တ မုၢ်တၢ်ထူးကွၢ်မိၣ်စီရိၤအပဒိၣ်တဖုန့ၣ် လၢဘီမုၢ်သ ကိးဘီမုၢ်အတၢ်ရုလိာ်မုၢ်ဂ့ၤ, ဘီမုၢ်စၢၤဖိၣ်အတၢ်ကရၢကရိကျိၤကွၢ် တမံၤမံၤမုၢ်ဂ့ၤ သ့ဝဲဒ် ဖုၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. တုၤအပတီၢ်ဝဲအံၤန့ၣ် ဒ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်ကရူၢ်တဖၣ် ယုတၢ်ဆဲးကျါဒီးထံဂ့ၤ ကီၢ်ဂၤကျိၣ်စုအတၢ်ဆိၣ်ထွဲလီၤလီၤသ့ထီၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကရဲၣ်ကျဲၤဒူးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်

တုၤမုၢ်တၢ်သမံသမိးတယၢ်တၢ်အိၣ်သး, တၢ်ယုထာတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအကျိၤ, တၢ်စံၣ် ညီၣ်တဲာ်ကီၢ်ချါအတၢ်ဆိၣ်ထွဲဝဲၤန့ၣ် ခိၣ်န့ၣ်လၢအရဲၣ်ကျဲၤဒူးယၤရဲၣ်ကျဲၤဖးဒိၣ်သ့ၣ် တဖၣ်ကဘၣ်ထူးပၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢကဆီလီၤတၢ်ဒူးအကျိၤအကွၢ်အဂ့ၤကတၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလဲၣ်လဲၣ်ဃးဃးဝဲအံၤ ကအိၣ်ဝဲစးထီၣ်ဒ်လၢတၢ်အခိၣ်ထံးခဲအံၤ ဒီးတုၤဝဲလၢတၢ်ထူးထီၣ်ဒ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ် ဒီးတၢ်သဘျါလၢအါဆူညါအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲခိၣ် န့ၣ်လၢအထူးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝဲၤလဲၣ်န့ၣ်, အလီၢ်အိၣ်လၢအ ဝဲသ့ၣ်ကသမံသမိးလီၤက့ၤအ သးဒ်တၢ်သံကွၢ်လၢလၢတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သံကွၢ်လၢလၢတဖၣ်အံၤမုၢ်တၢ်သံကွၢ်အ ကါဒိၣ်လၢဒူးယၤရဲၣ်ကျဲၤဖးဒိၣ်အဂီၢ် လၢထံၣ်ကီၢ်သံးအတၢ်ခိၣ်ရီၤအပူၤဒီးလၢပွဲၤဆးဒ် န့ၣ်တၢ်သံကွၢ်လၢအပူၤကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁။ တၢ်ဒူးလၢတၢ်ကဒူးအိၤယံၣ်ယံၣ်အဂီၢ် တၢ်ကစးထီၣ်ဝဲဒ်လဲၣ်. ပုၤလၢအဘၣ်တၢ် ဆိၣ်တၢ်မၤန့ၣ်အိၤတဖၣ် အတၢ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤအသး ကဟံဆူၣ်ထီၣ်ဝဲအဂီၢ် တၢ်ကမၤဘၣ် အိၤဒ်လဲၣ်, လၢတၢ်ကထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၤမိၣ်စီရိၤအဂီၢ် တၢ်ကမၤပုၤက့ၤတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါဒ်လဲၣ်လၢ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတၢ်အပူၤ တၢ်ကထူးထီၣ်တၢ်ပၢ်ပနီၣ်တမံၤမံၤကသ့ဝဲဒ်လဲၣ်. ဒ်အဝဲသ့ၣ် (ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဖိ) ညီၣ်န့ၣ်တုၢ်လဲဝဲဒီးတၢ်အိၣ်အသး ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်အသိးန့ၣ်ကဟ့ၣ် တၢ်မၤစၢၤဆူ ပဒိၣ်အအိၣ်ကကဲဝဲဆဲးအါလဲၣ်. ဒ်သိးဒီးတၢ်ခိၣ်ဆၢထီၣ်ဒါတၢ်ကအါထီၣ် အါထီၣ်ဝဲအဂီၢ်တၢ်ကသူးကျဲၤဘၣ်အိၤဒ်လဲၣ်? ဒ်ဒ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်တၢ်မၤက့ၤသန့အသိးတၢ်က ဖိၣ်ဂၢ်ဘၣ်ကမျၢၢ်ဝဲၤလၢမိၣ်စီရိၤတကပၤတမိၣ် ဒ်သိးအပူးအဂဲၤဝဲအသ့တန့ၣ်အဂီၢ်တၢ် ဘၣ်ဖိၣ်ဃးဝဲဒ်လဲၣ်? တၢ်ကရၢကရိပုၤဂဲၤထီၣ်တၢ်တမံၤဘၣ်တမံၤအတၢ်ကွၢ်စိကမုၢ်ဝဲ မန့ၤတဖၣ်လဲၣ်?.

၂။ လၢမိၣ်စီရိၤသန့အဖီလၢတၢ်ကရၢကရိလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျါအိၣ်ဝဲကစီဒါ? လၢတၢ် ကဒူးန့ၣ်တၢ်သဘျါအဂီၢ်တၢ်ကရၢကရိလၢမိၣ်စီရိၤသန့အဖီလၢတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ပၢ်ဂံၢ်ပၢ်ဘါ

အိလသုအလိကအိကစီဒါ။ တၢ်အကရၢကရိအိလၢမိၤစီၤအဖိလၢတဖၣ်ဒ်သိးနက
ထူးနၢ်အိလသုနအိတကပၤအဂီၢ်န့ၣ် နကမၤအိၤဒ်လဲၣ်? မ့တမ့ၢ်ဖဲမိၤစီၤပဒိၣ်အစိကမိၤ
အိၣ်ဝဲအဖၢမုၢ် ဒ်သိးဒ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်အတၢ်ကရၢကရိကသ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်အသး ဒ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲ
အသိးအဂီၢ် တၢ်ကရၢကရိအသိမတၤကြးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲအိၤလဲၣ်?

၃။ လၢတၢ်ထီဒါဆၢက့ၤတၢ်အပူၤ တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အဂံၢ်အဘါ ကဂ့ၤထီၣ်ဆူၣ်ထီၣ်
အဂီၢ်နကမၤနဲဒ်လဲၣ်? ပုၤလၢအဟံၣ်လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤတဖၣ်တၢ်ကသိၣ်လိမၤသ့ထီၣ်
အိၤဒ်လဲၣ်? လၢတၢ်ရီၢ်ဒိၣ်တၢ်ဒုးအဖၢမုၢ်တၢ်လိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်? (အဒိ,ကျိၣ်စ့,တၢ်အ
ပီးအလိအကလုာ်.)ဖဲတၢ်ကရၢကရိထီၣ်ပုၤအခါ ဒ်သိးတၢ်ကရၢကရိအတၢ်မၤကဂ့ၤထီၣ်
ဘၣ်ထီၣ်ဝဲအဂီၢ်တၢ်ပနီၣ်ဒ်လဲၣ်တမံၤကြးဘၣ်တၢ်သ့ဝဲအိၤလဲၣ်?

၄။ ဒ်သိးပုၤန့ၣ်န့ၣ်ကမိၤတဖၣ် အတၢ်စိကမိၤကစ့ၤလီၤစ့ၤလီၤဝဲတသ့ဖဲအသ့ဝဲၤ တၢ်လၢ
အကတၢ်တစီ အတၢ်စိကမိၤကလီၤပံာ်ကွံာ်ဝဲခဲလၢာ်အဂီၢ်န့ၣ်တၢ်ကသ့တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ
မနုၤတကလုာ်န့ၣ်လဲၣ်? တုၤဖဲအပတီၢ်မတၤမးဒီး တၢ်ဒ်န့ၣ်အသိး ကမၤအသးန့ၣ်လဲၣ်?
ကမျၢၢ်လၢအထီဒါဒိၣ်ရီၢ်တၢ်တဖၣ် ကဘၣ်မၤကဒီးဝဲတၢ်ဒိၣ်ရီၢ်ဆူၣ်ညါဒ်လဲၣ်? တက
တီၢ်ပီၤန့ၣ်ကမၤဒ်ဝဲ လၢတၢ်ကစ့ဒုအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလီၤန့ၣ်ခါ? လၢတၢ်သဘၣ်ဘၣ်အပူၤ
ကမျၢၢ်တဖၣ် ကဒီးန့ၣ်ဂံၢ်ဒိၣ်ထံး အတၢ်လိၣ်လၢအဆၢတလီၤတူၣ်ဝဲအဂီၢ်နကမၤနဲဒ်လဲၣ်? ဖဲ
မိၤစီၤရီၤသန့လီၤပုၤဂံၢ်ကွံာ်အလီၢ်ခဲ တၢ်ကဘၣ်လဲၤစီကတၢ်လဲၤလိာ်အကတီၢ်တဘျီန့ၣ်လီၤ.
ဒ်သိးတၢ်ကလဲၤအသးဘျီဘျီဆီဆီ လၢတၢ်ဆီတလဲအဖၢမုၢ်အဂီၢ် နကဆီလီၤကမျၢၢ်ဒိတ
ပုၤညါအလၢဂၢၢ်သန့ဒ်လဲၣ်? .

ဖဲတၢ်ဟံလီၤကွံာ်မိၤစီၤပဒိၣ်တဖၣ် ဒ်သိးတၢ်သဘျီကအိၣ်ဝဲ လၢကမျၢၢ်အဂီၢ်
န့ၣ်ကျဲအကွၢ်ပနီၣ်အသံ လၢတၢ်ကဟံလီၤဝဲတအိၣ်ဘၣ်. တၢ်ကမၤဝဲဒ်ကျဲအကွၢ်ပနီၣ်အသံ
တဘီၣ်ခိၤတသ့ဝဲစ့ၢ်ကီးဘၣ်. ဖဲမိၤစီၤရီၤသန့လီၤပုၤဂံၢ်ဒ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ
လၢအဘၣ်တၢ်မၤအိၤတဖၣ် တဒ်သိးလိာ်အသးစ့ၢ်ကီးဘၣ်, အတၢ်အိၣ်သးတခါဒီးတခါတ
လီၤကံာ်လိာ်အသးစ့ၢ် ကီးန့ၣ်ဘၣ်, မိၤစီၤရီၤသန့ကစၢ်တဂၤဒီးတဂၤစ့ၢ်ကီး တဒ်သိးလိာ်သး
အပီၤပုၤဒိၣ်ပုၤန့ၣ် လၢအထူးတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် ကဘၣ်သမံသမိးကွၢ်ထံ
တၢ်သဘၣ်ဘၣ်အတၢ်အုၣ်သးလီၤတၢ်လီၤဆဲး, ကဘၣ်ဃုန့ၣ်ပၢၢ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်ဝဲအ
လီၢ်ခဲကဘၣ်ထီၣ်ကွၢ်ဒုးကွၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအကျဲလၢကမၤဝဲတဖၣ်ဝဲမးထူးသကီးဒုးယၤ
ရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢဘၣ်န့ၣ် လီၤမၤတၢ်လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး
တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အိၤ တၢ်န့ၣ်ပၢၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးအမဲာ်ညါ ကျဲသန့လၢကဘၣ်မၤဝဲတဖၣ်
ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲစံာ်နီၤထံဆဲးမး ဒီးန့ၣ်လီၤဝဲဆူထီဒါဒိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤအပူၤ ကသ့ဝဲဒ်
န့ၣ်လီၤ.^၁

၁. ကွၢ် ထီဒါဒိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤ ကဘျးပၤ-(၁၁၃)

ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤလၢတၢ်ထုးဒုးန့ၢ်အိၣ်တဖၣ် တၢ်ကသမံသမိးကွၢ်ထံအိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဝံၤထုးထီၣ်ရၤလီၤအိၣ်န့ၢ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ ပုၤလၢကဘၣ်န့ၢ်လီၤဆူတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤသ့ၣ်တဖၣ် အလီၢ်အိၣ်လၢအသးကထူပၢၣ်ဝဲ ဒီးန့ၢ်ပၢၣ်တၢ်န့ၢ်လီၤတဖၣ်မးဒီးအသ့ၣ်ကဆူၣ်သးဂဲၤဝဲ လၢတၢ်မၤအပူၤန့ၢ်လီၤ. လၢန့ၢ်အမဲၣ်ညါသ့မၤဝဲတၢ်ထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၢ်တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်ဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ကအိၣ်ဝဲတနံၤ လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤကဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးအသးလၢကန့ၢ်လီၤမၤတၢ်စ့ၢ်ကီး ကဆူၣ်ဝဲဂ့ၤထီၣ်န့ၢ်လီၤ. ကမၤဝဲတၢ်လၢအကြး မၤဝဲတဖၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၢ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤတစုလဲန့ၢ် မိၤစီရီၤပဒိၣ်စ့ၢ်ကီး ကသ့ၣ်ညါလီၤက့ၤအသးဒၣ်ဝဲဝဲၤကမၤစၢ်လီၤဝဲအတၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤန့ၤကယိကယိ ခီဖျါအသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤထီၣ်ဒါအိၣ်အသိန့ၢ်ပသမၤအလီၢ်တအိၣ်ဝဲဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤအဝဲမ့ၢ်တမၤလီၤစၢ်အတၢ်မၤအအာအသိတဖၣ်ဘၣ်န့ၢ် တၢ်ထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၢ်အိၣ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၢ် သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်တၢ်န့ၢ်လီၤ. ခီဖျါတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒါရီၢ်ခိၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဖီခိၣ် ပုၤလၢအအိၣ် လာမီဒီစီရီၤပဒိၣ်တဖၣ်ဒၣ်လဲၣ် တၢ်သးတလီၤပလဲၣ်ကအိၣ်ထီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အကျါန့ၢ်လီၤ.

အခါဖဲအံၤခိၣ်ရီၢ်ထီၣ်ဒါအဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤလၢတၢ်ပၢၣ်လီၤအိၣ်လၢတၢ်ကမၤလီၤပီၣ်မိၤစီရီၤသန့တဘိအံၤပုၤကပိၣ်ထီၣ်အိၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤန့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဟဲခီဖျါအသးလၢတၢ်တသ့တဘၣ်ဆိၣ်ထီၣ်ဝဲသ့ပုၤကတၢ်မးဒီးထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၢ်တၢ်မၤကျဲၤ လၢတၢ်ထုးပၢၣ်လီၤဝဲန့ၢ်တၢ်ကထုးက့ၤအိၣ်အသိန့ၢ်လီၤ. တချူးတၢ်ဆိတလဲဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအကျဲဝဲအံၤန့ၢ် တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ထံဆိကမိၣ်အိၣ်ဂ့ၤဂ့ၤန့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဒုးယၤအကျဲကွၢ်ဂီၤကမူၤကမၤဝဲတမံၤမံၤခါ? မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဒုးအပျီ အတၢ်အိၣ်သးဆိတလဲအသးတမံၤမံၤခါန့ၢ်တၢ်ကကွၢ်ထံသမံသမိးအိၣ်ဝဲမးဒီး တၢ်ကထုးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအသိတခါန့ၢ်လီၤ. တၢ်ထုးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအသိမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ကသမံသမိးကွၢ်ထံအိၣ်ဝဲမးဒီး တၢ်ကဘၣ်အၢၣ်လီၤစံာ်ညီၣ်အိၣ် လၢတၢ်ကသ့အိၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ကထုးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤလၢတၢ်ဒုးတခါဘၣ်တခါအဂီၢ်

ဖဲမိၤစီရီၤအတၢ်ပၢၣ်လီၤပံာ်ကွံာ်ဝဲၤ ဒ်သိးဒ်မိဉ်မြိုင်စံာ်အတၢ်ပၢၣ်လီၤပျးကအိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲအဂီၢ် တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအကျဲတဖၣ် တၢ်ထုးထီၣ်ပၢၣ်လီၤဝဲထံအံၤထဲန့ၤဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်မ့ၢ်ထံတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအကျဲခိၣ်သ့ၣ်တခါမိၤစီၤန့ၢ် ကအိၣ်ဒၣ်ဝဲလၢမးခီအပူၤဝဲၤ အမိၣ်လဲၤမိၣ်ပုၤတမ့ၢ်လၢကအိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲနီတဘျီဘၣ်. လၢတၢ်ကမၤလီၤကလဲကွံာ်မိၤစီရီၤတုၤလၢအဂံၢ်တချဲကန့ၢ်ဝဲအဂီၢ်န့ၢ် အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကထုးထီၣ်ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတခါစ့ၢ်စ့ၢ်လၢတၢ်ဒုးတခါဘၣ်တခါအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. ခီဖျါဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါ အတၢ်ကွံာ်တရံးတဖၣ်

အဖီခိဉ် တၢ်ကဒုးထီၣ်တံၣ်ကွံၣ်မိၤစီၣ်ရီၤအဂံၢ်ခဲလၢၣ် ကသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကသ့ဟ့ၣ် လီၤတၢ်န့ၣ်ကျဲၤစီၣ်ဖျါတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ လၢပဲၤဆးဒးအဖီခိဉ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်ဒုးတခါဘၣ်တခါအဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်ယုထာထီၣ်ကျဲၤကွံၣ်တရံးတခါဘၣ်တခါလီၤတံၣ်လီၤဆးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဂီၢ် ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ပံၤဖျါထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဒုးအကါဒိဉ်တဖၣ်အဂီၢ် ပုၤလၢအသ့စံၣ်နီၤလၢတၢ်ဒုးသုးသ့ၣ်တဖၣ် ကထုးထီၣ်ဝဲအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအအိဉ်ဒီးဒုးယၤအတၢ်ကွံၣ်တရံးတဖၣ် ဒီးကဟံၤလီၤဝဲကျဲၤ လၢတၢ်ကမၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးတၢ်ကဘၣ်သးထူပၢၤ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤကျဲၤသ့ၣ် တဖၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိးသုးခိဉ်လၢကလဲၤထီၣ်တၢ်ဒုးတကၤန့ၣ် ကကွၢ်ထံသမံၤမိးအသုးဖိသံၣ်ဖိ, ဟီၣ်ကဝီၤတၢ်အိဉ်သးဒုၣ်ဒါအတၢ်အိဉ်သး, ကဆီၤလီၤဝဲသုးဖိဒ်လဲၣ်, ကသ့ဝဲအကျဲၤကွံၣ်တရံးတဖၣ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိးပုၤလၢအရဲၣ်ကျဲၤ ထီၣ်ဒါခိဉ်ရီၢ်အတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၤဟံၤစၢၤတၢ်ဆးတဖၣ်ဘၣ်. ကဘၣ်န့ၣ်ပၢၤတၢ်ဂဲၤလီၤကစုၤဒုအဂီၢ်အခါ, ကျဲၤသန့တဖၣ်လၢန့ၣ်အမံၤညါ, ထဲအသ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၤကျဲၤသန့တဖၣ်န့ၣ်တဝဲၤဒီးဘၣ်, ထဲအတၢ်န့ၣ်လီၤဒ်လဲၣ်ဖိတဘျီအံၤအသိး တမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပုၤဒီးဘၣ်, ထဲအသ့ၤလီၤကဆၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိဖိတဆးတက့ၢ်န့ၣ် ပန့ၣ်န့ၣ်အီၤတသ့ဒီးဘၣ်, တၢ်ဟံၤကဲထီၣ်အသး ဒ်အဝဲဆိကမိဉ်ဟံၤစၢၤဝဲအသိးညါကလၢန့ၣ်ကဲ ထီၣ်တသ့ကိးဘျီဒီးဘၣ်. လၢအဝဲကသ့ဒီအသး, သုမၤဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တကီၢ်ခါတဖၣ် သတူၢ်ကလၢက သ့ဝဲအဂီၢ်အဝဲကဘၣ်အိဉ်ဒီးတၢ်ထံၣ်စီၣ်ဖျါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ခိဉ်န့ၣ်လၢကဘျီလီၤကဆၣ်တၢ်ဂ့ၢ်သတူၢ်ကလၢတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤကဘၣ်လၢပဲၤဒီးအီၤလီၤ.

ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတခါဘၣ်တခါအပူၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်

တၢ်ဒုးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ လီၤဆီဒၣ်တၢ်လၢတၢ်ကမၤအီၤတဆီဘၣ်တဆီအဂီၢ် ပုၤလၢအထူးတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ လၢထီၣ်ဒါခိဉ်ရီၢ်အတၢ်မၤကျဲၤတဖၣ်အံၤ ကဘၣ်ဆိကမိဉ်ဟံၤစၢၤဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂီၢ်လၢအဟံၤကဲထီၣ်အသးသ့ဝဲတဖၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကိလၢအအိဉ်ထီၣ်သ့ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ဖိလၢလၢတဖၣ်အံၤ ဂ့ၤလၢတၢ်ဆိကမိဉ်ဆိကမးယုၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

❖ တၢ်ဒုးအပတီၢ်တခါဘၣ်တခါ အတၢ်ကွၢ်စီမိၣ်ပုၤဘၣ်မနုၤတၢ်ကဘၣ်စံၣ်ညီၣ် တံၣ်အီၤဒီးတၢ်ကွၢ်စီတဖၣ် မ့ၢ်အကဲဘျူးလၢဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်လိဉ်ထီၣ်ဖးထီၣ်အဂီၢ် ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်?

❖ ဒုးယၤကျဲၤက့ၢ်ဂီၤအကလုာ်ကလုာ်အကျါ ကျဲၤက့ၢ်ဂီၤမတၤလၢအကမၤဖျါထီၣ် ဒုးလဲၣ်ထီၣ်တၢ်အက့ၢ်အဂီၤမတၤ, မ့တမ့ၢ်ထံၣ်ရူၢ်ကီၢ်သးစုကဝဲမတၤတကလုာ်ကဘၣ်

တၢ်သ့အီၤလဲၣ်စံးတၢ်န့ၣ်တၢ်ကဆိကမိၣ်ပာ်စၢၤအီၤန့ၣ်လီၤ. ဒုးယၤအကျဲကျဲဂီၤတဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၤအီၤခဲလၢဝံၣ်ကျဲကျဲတရံးအဆံးဖိဆၣ်ဖိတဖၣ်လၢအကြားဝဲန့ၣ် တၢ်ကသ့အီၤဒဲးသိးကကြိမၤတံာ်တၢ်မိၤစီၤပဒိၣ်အစိကမိၤလၢအဘၣ်ယးအမုၢ်ကျိၤ ဝဲၤကွၢ် မ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်ကဘျးကဲဖိုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မိၣ်ကါအဆံးဆံးဖိတခါဘၣ် တခါဆူတၢ်မၤန့ၤန့ၣ်တၢ်ကခါအီၤတဆိဘၣ်တဆိဝဲၤမး တၢ်မၤန့ၣ်တၢ်အမိၢ်ပုၢ်သ့ဝဲအဂ့ၢ် န့ၣ်မိတၢ်ကသ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်အီၤန့ၣ်တက့ၢ်.

❖ ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၤဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်, တၢ်ခဲမံၤအံၤတၢ်ကြား ဒုးဘၣ်ထွဲ.တဒုးဘၣ်ထွဲအီၤအဂ့ၢ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်စံၣ်ညီၣ်တံာ်အီၤလီၤ. တၢ်မုၢ်မၤဘၣ်ထွဲအီၤ တခါတၢ်ကမၤအီၤဒဲးလဲၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဆိမိၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. စံးဒၣ်ကလိာ်, မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် မုၢ်အိၣ်လၢတၢ်အကါဒိၣ်အလီၢ်တခါ, ဖဲမိၤစီၤပဒိၣ်အစိကမိၤလီၤပာ်ကွၢ်အခါမးဒီးမုၢ် ကျိၤဝဲၤကွၢ်ကလီၤပာ်ဝဲဒၣ်ဒဲးန့ၣ်တၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါပာ်စၢၤအီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မုၢ်တသ့ၣ် ညါပာ်စၢၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အဂ့ၢ်အခါဘၣ်န့ၣ်ဖဲဒိၣ်ခိၣ်မြှုပ်နှံစံၣ်အဆၢကတီၢ်တုၤယီၤမး ဒီးတၢ် ဘျီဘၣ်က့ၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်မုၢ်တန့ၢ်ဈးဒီးဘၣ်န့ၣ်ကမျၢၢ်ကစံးဒၣ်ဝဲ “တၢ်ထံၣ် ဘျီဘၣ်တၢ်တဒိၣ်သးတၢ်ဆိကမိၣ်ဆါနးလဲၣ်” န့ၣ်သာ်. တၢ်မုၢ်လဲၣ်အသးဒဲးန့ၣ်တခါကမျၢၢ်အ တၢ်န့ၢ်န့ၢ်န့ၢ်ကလီၤဆံးလီၤစ့ၤဝဲ,တုၤန့ၤတစု. မိၤစီၤရီၤပဒိၣ်အစိကမိၤလီၤပာ်ကွၢ်အစိကမိၤလီၤပာ်ကွၢ် မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဘၣ်ထွဲအဂီၢ်သတးဒီး မိၤစီၤရီၤပဒိၣ်အစိကမိၤလီၤပာ်ကွၢ်အစိကမိၤလီၤပာ်ကွၢ် ပသမၤအီၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ဖဲန့ၣ်တၢ်သးမံကအိၣ်ဝဲဒဲးလဲၣ်? တုၤမုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်အ တၢ်န့ၢ်တအိၣ်, အတၢ်ထံၣ်မုၢ်တဖျါဂ့ၤဝဲလၢၤသၢပျါၤမိၤစီၤရီၤပဒိၣ်အစိကမိၤလီၤပာ်ကွၢ်အစိကမိၤလီၤပာ်ကွၢ် လီၤဝဲၤအခိၣ်ကဝံၣ်ထီၣ်ကဒီးအသးယါမန့ၤန့ၣ်လီၤ.

❖ ဖဲတၢ်ကစးထီၣ်ဒုးတၢ်လီၤန့ၣ် တၢ်ကလိာ်ဘၣ်ခိၣ်န့ၢ်ဒဲးလဲၣ်တကလုာ်, တၢ်ဆံး ကျၢၢ်ဒဲးလဲၣ်တကလုာ်ကမုၢ်ဝဲအဂ့ၢ်ကတၢ်ဂီၢ်လဲၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်စံၣ်ညီၣ်တံာ်အီၤလီၤ. ဖဲတၢ် ဒုးအဖၢမုၢ်န့ၣ် အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်န့ၣ်လီၤဆူပုၢ်ပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်အ အိၣ်န့ၣ်အဆၢတဘၣ်လီၤတူဝဲဒၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်ကဟ့ၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ ဒဲးန့ၣ်အဂီၢ်တၢ်က သ့တၢ်ဆံးကျၢၢ်အကျဲဒဲးလဲၣ်, လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်တံာ်အဂီၢ် တၢ်ကပာ်လီၤအီၤဒဲးလဲၣ်ဒဲးလဲၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဆိကမိၣ်ပာ်စၢၤလီၤ.

❖ ထံဖိကီၢ်ဖိပတီၢ်မုၢ်, မိၤစီၤရီၤပဒိၣ်အပုၤကလုာ် ဒီးထံဂ့ၢ်ကီၢ်ဂၤတၢ်ကစီၣ်သ န့ၤတဖၣ်ကသ့ၣ်ညါဒီးမၤန့ၢ်ဝဲ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤအကစီၣ်တဖၣ်အဂီၢ် လၢနဝဲဒၣ်တခါန့ၣ်နက ဘၣ်ထုးထီၣ်ရၤလီၤဒၣ်ထံ တၢ်ကစီၣ်အမုၢ်အတီတဖၣ်မိၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဂီၢ် နက ဘၣ်ထုးထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိးယးန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒဲးအံၤန့ၣ်မုၢ်ဆူဟ့ၣ်တၢ်ကစီၣ်လၢအတ မုၢ်တတီၢ်မုၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကစီၣ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤလဲၣ်မၤအထီၣ်မုၢ်ဂ့ၤန့ၣ် တၢ်န့ၣ်န့ၣ်ပုၢ်ဆၢဖိ တသ့ဝဲလၢၤဘၣ်.

❖ ဖဲတၢ်ဒုးတၢ်ယၤကဲထီၣ်သးအဖၢမုၢ်န့ၣ်နမၤပုၤဟ့ၣ်တၢ်လၢနပုၤလိာ်ဘၣ်အိၤတဖၣ် မုၢ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်နပုၤဒၣ်နဲကနၣ်န့ၢ်န့ၤ ဒီးနကဘၣ်မၤလၢပုၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢပုၤဂ့ၢ်ဖိ၊ ကျဲသ့ဆဲးလၤမုၢ်ကျဲၤဝဲၤကွၢ်, အတၢ်လိာ်ဒီးကတၢ်ကတိၤအိၤန့ၣ်လိာ်. ပုၤလၢအတမၤစၢၤနတၢ်ပၢၢ်ဆၢလိၤလိၤ, ဒ်အမုၢ်ပုၤဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤသိၣ်ဒုသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး နကဘၣ်ဟ့ၣ်အိၤတၢ်တမံၤပီၤဒ်န့ၣ်အသိးလိာ်.

❖ လၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤတနီၤအဂီၢ်မုၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဒုးဒီးခါညါအဂီၢ်မုၢ်ဂ့ၤ တၢ်မၤစၢၤလၢကီၢ်ချၢဒ်လိာ်တမံၤကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤသ့ဝဲအဂ့ၢ်န့ၣ် နကဘၣ်ဆိကမိၣ်ဟံၣ်စၢၤအိၤလိာ်. လၢနတၢ်ဒုးအပူၤ တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢအတတုၤလိာ်တိၤလိာ်, တလိာ်တံၢ်လိာ်ဆဲးတဖၣ်န့ၣ် နသ့တသန့ၤနသးလၢအိၤတဂ့ၤ မုမုၢ်တခီဖဲအန့ၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် နကဘၣ်သ့အိၤအဂ့ၤကတၢ်ဒ်လိာ်န့ၣ် ဆိကမိၣ်ဟံၣ်စၢၤတက့ၤ. ကမျၢၢ်သဘျူကရၢတဖၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, ထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤအပဒိၣ်တဖၣ်, တီမုၢ်စၢၤဖိၣ်ကရၢ ဒီးတီမုၢ်စၢၤဖိၣ်ကရၢအဝဲၤကျဲၤတဖၣ် အတၢ်ကရၢကရိအတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ် နကဘၣ်တူၢ်လိာ်အိၤ လၢတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးလၢနကြးဟံးန့ၣ်တဟံးန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လိာ်.

တကးဒ်းဘၣ်န့ၣ် ဖဲထဲဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်ထီၣ်ဒါဒိၣ်ရီၢ် ပုၤပၤဆူၣ်ပၤစိးတၢ်တဖၣ်အဆၢကတီၢ်အပူၤတၢ်ကဘၣ်လူၤပိာ်မၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီလုၤတုၢ်လုၤတီၤန့ၣ်လိာ်. လၢနကမၤလၢပုၤန့ၣ်ပုၤလၢအပိာ်န့ၣ်တဖၣ်အတၢ်လိာ်ဘၣ်အဂီၢ် နကဘၣ်ရဲၣ်ကျဲၤဆိဟံၣ်စၢၤတၢ်န့ၣ်လိာ်. နမုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဆိဟံၣ်စၢၤတၢ်မး ဒီးနသ့ၣ်ထီၣ်ဒ်ဒါမိၣ်ခြံးတုးပံာ်တံာ်ကန့ၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လိာ်. လၢတၢ်ဒ်ကန့ၢ်ဒ်န့ၣ်အယိကကဲထီၣ်တၢ်မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်လၢအလိာ်ဝဲနီၢ်နီၢ်တဖၣ်အမဲာ်ညါကမျၢၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအတၢ်န့ၣ်န့ၢ်မိၤစိရီၤပဒိၣ်ကလိာ်ဘျါကွံာ်ဝဲတုၤအဝဲသ့ၣ်ကစံး. “ပုၤတဖၣ်အံၤဒ်အမံၤအသိး ဆီၣ်လိာ်ဂၢၢ်ကျဲၤသံးတံာ်တၢ်နးမးလဲၣ်” န့ၣ်ပသမၤအိၤအလိာ်တအိၣ်ဘၣ်.

မၤန့ၢ်ပၢၢ်အါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဒ်သိးအသုတမၤဃုာ်မၤသကိးတၢ်ဒီးမိၤစိရီၤပဒိၣ်

လၢတၢ်မၤထီၣ်ဒါဒိၣ်ရီၢ်မိၤစိရီၤပဒိၣ်ကတုၤလၢတၢ်လၢတၢ်ပုၤအဂီၢ်န့ၣ်အလိာ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်ပၢၢ် ဒ်သိးထဲဖိကီၢ်ဖိအသုတဆီၣ်ထွဲမၤသကိးဘၣ်ပဒိၣ်တဖၣ်လၢတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လိာ်. တၢ်အံၤကဘၣ်စဲထီၣ်အသးလၢအဝဲ သ့ၣ်အခိၣ်န့ၣ် ဒ်ပုဖိလၢအဟံၣ်ဖျါ “တၤအုးအသရၣ်” အဂ့ၢ်ဒ်အဖျါတုၢ်လဲလၢအဆၢဒိၣ် (၃)အပူၤအသိးန့ၣ်လိာ်. ပဒိၣ်တဖၣ်မုၢ်ဂ့ၤပၤဆူၣ်ပၤန့ၢ်တၢ်ထဲအံၤထဲန့ၣ်န့ၣ်သက့ ထဲဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်ဒီးပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ်မုၢ်ဂ့ၤလိာ်အတၢ်ဆီၣ်ထွဲဟံးစ့န့ၣ်ကျဲသပုၢ်ပုၢ်န့ၣ် ပဒိၣ်လၢအပၤဆူၣ်ပၤန့ၢ်တၢ်တဖၣ်အံၤကလိာ်ပုၢ်ကွံာ်ဝဲဒီးဂၢၢ်ကျဲၤဝဲတသ့လၢဘၣ်.

ကဗျာအိတ်အိတ်လောပဒိတ်လောပဒိတ်ပာနာၤတၢ်အဖီလၢ်တဖၣ်ဘၣ်မၤဒၣ်အသးဒ်န့ၣ် အသးဒ်လီၤ. ဘၣ်တဘၣ်,အဝဲသ့ၣ် ကနၢ်ဟ့ၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲတၢ်အဒိအတၢ်မၤ အသးဒ်န့ၣ်အသး သ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအယီၤ ပုၤဒ်ဒိတ်ခြံၣ်စံၣ်ဖိတဖၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၣ်ပၢၢ်ဒ်သးအံၤ လၢလံၤလဲၣ်ယံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒိတၤအးသရၣ်အပူၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ ပူၤဖိဒ်န့ၣ်အသးတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤက ဘၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်သါလီၤဆူကဗျာၢ်တဖၣ်အန့ၢ်ပုၤသကုၤဆးဒးန့ၣ်လီၤ. ပူၤဖိဒ်သးအံၤန့ၣ်ကဗျာၢ် န့ၢ်ပၢၢ်အံၤဒီးအသးထူပၢၢ်တကီၢ်ဘၣ်. တုၤတၢ်သ့ၣ်ညါအံၤအိတ်ဟံလဲန့ၣ် လၢတၢ်ကရၢက ရီၤဒီးမၤတၢ်ထီဒါခိၣ်ရီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကနၢ်ပၢၢ်သကိးဝဲ ချ့ၤညီညီန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကဆီတလဲတၢ်အိတ်သးအသိတခါဒီးတခါအဂီၢ်န့ၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိကဗျာၢ် အသးမ့ၢ်ထူပၢၢ်ဟံလဲန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တကၤလၢအသန့ၣ်ဒၣ်ဝဲ တကၤလၢအကျိၣ်အကျိၣ်ဒၣ်ဝဲ ကတဝဲအစု ဒီးခိၣ်ရီၢ်ဝဲပဒိတ်တဖုန့ၣ်တသ့ဖဲအသ့ဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢထံကီၢ်ပဒိတ်တဖုအတၢ်ပာအပူၤ တၢ်ဆဲးကျၢဒီးကဗျာၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကစီၣ်ဒီး တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲၤ ဒီးလၢတၢ်ထီဒါခိၣ်ရီၢ်ပုၤမိၤဖိရီၤအဂီၢ်တြီဆာဒိဒၣ်ဝဲ ညီထံအံၤန့ၣ်ဘၣ်ဆၣ် ပုၤဒ်ဒိတ်ခြံၣ်စံၣ်ဖိဟူးဂဲၤမၤတၢ်သ့ၣ်ဒၣ်တၢ်ကစီၣ်န့ၣ် တၢ်အုၣ်အ သးအိတ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်အဒိလၢပသးပုၤန့ၣ်တသ့အိတ်ဝဲဒၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၢ်ဖိဒီးခိၣ်မူၤန့ၣ်အတၢ်ပာအူၣ်ပာနာၤအစိၤတဖၣ်န့ၣ် ပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်အ ပူၤတၢ်ဆဲးကျၢလိာ်သးကဒဲကဒဲအမဲၣ်ညါပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိဒီးကဗျာၢ်အတၢ်ဆဲးကျၢအိတ်ဝဲ ဒၣ်သ့အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်စံၣ်စိၤတစိၤဟံၣ်ဖျါဝဲဒၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်စါ. အဝဲသ့ၣ် ဒုးအိတ်ထီၣ်တၢ်ပရၢပ စၢၢ်လၢတဖိးသဲးတဖၣ်,လံာ်ရဲၣ်ဒီးလံာ်အါကလုာ်ဒီးရၤလီၤဝဲဆူကဗျာၢ်အကျိၣ်သ့ဝဲအ မဲၣ်ညါအဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်ဆဲးကျၢဒ်အမ့ၢ်ကဲးစဲးကွီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကလုာ်ယံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤခိၣ်မူၤန့ၣ် ပဒိတ်သ့မၤတၢ်တၢ်အိၤတနၢၤနီတဘျီဘၣ်.

လၢကျဲဒ်အံၤအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ဆိကဗျာၢ်တၢ်ကစီၣ် ဒီးရၤလီၤအတၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲၤလၢ ကဘၣ်မၤတၢ်ထီဒါခိၣ်ရီၢ်အံၤ ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်ဒၣ်လဲၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်န့ၣ် လီၤတဖၣ်အပူၤအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ကဗျာၢ်တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်ဒ်အမ့ၢ် “တၢ်လၢပဒုးခဲအံၤပုၤမန့ၤ.” ဖဲတၢ်ဂုၤမန့ၤမတၤအိတ်ထီၣ်ဝဲအခါ, “ကဘၣ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးဒ်လဲၣ်.” “ကဘၣ်အိတ်ဒၣ် အတၢ်ဖဲ ပဒိတ်လိာ် ဘၣ်အတၢ်မၤစၢၤ.” ဒီး “ကဘၣ်မၤတၢ်ထီဒါခိၣ်ရီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤဒ် လဲၣ်ဒ်လဲၣ်.” သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.စံးဒၣ်က လိာ်တဘျီဘျီဖဲတၢ်ဆဲးကျၢဘၣ်တၢ်မၤတံာ် တၢ်အံၤအခါဒၣ်လဲၣ်န့ၣ် မ့ၢ်လၢထံဖိကီၢ်ဖိကဗျာၢ် သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်တုၤလဲတၢ်လၢကဘၣ် မၤဝဲအယီၤ တၢ်န့ၣ်လီၤမ့ၢ်တတုၤဘၣ်ဆၣ် အဝဲသ့ၣ်မၤဒၣ်အတၢ်န့ၣ် အိတ်ဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ်ဂဲၤလိာ်အပူၤ မိၤဖိရီၤပဒိတ်အစုဒုၣ်ခိၣ်တီၤသုးဒီးပၢၤကီၢ် တဖၣ် ကိာ်စုကိာ်ခိၣ်ဒီးသ့ၣ်ဟ့ၣ်လီၤအ တၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲၤ “အလီအပျီၢ်” ဒ်သးကမၤပဟးဂီၤ

ဒ်မိဂ်မြိုင်စံဉ်အကမျှာ် လာအသုဉ်ညါထံဆးအပုၤတီခိဉ်ရိဉ်မဲတဖဉ်အံၤ အိဉ်ဒီးတဂ်ပလီၤတၢ်ဟံသးဂုၤဂုၤအယိ တၢ်မၤကဒ်ကဒါအိၤတန့ၢ်ဘဉ်.

တၢ်ဆိဉ်တံၢ်ဒီးတၢ်ပၢၢ်ဆာ်က့ၤအကျဲတဖဉ်

တၢ်ဆိဉ်တံၢ်မၤန့ၤတဖဉ် ဒီးတၢ်ထီဒါဟံးဂုၢ်ဝီ ဖဲဒ်မိဂ်မြိုင်စံဉ်ဂံၢ်ဘါကရူၢ်န့ၢ်လီၤ ဒုးတၢ်န့ၢ် မီၤစီရိၤပဒိဉ်ကဆိဉ်တံၢ် မၤန့ၤမၤဆူၢ်မၤဆါဝဲဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၢ် ပုၤလၢအထူး တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဖဉ်ကဘဉ်သုဉ်ညါဆိဉ်ဝဲဒ်န့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်အိဉ်ဖျါလၢမီၤစီရိၤပဒိဉ်ကဆိဉ် တံၢ်မၤန့ၤဆူၢ်ထီၣ်ဝဲန့ၢ် ပုၤထီဒါတၢ်ဖိတခီ မီၤအသုတဟ့ၣ်အယဉ်တဂၤ, မ့ၢ်မ့ၢ်တခီ ကဘဉ်ပဒုဉ်အသးဒ်လဲၣ်. တူၢ်ဝဲကကဲထဲလဲၣ်ဒီးကဘဉ်မၤကဒါဝဲဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၢ်ကဘဉ် ဆိမိဉ်ဟံစၢၤဝဲဒ် ကျဲန့ၢ်လီၤ. ဒ်တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤအသိး တၢ်ဂုၢ်အကါဒိဉ်မ့ၢ်ပၢၢ်ထီၣ်န့ၢ် လၢပဒိဉ်အတၢ်ဆိဉ်တံၢ်မၤန့ၤအဂီၢ် ကဘဉ်ဟ့ၣ်ပလီၤထံဖီကီၢ်ဖိကမျှာ်ဒ်အဂုၤဝဲကြဲၤဝဲအ သိးန့ၢ်လီၤ. အန့ၢ်မးဒီးတၢ်နးတၢ်ဖီဉ် တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢကဟံဘဉ်အဝဲသ့ၣ်န့ၢ် ကမျှာ်တဖဉ် အံၤကသုဉ်ညါဆိဝဲန့ၢ်လီၤ.

စံးဒ်ကလိဉ်,ပဒိဉ်မ့ၢ်မၤဆူၢ်မၤစီးမၤဆူးမၤဆါတၢ်တခီ တၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံး အိဉ်ထီၣ်ဝဲသ့အလိခိဉ်န့ၢ်တဖဉ်အံၤ ကရဲၣ်ကျဲၤဟံစၢၤဝဲကသံဉ်ကသီသရဲၣ်သမါဒ်အလီၢ် အိဉ်ဝဲအသိးန့ၢ်လီၤ. ဒ်အသုဉ်ညါတုၢ်လဲဝဲလၢပဒိဉ်ကဒိတဒါမၤဆါတၢ်အသိးန့ၢ်ပုၤရဲၣ် ကျဲၤတၢ်သုဉ်တဖဉ်ကထူးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒ်သိးပဒိဉ်အပုၤတဖဉ်မၤအိၤဆါဆါဘျါဘျါ သုတညီတဂုၤအဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်ကရဲၣ်ကျဲၤကျဲၤက့ၣ်တရဲးတၢ်ဒုး, တၢ်ပူၤတၢ်ဂဲၤအကုၢ်အဂီၢ် တချူးလၢအန့ၢ်လီၤတၢ်ဒုးအခါန့ၢ်လီၤ. အဒိ,တၢ်ဟံဖျါတၢ်ဘဉ်သးထီဒါမီၤစီရိၤပဒိဉ်, တၢ်ရဲၣ်လီၤသးဒီးဟးလၢကျဲမ့ၢ်တၢ်လၢအနိးမံးနိးန့ၢ်ပုၤကွၢ်တၢ်ဖိဘဉ်ဆဉ်ပုၤဖိဉ်စုကဝဲၤတဖဉ် မ့ၢ်ခးဝဲလၢကျိန့ၢ်ပုၤကသံလၢအကထီန့ၢ်လီၤ. လၢကျဲဒ်အံၤပုၤဟံဖျါတၢ်ဘဉ် သးဖိတဖဉ် ဟ့ၣ်လီၤအသးသမူလၢတၢ်ထီဒါထံကီၢ်ပဒိဉ်အဂီၢ်ဘဉ်ဆဉ် တၢ်အစၢလၢအမ့ၢ်ဝဲ လၢအကမၤန့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဆိဉ်သနံးတခီ မၤဝဲကန့ၢ်ထံသိးအလိဉ်ဘဉ်ဝဲအသိး တုၤထီၣ် ထီၣ်ဘးဝဲတသ့ဘဉ်. လၢအဝဲန့ၢ်အလီၢ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဆူၢ်နီၤဒ်လၢဟံဒ်ဒီးတလဲၤမၤပဒိဉ် အတၢ်မၤဒီးအိဉ်ဝဲကျဲၤကျဲၤတခီန့ၢ် ကထီၣ်တၢ်ဘဉ်ဒ်ဆါပဒိဉ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤဒီးအဘျူး ကအိဉ်ဝဲအါဒ်တၢ်တက့ၢ်လီၤ.

ပကစးထီၣ်ဒုးဆိပဒုဉ်ပဒါဝဲတၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံး, တၢ်သံတၢ်ပုၤမ့ၢ်ဒိဉ်မ့ၢ်အါတခီ ပတၢ်ပူၤတၢ်ဂဲၤအဝဲန့ၢ် အဘျူးတအိဉ်နီတမံၤဘဉ်အယိ ပကဘဉ်ဆိကမိဉ်ကွၢ်ထံအိၤလီၤ တံၢ်လီၤဆဲးန့ၢ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၢ်လီၤဒုးတၢ်အဖၢမ့ၢ်ပုၤထီဒါတၢ်ဖိ အကရူၢ်ဒီးကမျှာ်လၢ အကွၢ်ကီတၢ်တကပၤခဲလၢကဘဉ်အိဉ်လၢတၢ်ဒိကန့ၢ်ကစီဒ်န့ၢ် တၢ်ကဘဉ်ဆိမိဉ်ဟံစၢၤ အိၤစုၢ်ကီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တမၤဆါတၢ်လၢတၢ်စုဆူၢ်ဒိတကဒီးအိဉ်ဝဲကစီဒ်ခါ, ပဒိဉ်တက

ပုၤမ့ၤမၤဆူၤမၤဖိးအီၤအခါ ပုၤဟံၤဖျါတၢ်ဘၣ်သးဖိတဖၣ်. လၢတၢ်ဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်အပူၤကအိၣ်ဝဲကစုဒုကစီၣ်ဒီၣ်ခါ, လၢတၢ်အံၤအပီၤ တၢ်အိၣ်ကစုဒုအကျဲသန့န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤန့ၤပၤဂၤအီၤအလီၤအိၣ်ဝဲလီၤ. မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးပုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်ဟံၣ်စၢၤ ကမျၢၤအတၢ်အာၣ်လီၤန့ၣ်ခါ, ကဘိးဘၣ်ရဲၤလီၤတၢ်ကစုဒုအကျဲသန့န့ၣ်ခါ, ကဆိလီၤဟံၣ်လီၤဝဲပုၤလၢကဖိၣ်ကျဲၤ ကယၢ်ဟံၣ်ပုၤဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သးဖိတဖၣ်န့ၣ်ခါ, မ့တမ့ၢ်ကယၢ်ဒုချၢအသးဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ခါ, မ့တမ့ၢ်ကထူးထီၣ်ရဲၤ လီၤလံာ်ဖိလၢပုၤကဘၣ်အိၣ်ကစုဒုဒီးဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်ခါ, မ့ၢ်မၤဝဲဒ်အံၤတစီၣ်ဆဲကမိၣ်တၢ်မၤကကဲထီၣ်တၢ်လီၤတီၤလီၤကစီၣ်ခါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဆိမိၣ်ဟံၣ်စၢၤအီၤလီၤ. တကးဒ်းဘၣ်န့ၣ်ဒ်းသး ပုၤဟံၤဖျါတၢ်ဘၣ်သးဖိတဖၣ်အသးကတၢထီၣ်ဝဲ လၢတၢ်ပုၤတဲၣ်ဂဲၤဒီးမၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအဂီၢ် မိၤစီၣ်ရဲၤပဒိၣ်ကဘျၢန့ၣ်လီၤအပူၤ လၢအမၤန့ၤဆိၣ်ခဲတၢ်ဒ်န့ၣ်အသးတဖၣ်အိၣ်ဝဲအဂ့ၢ်န့ၣ် ပုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဆိဟံၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလွဲတၢ်တပယုၣ်ဃီဒ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဟံၣ်ဒုးယၤဂ့ၢ်ဝီအကျဲအသိး

ဖဲတၢ်ဆိလီၤဒုးယၤအကျိၤအကျဲဝဲၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ် မိၤစီၣ်ရဲၤအပဒိၣ်တစီၣ် ဒ်သိး ပုၤဒံၣ်မိၣ်မြှင့်စံၣ်ဖိအစီၣ်ကါကကမၣ်အဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်ကမၤတံာ်တံာ်အီၤ လၢတၢ်တဆဲးတက့ၢ်ဖိသ့ၣ်အယိပုၤပၤဂၤဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်မိအစီၣ်ကါသုတကမၣ်တဂ့ၤ, လၢဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤ မ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်ဟံၣ်လီၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤဖိလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤတဆီဘၣ်တဆီအဂီၢ်ခိၣ်ကါသုတကမၣ်တဂ့ၤန့ၣ် ကဘၣ်ပလီၤအသးလီၤ. ညီန့ၢ်တၢ်မၤအသးလၢမိၤစီၣ်ရဲၤပဒိၣ်မ့ၢ်မၤတံာ်တံာ်တၢ်ဒ်န့ၣ်အသိးန့ၣ်ပုၤပၤဂၤဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်သးပုၤ နီၣ်ကွံာ်အတၢ်မၤကျဲၤလၢကဟူးကဂဲၤဝဲအဂီၢ်သ့ၣ်ဒ်လီၤ. လၢတၢ်မၤအီၤဒီးအမဲာ်ချဲကပီၤလၢအတမ့ၢ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်န့ၣ် အိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးမိၤစီၣ်ရဲၤအပဒိၣ်န့ၣ်လီၤဂဲၤတၢ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး ဒီးတၢ်မၤသးအုးသပူၤတဖၣ်အယိ ပုၤပၤဂၤဆၢတၢ်အသးဟးဂီၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး, ပုၤပၤဂၤဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်မိအသးအသုတဒုဒိနီတမံၤ ဒီးကဒ်ကဒါတဂ့ၤ,မ့မ့ၢ်တစီၣ်,မိအပံာ်ဂၢၢ်အသးဒီးမၤဒုဒ်တၢ်ဒ်အရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤဟံၣ်အသးအသိးန့ၣ်တက့ၢ်. ဘၣ်တဘၣ်ကမ့ၢ်ဒ်ဝဲမိၤစီၣ်ရဲၤပဒိၣ်အပူၤတဖၣ် ဟံၣ်လီၤအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဒ်သိးပုၤဒံၣ်မိၣ်မြှင့်စံၣ်ဖိတဖၣ် ထီဒါရီၢ်ခိၣ်အီၤအသုတသုတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဒ်သိးပုၤပၤဂၤဆၢတၢ်ဖိတဖၣ်အ တၢ်မၤလွဲတကဲထီၣ်တဂ့ၤအဂီၢ် မၤကတၢထီၣ်ပုၤသးဒ်သိးပုၤဟံၤဖျါတၢ်ဘၣ် သးဖိတဖၣ် ကဟူးကဂဲၤလၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဂဲၤလီၢ်ဒံၣ်မိၣ်မြှင့်စံၣ်ဖိတဖၣ် ကနၢ်န့ၢ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလၢအပံာ်လီၤဝဲတဖၣ်ဝဲဂဲၤလီၢ်ဝဲဒ်အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ ကျဲၤတဆီဘၣ်တဆီဆူညါကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်မၤဝဲဒ်အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအသိးအခါတၢ်ကဟဲကဲထီၣ်အသးလၢအဂၤကအိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်ပဝဲ

တသ့ဘၣ်. လၢတၢ်မၤအသးအဖီခိၣ် အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ကြွၢ်းဆီတလဲ အတၢ်ဒုးအက့ၢ်ဂီၤန့ၣ်
 မၤဝဲသ့လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်, တၢ်လၢခိၣ်န့ၢ်လၢအဂ့ၤန့ၢ်, ဖဲတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲတဘျီလၢ
 လၢန့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအသ့ဟံးန့ၢ်တၢ်အထိးနါ ထီၣ်န့ၣ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တက့ၢ်. ဖဲနဆီတ
 လဲတၢ်ဒုးအကျိၤအကွၢ်အခါန့ၣ်ပလီၢ်နသး ဒ်သိးအသုတလဲၤတပျဲတပျဲဒီးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲး
 အတၢ်ကွၢ်ဖိတဂ့ၤ. တဘၣ်လဲၤသဘံၣ်ဘုၣ်အသးဒီးတၢ်ဒုးအဆဲးဖိတဖၣ်စ့ၢ်ကံးဘၣ်.
 နကဘၣ်မၤဖျါထီၣ်ဒၣ်တၢ်အမိၢ်လဲၤဖိၢ်ပုၢ်ဒ်န့ၣ်ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲးမိၢ်ပုၢ်အသိး ခီဖျါတၢ်ဒုးအဆဲး
 တဆီဘၣ်တဆီန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်မးဒီးနကတုၤလၢနတၢ်ကွၢ်ဖိအဖီတၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဆာအိဉ်-ယိး

တၢ်သူထံရူၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိဉ်ရီၢ်

လိာ်ကဝီၤလၢကမ္ပၢ်မုၢ်ပုၤလၢအပျံၤတၢ်ဒီးအစိကမီၤတအိဉ်ဘဉ်န့ၣ် တၢ်ဘဉ်ယိဉ် စုၤဝဲ ဒီးအလီၢ်အိဉ်လၢတၢ်ကဘဉ်မၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ်သးခုတလုၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအကလုာ်ဒ်ခံၤအဖီခိဉ်, မုၢ်လၢအမၤသးဒ်တၢ်သးထီၣ်ပုၤဂၤအကူအသိး(တၢ်လၢအတဖိးမံ)အပိလၢကမ္ပၢ်အကျါ တၢ်ထီၣ်ကမ္ပၤကမၢ်အိဉ်ထီၣ်ဝဲ ဒီးကမ္ပၢ်အတၢ်ဟံန့ၣ်လီၤမၤသးကိးတၢ်စ့ၢ်ကိး ကမၤတၢ်လၢတၢ်ထီၣ်တဂၤတမံၤန့ၣ် ပသမၤအလီၢ်တအိဉ်ဝဲဘဉ်. လၢအဂၤတကပၤန့ၣ် လၢထံရူၢ်ကီၢ်သးတၢ်ဂ့ၢ် အဆံးအဖီခိဉ် အိဉ်ထီၣ်ဝဲသူန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအရဲၣ်ကျဲၤကျဲၤက့ၣ်တရံးသ့ၣ်တဖဉ် ကဘဉ်ဃုထာဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢအကြားအဘဉ် လၢတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်အိဉ်တသ့ဒီးလၢတၢ်ကဘဉ်သ့ၣ်ညါပာ်ကဲအိဉ်လဲၢ်လဲၢ်ယဉ်ယဉ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ရၤလီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖဉ်အပူၤတၢ်မၤန့ၣ်န့ၣ် မုၢ်လၢအမၤဘဉ်ကျဲၤတၢ်လၢအဘဉ်ဒ်ဘဉ်ထံးသ့ၣ်တဖဉ်အမံၣ်ညါဒုးန့ၣ်ပၤကမ္ပၢ် လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤအိဉ်ဝဲဒီးတၢ်အစိကမီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူၣ်တရံးအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလၢအယံာ်အဂီၢ်န့ၣ် ခိဉ်န့ၣ်လၢအရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖဉ်အံၤ တကြားဆိကမိဉ်ဝဲဘဉ်ဃး မိၤစီရိၤကလီၤပီၣ်ဝဲချ့သးဒ်န့ၣ်ဘဉ်. မုမုၢ်တစီကဘဉ်မၤန့ၣ်တၢ်အထိးနါ လၢတၢ်ကွၢ်စိအဖီခိဉ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤကိးခါအပူၤ တၢ်ကဘဉ်ဆၢမုၢ်လၢဝဲလၢကမ္ပၢ်ကန့ၣ်လီၤသကိးတၢ်စံးတၢ်န့ၣ် တန့ၣ်စ့ၢ်ကိးဘဉ်. ပမုၢ်ဘဉ်ကွၢ်ထံဆိကမိဉ်ဘဉ်ဃးတၢ်မၤလိဉ်ထီၣ်ဖးထီၣ်ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဆီဘဉ်တဆီန့ၣ်တၢ်မၤအတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအိဉ်ထံးအဖးဖီဒီး ဖဲတၢ်အကတၢ်ဘူးထီၣ်ဝဲအခါ တၢ်ဂဲၤလိာ်လၢအယံာ်န့ၣ်တပတီၢ်ဒီးတပတီၢ် လီၤဆီလိာ်သးအဂ့ၢ်န့ၣ် ခိဉ်န့ၣ်လၢအတီခိဉ်ရီၢ်မဲဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတဖဉ် ကဘဉ်ဆိကမိဉ်ကွၢ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဃုထာန့ၢ်တၢ်ခိဉ်ဆၢအကျဲ

လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်အိဉ်ထံးအပတီၢ်န့ၣ် တၢ်ရၤလီၤမၤဖျါကျဲၤက့ၣ်တရံးအတၢ်မၤလၢအအိဉ်ဒီးတၢ်ကွၢ်စိန့ၣ် မုၢ်တၢ် လၢအကဲဘျူးဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်ကဘဉ်ပိာ်ထီၣ်အခဲတခါဝဲတခါ,အဒိခဲခဲမုၢ်ဂ့ၤသၢခါမုၢ်ဂ့ၤ ကဘဉ်လဲၤချူးခဲလိာ်သးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤကျဲၤက့ၣ်တရံးလၢ “တၢ်ပၢ်ဆၢလၢတၢ်ဃုထာပာ်အိဉ်” အဂီၢ်တၢ်ကဘဉ်မၤသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢအဘဉ်တၢ်ဟံပနီၣ်အိဉ်လီၤလီၤဆီဆီအိဉ် မုတမုၢ်တၢ်လၢအမၤဘဉ်ဒိပုၤခိဖျါသးမိၤစီရိၤ အတၢ်ဆီတၢ်မၤန့ၣ်န့ၣ်လၢအကဲထီၣ်တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါသ့ၣ်တဖဉ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဟံပနီၣ်ဒ်န့ၣ်အသိး မုၢ်တၢ်လၢအကြားဝဲဘဉ်ဝဲ လၢတၢ်ခဲပနီၣ်အဂီၢ်ဒ်သိးကမၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ်ကျဲၤက့ၣ်သ့အတၢ်ကွၢ်စိလၢအဆီအချ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်ခိဉ်မြိးတၢ်ဂဲၤဘါကရူၢ်တ

ဖၣ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤရၣ်ကျဲၤအသ့ဟီၣ် ကျဲကျဲသ့အတၢ်ကွၢ်စိလၢတၢ်ဘၣ်စၢၤအကတီၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်မၤန့ၣ်ကျဲၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲတဆိဘၣ်တဆိလၢအမၤဂ့ၤထီၣ်သးသ့ဟီၣ် ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆိတလဲ လၢအကဲဘျူးကဲဖိၣ်ပီၢ်ပီၢ်လၢတၢ်စိတၢ်ကမီၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ် လၢတၢ်ဂဲၤလိၣ်လၢအယံၣ်အထာအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၢၢ်ဆၢလၢအဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်အကျဲကျဲတရံးသ့ၣ်တဖၣ်ကြးပၢၢ်ဆၢဝဲလၢပုၤဂ့ၢ်ပီၢ်, မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် မ့တမ့ၢ် ထံၣ်ဂၢ်သးအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤလီၤဆိဆိတဖၣ်အဖိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဂ့ၢ်ပီၢ်ဒီးထံၣ်ဂၢ်သးဂ့ၢ်ပီၢ်တဖၣ်အံၤတၢ်က ဘၣ်ယုထၢထီၣ်အိၣ်လီၤဆိဒ့ၣ်တၢ် လၢပုၤဂီၤစိရီၤအတၢ်ပၢၢ်အပူၤ ဒ်သီးကကဲထီၣ်တၢ်လၢပုၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိပၢၢ်ဆၢ မ့တမ့ၢ် ကဂ့ၢ်လိၣ်ထီၣ်ဒါမိၤစိရီၤအတၢ်ကွၢ်စိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ပဲတဲတုၢ်လဲလၢညါအသိး မ့ၢ်သ့တခီန့ၣ် တၢ်ပၢၢ်ဆၢလၢတၢ်ယုထၢအိၣ်အပူၤမၤတၢ်အကရၢ်ကြးမၤတဖျါတၢ် ဖဲပုၤမိၤစိရီၤအဂီၢ်စၢ်အိၣ်ဝဲအါဝဲအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤတဖျါတၢ်ဒ်အံၤသိးအံၤအယီၤ ပုၤရိၣ်ဖိၣ်ပံၤဖျါတၢ်ဘၣ်သးကမၤန့ၣ်အါထီၣ်တၢ်အသ့ဟီၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. လၢအဆိတခီပုၤတီၣ်ခိၣ်ရိၣ်မဲကျဲကျဲတရံးတဖၣ်အလီၢ်အိၣ်လၢကဟံၤလီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢပုၤလၢအကဟူးကဂဲၤ အဆိကတၢ်တခူၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွၢ်စိလၢတၢ်ဟံၤပနီၣ်ဃၢ်အိၣ်န့ၣ်မ့ၢ် မနုၤတဖၣ်လဲၣ်? လၢဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤဖးဒိၣ်အဂီၢ် မၤစၢၤတၢ်မနုၤသ့လဲၣ်? မ့ၢ်သ့မ့ၢ်ဘၣ်တခီ ဂ့ၤလၢတၢ်လူၤကွၢ်ကါက့ၤဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤခဲဘျီမ့တမ့ၢ်သ့ဘျီ လၢတၢ်ဘိးဘၣ်ရဲၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၢ်ပၢၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ကျဲကျဲ သ့ခဲလၢ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲ လၢတၢ်ကမၤလိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤလၢတၢ်ယုထၢဒီးမၤအိၣ် ဒ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတက့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

ဒုးနဲၣ်တၢ်အပနီၣ်လၢနတၢ်ပုၤမိၤစိရီၤ

လၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်အိၣ်ထံး လၢတၢ်ကမၤပၤဟးဂီၤကွၢ်မိၤစိရီၤအဂီၢ်န့ၣ် ထံၣ်ဂၢ်သးအတၢ်ပူၤတၢ်ဂဲၤအဆိက တၢ်ကဘၣ်တၢ်ဟံၤပနီၣ်အိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အကျဲတနီၤကဘၣ်တၢ်မၤကွၢ်အိၣ် ဒီးထူးန့ၢ်အတၢ်ဟံၤသ့ၣ်ဟံၤ သးဝဲၤကကတဲၣ်ကတီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢတၢ်ကစးထီၣ်တၢ်ဂဲၤလိၣ် ဒီဖျါတၢ်မၤလီၤမ့ၢ်ပြဲၤတၢ်ဒီးထံၣ်ဂၢ်သးအတၢ်ဒိၣ်ရီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပူၤတၢ်ဂဲၤအဆိကတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်တဒၢအပနီၣ်, မ့တမ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်ဂဲၤလၢအဘၣ်တၢ်ဟံၤပနီၣ်အိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤလီၤမ့ၢ်ပြဲၤ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတစီၢ်တလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်တဖၣ်မ့ၢ်တခီပုၤ လၢအဒိးသ့လီၤအသးတဖၣ်ဂ့ၤတၢ်ဟံၤလီၤအိၣ်လၢတၢ်အကါဒိၣ်အလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဂၤတကပၤတခီ ပုၤလၢအပူၤဂဲၤမ့ၢ်အါဝဲန့ၣ်တၢ်ကအိၣ်ဘျီယံၣ်မံနဲးမ့တမ့ၢ်အါန့ၢ်အန့ၣ်တက့ၢ်လီၤ. လၢတၢ်အိၣ်သးအဂၤတနီၤအဂီၢ် တၢ်ကဟံၤလီၤပုၤလၢအဟံၤဖျါတၢ်ဘၣ်သး ဒီဖျါတၢ်ဒုၣ်တၢ်အိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်အိၣ်

ဘိုးဘါထုကဖန်မုဂ်ဂုၤ၊ ဖဲတၢ်ကဲထီၣ်သးလၢအကါဒိၣ်ဝဲတဖၣ်အကျါ ဃုၣ်ဒီးကွဲဖိဒုၣ်ထီၣ် ကွဲတၢ်ဆုၣ်နီၤကလိဒီး တမၤတၢ်နီၣ်တမံၤလၢဝဲဒၤဒးတဖၣ်အပူၤမုဂ်ဂုၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ တၢ်ဘျီမိၤစီၣ်ရီၤအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ (သုးမ့တမ့ၢ်ဂၤကီၢ်)တဖၣ် မၤတံၢ်တၢ်အီၤသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ် လီၤ. တၢ်မၤအကူၢ်အဂီၢ်တနီၤ. ဒ်အမုၢ်တၢ်ရီၣ်ဖိုၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သး လၢပုၤမိၤစီၣ်ရီၤတနီၤ မုဂ်ဂုၤအဝဲလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်မုဂ်ဂုၤ. ပၤကီၢ်တဖၣ်အဝဲလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်မုဂ်ဂုၤအဂီၢ် တၢ်ဘၣ်ယီၣ် လၢတၢ်စုဆုၣ်ခိၣ်တကးအဂီၢ်အိၣ်ဝဲသ့အယီၤ လၢတၢ်ကမၤအီၤအဂီၢ် တၢ်တဟ့ၣ်အီၤ န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်မၤအကူၢ်အဂီၢ်တနီၤ ထူးန့ၣ်ထံၣ်ဒိၣ်ကီၢ်လဲၣ်ဒီးဘိမုဂ်ဂုၢ်မုၢ်တနီၤအသးဒ်သိး ကသ့ၣ်ပိၢ်သးဝးစၢၤတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, ဖဲ ၁၉၈၈ ကီၢ်ပယီၤကွဲဖိတဖၣ်အတၢ်ဟံၣ်ဖိုၣ် ထီၣ်သးန့ၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သး, တၢ်ပုထီၣ်မုဂ်ဂုၤ, ၁၉၈၉ကီၢ်စံၣ်အဝုၣ်ခိၣ်ပံၣ်က့ အပူၤကွဲဖိတဖၣ် မၤတၢ်ဒုၣ်တၢ်အိၣ်ပံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သး လၢဒ်မိၣ်ခြိၣ်စံၣ်အဂီၢ်ဖဲ Tiananmen အပျီဖးလဲၣ် အပူၤမုဂ်ဂုၤသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဖျါဆုၣ်ဂုၤမးလီၤ. တၢ်သံတၢ်ပုၢ်အဒိၣ်အမုၢ်ဒ်အံၤအပူၤန့ၣ်မုၢ် တၢ်လၢပုၤတီၣ်ခိၣ်ရီၣ်မဲတၢ်တဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ပလီၤသးလၢအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤကိးမံၤ အပူၤန့ၣ်လီၤ.

အဝုၣ်ဒ်အံၤမုၢ်တၢ်လၢအပျါလီၤဘိလီၤမုၢ်ဒီးမၤဘၣ်ဒိပုၤမိၤစီၣ်ရီၤဖိတဖၣ် အသူးအ သ့ၣ်ဒီးမၤလီၤအသးသဟီၣ်ဘၣ်ဆၣ် အဝဲသ့ၣ်တပျဲအတၢ်စိတၢ်ကမိၤညီညီန့ၣ်ဘၣ်. ညီန့ၣ် တၢ်မၤအသးလၢတၢ်ဂဲၤလိာ်အခိၣ် ထံးတခါန့ၣ်ပုၤမိၤစီၣ်ရီၤတဖၣ် အစိကမိၤအဂံၢ်ခိၣ်သ့ၣ် တဖၣ် တဘၣ်ဒိဆါဆါကဲၣ်ဆိးဘၣ်. တၢ်အံၤလိာ်ဘၣ်ဝဲလၢကဗျါဒ်ဒိဒုၣ်ဒိထာဒီးတၢ်ဂဲၤလိာ် အတၢ်ကရၢကရီၤဒါညါ ကဘၣ်ဟူးဂဲၤဝဲကိးအသန့ၣ်ဒ်ဒီးလၢမိၤစီၣ်ရီၤအတၢ်ပာခဲလၢာ် အပူၤဝးဝး ဒီးဟူးဂဲၤလၢတၢ်မၤ လီၤမုၢ်လီၤဖးတၢ်လၢတၢ်ခိၣ်ရီၣ်ဖးဒိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တမၤအသးဒ်န့ၣ်ဒ်ဘၣ်. လၢကမၤအသးအဂီၢ် တၢ်အံၤမုၢ်တၢ်လၢ အကိစုၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤအသးအါဘျီအပူၤ တၢ်ခိၣ်ရီၣ်အတၢ်မၤဒီးတၢ်မၤလီၤမုၢ်လီၤဖးတၢ်အတၢ်ရဲၣ် ကျဲၤ ကဘၣ်အိၣ်ပံၣ်ထီၣ်ဒါပုၤမိၤစီၣ်ရီၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤမူဒါ

လၢတၢ်ပၢ်ဆါအတၢ်မၤလၢတၢ်ဃုထၢအီၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤ ပုၤကဗျါအ ကရူၢ်တနီၤမၤတၢ်ဘၣ်ဒီးဆါညါန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤတၢ်တုၤလီၤဆါဆါဒ်သးန့ၣ်တဘၣ် အိၣ်ထဲတတီၤမိၤဘၣ်. လၢကရူၢ်အဂၤစုၢ်ကိး ကဘၣ်ဟူးဂဲၤဒီးမၤတၢ်ဒ်အမုၢ် တၢ်ဂဲၤ လိာ်ထီဒါအမူအဒါအသိးစုၢ်ကိးလီၤ. အဒိ, ဖဲကွဲဖိတဖၣ်မၤတၢ်တီၣ်တၢ်လီၤလၢအ သန့ၣ်ဒ်ဝဲအခါ, တၢ်ဘျီတၢ်ဘါ, တၢ်ကရၢကရီၤအကရူၢ်အဂၤတဖၣ် ကဘၣ်ဟူးထီၣ်ဝဲတ ဂၤလၢအသန့ၣ်တဂၤလၢအသန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘျီတၢ်ဘါကမၤဟူးထီၣ်တၢ်လၢတၢ်

ဘျဉ်တၢ်ဘၢအဂ့ၢ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိကမၤတၢ် လၢအတၢ်မၤဘၣ်ထွဲအဂ့ၢ်, ကမၤပျၢထီၣ်အတၢ်မၤသးတၢ်မံၤမံၤ, ပုၤကွဲးလံာ်ကွဲးလံာ်တဖၣ် ကထီဒါတၢ်လၢအဖီၣ်ပံးတၢ်ကွဲးတၢ်လဲးအတၢ်ကလုာ်တြီၣ်တၢ်တဖၣ်, အန့ၢ်မးဒီးပၤ ကီၢ်အပုၤတဖၣ်ကရၤလီၤအသးလၢလၢပုၤပုၤလၢကဖိၣ်တၢ်အဂီၢ် တညီၣ်န့ၢ်အိၣ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်တၢ်ဟူးဝးထီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ် လဲၣ်လဲၣ်လဲၣ်ဒီး အသဟီၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ဝဲလဲၣ်န့ၢ်ကရူၢ် တနီၤနီၤအိၣ်ဘျးဝဲကဗျးန့ၢ်လီၤ.

ဒ်တၢ်ကွဲးပျၢတုၤလဲၣ်လၢအဆၢဒိၣ်လၢညါတဖၣ်အပူၤအသးန့ၢ်, တၢ်ပၢ်ဆၢလၢတၢ်ဃုထၢဟံၣ်အိၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လီၤဆီၣ်ဒၣ်တၢ်လၢကဒိၣ်သဒၢပုၤဂုၢ်ဝီမ့ၢ်ကျဲၤဝဲၤကွၢ်ဒီးထံၣ်တၢ်သးအတၢ်ကရၢကရီၤ အကရူၢ်ဖိလၢအပူၤပျးဒီးမိၤစီၣ်ရီၤ အတၢ်ပၢတၢ်ပြးလီၤလီၤတဖၣ် အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်အလီၢ်ခၢၣ်သးအဂၤတဖၣ် ကီၢ်ဆၢ, ကီၢ်ရူၣ်, အပတီၢ်အစိကမိၤ ကဟ့ၣ်တၢ်ကရၢကရီၤတဖၣ်အဂံၢ်အဘါဒ်သးကဗျးတဖၣ် ကသ့မၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆီၣ်သနံးမ့ၢ်ဂုၤ ကပၢ်ဆၢမိၤစီၣ်ရီၤအတၢ်ပၢတၢ်ပြးအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂုၤအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤကဗျးတဖၣ် မ့ၢ်ပုၤမိၤစီၣ်ရီၤအတၢ်ခးပနီၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ.

ပညိၣ်ဃီၤတၢ်ဆူမိၤစီၣ်ရီၤအစိကမိၤ

ဒ်တၢ်ဂဲၤလိာ်လၢအယံာ်ဝဲထၢဝဲဒိၣ်ထီၣ်ခိၣ်ဖျိကျဲကျဲတရံးတဖၣ် ဆူတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အကုၢ်အဂီၢ်အသးန့ၢ်, ပုၤလၢအတီၣ်ခိၣ်ရီၣ်မဲကျဲကျဲတရံးတဖၣ်ကြးထီၣ်ကွၢ်ဒွးကွၢ်ဝဲမိၤစီၣ်ရီၤအစိကမိၤအဂံၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကကျၢၤဝဲဆံးအါ လဲၣ်န့ၢ်လီၤ. လၢတၢ်ပညိၣ်ဆံၤအပူၤတၢ်မၤလီၤမုၢ်ပြီၤအတၢ်မၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအကမၤဂုၤထီၣ်ကျဲကျဲတရံးအတၢ်အိၣ်သးအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ပုၤဒ်ခိၣ်ခြးဖိတဖၣ်အဂံၢ်အဘါဒ်အိၣ်ထီၣ်, ပုၤတီၣ်ခိၣ်ရီၣ်မဲဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်ကဘၣ်ဟံၣ်လီၤကျဲၤလီၤအါထီၣ် တၢ်ဒီးကမၤသကးတၢ်ဒီးတၢ်ခိၣ်ရီၣ်အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်ဒ်သးပုၤမိၤစီၣ်ရီၤဖိတဖၣ် ကတူၢ်ဘၣ်တၢ်ပံးတၢ်စ့ၤ လၢအတၢ်စိကမိၤအဂံၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အထူၣ်အပျၢကလီၤစၢ်ဝဲဝဲၤ လၢခဲကတၢ်ကလီၤပုၤဂီၢ်ကွၢ်ဒိၣ်ခါအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ကဗျးဒီးကရူၢ်တဖၣ်အတၢ်ဆီၣ်ထွဲမိၤစီၣ်ရီၤ ဖဲတယံာ်ဒ်ဘၣ်တဖၣ်ကလီၤစၢ်ဝဲအဂီၢ်ဒ်ခိၣ်ခြးကရူၢ်ကသ့ရဲၣ်ကျဲၤဝဲအဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဆီၣ်ထွဲမိၤစီၣ်ရီၤအသဟီၣ်ကလီၤစၢ်ဖျိပုၤမိၤစီၣ်ရီၤအတၢ်မၤတရီၤတပါတဖၣ်, မ့တမ့ၢ်, ခိၣ်ဖျိမိၤစီၣ်ရီၤအမ့ၢ်ကျဲၤဝဲၤကွၢ်လဲၤကဆဲးကဆဲးအယံာ် ဒီးမ့မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢမိၤစီၣ်ရီၤအတၢ်ပၢကလီၤပုၤဂီၢ်ကတၢ်ဝဲဆီဆီအယံာ်န့ၢ်ဧါ?

ပုလလအဆိုင်ထွဲမီလစီရိယသုတ်တဖှ် အလီဂအိတ်ဝဲလဟာတကသ္မိန်အနဒ်ဒ်သီးက သုအိတ်မုဟူးဂဲဒ်ပုလဘာဉ်စာလဖိ၊ မုတမုဂ်၊မုဂ်သုတမိ၊ ကသုယုတ်အသးဆူဒ်ဒ်မိတ်မြိုင်စိတ်အတဂ် ဟူးတဂ်ဂဲဒ်အဂီဂ်န့ဒ်လီလ်.

ဖဲတဂ်ဟ်လီလ်တဂ်ရဲဒ်တဂ်ကျဲလ် ဒီးတဂ်မလီလ်ထီဒ်ဖးထီဒ်ထံရူဂ်ကီဂ်သးတဂ်ခိတ် ရီဂ်အခခါဆာကတီဂ်တဂ်အကါဒိတ်ဝဲမး လာတဂ်ကဘဉ်ကွဲရူဂ်ပုလလအဆိုင်ထွဲမီလစီရိယ၊ ဒီး တဂ်မလီလ်အဆိုင်သုတ်တဖှ် ယုတ်ဒီးအကရူဂ်ဘျူးဖဲဖိတဖှ်၊ လီလ်ဆိဒ်တဂ်အသုဒ်မုဂ်သုတ်တ ဖှ်န့ဒ်လီလ်.

သုးဖိမုဂ်ဂုလ်၊သုးခိတ်မုဂ်ဂုလ်၊ အတဂ်သုတ်တီသးရဲလလာမီလစီရိယအဖိခိတ် အိတ်အပတီဂ် ထဲလဲဒ်န့ဒ်တဂ်ကဘဉ်ယုသုတ်ညါန့ဒ်အီလဝဲလ်၊ သုးမုဂ်အဝဲန့ဒ် ပုလဒ်ဒ်မိတ်မြိုးဖိဒိတ်စီန့ဒ်အီလလာ တဂ်ဖိကမီလ်သုတသုန့ဒ် တဂ်ကဘဉ်ယုသုတ်ညါအီလီလ်. သုးဖိအါဒ်အါဂဲအသုတ်တဖှ်အသး တညီဘဉ်န့ဒ်ခါ? မုတမုဂ်အဝဲသုတ်ဘဉ်တဂ်သ္မိန်ဆူဒ်အီလလာသုးခါ? မုတမုဂ်ဘဉ်ဒီးသုးဖိ၊ ခိတ်နဂ်တဖှ် ဘဉ်တဂ်ကွဲန့ဒ်လွဲန့ဒ်၊ မိလ်န့ဒ်အီလ်ဖိထံရူဂ်ကီဂ်သး,ခူဒ်ဖိတဖိမုတမုဂ်၊ ပုလဂုဂ် ဝီဘဉ်ထွဲအဖိခိတ်တဂ်ဂုဂ်တမံလ်မဲလ်န့ဒ်ခါ လာတဂ်ဂုဂ်မနုလတဖှ်အသ် သုးခိတ်သုးဖိတဖှ်က လီလ်ဝဲဆူပုလဒ်ဒ်မိတ်မြိုးဖိတဖှ် အဆိုင်တကပလ်န့ဒ်လဲဒ်

လာအဆိန့ဒ်ကျဲကူတ်တရဲးကဘဉ်အိတ်ဟ်ဝဲလဟာ တဂ်န့ဒ်လီလ်ဆဲးကျိးဒီး မိလ်စီရိယအ သုးမုဂ်ဂုလ်၊တဂ်ပတဂ်ပြးအပုလမုဂ်ဂုလ်န့ဒ်လီလ်. ဒီဖျိတဂ်ကတီလ်မုဂ်ဂုလ်၊တဂ်အပနီဒ်မုဂ်ဂုလ် ဒ်ဒ်မိတ်မြိုးတံးအကရူဂ်အံလ် ဒုးသုတ်ညါမိလ်စီရိယအသုးတဖှ် လာတဂ်ထုတ်ဖျိးအ တဂ်ဂဲလီလ်အံလ် မုဂ်တဂ်လာအဂါဂဲခါဒ်သနာဉ်ဟ်လီလ်သးကျဲလ်မုဆု ဒီးမုဂ်ပုလအဂံဂ်ဆူဒ်ဘါဆူဒ်တဖှ်အဂုဂ်သု ဝဲန့ဒ်လီလ်. မိလ်စီရိယအသုးတဖှ်အံလ်ကဘဉ်သုတ်ညါဟ်စာလဝဲလဟာတဂ်ထုတ်ဖျိးအတဂ်ဂဲလီလ် မုဂ်တဂ်တခါလာအဘဉ်တဂ်ဆိလီလ်ဟ်လီလ်အီလီလ်ဆိဒ်တဂ်လာကမလီလ်ပုဂ်မိလ်စီရိယ၊ ဘဉ်ဆုတ်တမလ်ဘဉ်ဒီမိလ်စီရိယအသးသမုအဂုဂ်န့ဒ်လီလ်. လာကျဲဒ်အံလ်မိလ်စီရိယအသုးမုဂ်သံဒ် ဘိလာအဆိုင်ထွဲအီလ်တဖှ် အတဂ်သးတီကလီလ်မဂ်ကွဲဒ်ဝဲဝဲလ်ကသးအိတ်သးတီကုဒ်ဒီးဒ်ဒ်မိတ် မြိုးန့ဒ်လီလ်. တဂ်မလီလ်အကျဲဒ်သီးအံလ် တဂ်မလီလ်အီလလာမီလ်စီရိယအဂါဂဲဒီး ဒီးမလ်ပြုပြုပုလမလ် တဂ်ဖိတဖှ်အဖိခိတ်သုဝဲဒ်န့ဒ်လီလ်.

တဂ်ကျိးစားမလ်န့ဒ် တဂ်ဒိစိတ်တဂ်ဒီးတဂ်လွဲန့ဒ်ပုလ် ဒ်သီးအသုတဒိကန့ဒ်ပုလ်မိလ်စီရိယ န့ဒ်တဂ်တကြားတဲဖျါအီလ်ဘဉ်, အဝဲန့ဒ်လာကျဲတဘိဘိမုဂ်တဂ်ဟုတ်ကူတ်တဂ်တဲလ်ဖးလာမီလ် စီရိယအပုလဒ်ဒ်န့ဒ်လီလ်. တဂ်ဂဲလီလ်ဒ်န့ဒ်သုတ်တဖှ်န့ဒ်တဂ်တ ကြားမလ်ဖျါအီလ်န့ဒ်ဘဉ်. မိလ်စီရိယအသုးမုဂ်သံဒ်ဘိလာအဆိုင်ဒီးတဂ်ဒိစိတ်တဂ်တဖှ်အလီဂအိတ်လာတဂ်ကဒုးနဂ်ပဂါ အီလ်လာတဂ်ဂုဂ်န့ဒ်ဆူဒ်တဂ်ဖိတဂ်ကမီလ်ဒ်သုးအတဂ်ရဲဒ်ကျဲလ်မုဂ်ဂုလ်, တဂ်ပုထီဒ်ထီဒ်ဒါတဂ်မုဂ်ဂုလ် တမုဂ်တဂ်လာအကြားဝဲဘဉ်ဝဲနီတမံလ်ဘဉ်အဂုဂ်န့ဒ်လီလ်.

မိၤစီၣ်ရီၤအသးခိၣ်နီၣ်လၢအသ့ဒိဏ်တၢ်တဖၣ် မၤတၢ်လၢအကၢၤဒိၣ်တဖၣ်သ့ဝဲ, ဒ်အမ့ၢ်, တၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တအိၣ်သးတအိၣ် ဒီးတၢ်တဖၣ်သးကိးမၤသကိးတၢ်လၢသးမ့ၢ်အပူၤ, တၢ်မၤစီၣ်ရီၤ (ပုၤမၤတၢ်ဖိ) ကၢ်စီၣ်ဒီးတၢ်တဒိကန့ၣ်တၢ်က လုၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲပုၤလၢအဂ့ၢ်လိာ်မၤတၢ်မၤအသီတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်တၢ်ဂံၤလိာ်ကစၣ်ဒုအပူၤ မိၤစီၣ်ရီၤသးမ့ၢ်ဒိၣ်အပူၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ် ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်အကလုာ်ကလုာ်, ဒ်အမ့ၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်ကျဲၤလၢတၢ်ကလဲၤဒီဖျိအိၣ်, ကသံၣ်ကသီဒီးတၢ်လိာ်အဂ့ၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်သ့ဝဲဒံၣ်န့ၣ်လီၤ.

သးမ့ၢ်ဒိၣ်မ့ၢ်ပုၤမိၤစီၣ်ရီၤအတၢ်စိကမိၤဂံၢ်ဘါခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, အဝဲသ့ၣ်သ့သးအတၢ်ဒိကန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢသးဖိအဖီခိၣ်ဒီး တၢ်စုကဝဲၤဒ်သးကစံၣ်ညီၣ်ကယံၢ်ပုၤလၢအတဒိကန့ၣ်အိၤသ့ၣ်တဖၣ် တဘျီယီၤသ့ဝဲအယိန့ၣ်လီၤ. မိၤပုၤတီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲကၢၤခိၣ်ရီၢ်အကျဲကူၣ်တရံးတဖၣ် ကြးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဝဲဒံၣ်လၢမိၤစီၣ်ရီၤအပူၤပၤဂၤကီၢ်, ပၤပြး, သးဂံၢ်ဘါသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤစၢၤလိာ်သး, တၢ်ဒိကန့ၣ်လိာ်သးန့ၣ် တၢ်မၤဟးဂီၤအိၤတသ့ဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. လၢတၢ်အံၤအယိ ပုၤတီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲကျဲကူၣ်တရံးသ့ၣ်တဖၣ်ကဆိၣ်လီၤ. ပီၢ်ကွဲၣ်မိၤစီၣ်ရီၤအဂီၢ်န့ၣ် ကဘၣ်ပာ်ဝဲတၢ်မၤဟးဂီၤ တၢ်သ့ၣ်တီသးရၤလၢမိၤစီၣ်ရီၤအပူၤအံၤလၢတၢ်မၤအကၢၤဒိၣ်တမံၤန့ၣ်လီၤ.

ဒံၣ်မိၣ်ခြံးသးဂံၢ်ဘါတဖၣ် ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢမိၤစီၣ်ရီၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပၤဂၤကီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤအတၢ်တဒိကန့ၣ်တၢ် ဒီးတၢ်တမၤတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤပျံၤဝဲသ့စုၢ်ကိးအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤပုၤဒ်န့ၣ်အသးတဖၣ် ကထီၣ်ပုၤပူၤထီၣ်ကဒါဒံၣ်မိၣ်ခြံးအဂံၢ်အဘါသ့ဝဲစုၢ်ကိးအယိန့ၣ်လီၤ. ဒံၣ်မိၣ်ခြံးဂံၢ်ဘါတဖၣ် တဘၣ်ပျံၤပုၤသ့ၣ်တဖၣ်ထီၣ်ဒါက့ၤတၢ်ဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အလီၢ်, ဖဲတၢ်ဆဲးကျဲၤအတၢ်အိၣ်သးဂ့ၤအခါန့ၣ် ကဘၣ်မၤဝဲတၢ်တဒိကန့ၣ်တၢ်အက့ၢ်အဂီၤပျံၤလၢကကူၣ်တရံး တၢ်အဂီၢ် ဒ်သးစးလိာ်ဆိတၢ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, သးဒီးပၤဂၤကီၢ်ကမၤထွဲတၢ်န့ၣ်လီၤ လၢကဆိၣ်တၢ်မၤန့ၤတၢ်အဂီၢ် တတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘး, ပုၤလၢတၢ်လိာ်ဘၣ်အိၤတဖၣ်မၤဝဲတန့ၢ်, တမၤဝဲၤမၤတဲာ်တၢ်မၤအမၤသီအတၢ်မၤဘၣ်, အဒိ, တၢ်ဖိၣ်ပုၤ, တၢ်ဆုၢ်ဖျိးပုၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီး, ကဆုၢ်တၢ်ကစီၣ်တဘၣ်ဆါဘၣ်ကတီၢ် ဆူအပူၤခိၣ်ပုၤန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိၣ်နီၣ်ဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါလၢအတဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတဖၣ် ကဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်တဆိဘၣ်တဆိ လၢတၢ်မၤအမၤနးအဂီၢ်လၢတၢ်တကန့ၣ်ယုာ်တၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. သးဖိတဖၣ်ကခးတၢ်ဆူကမျၢၢ်ရိဖိၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သးတဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသး, ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ် ကလိဆါအသးဒီးအိၣ်ဒံၣ်လၢဟံၣ်ဒ်သးအတၢ်မၤသ့တဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သူတရံးကျဲကူၣ်သ့ဒ်အဝီဒၣ်ဝဲ

ပုၤတီၣ်ခိၣ်ရီၣ်မဲထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်ခိၣ်ရီၣ်အကျဲခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အလီၢ်အိၣ်လၢက ဃုသ့ၣ်ညါဝဲဒုးယၤၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်နၢ်ပၢ်အတၢ်မၤကျဲကူၣ်သ့တဖၣ် ကဲထီၣ် လိၣ်ထီၣ်အသးဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိန့ၣ်, တၢ်ကမၤအသးလၢတၢ်ဂဲၤလိၣ်တလဲၤ အသးဒ်တၢ်ဆိကမိၣ်မုၢ်လၢအိၣ်အသးန့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်န့ၣ်မုၢ်အိၣ်ထီၣ် ဝဲတခီအလီၢ်အိၣ်ဝဲ လၢတၢ်ကထီၣ်ကွၢ်ဒွးကွၢ်မုၢ်တၢ်ကဘၣ်ဆီတလဲကျဲကူၣ်သ့ဒ်လဲၣ်တ ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကမၤအိၣ်ဝဲဂံၢ်ဘါလၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂီၢ်ဒ်လဲၣ်? ဖဲတၢ်အိၣ်အသးဒ် န့ၣ်န့ၣ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကမၤဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်, မၤဂ့ၢ်ထီၣ်ကျဲကူၣ်သ့အကျိၣ်စ့ဂံၢ် ဘါ, ဆီလဲကွံာ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဆူကဗျာ်အပူၤ, မၤတၢ်စိကမိၣ်အဂီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးမၤဒိၣ် ထီၣ်လဲၣ်ထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢအထီၣ်ဒါတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမုၢ်ဝဲၤန့ၣ် တၢ်တိၣ်ကျဲၤအသီ ကဘၣ်တၢ်မၤလိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်အိၣ်တကီၢ်ခါန့ၣ်လီၤ.

ပမုၢ်ကွၢ်ကဒီးလၢကျဲအဂၤတဘီ, စံးဒၣ်ကလိာ်, တၢ်ဂဲၤလိၣ်အံၤလဲၤအသးမုၢ်ဂ့ၢ် န့ၣ်တၢ်မုၢ်လၢကွၢ်စိပာ်အိၣ်န့ၣ် သ့ၣ်ညါလၢမိၤစိရီၤအံၤကလီၤပီၢ်ကွံာ်ဆိန့ၣ်ဒီးတၢ်တယာ် ပာ်စၢၤဝဲဒၣ်တခီန့ၣ်တက့ၢ်လီၤ. ပုၤခိၣ်ခိၣ်ခြိးဖိတဖၣ် မုၢ်လၢအမၤ န့ၣ်တၢ်အထီးနါအံၤ ဆိန့ၣ်ဒီးအတိာ်ပာ်ဝဲအယီၤ ဒ်သီးမိၤစိရီၤပဒိၣ်ဂဲၤထီၣ်သ့တန့ၣ်နီၤတစးတဂ့ၤအဂီၢ်က ဘၣ်မၤဝဲဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ် ပကကွၢ်ဆိကမိၣ်လၢအဆၢဒိၣ်လၢအကဟဲဆူညါန့ၣ်တက့ၢ်မိၣ်.

အဆာဒိတ်-ခွံ တၢ်မၤလိၤမုၢ်ပြဲၤမိၤစီၤရီၤ

ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ခိၣ်ထီၣ်အါထီၣ်တဖၣ်ကဘၣ်မၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ်ပၢၢ်ဆါအဂံၢ်အဘါ, သ့ၣ်ထီၣ်ဒီးမၤလဲၣ်ထီၣ်အလီၢ်ကဝီၤဖဲမိၤစီၤရီၤတခါ အတၢ်မၤလၢအတတူၤလီၤတီၤလီၤဘၣ်လီၤကယးပိုၢ်ပိုၢ်အခါန့ၣ်လီၤ. ပုၤဟူးဂဲၤတၢ်တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်လဲၤမိၤဖျိသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးတၢ်တတူၢ်လိၣ်တၢ်ဖဲသကိးမၤသကိးဒီးတၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သး အတၢ်ခိၣ်ရီၢ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်လီၤ. တၢ်လဲၤမိၤဖျိအဝဲအံၤ ကကဲထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ လၢကမ့ၢ်အတၢ်ဂဲၤလိၣ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သး အတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အပတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တြုၢ်ကွံၣ်တၢ်စိကမိၤလၢမိၤစီၤရီၤအစုပူၤ

ဒ်ပတဲသကိးလၢအဆာဒိတ်သာအသိး, လၢမိၤစီၤရီၤအစိကမိၤကဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တၢ်ဒိကန့ၣ်.တၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စိကမိၤအဂံၢ်ခိၣ်သ့ၣ် မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် မိၤစီၤရီၤအစိကမိၤ ကလီၤကဆူၣ်ဝဲကယီၤကယီၤတူၤလီၤလၢအလီၤပိုၢ်ဝဲတစုန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ,တၢ်ထူးလီၤစ့ၤတၢ်ဆီၣ်ထွဲ အတၢ်ဖဲတၢ်မၤမ့ၢ်တၢ်မၤအမိၢ်ပုၤလၢတၢ်မၤလီၤပိုၢ်မိၤစီၤရီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကကွၢ်ထံကွၢ်ဆးထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ် မၤတၢ်လၢမိၤစီၤရီၤအစိကမိၤကလီၤစၢ်အဂီၢ်န့ၣ်ဝဲဆဲးအါဆဲးအါအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအက့ၢ်ဂီၤဘၣ်ဃး တၢ်ခိၣ်ရီၢ်ဒီးတၢ်မၤလီၤမၢ်တၢ်မၤလၢသ့ၣ်ကဝီၤမ့ၢ်ကျဲတဖၣ် လၢကမၤလီၤပိုၢ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးပုၤန့ၣ်စီၤန့ၣ်ကမိၤလၢအပတၢ်တဖၣ်အသးသဟီၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဃးဒီးပဒိၣ်တဖုအတၢ်ဖိးသဲးစးန့ၣ်လီၤ. ပုၤပတၢ်တဖၣ်အတၢ်န့ၣ်ပမၤတၢ်ဒဲးအါ,တၢ်န့ၣ်န့ၣ်အီၤ,တၢ်ဒိကန့ၣ်အကလုၢ်ဒီးတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးအီၤဒဲးဂုၤထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလီၤမၢ်သးသဟီၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤဖျါတဲဖျါအီၤတူၤလီၤတီၤလီၤဒီး ဒီးကမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤပျဲၤမၤဖုးမိၤစီၤရီၤအတၢ်အိၣ်ဆာထာၣ်ကသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ထူးကွံၣ်ပဒိၣ်တဖုအသးသဟီၣ်အဂီၢ် အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကထူးကွံၣ်အစိကမိၤဂံၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဆါဆါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စိကမိၤအဂံၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ခံမဲၤတမံၤလၢအကါဒိၣ်မ့ၢ်ဝဲ ပုၤဂုၤပီၢ်ဂံၢ်ဘါခိၣ်သ့ၣ်ဒ်အမ့ၢ်ပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ်, ပုၤသုပုၤဘၣ် (ပုၤလၢအကံၢ်အစီအိၣ်) အကရူၢ်တဖၣ်, ပုၤလၢအဒိကန့ၣ်

ဒီးပုလလအဆိပ်ထွဲပုလတက်သွန်တဖန်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထူးဖးကွံၣ်တၢ်မၤသကိးတၢ်အတၢ် မၤအံၤ တၢ်မ့ၢ်မၤအီၤတုၤလီၤတီၢ်လီၤန့ၣ် ပုလတၢ်တဖန်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မိၣ်တၢ်ကိတဆး တစုၤဘၣ်. အဒိ,ပဒိၣ်အပုလမၤတၢ်ဖိတဖန် မ့ၢ်ဆိတုၢ်အတၢ်မၤလအညီၣ်န့ၢ်မၤတဖန်မ့ တမ့ၢ်. တမၤတၢ်ဒီးအိၣ်လၢဟံၣ်ပၢ်ဆၢတၢ်န့ၣ် ပုလဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါတဖန်ကဘၣ်ဒိတဆးတ စုၤဘၣ်.

ဒိန့ၣ်အသိးပုလလအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်တမၤသကိးတၢ်တဖန် လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သုတၢ် ဘၣ်တဖန်န့ၣ် မ့ၢ်တဟ့ၣ်ထီၣ်လၢအတၢ်မၤသယုၤဘၣ်ဒီးတၢ်မၤဒီခါအတၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ် မၤအဖိအသုၣ်ကဘၣ်ဒိဆါဝဲနးန့ၣ်ပသမၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. အန့ၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆၢ တၢ်ဒီးတၢ်မၤအကျဲသန့ကလီၤစၢ်ဝဲသပုၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒိတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးဒီးသးပိညါဘၣ်ထွဲအသိး ပုလလအအိၣ်ဒီးသးဆူၣ်သးကိၤ တဖန်အတၢ်ကွဲန့ၢ်မိၤန့ၢ်ကမ့ၢ်အဖိခိၣ်ကမ့ၢ်တဖန်အတၢ်ဒိကန့ၣ်,တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ပဒိၣ်ကလီၤစၢ်ကွံၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထူးတီၢ်ဂံၢ်ဘါခိၣ်သ့ၣ်စ့ၢ်ကိးမ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢအ ကဲထီၣ်တၢ်မၤဘၣ်ဒိမိၤစိရီၤပဒိၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲကၢ်ၣ်စ့,မ့ၢ်ကိၤပဝဲၤကွၢ်, စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်, န့ဆၢၣ်ထူးတီၢ်အိၣ်ယၢၤ, ဝဲစိၣ်တီဆုၢ်တၢ်မၤဒီးတၢ်ဆဲးကျိးအတၢ်မၤ အိၣ်ဝဲလၢပုၤထီၣ်ဒါတၢ် နီၣ်နီၣ်မ့တမ့ၢ်,ပုၤထီၣ်ဒါတၢ်ဖျါဖျါတဖန်အစုပူၤန့ၣ် မိၤစိရီၤပုၤတၢ်ကရူၢ်(ပဒိၣ်တဖိးသဲစး) တဖန်န့ၣ်အစိကမိၤကကဆဲကဆွဲဝဲဒၣ်ယါပန့ၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလီၢ်ဖျါ တၢ်ဘၣ်သး, တၢ်ခူၣ် ချၢထီၣ်ဒါတၢ်, တၢ်ဆဲးကျိးဒီးဝဲစိၣ်တီဆုၢ်တၢ်မၤလၢပုၤထီၣ်ဒါတၢ်အစုပူၤတဖန် မ့ၢ်တၢ် လၢအမၤလီၤစၢ်မိၤစိရီၤအတၢ်ပၢန့ၣ်လီၤ.

ဒိတၢ်ဝဲသကိးတၢ်လဲလၢညါအသိး မိၤစိရီၤအတၢ်စိကမိၤခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဖိၣ် ဃးမၤပျဲၤဒီးဟ့ၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆူပုလလတဒိကန့ၣ်အီၤ, ပုလလတမၤစၢၤအီၤဒီးပုလလအ ပြုထီၣ်ထီၣ်ဒါအီၤသ့ၣ်တဖန်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စိကမိၤခိၣ်သ့ၣ်တဖန်အံၤတၢ်မၤ ဟးကိၤကွံၣ်အီၤ သုလၢကျဲခဲဘိန့ၣ်လီၤ. ကျဲအစီၣ်ထဲးတဘိမ့ၢ်ဝဲကမ့ၢ်မ့ၢ်အိၣ်ကတဲၣ်ကတီၢ်အသး လၢကတူၢ်ကယံၢ်တၢ်လၢကဟံဘၣ်အီၤတမံၤလၢလၢဒုဒုဒိတၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မိၣ်တၢ်ဒုးသးဒုး သံၣ်အတၢ်ခိၣ်ရိၣ်အသိးသယုၤ မိၤစိရီၤအတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်အသိးတဖန် အသဟီၣ်က ဘၣ်လီၤစၢ်ဝဲ(အစီပညီ-မိၤစိရီၤအတၢ်ပညီၣ်လၢကမ့ၢ်ကသကူးလီၤအသး ဒီးတုၢ်ယၢ်အ သး န့ၣ်လၢပုၤထီၣ်န့ၢ်အီၤတသုလၢဘၣ်)န့ၣ်လီၤ. ကျဲခဲဘိတဘိမ့ၢ်ဝဲ - ဖဲမိၤစိရီၤပဒိၣ် မၤအသးဒီးပၢၤကီၢ်တဖန် မၤအမၤနး ကမ့ၢ်လၢတၢ်ဒိတၢ်တီၢ်, တၢ်ဖိၣ်တၢ်လဲးဘၣ်ဆၢ သးဒီးပၢၤကီၢ်တဖန်တဂၤမိၤမ့ၢ်ဂုၤ, ဒိဖုမ့ၢ်ဂုၤမ့ၢ်တမၤဝဲန့ၣ်ကဲထီၣ်တၢ်အစိကမိၤလီၤက ဆုၣ်လၢပုၤအဆုၣ်တၢ်အဂီၢ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်မိၤစိရီၤပဒိၣ်အံၤဆၢၣ်သၢအသးဒီး ပၢၤကီၢ်လၢတၢ်မၤအမၤသိဒိန့ၣ်အသိး မ့ၢ်တသုလၢဘၣ်ဒီးကထံၣ်န့ၣ်တၢ်ယးတၢ်နးလၢ အဂီၢ်ဆါမးန့ၣ်လီၤ.

ပမ့ၢ်ဘၣ်တဲလၢအဖုၣ်န့ၣ်, လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်ကွၢ်မိၤစီၤရီၤလၢအသုကျၢၤတၢ်အခံတဖၣ်အဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်ကမၤတၢ်ကွၢ်အဂီၢ်ခိၣ်ထံးစိကမိၤတဖၣ် ဒိၤဖျိတၢ်တကန့ၣ်ယုၣ်အိၤဒီးတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အိၤန့ၣ်လီၤ. မိၤစီၤရီၤပဒိၣ်အံၤတၢ်မ့ၢ်အဂီၢ်ခိၣ်ထံးစိကမိၤလၢအကၢၤဒိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အိၤတပယုၣ်ယိၣ်န့ၣ် အဂီၢ်အဘၢကစၢ်လီၤဝဲဒီးကလီၤပီၢ်ကွၢ်ဝဲယၢပန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အပီၤ ဒိၤသိးတၢ်ကသုပညိၣ်မိၤစီၤရီၤအတၢ်စိကမိၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤလဲၤကသုအဂီၢ် အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် တၢ်ကမၤအိၤမ့ၢ်နီၢ်နီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မၤအါထီၣ်တၢ်သဘျူ

(1) ဖဲတၢ်ပၢ်ဆၢအတၢ်ခိၣ်ရီၣ် တၢ်ဒုးလၢတၢ်ယုထၢတုၢ်လဲၤအိၤအဖၢမ့ၢ်န့ၣ်နီၢ်ကစၢ်တၢ်သဘျူအကုၢ်အဂီၢ် ဒိၤအတၢ် ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤဂုၤပီၤ. မ့ၢ်ကၤပီၤဝဲၤကွၢ်, တၢ်ဆဲးတၢ်လၤ, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးထံၣ်ကီၢ်သိးအကရၢကရီၤတဖၣ် ကဘၣ်မၤလဲၤထီၣ်အိၤဒိၣ်ခိၣ်မိၣ်ခြံးအကျဲအသိးလၢတၢ်ပၢ်ဆၢအပူၤဒီးမၤအံၣ်လီၤမိၤစီၤရီၤအတၢ်ပၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒိၤကမျၢၢ်အပူၤတၢ်ကရၢကရီၤတဖၣ် အဂီၢ်ဆူၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဒီးမိၤစီၤရီၤဖဲတၢ်ထီၣ်သတြီၤကွၢ်အိၤအသိး ပဒိၣ်အံၤကကျဲးစးမၤဒိၣ်ထီၣ်အစိကမိၤဒိၣ်အသးအိၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ်, ကမျၢၢ်တခီကသ့ၣ်ထီၣ်ဒၣ်အတၢ်သဘျူဒၣ်ဝဲလၢမိၤစီၤရီၤတၢ်ပၢ်ဆၢအပူၤဒီးပီၢ်န့ၣ်လီၤ. စံးဒၣ်ကလိၣ်,ဖဲပဒိၣ်အံၤ ဂုၣ်ကျဲးစးန့ၣ်လီၤမၤတံၢ်တံၢ်တၢ်ဒိၤသိးကပတုၢ်ကွၢ်ကမျၢၢ် “အတၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်သဘျူ” အခါန့ၣ်ကမျၢၢ်တခီဒိၤသိးတၢ်သဘျူအခိၣ်ကါဖိ လၢအန့ၣ်တုၢ်ဝဲအပတီၢ် သုတအံၣ်လီၤပုၣ်လီၤတဂ့ၤအဂီၢ် ကဘၣ်သ့ဝဲတၢ်ဂဲၤလိၣ်ကစုဒုန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်ဒီးမိၤစီၤရီၤပဒိၣ်အံၤ ကထံၣ်ဘၣ်ကဒီးတၢ်ကီၢ်န့ၣ်လီၤ.

(11) အဆၢကတီၢ် ဖဲတၢ်ပၢ်ဆၢတၢ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်သဘျူခံမံၤလိၣ်လဲၤယုၣ်တၢ်န့ၣ်လဲၣ်န့ၣ် တၢ်သဘျူအသးအကံၢ်ကအိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ဖဲမိၤစီၤရီၤအတၢ်ပၢ်ကဆံကဆွဲဝဲဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒိၣ်ခိၣ်ခြံၣ်စံၣ်သန့ အမိၢ်လဲၤမိၢ်ပုၤကဖျါထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပသမၤအိၤအလီၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်. အဂုၢ်ဒိၣ်အံၤ, ဂီၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်စိတၢ်ကမိၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ဆိတလဲကွၢ်အိၤလဲၣ်န့ၣ် ကမျၢၢ်အမံၣ်ကထံၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ.

(111) တၢ်အဒိအဂုၤကတၢ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဝဲ ဖိလဲၣ်အတၢ်ပၢ်ဆၢလၢအယုၣ်န့ၣ်က့ၤကမျၢၢ်အတၢ်ကရၢကရီၤခွဲးယၢ်ဖဲ ၁၉၇၀ ဒီး ၁၉၈၀ နံၣ်အဆၢကတီၢ်တဖၣ်အပူၤအဂုၢ်န့ၣ်လီၤ. ခဲသလံးအတၢ်အိၣ်ဖိၣ် ဘၣ်တၢ်မၤအၢမၤနးအိၤတဘးဘးညါ ဘၣ်ဆၣ်ခိၣ်မျူးနံးသန့ဒိၣ်စိအိၤလၢဘ်လၢဘ်ဆုဆုတန့ၣ်ဝဲဘၣ်. ဖဲ ၁၉၇၆ နံၣ်န့ၣ်ပုၤသုလိၣ်သုလိၣ်ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကရၢကရီၤထီၣ်ဝဲပုၤမၤတၢ်ဖိတၢ်ဒိတဒၢကမံးတံၢ် (K.O.R) ဒိၤသိးကမၤလဲၤထီၣ်ထီၣ်ထံၣ်ကီၢ်သိးအတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၈၀နံၣ်န့ၣ်ပနံၣ်ကၤကရၢဖိၣ်လၢအကိးလီၤအသးရီၣ်ဖိၣ်ယုဖိးကရၢ (Solidarity Trade Union)

အံ့၇၇၇၇ထက်ထိုဒါခိုဉ်မှူးနံးပဒိဉ်ဆုဉ်ဆုဉ် တၢ်လၢအဝဲသုဉ်ဒုးကဲထီဉ်အကရၢမိၢ်ပုၤအံၤ
လၢအဖိးသဲးစးန့ဉ်လီၤ. ပုၤမၤကလိတဖဉ်. ကွဲဖိတဖဉ် ဒီးကရူၢ်အါကရူၢ်စ့ၢ်ကိးသုဉ်ထီဉ်အ
တၢ်ကရၢကရိသဘူတဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

(IV) တၢ်မုၢ်ခိဉ်မှူးနံးခိဉ်န့ၢ်တဖဉ် သုဉ်ညါထီဉ်ဝဲလၢတၢ်ကရၢကရိအကရူၢ်တဖဉ်
အံၤဆီလဲကွဲဉ်ထံကီၢ်အတၢ်ဖိတၢ်ကမီၤလဲန့ဉ် အဝဲသုဉ်မၤဟးဂီၤကွဲဉ်ရိဖိဉ်ယုဖိးကရၢမိၢ်
ပုၤန့ဉ်ဝဲ ဆီလီၤကၤကၤဒီးဝဲသုးအတၢ်ပၤတၢ်ပြးန့ဉ်လီၤ.

(V) လၢသုးအတၢ်ပၤဆူဉ်ပၤနၢၤမၤအာမၤသီ, ဖိဉ်ဒၢန့ဉ်တၢ်ဆူဉ်ပုၤအခါဒဉ်
လဲဉ်န့ဉ်ကမုၢ်အတၢ်ကရၢကရိသုဉ်တဖဉ်ဂဲၤလိာ်ဒဉ်တၢ်ဆူဉ်ဆူဉ်န့ဉ်လီၤ. အဒိတမံၤမုၢ်
ဝဲ. တၢ်ကရၢကရိတဖဉ်အံၤ ထုးထီဉ်တၢ်ပရၢပစၢ်ဒီးမဲးကစံလဲဉ်ကွဲးတဖဉ် အဘုဉ်လၢ
အဆံတဖဉ်ဒီးရၤလီၤလံာ်လဲၢ် လၢခိဉ်မှူးနံးသုးပဒိဉ်တပတ်ပနီဉ်အီၤလၢအဖိးသဲးစးသုဉ်တ
ဖဉ်ဘုဉ်ဝဲဒဉ်န့ဉ်လီၤ. လၢန့ဉ်အမဲာ်ညါ ပုၤကွဲးလံာ်သုမံၤဟူသုဉ်ဖျါတဖဉ်ခူဉ်ရုၤထီဒါကွဲဉ်ခိဉ်
မှူးနံးပဒိဉ်အလံာ်အလဲၢ်တဖဉ်ဝဲ အဝဲသုဉ်ထုးထီဉ်ရၤ လီၤအလံာ်အလဲၢ်လၢကယၤတ
ဖဉ်ဒီးဒ်န့ဉ်အသိးတၢ်ကရၢကရိတဖဉ်အပူၤ တၢ်ထုးထီဉ်ရၤလီၤတဖဉ်အိဉ်ဝဲသက့ၤကမုၢ်
အကျါန့ဉ်လီၤ.

(VI) ခိဉ်မှူးနံးသုးပၤတၢ်လၢအကိးလီၤအမံၤလၢကရူၤစၢၣ်လဲစကံ (Jaruse-
ski) တဖုအံၤပုၤစံးဝဲလၢအမုၢ်ပဒိဉ်တဖုလၢ “အစံဉ်ဖျါဖျါလၢကမုၢ်အကျါ” န့ဉ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်
အံၤ. ပဒိဉ်န့ဉ်ပၤဘဉ်ဒဉ်ထံအဝဲဒၢဒီး ဒီးလီၢ်ဆုဉ်နီၤတဖဉ်မိၤဒီးတၢ်လၢအမၤဝဲန့ၢ်န့ဉ်
မုၢ်တၢ်ဒၢန့ဉ်ပုၤဆူဉ်ပုၤ. ဖိဉ်ပုၤ. စံဉ်ညီဉ်ပုၤဒီးကးတံာ်ပုၤဒီးစဲကျဲးရၤလီၤလဲဉ်လဲၢ်
လီၢ်ကျဲတဖဉ်ဘဉ်ဆဉ်မုၢ်ကမုၢ်တၢ်ခီပၤကၤဝဲတန့ၢ်လၢဘဉ်. တၢ်လၢအပတီၢ်အဝဲန့ဉ်
တစုအိဉ်တုၢ်ဒဉ် ထံကမုၢ်အတၢ်ကရၢကရိတဖဉ် ကဟံလီၤကွဲဉ်ပဒိဉ်လၢအပဆူဉ်တၢ်တ
ဖုန့ဉ်လီၤ.

(VII) တၢ်လၢအပတီၢ်ဝဲအံၤမိၤစိရီၤအိဉ်ဒံးဒဉ်တၢ် ဒ်ပဒိဉ်တဖုလၢအပယာ်ထံ
ကီၢ်အယိအလီၢ်အိဉ်လၢတၢ်ကယုထၢထီဉ်ပဒိဉ်ထီဉ်ဆုဉ်န့ဉ်လီၤ. ဖဲန့ဉ်ပုၤကထံဉ်ဘဉ်
ကမုၢ်ဒီးတၢ်ကရၢကရိတဖဉ်အတၢ်ဟံဖျါတၢ်သုဉ်တီသးရၤ. တၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်
လူၤထွဲပိာ်ထွဲပဒိဉ်ဖဲလဲဉ်တဖုဆံးအါဆံးအါန့ဉ်လီၤ. ဖဲန့ဉ်မိၤစိရီၤပဒိဉ်အသုးအသုဉ်စိက
မိၤကလီၤဘဲကွဲဉ် ဒီးဒံဉ်မိဉ်ခြံးပဒိဉ်ထီဉ်ဆုဉ်ကကပီၤထီဉ်ယံာ်ထီဉ်ဒိဉ်ထီဉ်ဒီးဟံးန့ၢ်ကွဲဉ်
မိၤစိရီၤပဒိဉ်အလီၢ်ကယိကယိန့ဉ်လီၤ. တၢ်အဆၢကတီၢ်ဖဲန့ဉ် မုၢ်တၢ်အကတီၢ်လၢထံကီၢ်
ပၤပြးတၢ်သိဉ်တၢ်သီသဲးစးခိဉ်သုဉ်ကဘဉ်တၢ်ထုးထီဉ်ဟံလီၤအီၤ ဒီးမၤတၢ်ကယုထၢထီဉ်ပ

ဒိၣ်လၢတၢ်ဖိၣ်တၢ်ဖး န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤပြဲၤပြဲၤကွံၣ်မိၤစီၣ်ရီၤသန့

ဖဲတၢ်ဆိတလဲၤသ့ၣ်ထီၣ်ကမ္ပၢ်အတၢ်ကရၢကရီၤကွၢ်ဂီၤအခါ တၢ်ခိၣ်ရီၤဒီးတၢ်တဘၢရၢၢ်မၤဃုာ်အတၢ်ဟူးဂဲၤကြးတၢ်မၤအီၤလဲၤလဲၤယးသးန့ၣ်လီၤ. ပုၤတီၢ်ခိၣ်ရီၣ်မဲၣ်ဒိၣ်မိၣ်ခြးအဂံၢ်ဘါတဖၣ်ကြးဆိမိၣ်ဟံၣ်စၢၤဝဲလၢဒိၣ်မိၣ်ခြးစံၣ်ဂံၢ်ဘါတဖၣ် ကဘၣ်မၤဟူးမၤဂဲၤကမ္ပၢ်အတၢ်ခိၣ်ရီၤအဆၢကတီၢ်ကတုၤဝဲအဂုၢ်န့ၣ်လီၤ. အဂုၢ်ဒ်အံၤ ဆၢကတီၢ်လၢကမ္ပၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒ်တၢ်ခိၣ်ရီၤ. တၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ်မၤလၢတၢ်ကဘၣ်မၤလဲၤထီၣ်အီၤအဂီၢ်ပုၤတီၢ်ခိၣ်ရီၣ်မဲၣ်တၢ်တဖၣ် ကဘၣ်ဆိမိၣ်ပာ်ဝဲလၢအါန့ၣ်အပူၤကွံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဘၢၣ်စၢၤအဆၢကတီၢ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်ဃုထၢဒီးကရၢကရီၤကမ္ပၢ်လၢတၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ်ဟူးဂဲၤအဂီၢ် ဒီးမၤလဲၤထီၣ်ထံၣ်ဂူၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ကွၢ်စိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကမ္ပၢ်လၢပုၤအပတီၢ်ခဲလၢၢ်ကြးဟံၣ်ဃုာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီး တၢ်ဟံၣ်လီၤသးတဖၣ် မ့ၢ်လဲၤအသးဂုၤဂုၤဘၣ်ဘၣ်လဲၣ်န့ၣ် မိၤစီၣ်ရီၤအဒွဲပူၤတၢ်ဂံၢ်စၢၤစၢၤကဒိၣ်ထီၣ်ဒၣ်အတၢ်ဃါမနုၤန့ၣ်ပသမၤအီၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်.

ထံၣ်ဂူၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၤလၢအသဟီၣ်ဆူၣ် ဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ကရၢကရီၤလၢအသဘျၢတဖၣ်-တၢ်ခဲမဲၤပာ် ဃုာ်လိာ် သးအဖီခိၣ် ထံၣ်ဂုၤကီၢ်ဂၤအသးစဲကအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးကမ္ပၢ်တၢ်လၢအဂုၤလၢပုၤဒိၣ်မိၣ်ခြးဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ထံၣ်ဂုၤကီၢ်ဂၤမိၢ်သီတဖၣ်ကဒၣ်ဒွဲၣ်မိၤစီၣ်ရီၤပုၤပၢတၢ်, ဒုၣ်ရထီၣ်ဒါအီၤဒီးကမၤတၢ်တြီၤပနံၣ်ကၤတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်သး ကဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ဒ်ဒိၣ်ခြးကရူၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. (အဒိ,ဒ်တၢ်မၤအသးလၢဖိလဲၣ်အကီၢ်အသး). ပုၤတီၢ်ခိၣ်ရီၣ်မဲၣ်ဒိၣ်မိၣ်ယးရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် ကြးသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢမိၤစီၣ်ရီၤတၢ်ပၢတနီၤနီၤလီၤပုၤကွံၣ်ဝဲချသးဒီးသ့ဝဲဒၣ်အဂုၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, တၢ်မၤအသးအံၤအိၣ်ဖျါဝဲဖဲၤၤၤၤၤၤၤၤထီၣ်ကွၢ်မန့ၣ်ဖဲထံၣ်ဖိကီၢ်ဖိကမ္ပၢ်ခဲလၢၢ် အတၢ်န့ၣ်ပဒိၣ်တအိၣ်လၢၤဝဲသတးဒီးပဒိၣ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်စိကမိၤ (တၢ်စိကမိၤခိၣ်သ့ၣ်)တဖၣ်ထီၣ်တၢ်ကွံၣ်လၢၢ်ဒီးပဒိၣ်အံၤလီၤ. ပုၤကွံၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအယိ ပုၤတီၢ်ခိၣ်ရီၣ်မဲၣ်ဒိၣ်မိၣ်ယးရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ် ကဘၣ်ကတံၢ်ကတီၤတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤလၢအါန့ၣ်အါလၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. (ဘၣ်ဆၣ်ဒီး, လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖုၣ်ဖုၣ်အ ဂီၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤကဘၣ်အိၣ်ပလီၢ်အသးစုၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.) အဂုၢ်ဒ်အံၤ

တၢ်ဒ်သိးအံၤတညီၤန့ၢ်မၤအသးညီၤန့ၢ်ဘၣ်.

ဖဲတၢ်ဂဲၤလိာ်တၢ်သဘျူအခါ တၢ်မၤနၤတၢ်အကတီၢ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်မၤနၤတဖၣ် ဒိၣ်မ့ၢ်ဂုၤဆဲးမ့ၢ်ဂုၤ, ဂုၤလၢတၢ်ကမၤလၢကပီၤပုၤမၤနၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်ကဲသ့ၣ်ညါပုၤလၢအမၤနၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်ဂုၤဂုၤလီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, တၢ်ဟ့ၣ်လၢဟ့ၣ်ကပီၤအမူး ဆျၢၣ်ဆျၢၣ်ဘ့ၣ်ဘ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဟ့ၣ်ထီၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်လၢပုၤန့ၢ်လီၤဒုးတၢ်ဖိတဖၣ် ကဲၤလိာ်မၤတၢ်လၢတၢ်မၤနၤဆူညါအဂီၢ်န့ၢ် ပသမၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်.

တၢ်မၤနၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဖိၣ်ထီၣ်မူဒါ

ပုၤလၢအတီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲးဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်ကဘၣ်ထီၣ်ကွၢ်ဒုးကွၢ်ဟံၣ်စၢၤဝဲကျဲၤလၢအကဲထီၣ်သ့ ဒီးအကြဲးဝဲဘၣ်ဝဲ လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ကမၤနၤတၢ်ဒီး ဒ်သိးတၢ်ပလီၢ်ဆိအသးလၢပုၤမိၤစိရိၣ်အသီတဖု အသုတအိၣ်ထီၣ်ဝဲအဂီၢ်ဒီးဒ်သိး ကဟ့ၣ်တၢ်အူၣ်ကီၤလၢဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်သန့ လၢတၢ်ဆီလီၤဟံၣ်လီၤအံၤအံၤ ကအိၣ်ကအိၣ်ဒီးအိၣ်ကျဲၤဝဲအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ပုၤဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်ထီၣ်ဒုးဟံၣ်စၢၤစုၢ်ကီးဝဲဒၣ်လၢကမၤတၢ်ဆီတလဲအကွၢ်အဂီၢ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်, ဖဲတၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်လီၤတၢ်ဘၣ်စၢၤပဒိၣ်လၢကဟံးထီၣ်မူဒါဖဲမိၤစိရိၣ်ကတၢ်ကွံာ် ဒီးတၢ်ဂဲၤလိာ်ဒီခါဝဲဒၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၢ်လီၤ. ပဒိၣ်တဖုလၢကဖိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖဲတၢ်ဘၣ်စၢၤအဆၢကတီၢ်အံၤကဘၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအသ့ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖုန့ၢ်လီၤ. တဘၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒါန့ၢ်လီၤပုၤအသီ ဒ်တၢ်မၤညီၤန့ၢ်အီၤလၢကျဲၤလိာ်လံာ်အသိးစုၢ်ကီးဘၣ်. တၢ်ကဘၣ်ထီၣ်ဒုးကွၢ်ထံကွၢ်ဆးဟံၣ်စၢၤဝဲဒၣ်လၢ မ့ၢ်တၢ်အသန့ၣ်မတၤဂုၤတၢ်မၤပးဂီၤကွံာ်အီၤလဲၣ် (အဒိ-ပၤကီၢ်လၢအလိာ်ကွံာ်မူၢ်ကီၢ်သး) -အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ တၢ်လီၢ်လံာ်တနီၤနီၤန့ၢ် မ့ၢ်တၢ်ထီၣ်ဒါဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်သန့န့ၢ်အိၣ်ဝဲစုၢ်ကီးန့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်လဲၤလိာ်ကွံာ်ပဒိၣ်အသီတဖုဒိၣ်ညါတဆီ မ့ၢ်တၢ်လၢအအိးထီၣ်ကျဲၤလၢကဒုးအိၣ် ထီၣ်ပုၤမိၤစိရိၣ်အသီန့ၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ.

ဖဲမိၤစီရိၤအပဒိၣ်အဒိၣ်အထီၣ်တဖၣ် အစိကမိၤတအိၣ်ဒီးအိၤအခါန့ၣ် တၢ်ကမၤ ဘၣ်အိၤဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်အဂီၢ် တၢ်ဆိကမိၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဟံၣ်စၢၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ, တၢ်ကဘၣ် ဆုၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဆူစံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်အအိၣ်ဓါ? တၢ်ကဘၣ် ဒုးဟးထီၣ်ကွံာ်အိၤလၢထံကီၢ် အပူၤလီၤစီၤဓါ? တၢ်မၤလၢကဘၣ်တၢ်မၤအိၤအဂုၤအဂၤမ့ၢ်မနုၤ တဖၣ်လဲၣ်? တၢ်က သ့ၣ်ထီၣ်က့ၤထံကီၢ်ဒီး ဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်သန့အဂီၢ်, ဒိထံရူၢ်ကီၢ်သီးတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အတၢ်မၤကျဲအ သီးတၢ်မၤန့ၤအလီၢ်ခံ တၢ်ကဘၣ်မၤမနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်? တၢ်ကဘၣ်ဟးဆူးတၢ်ဂၢ် သ့ၣ်ဂၢ်စီၤအတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ. အဂုၢ်ဒ်အံၤ တၢ်အံၤတမံၤတၢ်ဟးဆူးအိၤမ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်ကဲ ထီၣ်တၢ်ဟးဂီၤအဒိၣ်အမ့ၢ် လၢဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်အတၢ်အိၣ်ဂၢ်အိၣ်ကျၢၤ လၢခါဆူညါအဂီၢ် အါမးန့ၣ် ပသမၤအလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်.

ဖဲမိၤစီရိၤသန့ကလီၤပိုၢ်ဝဲဝဲန့ၣ် ဒ်သီးတၢ်ကသ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်က့ၤဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်ပ ဒိၣ်ဒ်အကျဲအကပူၤအဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ထူးဟံၣ်စၢၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲလီၤတံၢ်လီၤဆဲးမး ဒီးပုၤဂၤအတၢ်ကရၢကရိဟံၣ်န့ၣ်လီၤကဲသရၣ် (ကဲခိၣ်ကဲန့ၢ်)တညီဝဲဘၣ်. ဒ်သီးတၢ်ကသ့ သ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ်ပဒိၣ်တဖုလၢအဆီလီၤအသး လၢဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်ကျဲသန့အဖီခိၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂုၤ. ပဒိၣ်လၢအကဟ့ၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိအဒံၣ်မိၣ်မြိၣ်စံၣ်ခွဲးယၢ်လၢလၢပုၤပုၤအဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ် ထူးဟံၣ်စၢၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲ. သဲးခိၣ်သ့ၣ်လီၤတံၢ်လီၤ ဆဲးန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်မးဒီးတၢ်ပၤ တခါလၢအဘၣ်တၢ်ပုၤန့ၣ်အိၤ လၢအနံၣ်မိၣ်လၢမိၤ, လၢသ့ၣ်အါအါဂီၢ်ဘၣ်ဂၢ်လီၤအ သးလၢအယံၤအံၤကမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဂၢ်တၢ်ကျဲန့ၣ်လီၤ.

မိၤစီရိၤပဒိၣ်တမီၤ ကသ့ၣ်ညါလီၤအသးလၢအထူးအစိတအိၣ်လၢလၢပုၤဂဲၤလိာ်ဒံၣ် မိၣ်မြိၣ်စံၣ်ဖိတဖၣ်ဒီးကမ့ၢ်တဖၣ်အဖီခိၣ်တစုန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ညါလီၤအသးလၢအတၢ်မၤတ ကဲတၢ်ဘျူးလၢဘၣ်အဂုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲကမ့ၢ်တဖၣ်တမၤတၢ်လၢမိၤစီရိၤပဒိၣ်အဂီၢ်အမဲာ် ညါဂဲၤထၢဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သး. ယၢ်ဒုၣ်ဃုၤသးဒီးမိၤစီရိၤပဒိၣ်တစုန့ၣ် ပဒိၣ်တဖုအံၤအ တၢ်ဆဲးကျၢဟး ဂီၤကွံာ်တုၤလၢကီၢ်ဃုၤအတၢ်ဆဲးကျၢဒၣ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဂဲၤလိာ်ဒံၣ်မိၣ်မြိၣ် စံၣ်ဖိတဖၣ် ရဲၣ်ကျဲတၢ်အံၤမ့ၢ်ထီၣ်ဘးသၢပျၢၤ မိၤစီရိၤပဒိၣ်အစိကမိၤကလီၤပံာ်ကွံာ်ဒီး လၢတၢ်ကစုဒုအတၢ်ဂဲၤလိာ်အပူၤ တၢ်မၤန့ၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲသ့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်ပတဲတုၤလၢ ထးအသိး တၢ်ကကဲထီၣ်ဝဲဒ်တၢ်တဲဝဲအသိးကီးမံၤန့ၣ်တမ့ၢ်စုၢ်ကီးဒဲးဘၣ်. တညီစုၢ်ကီး ဘၣ်. တၢ်မၤန့ၤစံးတၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအကီၢ်ဒိၣ်မးလၢတၢ်ဒုးသုးဒုးသံၣ်အပူၤ ဒ်တၢ်မၤန့ၤ

အိပ်ဝဲအသီး တၢ်ယုန်ကွံာ်စိုၣ်ကိးအိပ်ဝဲန့ၣ်သ့ၣ်ညါနဲတက့ၢ်၊ ဘၣ်ဆၣ်၊ လၢထံၣ်ကိာ်သဲးအ
 တၢ်ခိၣ်ရီၣ်အကျဲအပူၤ ကျဲအဘၣ်လၢကမၤန့ၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ် အိပ်ဝဲဒၣ်စိုၣ်ကိးလီၤ၊ တၢ်မ့ၢ်
 ထုးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီး၊ တၢ်မၤန့ၣ်အကျဲဒဲးဘူးဝဲန့ၣ်လီၤ၊ အယိသတးဒီး
 တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ထုးအိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး၊ အိပ်ဒီးတၢ်ဒိကန့ၣ်လူၤထွဲ
 တၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီးတၢ်သးဒု တၢ်သးဓူတလုၢ်မး ဒီးတၢ်မၤန့ၣ်အိပ်ဝဲသ့န့ၣ်လီၤ၊

အဆာဒိုက်-တဆံ တၢ်ဆီလီၤဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤလၢဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံာ်က အိၣ်ထူအိၣ်ရ့ၣ်အဂီၢ်

မိၤစီၣ်ရီၤသန့အတၢ်လီၤပျီၣ် သန့ၤထီၣ်အသး လၢတၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်လၢကပီၤတမံၤ အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်တၢ်ယံာ်ယံာ်ထာထာ ဒီးဂဲၤလိာ်ဝဲသပုၤပုၤတ ဖၣ်န့ၣ်ဂ့ၤဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညီအကတီၢ် တဘျီဒ်အတၢ်အိၣ်ဘုးအိၣ်သါမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ် သ့ၣ်ညါပာ်ကဲအီၤမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးကယံာ်ပုၤလၢအဂဲၤလိာ်ယုာ်တၢ်ဒီး အီၤခဲလၢာ်လၢကမၤန့ၤထံၣ်ဂ့ၢ်ကိၢ်သဲးအတၢ်သဘျီန့ၣ် ဂ့ၤပာ်ကမၤလၢအသးန့ၣ်လီၤ. အဝဲ သ့ၣ်တထံၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအသးလၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤကိးဂၤဒဲးန့ၣ်ဘၣ်. ပုၤလၢအမ့ၢ်မ့ၢ် ဂ့ၤအသံမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဂ့ၤဘၣ်တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်အီၤဒ်ပုၤပုၤပုၤလၢအတူၢ်ထီၣ်သကိးတၢ်သဘျီ အစီၤပျီၣ်လၢအထံကိၢ်ဒၣ်ဝဲအပူၤန့ၣ်လီၤ.

လၢဘျီတဂ့ၤတၢ်တဘျီအပူၤတဂ့ၤလၢပမံၣ်မံသပုၤဝဲဘၣ်. လၢတၢ်မၤထီၣ်ခိၣ် ရီၣ်မိၤစီၣ်ရီၤပဒ်အပူၤ မိၤစီၣ်ရီၤပဒ်မ့ၢ်လီၤပျီၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ်,ဖဲပဒ်အလီၢ်လဲၤတဖုဟးဂီၤ ကွံာ်ဒီးတၢ်တဘျီလီၢ်ဘၣ်စးအဆၢကတီၢ် တၢ်ကဘၣ်ပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သးဒ်သိးမိၤစီၣ်ရီၤ အသီတဖုအသုတအိၣ်ထီၣ်တဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံာ်အခိၣ်အန့ၢ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးဒ်သိး တၢ်ကလဲၤအသးဘျီဘျီဆီဆီအဂီၢ် ကဘၣ်ကတဲာ်ကတီၤဆီပာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ကဘၣ် မၤလီၤပျီၣ်ကွံာ်မိၤစီၣ်ရီၤအတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်ဝဲကဘၣ်တုဝဲတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံကိၢ်သဲးစး မိၣ်သ့ၣ်ဒီးတၢ်အံၤဝဲကဘၣ်ပာ်လီၤဝဲတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ လၢအပတီၢ်ထီၣ်ဘးလၢဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ် စံာ်သန့ အတၢ်အိၣ်လီၤထူလီၤယံာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မိၤစီၣ်ရီၤသန့လီၤပျီၣ်ကွံာ်ဝဲဝဲအလီၢ်ခဲ ပုၤကညီပတီၢ်စိတၢ်အိၣ်မုအသီတခါက အိၣ်ထီၣ်ဝဲတကိၢ်ခါန့ၣ် တၢ်တဘျီဆိကမိၣ်အီၤန့ၣ်ဘၣ်. တၢ်ကဘၣ်ဆိကမိၣ်ဒၣ်ထဲလၢမိၤ စီၣ်ရီၤသန့အတၢ်လီၤပျီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်အကတီၢ်တခါလၢတၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ် မၤအသီတခါ အဆၢကတီၢ်ဘၣ်လဲအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢတၢ်သဘျီအါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်

ဖုံးတင်မလအင်္ဂါအယ် ထံဖိကီဂ်ဖိကအိဉ်ဘဉ်အိဘဉ်ဘိဉ်ဘိဉ်ညီညီအင်္ဂါ ကဘဉ်ဂုဉ်ကျးစားမလ တဂ်ဒီးထံကီဂ်အပဒိဉ်တမီ ကဘဉ်ကျလဲဒ်ဒီးတဂ်က ကူကလလလထံဖိကီဂ်ဖိအတဂ်လိဉ် အင်္ဂါတဖဉ်န့ဉ်လီလ. တဂ်ဂုဂ်ကီလလအကီဝဲဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲဉ်တဖဉ် ကအိဉ်ဒဲဒဲဒ်တဂ်ဆူညါယံဉ် ယံဉ်ထာထာန့ဉ်ပသမာအီလအလိဉ်တအိဉ်ဝဲဘဉ်. လတဂ်ကဘိဘဉ်ကုလတဂ်ဂုဂ်ကီသ့ဉ်တ ဖဉ်အံလအင်္ဂါထံဖိကီဂ်ဖိကမျာဂ်ဒီးပုလတဂ်ကရကရိတဖဉ် ကဘဉ်ဟံးလိဉ်အစုဒီးမလသကိး ဝဲမးကဘဉ်လီဂ်ဘဉ်စးဝဲဒဉ်န့ဉ်လီလ. အန့ဉ်မးဒီးတဂ်ဂုဂ်ကီလကအိဉ် ထီဉ်လခါဆူညါ တဖဉ်တဂ်ကသ့ဘိဘဉ်အီလန့ဉ်လီလ. တဂ်မလလအကဲဘျးကဲဖိဉ်တဖဉ် တဂ်ကဘဉ်မလအီလဝဲ မးဒီးသန့ကျလလ အဘဉ်တဖဉ်တဂ်ဟံလီလအီလကန့ဉ်ဝဲဒဉ်န့ဉ်လီလ.

တဂ်ဘဉ်ယိဉ်လာမီဇစ်ရိုလကစါအသီတဂ်ကဟဲပဂ်ထီဉ်အင်္ဂါ

ပုလကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့အရဲးစံထိလထာဉ်(Aristotle)စံးဝဲ, “စီပလအအာအသီတဂ် န့ဉ်ကဲထီဉ်ကဒီးစီပလအသီတဂ်သ့ဝဲ” န့ဉ်လီလ. လကီဂ်ဖြဉ်စုဉ်အပူလ ကွဲးကိဉ်ဘဉ်ဒီးနပိ လယာဉ် (Jacobins and Napoleon), လာရဂျါအကီဂ်တမီဘီလုံ ဘဉ်စံတဖဉ်(The Bolsheviks), လကီဂ်အိဉ်ရဉ်တမီအယဉ်တိဉ်လဉ် (Ayatollah) ဒီးလကီဂ်ပယီလတ မီနဝတ(Storc)သ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်မုဂ်မီဇစ်ရိုလအသီသ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီလ. လထံကီဂ်တနီလ ပုလအကရူဂ်အိဉ်ဝဲတနီလကွဂ်စိတဂ်အစွဲးအယဉ်ဒ်သိး ကကဲထီဉ်မီဇစ်ရိုလအသီဖဲ မီဇစ်ရိုလ အလိဂ်လဲလကလီလပိုဝဲအဆာကတီဂ်အခါန့ဉ်လီလ.

တချူးလာမီဇစ်ရိုလအတဂ်လီပိုဂ်ဘဉ်န့ဉ် ပုလတဂ်ကရူဂ်အံလကခါထီဉ်အခိဉ်လဂါ တဂ်ဟံးဆူဉ်တဂ်စိကမီလအကုဂ်အဂီလ ဒ်သိးကဘျိဆဲပုလဒ်မိဉ်ခြီးဖိလအထီဒါအီလတဖဉ်အ မိဉ်အင်္ဂါန့ဉ်လီလ. တဂ်မလအံလမုဉ်တဂ်လလအမလဟးထီဉ်ကွဲးမီဇစ်ရိုလ အခိဉ်သ့ဉ်ဘဉ်ဆဉ် မုဂ် တဂ်ဖျူဘျဂုလထီဉ်မီဇစ်ရိုလအကုဂ်အဂီလလီလသ့ဝဲန့ဉ်လီလ.

တဂ်တြီဃာတဂ်ဟံးန့ဉ်ဆူဉ်တဂ်စိတဂ်ကမီလ

တဂ်ကမျာဂ်အိဉ်ထီဉ်ဒီးတဂ်သဘျလဲန့ဉ်အသးအိဉ်ထီဉ်လကဟံးန့ဉ်ဆူဉ်တဂ်စိ တဂ်ကမီလအိဉ်ဝဲသ့ဘဉ်ဆဉ်ကျအိဉ်စုဂ်ကီးဝဲလတဂ်ကတြီဃာအီလကစီဒီန့ဉ်လီလ. ပုလလဂါ

ကဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤတဖုအဂံၢ်ဘါ အိၣ်ဆံးအါဆံးအါတၢ်မ့ၢ်သ့ၣ်ညါဆီအီၤန့ၣ်တၢ်ကျဲၤ ဆီပာ်စၢၤကျဲၤလၢကကြီၤအီၤန့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်လီၤ. ပုၤတဖုလၢအထီၣ်ဟံး န့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤ န့ၣ်တဘျီဃီလိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်ကသ့ၣ်ညါပာ်ကဲအီၤလီၤ. အစီပညီန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးဝဲလၢ ကဗျၢၢ်ကတူၢ်လိာ်အီၤဒ်ပုၤအိၣ်ဒီးသူးသ့ၣ် လၢကဝီၤလၢထံၣ်ကီၢ်သဲးအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အပူၤန့ၣ်လီၤ. မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးလၢအဝဲသ့ၣ်သ့တကဲထီၣ်ပဒိၣ်မိးသဲးစးတဖုတဂ့ၤအဂီၢ်တၢ် ကဘၣ်သမၤအီၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤအကါဒိၣ်ကတၢ်တမံၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအထီၣ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤတုၤအံၤ အိၣ်ဒီးဝဲလၢကဗျၢၢ်ဒီးခၢၣ်စး ခိၣ်န့ၣ် တဖၣ်ဆီၣ်ထွဲအီၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤမ့ၢ်ဘၣ်ဆီၣ်ထွဲအီၤတခီအဲၣ်ဒီးဝဲလၢပုၤတမၤတၢ်နီၤတ မံၤဒီးအိၣ်ယိကလၢဒ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤထီၣ်ဟံးန့ၣ်တၢ်စိ ကမိၤတဖၣ်အံၤ လိၣ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်ပုၤ မၤတၢ်ဖိစဲၣ်နီၤတဖၣ်, ပုၤသ့ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်တဖၣ်, ပဒိၣ်အပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်, ပၤပြးအ ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်, ပုၤသ့လိာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်ဒီးအပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတ ဖၣ်ဒီးလၢတၢ်ပၤတၢ်ပြးဘၣ်ထွဲဒ်အမ့ၢ် ဒုသဝီအခိၣ်အန့ၢ်, ကီၢ်ဆၣ်ကီၢ်ရၣ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်, ပၤကီၢ် ဒီးကယံၣ်ပုၤတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ထံကီၢ်အနီၢ်အသးအယိ ပုၤလၢအဟံး ထီၣ်ဆူၣ်တၢ်စိကမိၤတဖၣ်အဲၣ်ဒီးလၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လၢကမၤသကိးတၢ်ကလူၤပိာ်မၤ ထွဲအခဲဒီးဒိကန့ၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

ကျဲၤခဲဘိတဘိလၢကကြီၤယာ်တၢ်မ့ၢ်ဒ်အံၤလီၤ. ပုၤလၢအထီၣ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိက မိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဟ့ၣ်အီၤတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤနီၤတမံၤတဂ့ၤ, ထီၣ်ဒါအကလုာ်လၢအဟ့ၣ် လီၤဝဲတဖၣ်ခဲလၢာ်တက့ၢ်. အဒိ, ဒ်နထီၣ်ဒါခိၣ်ရီၢ်မိၤစိရီၤပဒိၣ်အသိးမၤ အီၤဒ်န့ၣ်တက့ၢ်. လၢတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် သးန့ၣ်သးသီနီၤတဖၣ်ဖိတဂ့ၤ. ပုၤထီၣ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိက မိၤတဖၣ်အံၤ တၢ်မ့ၢ် တကန့ၣ်ယုာ်အီၤ တၢ်မ့ၢ်တဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤအီၤနီၤတမံၤဘၣ်န့ၣ် တ ယံာ်ဘၣ်ဒီးကလီၤပိုၢ်ကဒါဝဲချသဒံး ဒီးဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်သန့ ကဘၣ်တၢ်သ့ၣ်လီၤအီၤဂ့ၤဂ့ၤဘၣ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးထူးထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီသဲးစးခိၣ်သ့ၣ်ပကြိၣ်

အလီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ကွဲးထူးထီၣ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံကီၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီသဲး

စးခိဉ်သုဉ်ပတြိဉ်န့ဉ်လီၤ. ဒ်သိးကဖိးမိဒီးဒ်ခိဉ်မြိဉ်စံဉ်ပာပြုးအကျဲလၢတၢ်လိဉ်ဘဉ်အီၤအ
ကိၢ်န့ဉ်သဲစးခိဉ်သုဉ်ပတြိဉ်အံၤ ကသန့ၤထီဉ်အသး လၢဒ်ခိဉ်မြိဉ်စံဉ်ပဒိဉ်တဖုန့ဉ်လီၤ.
လၢသဲစးခိဉ်သုဉ်ပတြိဉ်ဝဲန့ဉ်အပူၤ တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢာ်တဖဉ်အံၤကဘဉ်ဟ်ဃုာ်ဝဲဒဉ်န့ဉ်လီၤ.
ပဒိဉ်တဖုအံၤအတၢ်ကွၢ်စိတဖဉ် တၢ်ဟ်ပနီဉ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤ,တၢ်ဃုထၢထီဉ်ပဒိဉ်ပပုၢ်
ဒီးသဲစးအပူၤက့ဉ်လိာ်တၢ်တဖဉ်အကျဲ ဒီးတၢ်ဃုထၢအဆၢကတီၢ်, ထံဖိကီၢ်ဖိအခွဲးအယာ်
လၢအိဉ်ဖျိဉ်ထီဉ်လံလံလံ, တၢ်ဆဲးကျၢအကျိၤအကွၢ်ဘဉ်ထွဲဒီးကီၢ်မိၢ်ပုၢ် ဒီးကီၢ်စဲဉ်အပဒိဉ်ပ
ပုၢ်သုဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

မုမုၢ်ဒ်ခိဉ်မြိဉ်စံဉ်အကျဲအသိးန့ဉ် လၢလိာ်ခၢဉ်သးပဒိဉ်တဖဉ်အပူၤ ပုၤထူး
ထီဉ်သဲစးဝဲၤကျိၤ, တၢ်ရဲဉ်ကျဲၤတၢ် မၤဝဲၤကျိၤဒီးလၢစံဉ်ညီဉ်ပီတုဝဲၤကျိၤသုဉ်တဖဉ်န့ဉ်
တၢ်ကဘဉ်ဟ်လီၤန့ဉ်အဝဲသုဉ်တၢ်စိကမီၤဘဉ်လီၢ်ဘဉ်စးန့ဉ်လီၤ. ဒ်သိးသူး,ပၤကီၢ်ဒီး
ပုၢ်ဆုၢ်မၤတၢ်ဖဲအသးသုတသုအဂီၢ်တၢ်ကဘဉ်ဟ်လီၤ န့ဉ်အီၤတၢ်သိဉ်တၢ်သိသဲစးလီၤတံာ်
လီၤဆဲးန့ဉ်လီၤ. အန့ဉ်မးဒီးအဝဲသုဉ်န့ဉ်လီၤမၤသဘဉ်ဘုဉ်အသး ဒီးထံဂ္ဂုၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်မၤ
လၢအဖိးဒီးသဲစးတသုဝဲလၢဘဉ်န့ဉ်လီၤ.

လၢတၢ်ကဖိဉ်ကျၢၤကယာ်ဃာ်ဒ်ခိဉ်မြိဉ်စံဉ်သန့အဂီၢ်န့ဉ် တၢ်ကဘဉ်ထူးတၢ်သိဉ်
တၢ်သိလၢကစီၤဃာ်တၢ်ဒ်သိး မိၤစိရီၤအသိအိဉ်ထီဉ်အသုတန့ၤတဂ့ၤအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်
ကဘဉ်ထူးထီဉ်ကီၢ်စဲဉ်စၢ်ဖိဉ်အသဲစးအပူၤန့ဉ်ခွဲးယာ်လီၤ လီၤဆီဆီလၢကီၢ်စဲဉ်တဘုဉ်ဒီး
တဘုဉ် အပဒိဉ်အဂီၢ်,ကီၢ်ဆဉ်တဘုဉ်ဒီးတဘုဉ် လၢအတၢ်အိဉ်သးတလီၤပလိာ်အသးတ
ဖဉ်အဂ့ၢ် တၢ်ကဘဉ်ဆိမိဉ်ဟ်စၢၤဝဲဒဉ်န့ဉ်လီၤ. လၢတၢ်လိာ်တနီၤန့ဉ်တၢ်ကွၢ်အဒိ,ဒ်ကီၢ်
စွဲးစလဲဉ်အကီၢ်စဲဉ်စၢ်ဖိဉ်သုဝဲဒဉ်န့ဉ်လီၤ. လၢသန့ဝဲန့ဉ်အပူၤန့ဉ် ကီၢ်စဲဉ်အဆဲးဖိတဖဉ်
အိဉ်သုဉ်လီၤအသးဒ်ကီၢ်လီၤဆီဖိတဘုဉ်ဘဉ်ဆဉ် မုာ်လၤဘဉ်ဝဲတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢအကါ
ဒိဉ်တဖဉ် ဒ်သိးသိးဒီးကီၢ်မိၢ်ပုၢ်န့ဉ်လီၤ.

ကီၢ်လၢအမၤန့ဉ်တၢ်သဘုတဘုဉ်အတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤအသိး တၢ်မုၢ်ထံဉ်ဘဉ်
ဝဲလၢအအိဉ်ဒီးသဲစးခိဉ်သုဉ်လၢအ ဆီလီၤအသးပဉ်ဃုာ်ဝဲ ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်န့ဉ်အသိးသုဉ်တဖဉ်
န့ဉ်တၢ်မုၢ်ဟံးန့ဉ်သဲစးအဝဲန့ဉ်န့ဉ် ကဂ့ၤဝဲကစီဒီလီၤ. မုတမုၢ်ဘဉ်ဒီး ဒ်အလီၢ်အိဉ်အသိး
တၢ်ဘိဘဉ်က့ၤအီၤသုဝဲဒဉ်န့ဉ်လီၤ. စံးဒဉ်ကလိာ်,တၢ်သိဉ်တၢ်သိသဲစးခိဉ်သုဉ်မုၢ်တအိဉ်

တၢ်အိၣ်ပာ်ဒီးဝဲနီၣ်တမံၤဘၣ်တခါ တၢ်သ့ဝဲသဲးစးလၢဒီးဖးဘၣ်စၢၤဆၢကတီၢ်အဂီၢ် တမံၤမံၤသ့ဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးထူးထီၣ်သဲးစးအသီန့ၣ်သ့ဝဲလီၤ. လၢတၢ်ထူးထီၣ်သဲးစးအဂီၢ်တခါ တၢ်ဆၢကတီၢ်လိၣ်ဝဲဖးယံၤဖးစၢၢ်ညါလီၤ. ပုၤကဘၣ်ဆီမိၣ်ကွၢ်ထံတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂီၢ်တဖၣ်, ကဘၣ်အိၣ်ဝဲအါဂၤ ဒီးလၢတၢ်ကဟံၣ်ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျၢၤအိၣ်အဂီၢ် ပုၤအါဂၤကဘၣ်ဟံၣ်ဟံၣ်ဂီၢ်ဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီသဲးစးခိၣ်သ့ၣ်အပူၤန့ၣ် တၢ်လၢတၢ်မၤကဲထီၣ်အမိၣ်လံၤမိၣ်ပုၤ တသ့တညီတဖၣ်အသ့တဟံၣ်ဟံၣ် ဝဲတဂ့ၤအဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်ပလီၤအသးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ခဲမံၤတမံၤလၢတၢ်ကဘၣ်ပလီၤသးမ့ၢ်ဝဲ “တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်မၤအိၣ်ဒၣ်ထံလၢလီၤခၢၣ်သးစီရိၤအတၢ်ဖိၣ်ပျံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဟးဆွဲးအိၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခဲမံၤအံၤအယံၤမိၣ် စီရိၤပဒိၣ်အသီတဖုခိၣ်ထီၣ်ဝဲသ့န့ၣ်လီၤ

တၢ်ဆီလီၤပၤပျးသဲးစးခိၣ်သ့ၣ်အဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်စူးကါကျိၣ်လၢပုၤအါဂၤန့ၣ်ပၢၢ်ဝဲသ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤလၢအိၣ်ပညီအိၣ်ထီၣ်ဝဲခဲမံၤသမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်ကတိၤလၢပုၤန့ၣ်ပၢၢ်အိၣ်သ့ထံပီၤရီၤ ဒီးပုၤသ့သဲးစးဖိတဖၣ်မိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်တဘၣ်သ့အိၣ်ဘၣ်.

ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ပဒိၣ်အတၢ်ဒီတဒၢအကျဲသန့

ကဘၣ်သ့ဒီသဒၢအထံကီၢ် လၢကထူၣ်ပျးထီၣ်သီတဘျီအံၤလၢထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤအတၢ်တြီၤမၤတံၢ်တံၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဂီၢ် ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒီးဂံၢ်ဘါလၢကဒီတဒၢတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအမၤဝဲသ့တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ, ထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤမုၢ်ကျိၣ်ဝဲကွၢ်တၢ်ဘျၢလီၤစ့တၢ်မၤ, ထံဂ့ၤကီၢ်သးအတၢ်ဂိၣ်စ့ဂိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤအတၢ်ဟံၣ်ဟံၣ်လီၤသးဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤလၢကလုၢ်ဘၢအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်သ့ဒီတဒၢဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးဖိၣ်ကျၢၤယၢ်ထံလီၤကီၢ်ပုၤ ဒံၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်သန့တခါအလီၢ်အိၣ်ဒၣ်လၢတၢ်ကသ့ဂံၢ်ခိၣ်ထံးထံဂ့ၤကီၢ်သးအတၢ်တီၣ်ခိၣ်ရိၣ်မဲ လၢကလုၢ်အတၢ်ဒီတဒၢအဂီၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဆီကမိၣ်အိၣ်ထံထံဆးဆးမးလီၤ. ဂံၢ်ဘါလၢကဒီတဒၢထံကီၢ်န့ၣ် ကလီၤဘၣ်လၢထံကီၢ်ကဗျၢၢ်အစုပူၤအဂီၢ်တၢ်ကဘၣ်မၤန့ၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်မးဒီးထံကီၢ်ကဗျၢၢ်အံၤကသ့ဒီတဒၢလီၤအသးဒၣ်ဝဲဒီးကအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးအသးမုၢ်လၢအဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်တဖုန့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဒံၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဒီး တၢ်မ့ၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ကရၢကရီၤထီၣ်သးအသီတဖုဒၣ်တၢ်

ဒီးသူးတဖုန့ၣ်တုၤအဂံၢ်အဘါဆူၣ်န့ၣ် ကဲထီၣ်တၢ်ထီၣ်ဒုၣ်ဒါလၢဒ်မိန့်ခြွန်စံပဒိၣ်အသိတဖု
 အဂီၢ်သ့ဝဲဒၣ်အမဲၣ်ညါ လၢသူးမုၢ်အဂီၢ်န့ၣ် ကျိၣ်စုကဘၣ်လၢအါထီၣ်ကဒီးဝဲဒၣ်တံခီန့ၣ်
 လီၤ. ပုၤကအိၣ်ဝဲတနီၤလၢအဆိက မိၣ်လီၤအသးဒ်ပုၤမိၤစိရီၤအသိတဖုဝဲၤ သးပုၤနီၣ်
 ဆိကမိၣ်ကွၢ်ထံသဲးစးမိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲစုၢ်ကီးလီၤ. လၢတၢ်အံၤအယီၤ ကမျၢၢ်န့ၣ်ထီၣ်ဘိက
 ဘၣ်အိၣ်ဝဲလၢထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်တီၣ်ခိၣ်ရီၣ်မဲတကပၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတဖုဖုလၢအမၤထီၣ်အ
 သးမုၢ်ဖျါလၢပုၤမိၤစိရီၤဖိလဲၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဒုးအီၤ လၢထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၣ်, တၢ်
 ကဘၣ်ဆိတၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအီၤ ဒီးမၤဖျါထီၣ်ဒ်မိန့်ခြွန်စံၣ်ဂ့ၢ်ဝီ, ပုၤဂ့ၢ်ဝီဒီးဖိၣ်ကျၢၤကျဲ
 သန့တဖုန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ဝီလၢအအိၣ်ဝဲထီၣ်ဘိတဖု

တၢ်န့ၣ်လီၤတၢ်ဒုးလၢအပူၤဖျါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးန့ၣ် မုၢ်တၢ်ဒုးတခါလၢအဒုးနၤ
 ကွၢ်မိၤစိရီၤပဒိၣ်, မၤစုၤလီၤ ကွၢ်အဂံၢ်အဘါအမဲၣ်ညါ မုၢ်တၢ်တမံၤလၢအမၤအိၣ်ထီၣ်ပုၤ
 ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤနၤအီၤတဖုအစိအကမိၤန့ၣ်လီၤ. လၢအပူၤကွၢ်န့ၣ်ဒ်မိၤစိရီၤပဒိၣ်
 ကမၤဝဲအသီးကမျၢၢ်တဖုန့ၣ် ဘၣ်တူၢ်ဒၣ်တၢ်မုၢ်မုၢ်, ဘၣ်အိၣ်လၢစုတကီၢ်သးအပူၤဒ်ထံဖိ
 တတၢ်အသီးဘၣ်ဆၣ်, ဒီဖျါတၢ်ကစုဒုအတၢ်ဒုးန့ၣ်ကမျၢၢ်တဖုအံၤ အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးဂံၢ်ဘါအယီၤ
 ပုၤလၢအစိကမိၤတအိၣ်နီၣ်တမံၤတဖုအံၤ အသးကဆူၣ်ထီၣ်ဒီးလဲလိာ်ထီၣ်အသးအဂီၢ်မၤဝဲ
 ဘၣ်ဂ့ၢ်ဝီန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ကမျၢၢ်တဖု ကသုဆိကမိၣ်ဒိၣ်လီၤ က့ၤအသး, ကသုန့ၣ်လီၤအ
 သးဒီးကသုပာ်ဂံၢ်ပာ်ဘါလီၤက့ၤအသးဒ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒ်မိန့်ခြွန်စံပဒိၣ်အဂီၢ် ဒီဖျါတၢ်တသုတၢ်ဒုးလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်
 စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအယီၤတၢ်အဘျူးအဖီၣ် လၢကအိၣ်ထူအိၣ်ရုၣ်ဝဲန့ၣ်အိၣ်ဒီးဝဲတမံၤန့ၣ်လီၤ.
 တၢ်ဂ့ၢ်ဝီလၢကအိၣ်ဒီးဝဲမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီ, တၢ်ကီၢ်လၢကဟံၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီ ကမျၢၢ်တဖုအံၤကဘျါ
 ဘၣ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ဒၣ်ဝဲအဂီၢ် တၢ်ကီၢ်တအိၣ်လၢအဂီၢ်လၢဘၣ်. အဒိန့ၣ်လၢခါလၢကဟံၣ်ဆူ ညါ
 အဆၢကတီၢ်, တၢ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပဒိၣ်တဖုမၤနၤလဲၣ်အသး လၢတၢ်တတီၣ်တလီၤအပူၤမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီ, မုၢ်ကျိၤ
 ဝဲၤကွၢ်အတၢ်တတီၣ်တတြၢ်မုၢ်ဂ့ၢ်ဝီ, တၢ်ထီၣ်ဒါဒ်မိန့်ခြွန်စံအတၢ်သိၣ်တၢ်သီမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီအိၣ်ထီၣ်ဝဲ
 ဒၣ်သ့န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်, ပုၤလၢအလဲၤဒီဖျါထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၣ် တၢ်ဒုးလၢတၢ်က

စုဒုတဖၣ်အံၤ ကဆူးလီၤအခိၣ်ဒီးတူၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တအိၣ်နီတၢ်ဘျီဘၣ်. ပုၤတဖုအံၤ မ့ၢ်လၢအလဲၤခီဖျိဘၣ်ဝဲတဲကစုဒုအတၢ်ဒုးအယံၤ အဝဲသ့ၣ်ကသ့ဒီးအသးလၢခါဆူညါတၢ်မၤ တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ခါလၢကဟံဆူညါအဂီၢ် လၢတၢ်မၤန့ၣ်တၢ်သ့ဘျဝဲၤဝဲအလီၢ်ခဲ, ဘၣ်ယံး ဒံၣ်မိၣ်မြိုင်စံၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်သ့ဘျမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤစုၤဂၤအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်, ခုဝုၢ်ဒုသဝီတၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ်, တၢ်ဒိတဒၢကမျၢၢ်သ့ဘျကရၢ အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မၤဝဲသ့ဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီဘျီတၢ်ဂ့ၢ်လၢအကီၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲသ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်န့ၣ်အဂီၢ် ကျဲအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ဘျါက့ၤအိၤ ခီဖျိတၢ်ဟံဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သးန့ၣ်လီၤ. တဘျီဘျီပုၤထီၣ်ဒါ တၢ်ဖိတဖၣ် ထီၣ်ဒါတၢ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတုၤ လၢတၢ်ဒုးစဲးပြီးဒၣ်လဲၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ဖဲန့ၣ်ဒံၣ်မိၣ်မြိုင်စံၣ်ဂံၢ်ဘါကရူၢ်တခီ ကဂုၢ်ကျဲးစးသ့ဝဲကျဲလၢအပူၤဖျဲးဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တ ကးဝဲမၤဘျဲၣ်မၤဘျဲၣ်အိၤလၢတၢ်အမုၢ်အခုၣ်အကျဲတခီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤမူဒါလၢအကဲဘျူးကဲဖိၣ်ဝဲတဖၣ်

လံာ်တဘျီအံၤအိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ပညိၣ် လၢကမၤန့ၣ်ကျဲလၢကမၤစၢၤပုၤတဖၣ်, တၢ် ကရၢကရိတဖၣ် လၢအသးအိၣ်လၢကမၤလီၤပီၢ်ကွဲၢ်ဖိၤစိၣ်ရိၤပဒိၣ်တဖုလၢအပၢဆူၣ်ပၢ နၢၤ,မၤဆါပယွဲကမျၢၢ်တဖုအဂီၢ် ရဲၣ်ကျဲၤကွဲးထူးထီၣ်ဝဲတၢ်ဒုးအကျဲလၢအပူၤဖျဲးဒီး တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး ဒီးထံၣ်ကီၢ်သဲးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်အကျဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲဒၣ်ဒီး တၢ်ကွဲၢ်စိၣ်သီးတၢ်ကသ့ပးကဲဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်, ကသ့ၣ်ထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖိတၢ်အိၣ်မူအသိဒီး ဒံၣ်မိၣ်မြိုင်စံၣ်သန့ ကအိၣ်ဂၢ်ဆိးကျၢၤဝဲဒၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

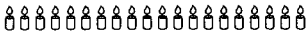
ဒိတၢ်ကတိၤကျၢၤတၢ်အသိးတၢ်ဂ့ၢ်သၢထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဟံဖျါအိၤဒိၣ်လံာ်အသိးအံၤလီၤ.

- ❖ ပုၤဖျဲးထီၣ်လၢမိၤစိၣ်ရိၤသန့အစုဖိလံာ်သ့ဝဲ
- ❖ ပုၤလၢအလိၣ်ဘၣ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးန့ၣ် အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢကကွၢ်ထံဆိကမိၣ်တၢ်ဒုး အကျဲအကပူၤတဖၣ်ဝဲၤရဲၣ်ကျဲၤကတဲာ်ကတိၤတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး.
- ❖ ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်စိၣ်မဲာ်စိၣ်နါ, သ့တူၢ်ပဲာ်ပါအသး, လူၤပိာ်ထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်

သိဂူလူငယ် တာချီကျိတ်ဘက်ကွန်ဆာန်မဲတင်လီလူလီပလူ မှတမူ တင်လီမူလီမဲ
သုတ်တဖန်နဲ့လီလီ.

ပုညနီနီခဲခဲခဲ, “တင်သဘူနီ ပတမနီအီလူအပူကလံကလီကလီ
ဘဉ်” နဲ့မူခဲတဲတဲခဲလီလီ. ပဂု လီအီတနီစုဂီကီးဘဉ်. ပုလူအဘဉ်တင်ဆီတင်
မနီအီတဖန် လီဘဉ်တင်သဘူပုဂုဘဉ်ဆဉ် ပုကအီလူတင်ချာဒီးဟဲဒူးနီ
လူအဂီတသုဝဲစုဂီကီးဘဉ်. တင်သဘူနီပုလူအသးလီဝဲတဖန် ဘဉ်ကျဲးစားဒူးနီ
ဒဉ်ဝဲလူအဂီလီလီ. တမူစုဂီကီးတင်လူအညီတမဲဘဉ်.

ပုတဂလူလင်လူလူအသးလီတင်ထူဂဲး လူအဂီဒဉ်ဝဲနီ, မူသုညီဝဲတင်
လူအလီတဖန်ကမူမနီလဲနီ ဒီးကဘဉ်မနီဝဲခဲလဲနီနီသုညီဝဲသုစုဂီကီးလီလီ.
တင်အံဝဲနီ အဝဲသုဂဲကသုထီဒဲဒဲဒဲနီနီနီနီနီနီနီနီနီနီနီနီနီနီနီနီနီနီ
ကဘဉ်ကတဲကတဲအသးလူ
ကဒီတဒဲဒဲဒဲနီ
မူသုအီဒဲဒဲအတင်နီနီလီလီလီလီလီလီလီလီလီလီလီလီလီလီလီလီလီလီ
နီနီအီအီကမူတင်လူအအီကအီခဲဒီးတဲနီဒဉ် တင်လီလီ. တင်သဘူလူအဘဉ်တင်မ
နီအီနီနီ တင်မူဒီတဒဲဒဲဒဲဒဲ ဒဲ
အံကဒီတဒဲ

တၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲ

အဆၢဒိၣ်တခါစ့ၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်တနီၤ

အဆၢဒိၣ် တၢ

၁။ တၢ်ကတိၤတနီၤ လၢအဘၣ်တၢ်ဆူးကါအီၤဖဲအံၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်စးထီၣ်စူးကါ အီၤလၢ Robert Helvey န့ၣ်လီၤ. ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်စံးတၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂဲၤလီၢ်က စုဒုဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ပျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သး. တၢ်တဘၢရၢၢ်မၤဃုာ်တၢ်, တၢ်တကန့ၣ်ဃုာ် မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤမၤတံာ်တၢ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတအိၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ. တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ကွၢ်ဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤခိၣ်ရီၢ် မ့ၢ်တၢ်တၤတၢ်လၢတဟ့ၣ်တၢ်အခွဲး လၢတၢ်ကပၢအီၤအဖိ ခိၣ်မၤဆာဝဲသ့သ့ဘၣ်ဘၣ်. တဒိကန့ၣ်တၢ်, ဒီးတမၤဃုာ်မၤသကိးတၢ်န့ၣ်လီၤ.

“ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ်ခိၣ်ရီၢ်” တၢ်မၤအကျဲ (ဒ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအသး) ဒီးအတၢ်ကွၢ် ဖိမ့ၢ်ဝဲ (ဒ်ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးဖိကမီၤအသး) န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ်ဝဲဖိကီၢ်ဖိအတၢ်ဒုးထီၣ်ပုၤပၢ ဆူၣ်ပၢနၢၤတၢ် (ဖိၤစိရီၤပဒိၣ်) သ့သ့ဘၣ်ဘၣ်. ဒ်သးကမၤန့ၣ်ဝဲ တၢ်ဖိကမီၤအဂီၢ်မၤဝဲလၢ ဒုးယၤရဲၣ်ကျဲၤအကျဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲလံာ်တဘျီအံၤအပူၤ, တၢ်ကတိၤထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သးအတၢ် ခိၣ်ရီၢ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢလၢတၢ်ကစုဒု.တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကစုဒုသ့ၣ်တဖၣ်အကျဲတၢ်ကတိၤလၢခဲက တၢ်တဖျၢာ်အံၤ ပထံၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအီၤ လၢတၢ်ကွၢ်ဖိအကလုာ်ကလုာ် (ပုၤဂ့ၢ်ဖိ, မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤ ကွၢ်ဒီးသုးဂ့ၢ်ဝီစ့ၣ်စ့ၣ်) အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂။ Freedom House မ့ၢ်တၢ်ကတိၤတဖျၢာ်လၢပထံၣ်ဘၣ်အီၤလၢလံာ် The Annual Survey of Political Rights and Civil Liberties, 1992-93 (New York Freedom House 1993 ကဘျံးပၤ (၆၆)

၃။ Freedom House ပကထံၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးလၢတၢ်ကွဲး Freedom In The World ကဘျံးပၤ (၄)

၄။ Patrick Sarsfield O'hegarty, A history of Ireland Under the Union 1880- 1922 (London: Methuen,1952) PP 490-491)

၁။ Krishnalal Shridharani War Without Violence: A Study of Gandhi's Method and its Accomplishments. New York: Harcourt, Brace, 1939 and reprinted New York and London: Garland Publishing 1972) Page 260.

၂။ Aristotle, The Politics, translated by T.A Sinclair (Harmondsworth, Middlesex, England and Baltimore, Maryland: Penguin Books 1876 (1962), Book V, Chapter 12, pp 231 and 232.

အဆာဒိဉ် သာ

၁။ တၢ်တဲပူအဝဲအံၤအဒိဉ်ထံးန့ၣ်အမံၤမ့ၢ်ဝဲ "ပာတၢ်လာတၢ်က့ၣ်တရံး" လံာ်အမံၤ Yu li zi ဘဉ်တၢ်ကွဲးအိၤလာ Liu Ji (၁၃၁၁-၁၃၇၅, ဒီး Sidney Tai ကွဲးကျိးက့ၤအိၤလာ အဲကလံးကျိဉ် လာလံာ်ကွဲးအတၢ်ဟံးဃာ် (Rights reserved) လံာ်အံၤဘဉ်တၢ်ရၤ လီၤအိၤလာ Albert Einstein Institution (Cambridge Mass) ကကြူၣ် (၄) နီၣ်ဂံၢ်(၃) မဲ ၁၉၉၂-၉၃ ကဘျိးပၤ ၃ န့ၣ်လီၤ.

၂။ Karl W. Deutsch, အိဉ်ဖျါလာတၢ်ကွဲး "Gracks in the Mondith" in Carl. J fredrich, ed, Totalitazianism (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1954 PP 313-314.

၃။ John Austin, Lectures on Jurisprudence on the Philosophy of Positive Law (Fifth edition, revised and edited by Robert Campbell, 2. volumes). London: John Murray, 1911 (1861), Vol.1, P. 296.

၄။ Niccolo Machiavelli. " The Discourses on the first Ten Books of Livy," in the discourses of Niccolo Machiavelli (London: Routledge and Kegan Paul, 1950, vol.1.P. 254.

၅။ See Gene Sharp, The Politics of Nonviolent Action (Boston: Porter Sargent, 1973), vol.1.p.75 and passim for other historical examples.

အဆာဒိဉ် ဃု

၁။ Robert Helvey, personal communication, 15 August 1993.

အဆာဒိဉ် နံ

၁။ Recommended full length studies are the Politics of Nonviolent Action (Boston:Porter Sargent,1973) and Peter Ackerman and Christopher Kruegler, Strategic Nonviolent Conflict (Westport,Connectiout, Praeger 1994).

အဆာဒိဉ် တဆံ

၁။ Aristotle, The Politics, Book V. chapter 12 p.233.

၂။ See Gene Sharp, Civilian-Based Defense: A Post-Military Weapons System (Princeton, New Jersey: Princeton University Press (1990).

Karen New Terms Used In This Book

ဝီၤသြဲအသီဘဉ်တၢ်သူအိၤလၢလံာ်တဘျဲးအံၤအပူၤ

နီၣ်ဂံၢ်ရဲၣ်	Karen ကညီ	Burmese ပယီၤ	English အဲကလံး
၁။	ကလုာ်ဂုာ်ဝီ	လူမျိုးရေး	national
၂။	ကလုာ်ဆံး	လူနည်းစု	minority
၃။	ကလုာ်ဒွာ်	လူမျိုးစု	ethnic group
၄။	ကလုာ်ကဘျဲးကွီၤ	တီတံၢ်ခွေ	tape
၅။	ကမျၢာ်သဘျကရၢ	အစိုးရမဟုတ်အဖွဲ့ အစည်း	NGO
၆။	ကဟဉ်ထး	သံချပ်ကာကာ	tank
၇။	ကျဲကွာ်ဂီၤ	ပုံစံ	pattern
၈။	ကျဲဒိ	နည်းလမ်း	method
၉။	ကျဲဒိအသံ	ပုံသေနည်း	formula
၁၀။	ကျဲကုာ်တရံး	နည်းပရိယာယ်	tactics
၁၁။	ခိဖးဘၢဉ်စၢၤကတီၢ်	ကြားကာလ	interim
၁၂။	ခိာ်ရီၣ်	အန်တု	defy
၁၃။	ဂီၤကၢ်ထီၣ်	တပ်ဆင်	equip
၁၄။	ထီၣ်ဂဲၤထီၣ်	လှံ့ဆော်	urge
၁၅။	ဂုာ်လိာ်	ငြင်းပယ်	repudiate
၁၆။	ဂုာ်ဂီၤအူ	အရေးပေါ်	emergency
၁၇။	စိၤကယၤ	ရာစု	century
၁၈။	စိၤပီၢ်	သမိုင်း	history
၁၉။	ဆိမိာ်ဒွဲးထံ	ဝေဖန်	judge

	Karen ကညီ	Burmese ပယီ	English အဲကလံး
၂၀။	တဒီးကွဲ	မနဲလှပါ	greatly
၂၁။	တလာစိ	အစွန်းရောက်	extreme
၂၂။	တကီၢ်ခါ	လောလောဆယ်	instant
၂၃။	တၢ်ဂ့ၢ်ကီ	ပြဿနာ	problem
၂၄။	တၢ်ဂ့ၢ်ပိၢ်ထွဲ	နောက်ဆက်တွဲ	appendix
၂၅။	တၢ်ဂဲၤလိာ်စံၣ်တဲၤ တၢ်ဖး	မဲဆွယ်တရားဟေါ	lobby
၂၆။	တၢ်ယုၣ်ဒူၣ်ချၢ	သပိတ်မှောက်	strike
၂၇။	တၢ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဘၣ်သး	ဆန္ဒပြမှု	demonstration
၂၈။	တၢ်ပြုထီၣ်	ရုတ်ရုတ်သဲသဲဖြစ်မှု	riot
၂၉။	တၢ်တဘၢရၢၢ်,တၢ် တကန့ၢ်ယုၣ်,မၤသ ကိးတၢ်	စုပေါင်းလုပ်ကိုင်မ ပြုခြင်း	noncooperation
၃၀။	တၢ်တဲကျဲၤ	စစ်စပ်ဆွေးနွေးပွဲ	negotiation
၃၁။	မၤပူၤခိၣ်ပူၤကစၢ်	ခေါင်းရှောင်သည်	abdicate, abrogate
၃၂။	တၢ်မၤသံပုၤဒီဒူၣ်	အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ခြင်း	massacre
၃၃။	တၢ်မၤလီၤမုၢ်ဖြဲဖြါ တၢ်	အကွဲကွဲပြားပြားဖြစ် စေခြင်း	disintegration
၃၄။	တၢ်သိၣ်ထူ	သီအိုရီ	theory
၃၅။	တၢ်ထံၣ်တလီၤပလိာ်	အမြင်ကွာဟမှုကွဲ လွဲမှု	dissension
၃၆။	တၢ်ကူၣ်တရးအၢ, တၢ်ကူၣ်အၢကူၣ်သီ	တိတ်တဆိတ်မ ကောင်းကြံစည်မှု	conspiracy

	Karen ကညီ	Burmese ပယီ	English အကလံး
၃၇။	တင်လီနုန်ပျံင်ဝုၤ	လိမ်လည်လည့်ဖြား ခြင်း	deception
၃၈။	တင်မာနုန်ဆီဉ်ခံကစုဒု	အကြမ်းမဖက်အဓမ္မ ခိုင်းစေမှု	non-violent coercion
၃၉။	တင်သးလဲလိာ်	ပြောင်းလဲခြင်း	conversion
၄၀။	တင်မၤဃူလိာ်ဖိးလိာ်	လိုက်လျောညှိနှိုင်း ခြင်း	accommodation
၄၁။	တင်ပူထီဉ်ထီဒါ	တော်လှန်ပုန်ကန်	mutiny
၄၂။	တင်ဆဲးကျာဒုဉ်ချာ	တန်ပြန်ဆက်ဆံမှု	alternative contact
၄၃။	တင်နီၤဟဉ်တင်စိကမီၤ	အာဏာခွဲဝေမှု	power balance
၄၄။	ထါဆဲးတီၤ	ဆောင်ပုဒ်	slogan
၄၅။	ထံရှုဂီၤကီၤသဲးတင်ခီဉ် ရီၤ	နိုင်ငံရေးအန်တုမု	political defiance
၄၆။	ထံရှုဂီၤကီၤသဲးအတင်ဂဲၤ ကလံဉ်	နိုင်ငံရေးသိုင်းကွက်	political game
၄၇။	ဒုးယၤကျဲကူဉ်တရံး	တိုက်နည်းပရိယာယ်	tactics
၄၈။	ဒုးယၤရဲဉ်ကျဲၤ	စစ်ဗျူဟာ	strategy
၄၉။	ဒုးယၤရဲဉ်ကျဲၤခီဉ်သ့ဉ်	မဟာဗျူဟာ	grand strategy
၅၀။	ဒုဉ်ရဲဒုဉ်မ့ၤ	သဘိတ်မှောက်, ဆန္ဒပြ	boycott
၅၂။	ဒုဉ်ချာထီဒါ	သပိတ်မှောက်	strike
၅၃။	နွံစီၤတင်ဂုဉ်စိဂုဉ် ကမီၤ	နန်းတွင်းအာဏာလုပွဲ	monarchial power game
၅၄။	ပတီၤဒိ	စံပြ	model
၅၅။	ဟံလီၤဖျီဉ်	အထီးချန်သည့်	isolate
၅၆။	ပၤဘဲာ်	ခြင်းချက်	condition

	Karen ကညီ	Burmese ပယီၤ	English အဲကလံး
၅၇၂။	ပုၤဂုၢ်ဝီ	လူမုၢ်ရေး	social
၅၈။	ပုၤဂုၢ်ဝီခွဲးယၢ်	လူမုၢ်ရေးဆိုင်ရာအ ခွင့်အရေး	social right
၅၉။	ပုၤမၤကလိမိ.ပုၤ မၤစံာ်မၤဝဲၤ	တောင်သူလယ်သမား	peasant
၆၀။	ဘျါဘဉ်	ဖြေရှင်း	solve
၆၁။	ဘိးကဒါ	ဖောက်ပြန်	rebound
၆၂။	ဘၢဉ်စၢၤလီၤလီၤ	ဘက်မလိုက်	neutral
၆၃။	မၤစၢ်လီၤ	အခြေအနေလျော့စေ	reduce tension or situation
၆၄။	မုၢ်ကချီၤဝဲၤကွၢ်အ တၢ်စံာ်ညီဉ်	စီးပွားရေးဒဏ် ခတ်မုၢ်	political sanc- tion
၆၅။	လံာ်ခီဆၢ	လက်ဆင့်ကမ်းစာ	pamphlet
၆၆။	လံာ်စံးဆၢ	ပြန်စာ	response,
၆၇။	တၢ်ခီဆၢ	တုံ့ပြန်မုၢ်	feedback
၆၈။	လံာ်ကဘျး	စာလွှာ	leaflet
၆၉။	လံာ်သလဉ်	ပိုစတာ	poster
၇၀။	လံာ်တယၢ်	နဖူးစီးစာ	banner
၇၁။	လၢပုၤဆးဒး	အသေးစိတ်	detail
၇၂။	သမံသမီးကွၢ်ထံ	သုံးသပ်	analyse
၇၃။	ဟီဉ်ခိဉ်ဒီဖျၢဉ်	တကမ္ဘာလုံး	Universe
၇၄။	ဟီဉ်ခိဉ်ဒီဖျၢဉ်ဘဉ်ထွဲ	အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ	Universal
၇၅။	ဘိမုၢ်ဂီၢ်မုၢ်	နိုင်ငံတကာ	international
၇၆။	ဟီဉ်ခိဉ်မိခွဲးယၢ်	လူအခွင့်အရေး	human right
၇၇။	အိဉ်ခိးသး	တရားထိုင်သည့်	meditate
၇၈။	အကွၢ်ပနီဉ်	လက္ခဏာ	characteristics

တၢ်ဂ့ၢ်လၢခံကတၢၢ်

၁. လံာ်တဘျီအံၤဟးထီၣ်ဝံၤ သၢနံၣ်ဝံၤအလီၤခံ ပုၤဂဲၤလီၤထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်သး မံၤဟူသၣ်ဖျါလီၤဘၣ်ယီၣ်, **James Leander (Leo) Nichols** သံဝဲဖဲအစုၣ်ယီၣ် ပုၤ, တၢ်စံးဝဲလၢတဘျီတၢ်အံၤအိၤကွၢ်အိၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်အယီၤလီၤ.

နံးခိၣ်လံာ်စံး (**Nichols**) မ့ၢ်ပုၤလၢအိၣ်ဒီးဆံၣ်ဆၢတၢ်ဆါဒီးသးအတၢ်ဆါ တ ဂၤလီၤ.

၁၉၉၆ နံၣ်လါအုၣ်ဖျး, ဖဲအသးအိၣ် ၆၅ နံၣ်အဝဲဘၣ်တၢ်ဒၢန့ၣ်အိၤလၢယီၣ် ပုၤဒ်တၢ်ပာ်အိၤတၢ်ကမၣ် လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆးကျိးလီၤဒၢဝီးလီၤတဖၣ် လၢအဘၣ် တၢ်တြီအိၤဒ် ၁၉၉၃ နံၣ် (နဝတ) အတၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၣ်လီၤ.

Nichols မ့ၢ်ပုၤလၢအဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအိၤလၢအဒိတံၤဒိသကိးဒီးအိၣ် ဆါစူးကွံၣ် ဂ့ၤမးတဂၤစုၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်ပုၤတဂၤလၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၤမူ ဒါလၢ **Scandinavian** ထံကီၢ်တဖၣ်ဒီး **Switzerland** ဒ်မိၢ်သီခၢၣ်စးဆူကီၢ်ပ ယီၤလၢခါပုၤကွံၣ်တဂၤန့ၣ်လီၤ.

၂. ဖဲ ၁၉၉၆ လါယူၤန့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်စုၢ်ကီးဝဲလၢ ထံသုးခိၣ်ကျၢၢ်ခံဂၤတ ဂၤ, သါညိးဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ကွံၣ်အိၤလၢသုးဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲတၢ်ဂ့ၢ်ဝံၤ စီထီန့ၣ် လီၤမၤ ပုၤအမူဒါလီၤလၢလၢအလီၤန့ၣ်လီၤ.

